

**KIRSAL YERLEŞMELER VE EKO-KÖYLER
ARASINDAKİ
ETKİLEŞİMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ:
ÇANAKKALE ÖRNEĞİ**

KUTSAL EBRAR BARTU

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KIRSAL YERLEŞMELER VE EKO-KÖYLER ARASINDAKİ
ETKİLEŞİMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ:
ÇANAKKALE ÖRNEĞİ**

Kutsal Ebrar BARTU
0000-0002-4439-9901

Doç. Dr. Arzu ISPALAR ÇAHANTİMUR
(Danışman)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

BURSA– 2020
Her Hakkı Saklıdır

TEZ ONAYI

Kutsal Ebrar BARTU tarafından hazırlanan “Kırsal Yerleşmeler ve Eko-köyler Arasındaki Etkileşimin Sürdürülebilirlik Bağlamında Değerlendirilmesi: Çanakkale Örneği” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Arzu ISPALAR ÇAHANTİMUR
0000-0002-5907-1773

Başkan : Doç. Dr. Arzu ISPALAR ÇAHANTİMUR
0000-0002-5907-1773
Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Anabilim Dalı

İmza

Üye : Doç. Dr. Rengin BECEREN ÖZTÜRK
0000-0001-6259-3364
Bursa Uludağ Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Anabilim Dalı

İmza

Üye : Prof. Dr. Neslihan DOSTOĞLU
0000-0002-6761-2875
İstanbul Kültür Üniversitesi Mimarlık
Fakültesi, Mimarlık Anabilim Dalı

İmza

Yukarıdaki sonucu onaylım

Prof. Dr. Hüseyin Aksel EREN
Enstitü Müdürü
28/02/2020

U.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

28/02/2020

Kutsal Ebrar BARTU

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KIRSAL YERLEŞMELER VE EKO-KÖYLER ARASINDAKİ ETKİLEŞİMİN SÜRDÜRÜBİLİRLİK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ: ÇANAKKALE ÖRNEĞİ

Kutsal Ebrar BARTU

Bursa Uludağ Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Arzu ISPALAR ÇAHANTİMUR

İnsan var oluşundan itibaren devam eden bir değişim ve dönüşümün içindeki ana unsur olarak, çevresinde meydana gelen ekolojik düzene bir yorum katma eğiliminde olmuştur. Modern çağda varlığını gösteren küresel pazarlar, endüstriyel tarım, çoğunluklu ev-iş yolcuğu hattı, ihtiyaca yönelik değil de reklama yönelik yaşam tarzları; köylerdeki topluluk ruhu ve doğa temelli ekolojik düşüncenin emin adımlarla yok oluşu; geri dönüşümü olmayan enerji, su kaynaklarının bilinçsiz kullanımı; kentsel alanlarda yaşanan çevresel, ekonomik ve toplumsal sorunlar, gelecek yaşamda insan yerleşimleri için daha büyük sorunlara neden olacağı düşünülmüş ve tüm bu sorunlara cevap olabilecek alternatif sürdürülebilir birçok yaşam şekli ve modeli tanımlanmıştır. Bu yaşam birlikteliklerinden biri de eko-köylerdir.

Eko-köy; ortak ve özel bir amaç için 1960-70 yıllarında bir araya gelmiş, birliktelik, dayanışma ve yaşam temelli doğal bir girişimdir. Amaçları sorunlara ekolojik cevap getirerek, sürdürülebilir, doğayla bütünleşik sağlıklı bir topluluk ve çevre oluşturmaktır. Bu çalışmanın amacı; sürdürülebilirlik çerçevesinde ortaya çıkan ve kökenini doğası gereği bu kavramdan alan eko-köylerin, çevresindeki kırsal köylerle sürdürülebilirlik parametreleri bağlamında etkileşiminin değerlendirilmesidir.

Çalışma kapsamında Türkiye'deki eko-köy girişimlerinden birkaçı olan dört ekolojik çiftlik, fiziksel ve sosyo-kültürel özellikleri bağlamında ve ekolojik çiftlik çevresindeki kırsal yerleşkelerle olan ilişkileri ekolojik, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik bağlamında değerlendirilmiştir. Bu amaçla detaylı bir literatür analizinin ardından gözlem, yerinde tespit ve görüşme tekniklerinin kullanıldığı bir alan çalışması gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çanakkale, eko-çiftlikler, ekoloji, eko-köy, kırsal köy, sürdürülebilirlik, 2020, ix + 217 sayfa.

ABSTRACT

MSc Thesis

EVALUATION OF THE INTERACTION BETWEEN RURAL SETTLEMENTS AND ECO-VILLAGES IN THE CONTEXT OF SUSTAINABILITY: ÇANAKKALE SAMPLE

Kutsal Ebrar BARTU

Bursa Uludağ University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Architecture

Supervisor: Doç. Dr. Arzu ISPALAR ÇAHANTİMUR

Human had tended to add an interpretation to the ecological order occurring around them as the main factor in the ongoing change and transformation since its existence. In the modern era, some people thought that many factors will cause major dramatic issues in the future human settlements like the emergency of global markets, the industrial agriculture, the daily routine between home and work and the lifestyles oriented towards advertising rather than basic needs. But also the inevitable loss of community spirit and nature-based ecological thinking in villages, the consumption of non-renewable energies, the misuse of water resources and more generally the environmental, economic and social issues in urban areas. In order to solve these problems, several alternative sustainable lifestyles and models have been defined. One of them is the “eco-village” concept.

Eco-village; It is a natural initiative based on unity, solidarity and life, which came together in 1960-70 for a common and special purpose. Their aim is to create a nature-integrated healthy community and environment by bringing ecological answers to problems. The purpose of this study; To evaluate the interaction of eco-villages that emerged within the framework of sustainability and originated from this concept by nature, with the surrounding rural villages in terms of sustainability parameters.

In the study, four ecological farms with some of the eco-village approaches in Turkey; their physical and socio-cultural characteristics and their relations with rural settlements have been evaluated in the context of ecological, economic and socio-cultural sustainability. For this purpose, after a detailed literature analysis, a field study using observation, on-site detection and interview techniques was carried out.

Key words: Çanakkale, eco-farms, ecology, eco-village, rural village, sustainability, 2020, ix + 217 pages.

TEŞEKKÜR

Başta yüksek lisans öğrenimim boyunca her aşamada bana yardımcı olan, arşivini esirgemeyen, her zorluğu birlikte aştığımız öğrencisi olmaktan gurur duyduğum sevgili çok değerli danışmanım sayın Doç.Dr. Arzu Çahantimur'a; bu süreçte danışmanımınla eş güdümlü olarak beni motive edip zaman çizelgesi ve programlamada tüm duyuru, değerli öneri ve motiveleri için saygıdeğer hocam sayın Doç. Dr. Rengin Beceren Öztürk'e, tez çalışmamda sıkça önceki çalışmalarından faydalandığım sayın Prof. Dr. Neslihan Dostoğlu'a, yüksek enerjisi farklı bakış açısı ile tezime zenginlik katan ve konu hakkında tüm çalışmalarını benimle paylaşan güçlü bilgi birikimlerinden yararlandığım samimiyeti için değerli hocam sayın Öğr. Gör. Dr. Çiğdem Yücel'e teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmada bana daima destek olan ve beraber lisans ve yüksek lisans programını paylaştığım gerek sosyal platformlardan gerek yüz yüze çeşitli bilgi paylaşımı yürüttüğüm arkadaşım ve meslektaşım Ar. Gör. Şule Nur Göktaş'a teşekkürlerimi sunarım.

İş hayatımda; inisiyatifinden dolayı İnş. Müh. Erhan Yelkenci'e teşekkür ederim.

Varlıklarının bir lütuf olduğuna inandığım ve içinde var olmanın haklı gururunu her daim yaşadığım canım aileme, en büyük destekçim güç kaynağım hayat duruşunu örneklediğim en nadide insana, bana geçmişten şüana dek her türlü fiziksel ve ruhsal desteği koşulsuz sağladığı ve sonsuz fedakârlıkları için sevgili annem Seval Bartu'a, bu süreçte bana destek olan her türlü iletişimi, ulaşımı sağlayan ve manevi desteğini esirgemeyen idealist görüşleri ile beni motive eden her daim yanımda hissettiğim canım ablam Dr. Merve Sefanur Akbulut'a, mesleğe atılmama sebep ve profesyonel meslek hayatımda olsun yüksek lisans eğitimim yaşantımda olsun beni destekleyen elinden gelenin en iyisini yaptığına inandığım her daim maddi manevi desteğini esirgemeyen saygıdeğer babam İnş. Müh. Adil Bartu'a teşekkürlerimi sunarım.

Bir Afrika atasözünde de dediği gibi 'Dünya bize atalarımızın emanetinden öte gelecek nesillere bırakacağımız bir yerdir.' yaşanabilir bir gelecek bırakabilme umudu ile...

Kutsal Ebrar BARTU
28/02/2020

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	x
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Çalışmanın Amacı ve Kapsamı.....	2
1.2. Çalışmanın Yöntemi.....	3
2. KURAMSAL TEMELLER ve KAYNAK ARAŞTIRMASI.....	5
2.1. Çevre Kavramı ve Sürdürülebilirlik Paradigması ile İlişkisi.....	5
2.2. Sürdürülebilirlik Kavramı ve Ekolojik Sürdürülebilirlik.....	7
2.3. Yerel Mimarlıktan Ekolojik Mimarlığa - Kırsal Yerleşmeden Ekolojik Yerleşmeye.....	20
2.4. Eko-köy ve Eko-çiftlik Kavramları ile Literatürde Eko-köy Tanım ve Kriterleri...	27
2.5. Dünyadaki Eko-köy Örnekleri.....	40
2.5.1. Auroville/ Hindistan.....	44
2.5.2. Sieben Linden/ Almanya.....	47
2.5.3. Ithaca Eko-köyü/ ABD.....	50
2.5.4. Condomínio Ecoovila/ Brezilya.....	54
2.5.5. Mbam/ Senegal.....	57
2.5.6. Findhorn Eko-köyü/ İskoçya.....	60
2.5.7. Konohana Eko-köyü/ Japonya.....	63
2.5.8. Solheimar/ İzlanda.....	66
2.5.9. Cryhstal Waters/ Avustralya.....	69
2.5.10. Sarvodaya/ Sri Lanka.....	72
2.6. Global Ecovillage Network'a Bağlı Türkiye'deki Eko-köy Örnekleri.....	78
2.6.1. Bayramiç Yeniköy/ Çanakkale.....	81
2.6.2. Dedetepe Farm/ Çanakkale.....	82
2.6.3. İmece Evi/ İzmir.....	83
2.6.4. Güneş Köy/ Kırıkkale.....	84
2.6.5. Yeryüzü Ecovillage/ Sakarya.....	85
2.7. Bölüm Sonucu.....	86
3.MATERYAL ve YÖNTEM: ÇANAKKALE EKOLOJİK YERLEŞKELERİNDE ALAN ÇALIŞMASI.....	89
3.1. Çalışma Alanının Tanımlanması.....	89
3.1.1. Çalışma alanının seçilme nedenleri.....	91
3.1.2. Çalışma alanının konumu ve sınırları.....	98
3.2. Mevcut Durum Analizleri.....	99
3.2.1. Fiziksel tespit çalışmaları.....	100
3.2.2. Sosyo-kültürel tespit çalışmaları.....	111
3.3. Görüşmeler.....	115
4.BULGULAR.....	117
4.1.Fiziksel Tespit Çalışmalarına Göre Ekolojik Yerleşkeler ile İlgili Bulgular.....	117
4.1.1. Ormanya.....	117
4.1.2. Sevinç Abla.....	120

	Sayfa
4.1.3. Zeytinli.....	124
4.1.4. Bayramiç/Yeniköy.....	127
4.2. Sosyo-kültürel ve Ekonomik Tespit Çalışmalarına Göre Ekolojik Yerleşkeler ile İlgili Bulgular.....	131
4.3. Kırsal Yerleşke ve Ekolojik Yerleşkelerin Bulgular Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi.....	135
4.3.1. Ormanya –Küçükhusun.....	135
4.3.2. Sevinç Abla –Ahmetçeli.....	138
4.3.3. Zeytinli ekolojik ortak yaşam – Zeytinli köyü.....	142
4.3.4. Bayramiç/Yeniköy – Muratlar.....	144
4.4. Görüşmeler ile İlgili Bulgular.....	150
KAYNAKLAR.....	159
EKLER.....	166
EK 1.....	167
EK 2.....	171
EK 3.....	174
EK 4.....	179
ÖZGEÇMİŞ.....	217

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar	Açıklama
COLUFFIA	Açlık Sonu Mücadele Komitesi
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
MAP	Akdeniz Eylem Planı
AB	Avrupa Birliği
BM	Birleşmiş Milletler
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
WWF	Dünya Vahşi Yaşam Fonu
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
EDE	Eko-Köy Tasarım Eğitimi
EKİLAT	Eko-köyler İletişim Ağı
FIC	Kasıtlı Topluluklar Bursu
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
GEF	Küresel Çevre Tesisi
GEN	Küresel Eko-köy Ağı
WVVOOF	Organik Çiftliklerde Gönüllü Çalışma Organizasyonu
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
RES	Rüzgâr Enerji Santralleri
SCU	Sarvodaya Yüksek Öğrenim Enstitüsü
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SDG	Sürdürülebilir Gelişme Hedefleri
SASB	Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu
TAGEM	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
TaTuTa	Tarım Turizm Takas
TUİK	Türkiye İstatistik Kurumu
CSA	Topluluk Destekli Tarım
EKOYER	Türkiye Ekolojik Yerleşkeler
IUCN	Uluslararası Doğa Koruma Birliği
IIR	Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi
ICC	Uluslararası Kooperatif Konseyi

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 2.1. Sürdürülebilir kalkınmanın üç temel amacı	12
Şekil 2.2. Birleşmiş Milletlerin belirlediği sürdürülebilir gelişim hedefleri	15
Şekil 2.3. Çevre üzerindeki girdi ve çıktılarını şematığı.....	17
Şekil 2.4. Sürdürülebilir yapılarda yaşam döngüsü	23
Şekil 2.5. Dünya üzerinde GEN'e kayıtlı eko-köylerden seçilmiş olan 10 eko-köy	41
Şekil 2.6. Auroville eko-köyünün (kenti) yerleşim plan şeması	46
Şekil 2.7. Auroville ve konaklama yeri arası 1,5 km bir yürüme mesafesi, Auroville konaklama birimi	46
Şekil 2.8. Sieben Linden kuş bakışı arazi görüntüsü	49
Şekil 2.9. Sieben Linden konutlarındaki fotovoltaik paneller.....	50
Şekil 2.10. Ithaca eko-köyü tasarım eskizi	51
Şekil 2.11. Ithaca eko-köyünde Song evleri	52
Şekil 2.12. Ithaca eko-köyünde Frog evleri	52
Şekil 2.13. Ithaca eko-köyü Tree evleri yerleşimi	53
Şekil 2.14. Condomínio Ecoovila eko-köyü tasarım maketi	55
Şekil 2.15. Condomínio Ecoovila konutlarının bakıya göre konumlanmış güneş panelleri.....	56
Şekil 2.16. Condomínio Ecoovilla yerel malzemeler ile yapılmış konut cephesi.....	56
Şekil 2.17. Mbamın toprak yapısı ve mangrov ormanları	59
Şekil 2.18. Mbam yerel malzeme ile inşa edilen konut cephesi	59
Şekil 2.19. Findorn eko-köyü hinterlandındaki fonksiyonları gösteren eskizler	62
Şekil 2.20. Fuji dağı eteklerindeki Konohana eko-köyü.....	64
Şekil 2.21. Konahananın yapı stoğu, pirinç ve sebze tarlaları	65
Şekil 2.22. Solhemier eko-köyünün fonksiyon haritası	68
Şekil 2.23. Eko-köydeki farklı fonksiyonlardaki yapılara giriş).....	68
Şekil 2.24. Crystal Waters alan fonksiyon şeması	70
Şekil 2.25. Crystal Waters su göletleri ve yerleşimi).....	71
Şekil 2.26. Sarvadoya evleri.....	74
Şekil 2.27. Gen Avrupa haritasındaki Türkiye eko haritasındaki eko-köyler.....	79
Şekil 2.28. Türkiye'de başarı göstermiş eko-köylerin konumları.....	80
Şekil 3.1. Türkiye'deki bulunan 11 eko-köyden 3'ü – eko-köylerin Çanakkale ilinde dağılımı	90
Şekil 3.2. Çanakkale güneş enerjisi potansiyelinin ilçelere göre dağılımı.....	93
Şekil 3.3 Çanakkale zeytin üretim yoğunluğunun ilçelere göre dağılımı).....	93
Şekil 3.4. Çanakkale tarımsal ürün çeşitliliğinin ilçelere göre dağılımı	93
Şekil 3.5. Çanakkale rüzgar hızı ve kapasitesinin ilçelere göre dağılımı.....	94
Şekil 3.6. Çanakkale termik santral yoğunluklu ilçeleri	95
Şekil 3.7. Çanakkale fiziki durumu.....	95
Şekil 3.8. Çanakkale Ayvacık ve Bayramiç ilçelerinin önemli turizm odakları.....	96
Şekil 3.9. Tez çalışmasının amacı doğrultusunda yapılan çalışmalar.....	97
Şekil 3.10. Çanakkale (a. Türkiye'de Çanakkale'nin konumu b. Çalışma alanlarının olduğu ilçeler)	98
Şekil 3.11. Çalışma alanının içindeki ilçeler ve ilçelerin köylere mesafeleri, çalışma alanındaki ekolojik yerleşkelerin köy merkezlerine mesafeleri.....	99

Şekil 3.12. Çanakkale/Bayramiç 1/25000'lik arazi çevre planı, Ahmetçeli ve Zeytinli köyleri, Sevinç Abla ve Zeytinli ekolojik yerleşkeleri.....	101
Şekil 3.13. Çanakkale/Bayramiç 1/25000'lik arazi çevre planı, Muratlar köyü, Bayramiç/Yeniköy ekolojik yerleşkesi	102
Şekil 3.14. Çanakkale/Bayramiç 1/25000 lik arazi çevre planı, Küçükhusun köyü Ormanya ekolojik yerleşkesi.....	103
Şekil 3.15. Küçükhusun köy yerleşimi fonksiyon analizi.....	104
Şekil 3.16. Ormanya gıda ormanı yerleşkesi sınırı ve yapı fonksiyonu.....	104
Şekil 3.17. Ahmetçeli köy yerleşimi fonksiyon analizi	106
Şekil 3.18. Sevinç Abla ekolojik çiftliği fonksiyon analizi	106
Şekil 3.19. Zeytinli köy yerleşimi fonksiyon analizi	108
Şekil 3.20. Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu fonksiyon analizi ve sınırları	109
Şekil 3.21. Muratlar köy yerleşimi fonksiyon analizi	110
Şekil 3.22. Bayramiç/Yeniköy fonksiyon analizi ve sınırları	111
Şekil 4.1. Ormanya gıda ormanı yerleşke eskizi.....	118
Şekil 4.2. Ormanya gıda ormanı ve çiftliği su ve geri enerji dönüşümü.....	119
Şekil 4.3. Ormanyada güneş panelleri.....	120
Şekil 4.4. Ormanyada tarımsal faaliyet alanından görüntü sebze yatakları	120
Şekil 4.5. Sevinç Abla ekolojik çiftlik yerleşke eskizi	121
Şekil 4.6. Sevinç Abla'nın çiftliğinde tuğla fırın yapım uygulaması.....	122
Şekil 4.7. Yerleşkedeki karma yapılu konut yapısı	123
Şekil 4.8. Sevinç Abla ekolojik çiftliği atölye birimi	123
Şekil 4.9. Zeytinli ekolojik ortak yaşam yerleşke eskizi.....	124
Şekil 4.10. Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu	125
Şekil 4.11. Zeytinli ekolojik köyündeki kerpiç yapı	126
Şekil 4.12. Kurutma birimi için fotovoltaik paneller	126
Şekil 4.13. Bayramiç/Yeniköy yerleşke eskizi	127
Şekil 4.14. Bayramiç/Yeniköy 2012 atölye uygulamaları	129
Şekil 4.15. Bayramiç/Yeniköy rabis telli bağdadı sıva.....	129
Şekil 4.16. Ekolojik yerleşkede sıcak su için kullanılan güneş enerji paneli (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)	130
Şekil 4.17. Yağmur suyu göleti.....	130
Şekil 4.18. Küçükhusun konut yapısı ve Ormanya konut yapısı	135
Şekil 4.19. Küçükhusun pencere ve Ormanya pencere.....	136
Şekil 4.20. Küçükhusun kırma çatı ve Ormanya çatı.....	136
Şekil 4.21. Küçükhusun hayır yeri ve Ormanya toplanma ve işlik yeri	137
Şekil 4.22. Küçükhusun konut ön cephe ve Ormanya konut yapısı önündeki sundurma	137
Şekil 4.23. Küçükhusun köy meydanı ve Ormanya ana dolaşım yeri	137
Şekil 4.24. Ahmetçeli konut ve Sevinç Abla konu	138
Şekil 4.25. Ahmetçeli hımış konut yapısı ve Sevinç Abla tuğla yığma atölye yapısı... ..	139
Şekil 4.26. Ahmetçeli köyü konut penceresi ve Sevinç Abla ekolojik yerleşkesi atölye penceresi.....	139
Şekil 4.27. Ahmetçeli konuta bitişik taş fırın ve Sevinç Abla taş fırın.....	140
Şekil 4.28. Ahmetçeli köyü meydanı ve Sevinç Abla ana dolaşım	140
Şekil 4.29. Ahmetçeli köyü kahvehanesi ve Sevinç Abla yarı açık toplanma işlik alanı	141

Şekil 4.30. Ahmetçeli köyündeki eski bir konut ve ahır birimi ve Sevinç Abla ekolojik yerleşkesinde ahır ve ağıl	141
Şekil 4.31. Zeytinli köyünde bir konut yapısı ve Zeytinli ekolojik ortak yaşamdaki barınak.....	142
Şekil 4.32. Zeytinli köy meydanı ve muhtarlık ve Zeytinli ekolojik ortak yaşam toplanma, dinlenme alanı	143
Şekil 4.33. Zeytinli ekolojik yerleşkesindeki toplanma, dinlenme ve ışık mekanı.....	143
Şekil 4.34. Zeytinli köyündeki zeytinyağı fabrikası ve Zeytinli ekolojik ortak yaşam kurutmalık ve depo alanı.....	144
Şekil 4.35. Muratlar köyü meydanı ve Bayramiç/Yeniköy köyü ana ışık avlusu ve ikinci ana dolaşım alanı.....	145
Şekil 4.36. Muratlar köyü okul yapısı ve Bayramiç/Yeniköy köyü derslik birimi.....	145
Şekil 4.37. Muratlar köyündeki taş yığma konut yapısı ve Bayramiç/Yeniköy konut yapısı	146
Şekil 4.38. Muratlar konut yapısı taş yığma konut yapısı ve Bayramiç/Yeniköy taş yığma mutfak yapısı.....	147
Şekil 4.39. Muratlar köyünde konut bitişindeki hayvan ahır ve Bayramiç/Yeniköy ekolojik yerleşkesindeki sera-kümes yapısı ve köpek kulübesi.....	148
Şekil 4.40. Muratlar köyü konutun erzak deposu ve Bayramiç/Yeniköy erzak deposu.....	149
Şekil 4.41. Muratlar köyünde bir taş fırın ve Bayramiç/Yeniköydeki taş fırın.....	149

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 2.1. Sürdürülebilirlik kavramının gelişim süreci	10
Çizelge 2.2. Ekolojik sürdürülebilirlik kategorileri	18
Çizelge 2.3. Neass'ın derin ekoloji görüşleri ve yüzeysel ekoloji ilkeleri.....	19
Çizelge 2.4. Eko-köyler konusunda araştırma yapan araştırmacıların, geliştirdikleri tanımlayıcı yaklaşımları ortaklıkları	36
Çizelge 2.5. Sürdürülebilir gelişme kriterleri ve belirlenen ortak eko-köy olma kriterlerinin değerlendirilmesi.....	39
Çizelge 2.6. Eko-köylerin genel künyesi	43
Çizelge 2.7. Auroville hakkında genel bilgiler	45
Çizelge 2.8. Sieben Linden hakkında genel bilgiler	48
Çizelge 2.9. Ithaca eko-köyü hakkında genel bilgiler.....	51
Çizelge 2.10. Condomínio Ecoovila hakkında genel bilgiler	55
Çizelge 2.11. Mbam Eko-köyü hakkında genel bilgiler	58
Çizelge 2.12. Findhorn Eko-köyü hakkında genel bilgiler	61
Çizelge 2.13. Konohana Eko-köyü hakkında genel bilgiler	64
Çizelge 2.14. Solheimar (İlk eko-köy) eko-köyü hakkında genel bilgiler.....	67
Çizelge 2.15. Crystal Waters eko-köyü hakkında genel bilgiler	70
Çizelge 2.16. Sarvodaya eko-köyü hakkında genel bilgiler	74
Çizelge 2.17. Eko-köyün sosyal,ekonomik, ekolojik ve kültürel bağlamdaki kriterler ile değerlendirilmesi.....	77
Çizelge 2.18. Bayramiç/Yeniköy eko-köyü hakkında genel bilgiler.....	81
Çizelge 2.19. Dedetepe Farm eko-köyü hakkında genel bilgiler.....	82
Çizelge 2.20. İmece evi eko-köyü hakkında genel bilgiler.....	83
Çizelge 2.21. Güneşköy eko-köyü hakkında genel bilgiler	85
Çizelge 2.22. Yeryüzü eko-köyü hakkında genel bilgiler.....	86
Çizelge 2.23. Sürdürülebilirlik parametrelerinin değerlendirilmesi	87
Çizelge 3.1. Küçükhusun 2015-2019 yılları nüfus değişimi TÜİK verisi	112
Çizelge 3.2. Ahmetçeli 2015-2019 yılları nüfus değişimi TÜİK verisi.....	113
Çizelge 3.3. Zeytinli 2015-2019 yılları nüfus değişimi TÜİK verisi)	113
Çizelge 3.4. Muratlar 2015-2019 yılları nüfus değişimi TÜİK verisi	114
Çizelge 4.1. Eko-köyün sosyal,ekonomik, ekolojik ve kültürel bağlamdaki kriterler ile çalışma alanlarındaki eko-köylerin değerlendirilmesi	134

1.GİRİŞ

Sürdürülebilir bir yaşamın, mimarlığın veya yerleşimin nasıl elde edilebileceği tartışmalarda ve tanımlamalarda sıkça ele alınmaktadır. Sürdürülebilirlik kavramı oldukça zengin anlamlar barındırır. Sürdürülebilirlik kavramı amaç edindiği parametreler dışında anlamlar kazanır ve bu da sürdürülebilirlik kavramını da kendi içinde sürdürülebilirliğini sorgular. Kavram karmaşası ve algılayış farklılıklarının yanında sürdürülebilir bir yerleşim yaratmak için tercih edilmesi gereken tasarım stratejileri konusunda farklı fikirler mevcuttur. İleri teknoloji kullanılarak sürdürülebilir ve ekolojik gökdelenler tasarlanabileceğini savunanlar da bulunmaktadır. Ekolojik ve sürdürülebilir mimarinin sadece organik yapı malzemeleri kullanılarak geleneksel yöntemler ile sağlanabileceğini düşünenlerde bulunmaktadır..

Kentte yaşayan; kentteki sağlıksız büyümenin, hava kirliliğinin fazla enerji tüketimine neden olması, bununda doğaya ve çevreye zarar vermesi ile gelecek kuşakların sürdürülebilirliğinin sağlanamayacağını düşünen entelektüel bir kesim tarafından kentten kıra bir dönüş sonucu sürdürülebilir bir yaşam oluşturma düşüncesiyle eko-köy kavramı ortaya çıkmıştır.

Dünyada birçok eko-köy yerleşkeleri bulunmaktadır. Eko-köy hareketinin ve sürdürülebilir yerleşim kurma girişimlerinin, dünyanın ilk eko-köyü Solheimer 1930'dan başlayarak, hızla gelişmeye devam ettiği görülmektedir. Bu nedenle Türkiye dışındaki eko-köyler üzerine yapılan araştırmalarda, Türkiye'deki örneklerle karşılaştırıldığında, tarihsel olarak daha eski ve köklü örneklerle rastlamak mümkündür.

Türkiye'de ilk eko-köy kurma girişimi ise 1990'ların ortalarına dayanmaktadır. Oluşumların arka yüzünde, ekolojik yaşam tarzına odaklı sivil toplum kuruluşları veya gönüllü gruplar bulunmaktadır. Bu gruplar sürdürülebilirlik kavramının parametrelerini sağlamayı misyon edinip eko-köylerini oluşturarak bu çerçevede sürdürülebilirlik kavramı temelinde şekillenen ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel kaygılarla şekillenen farklı hedefler doğrultusunda kümelenmişlerdir.

Bu amaçla özgün bir yapıya sahip kırsal yerleşimlerin doğal, tarihi ve kültürel kaynaklarını muhafaza eden, büyütüp geliştiren, yerel ekonomisini teknik bilgi ve birikim ile zenginleştirecek, yaşam kalitesini arttıracak çözüm önerileri gerekmektedir. Bu önerilerle, doğal alanların doğal dengesini muhafaza eden, kırsal alanların daha kaliteli, gelişime açık, yaşanabilir ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarının devamlılığını sağlayan eko yerleşkeler olması sağlanabilir.

1.1.Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Sürdürülebilirlik ancak bir bütün olarak sosyal, ekonomik ve ekolojik parametreler ile sağlanabilir. Bu parametrelere bağlı olarak eko-köyler; sosyo-kültürel, ekonomik ve ekolojik bağlamda toplumlar için bir denge vaat eden ve yaşamın devamı için benzersiz ekonomik çözümler sunan sürdürülebilir yerleşim düzenlerinden biridir.

Bu tez çalışmasının temel amacı; kırsal yerleşmelerin komşuluğunda kurulan eko-köylerin çevresinde kuruldukları köylere etkilerini sürdürülebilirlik parametreleri çerçevesinde değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda dünyadaki başlıca eko-köy örnekleri incelenmiş Türkiye'deki eko-köylerin, eko-köy olma kriterlerini tam olarak sağlayamadıkları, bu nedenle araştırma için eko-çiftliklerin bu yerleşkelere en yakın birliktelikler olduğu varsayımından yola çıkılmıştır.

Bu amaçla öncelikle kapsamlı bir literatür araştırması yapılmıştır. Kavramsal çerçeveyi oluşturmak üzere ilk olarak çevre, sürdürülebilirlik, ekoloji, ekolojik sürdürülebilirlik ve eko-köy kavramları açıklanmıştır. Yerel mimarlıktan ekolojik mimarlığa, kırsal yerleşmeden ekolojik yerleşmeye doğru ilerleyişin kavramsal şeması oluşturulmuştur. Eko-köy yerleşimlerinin oluşumuna etki eden faktörler ve araştırmacıların savunduğu eko-köy olma kriterleri incelenmiş, eko-köylerin oluşum süreçleri irdelenmiştir. Dünyanın farklı coğrafyalarında başarı göstermiş eko-köyler ve Türkiye'de (GEN) Global Ecovillage Network listesinde yer alan eko-köylerin özellikleri incelenmiştir.

Tezin ikinci aşamasında alan çalışması gerçekleştirilmiştir. Alan çalışması kapsamında Çanakkale il sınırları içerisindeki, eko-çiftlik örnekleri ve bunların çevresindeki kırsal

köyler incelenmiştir. Sosyo-kültürel, ekonomik ve ekolojik sürdürülebilirlik kriterleri bağlamında değerlendirilen eko-çiftlikler ve kırsal köylerin benzerlikleri ve farklılıkları belirlenmiştir. Literatür ve alan çalışmasından elde edilen bulguların değerlendirilmesiyle eko-yerleşkeler ve çevrelerinde bulunan kırsal köyler arasındaki etkileşim ortaya koyulmuştur. Sonuç olarak her iki yerleşim türünün birbirlerine sürdürülebilirliği sağlamaya yönelik katkılarının artırılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir. Çalışmada, araştırılan eko-köy örneklerinin ve çevrelerindeki kırsal köy örneklerinin sosyo-kültürel, ekonomik ve ekolojik sürdürülebilirlik yönünden değerlendirmesi yapılmıştır. Benzer olduğu noktalar ve farklılaştıkları noktalar üzerine durulmuştur. Sonuçlar bölümünde ise, literatür araştırmasında ortaya çıkan bulgular, alan çalışmasında yapılan gözlemlerde ve kişisel görüşmelerde belirtilen sonuçlar bağlamında, eko-köy girişimlerine ait ekolojik, sosyo-kültürel ve ekonomik faktörlerin sürdürülebilirlikteki rolünün kırsal yerleşkeye etkisi değerlendirilmiştir.

1.2. Çalışmanın Yöntemi

Çalışma kapsamında, fiziksel ve sosyo-kültürel tespit çalışma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Literatür analizi ve alan çalışması olmak üzere iki aşamadan oluşan tez çalışmasının ilk bölümünde literatür ve arşiv analizi yöntemleriyle ilgili kavramların literatürdeki yeri ve tanımlamaları yapılmış ve kavramlar arası ilişkiler kurgulanmıştır. Öncelikle, çevre tanımı ve sürdürülebilirlikle ilişkisi irdelenmiş olup sürdürülebilirlik ve ekolojik sürdürülebilirlik kavramları incelenmiştir. Yerel mimarlıktan ekolojik mimarlık bağlantısıyla, kırsal yerleşme ekolojik yerleşke arasındaki ilişki irdelenmiştir. Devamında ortaya çıkan eko-köy ve eko-çiftlik kavramları üzerinde durulmuş, eko-köy olma kriterleri analiz edilmiş, sürdürülebilirlik parametreleri ile birlikte dünyada ve Türkiye’de başarı göstermiş eko-köy örnekleri incelenmiştir.

İkinci aşamayı oluşturan alan çalışması kapsamında Çanakkale’de kurulan eko-köylerin komşuluklarındaki kırsal yerleşmeyle olan etkileşiminin sürdürülebilirlik bağlamında ele alınması araştırma materyalini oluşturmaktadır. Çalışma alanı sınırı olarak Çanakkale’nin güneyinde konumlanan Bayramiç ve Ayvacık ilçelerindeki ekolojik yerleşkeler ve ekolojik yerleşkelerin içinde bulunduğu köy tüzel kişilik sınırındaki

köyler seçilmiştir. Alan çalışması kapsamında arşiv analizi, yerinde tespit, gözlem ve görüşme teknikleri kullanılmıştır.

Çalışma alanına ait mevcut durum analizleri gözlem ve yerinde tespit çalışmalarıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca halen varlıklarını sürdüren eko-çiftlikler ve yakınlarında bulunan komşu köyleri arasındaki ilişki gözlemlenerek yerel halk ve eko-çiftlikler sakinleri arasındaki bu yerleşimlerin sürdürülebilirliğe katkılarını nasıl etkilediği değerlendirilmiştir. Araştırma alanındaki ekolojik yerleşke kurucuları ve sakinleri, komşuluğundaki köy yerel halk ve köyün ileri gelen isimleri ile yüz yüze görüşmeler yapılmış, yöre ile ilgili bilgi, değerlendirme ve anılarına başvurulmuştur. İlgili haritalar analiz edilerek, çalışma alanında yapılan görüşmelerle kırsal yerleşke ve eko-köyler arasındaki sürdürülebilir etkileşimdeki temel sorunlar belirlenmiş ve etkileşimin daha verimli olmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

2. KURAMSAL TEMELLER ve KAYNAK ARAŞTIRMASI

Bu bölümde çevre ve sürdürülebilirlik ilişkisi, sürdürülebilirlik, ekolojik sürdürülebilirlik, yerel mimarlardan ekolojik mimarlığa ve kırsal yerleşmeden ekolojik yerleşmeye, yerleşke modelinde eko-köy ve eko-çiftlik kavramlarının literatürdeki tanımlamaları, ortaklıkları, zıtlıkları ve mimari tasarım prensipleriyle ilişkileri incelenmiştir. Dünyadaki ve Türkiye’deki eko-köy örnekleri irdelenmiş, bölüm sonunda eko-köy ve eko-çiftlik ilişkisi analiz edilmiştir.

2.1. Çevre Kavramı ve Sürdürülebilirlik Paradigması ile İlişkisi

Kavram başta kolay anlaşılır bir yapıya sahip görünse de içeriği anlamaya çalışıldığında derin, karmaşık ve sınırlarını belirlemenin güç olduğu birçok tanımla karşılaşmaktadır. Ayrıca, çevre tanımı benzer noktalar taşısa da kapsamı ülkeden ülkeye de farklılık göstermektedir. Ulusal ve uluslararası literatürlerde geniş anlamları olan kavram öz yapısı nedeniyle de bu niteliktedir. Bu nedenle kapsamlı yapılan araştırmalar sonucunda dünyada ve Türkiye’deki ilgili kurumların ve araştırmacıların kapsadığı alan ve süreçleri derin olan çevre tanımları ele alınmıştır. Birleşmiş Milletler Çevre Programına (UNEP) göre; çevre, bölünmemiş doğası ve sürdürülebilir kalkınmanın sosyal ve ekonomik boyutlarıyla ayrılmaz bağları, iyi karar verme süreçlerine, etkili kurumlara, politikalara, yasalara, standartlara ve normlara dayanmaktadır (Anonim 2019a). Politikacı araştırmacı John Barry için; çevre, insan düşüncesinde çok uzun süren bir tema olmasına rağmen, çevre ve insanların değer verdikleri, kullandıkları ve hakkında düşündükleri, sosyal teorinin temelde merkezi ve önemli bir parçasıdır (Barry 2007). Türk Çevre Kanununa göre; çevre, insanların ve diğer canlıların hayatları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamı ifade etmektedir (Anonim 1983).

Genel bir tanımla çevre, insan etkinlikleri ve canlı tüm varlıklar için hemen veya uzun bir süre içinde dolaylı ya da dolaysız bir etkide bulunabilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik ve toplumsal etkenlerin belirli bir zamandaki toplamıdır (Keleş ve ark. 2009). Bir canlı birimi ya da topluluğunun karşılıklı temasta olduğu tüm canlı cansız

varlıkların bulunduğu özel alan olarak tanımlanan çevrenin insan merkezli çevre tanımı ise; insanın içinde yaşadığı ortamdır (Akdur 2005). Ekosferdeki tüm canlı unsurları kuşatan döngüler ve ilişkiler bütünüdür (Ertürk 2018a).

Çevre ile ilgili canlılar ve insan odağının ortak bir yargı olduğu savunulabilir. Ortaklık beraberinde çevrenin ana kahramanının çevreye etkinliğini, etkilerini meydana getirmektedir. Avrupa'da 18. ve 19. yüzyıllarda yeni icatların üretim çevresine olan etkisi ve buhar gücüyle çalışan makinelerin makineleşmiş endüstriyi doğurması, bu gelişmelerin de Avrupa'daki sermaye birikimini arttırması ile Sanayi Devrimi baş göstermiştir (Anonim 2019b). Sanayi Devrimi ya da Endüstri devrimi ile 16. yüzyıldan itibaren Avrupa'nın ve devamında dünyanın nüfusu hızlı bir şekilde arttı. Artan nüfus devamında yıl bazlı önemli katlanmalar yaparak devam etti.

Dünyadaki doğal nüfus artışının üç sebebi vardır. Sebeplerden ilki; Sanayi Devrimi ile tarımdaki yeni icatların getirmiş olduğu iyileştirme, bir diğeri tıp bilimindeki gelişmeler ile doğum oranının artış gösterip ölüm oranlarının düşmesi ve buna bağlı sağlık koşullarının düzelmesi ve son olarak teknolojik gelişmeler ile dolaylı bir etki sunmaktadır. Bununla birlikte yapay nüfus kavramı da vardır (Aksu 2011). Fakat kavram tanımını bir topluluğun göçü ile tamamladığından bölgesel olarak artan bir nüfus kastedilmektedir. Elbette tüm bu faktörler dünyada belli bölgelerde de olsa bazı çevresel bozulmalar getirecektir.

Nüfus artışı; ekosistemin çeşitliliğinin azalması, ya da tamamen kaybolması doğal dengenin bozulmasının önemli sebebidir. Endüstri ürünleri, çeşitli atıklar, katı, sıvı veya gaz şeklinde tabiatta zararlı maddeler birikmeye başlamış ve birçok yerde ekosistemler çöküntüye uğramıştır. Modern endüstri topluluklarında enerji elde etmek için petrol ve kömür gibi fosil yakıtların artan bir şekilde kullanılmaya başlanması, çevreyi olumsuz etkilemektedir. 1982 Anayasasının 56. maddesi çevre hakkı ile ilgili düzenlemeye yer verilmiştir. 'herkes dengeli ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına sahiptir' ibaresi ile şimdi ve geleceğe yönelik çevre hakkı belirtilmiştir (Anonim 2019c).

‘Toplumun Gelecekteki Gelişmesine Etkileri Açısından Nüfus Üzerine Bir Deneme’ başlıklı makalede kısaca şöyle denmektedir: ‘Nüfus geometrik diziyle artarken, gıda maddeleri aritmetik diziyle artmaktadır. Eğer tedbir alınmazsa gelecekte insanlar açlık tehlikesiyle karşılaşacaktır’. Bu teori daha sonra "Malthus Teorisi" adıyla ün kazanmıştır (Marx ve Hengels 1976).

Çevre sorunlarının uluslararası boyutta ilk kez ele alındığı 5-16 Haziran 1972 tarihinde Stockholm’de düzenlenen “İnsan Çevresi Konferansı”ndan bu yana çevre konusu çok farklı boyutlara evrilmiştir. Ayrıca ilk dönemlerde çevre sorunlarının boyutunun sınırlı bir bölgede olduğunun düşünülmesi nedeniyle; 1970’li yıllarında ve 1980’lerin ilk yıllarındaki politika yapıcı kişiler ve kurumlar daha çok yönerge ve tüzüklerle yönetilen yerel kirlilik kaynak noktaları üzerine odaklanmışlardır (Kunt ve ark.2016). ‘Ortak Geleceğimiz’ adlı 1987 yılında Birleşmiş Milletlere (BM) sunulan Bruntland raporunda;

- Çevre sorunlarının endişe uyandırıcı seviyeye ulaştığı,
- Ekonomik kalkınma planlarının çevre konularını ikinci plana aldığı,
- Tarımsal ve endüstriyel yayılımın devam ettiği,
- Ormanlara olan baskının artarak devam ettiği belirtilmektedir.

Çevrede yaşanan yıkım, tahribat ve bozulmalar insanın yaşama hakkı olan çevre hakkını yok etmektedir. Tüm insanlığın doğrudan veya dolaylı gündeminde olan bu konu sürdürülebilirlik olarak isimlendirilen terimin doğmasını, sadece günümüz için değil gelecek nesillerin de çevre hakkını koruma yolunda yeni bir bakış açısı doğurmasını zorunlu kılmıştır.

2.2. Sürdürülebilirlik Kavramı ve Ekolojik Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik teriminin yaşantıda var olması ve kavramın kendine yer bulması doğadan mimarlığa, sağlıktan mühendisliğe, ekonomiden sanata, sosyolojiden eğitime birçok alanda olmuştur. Kavram yer bulurken dönüşüm ve değişim gerçekleştirmiştir. Tüm bu sebepler doğrultusunda sürdürülebilirliğin her bir bileşenini ayrı tanımlamak, gerçek hayatta küresel sürdürülebilirliğe yaklaşmak için gereken eylemin organize

edilmesine yardımcı olabilir. Sürdürülebilirlik geleceğe zarar vermeyen bir unsurdur. Nesiller arası eşitlik mevzusunu sorgular. Bazıları sürdürülebilirliğin nesiller arası eşitlik bileşeni en önemli unsur olarak görmektedir (Goodland 1995).

Küresel bir bağlamda, 'sürdürülebilirlik', gelecek nesillerin arzularının ödün vermemesini sağlayarak mevcut neslimizin ihtiyaçlarını karşılama yeteneği olarak tanımlanmıştır (Bhat 2017).

Kökene Antik Roma dönemine kadar uzanan sürdürülebilirlik kavramı, 'kesinti yada azalma olmadan varlığını devam ettirebilme kapasitesi anlamına gelmektedir.'(Ertürk 2018b). Türkçe kaynaklarda birebir karşılığı olmayan sürdürülebilirlik; 'süreklilik gösteren, devam eden, istikrarlı, aralıksız olma becerisi' olarak tanımlanırken; kökeni 1300-1350 yıllarına dayanan kelime Latince'de 'tutunmak, dayanmak, dik durmak, üstesinden gelmek' anlamında 'sustinere' kelimesinden türemiştir (Anonim 2019d). Eski Fransız kaynaklarında anlamı 'dayanak, taşımak, mücadele etmek, katlanmak' olan 'soustener' 1980'lerde Oxford Dictionary'de 'sustain' olarak kullanılmış, bir şeyi sürdürmek anlamı taşımaktadır.

Kavram çeşitli disiplinlerde farklı temalarda kullanılmaktadır. Bu durum kavramın farklı alanlarda kolay evrildiğini buna bağlı tanımının da farklılaştığını göstermektedir. Kavramın 'Sylviculture Oeconomica' adlı kitapta ilk kez tarım, ormancılık, balıkçılık gibi yenilenebilir kaynaklar alanında Almanca 'nachhaltigkeit' olarak kullanıldığı ve köklerinin 1713'lere kadar dayandığı bilinmektedir (Şen ve ark. 2018). Modern anlamda sürdürülebilirliği ormancılık disiplini ile de olsa ilk telaffuz eden ve tanımlayan kişi olması sebebiyle, Carl Lowitz sürdürülebilirlik literatüründe önemli bir yere sahiptir (Şen ve ark. 2018). Sürdürülebilirlik yarım asır sonra Alman araştırmacı yazar Geoge Ludwig Hartg ile birlikte ormanlar hakkındaki geniş tasvirinde tekrardan yer almıştır. Görüldüğü üzere sürdürülebilirlik kavramı kökeni itibari ile geçmişi olan fakat son yarım yüzyılda uluslararası platformlarda yer bulan bir terimdir.

1972'de G7 ülkeleri tarafından hazırlanan "Büyümenin Sınırları (Limits to Growth)" başlıklı çalışma 'sustainable' kelimesinin ilk kez geçtiği somut bir çalışmadır.

Sürdürülebilirlik (sustainability) kavramı, çevresel değere vurgu yaparak ilk kez 1987 yılında BM Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunca hazırlanan “Ortak Geleceğimiz” adlı Brundtland Raporuyla “sürdürülebilir kalkınma” olarak kullanılmaya başlanmıştır (Şen ve ark. 2018). Süreçte sırasıyla 1992’de Rio zirvesi 1996’da Habitat II, 1997’de Rio-5 Zirvesi, 2002 Avrupa Birliği (AB) 6. Çerçeve Programı, 2010’da V.Dünya Kentsel Formu ve 2012’de Rio-20 Zirvesi yer almış olup gerek sürdürülebilirlik gerekse sürdürülebilir kalkınma sorunlarının çözümü için gerçekleştirilen uluslararası adımları oluşturmaktadır.

Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınmanın ortaya çıkışı ve yaşam serüveni hala devam etmektedir. Tüm bu süreçte günümüze değin başta BM ve uluslararası çeşitli birliktelik, kurul, kuruluş ve teşkilatlarca farklı tanımlamalar çeşitli yönleriyle ele alınmıştır. Tüm bu tarihler sürdürülebilirliğin dünya gündeminde yer bulmasında ekolojik, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğin tartışılmasına kadar bir çok başlığı içinde barındırmaktadır. Tüm bu başlıkların içinde barındırdığı konferans, ortak rapor, eylem planları, kongreler, protokoller, forumlar, programlar ve zirveler Çizelge 2.1’de bir arada verilmektedir.

Cizelge 2.1. Sürdürülebilirlik kavramının gelişim süreci

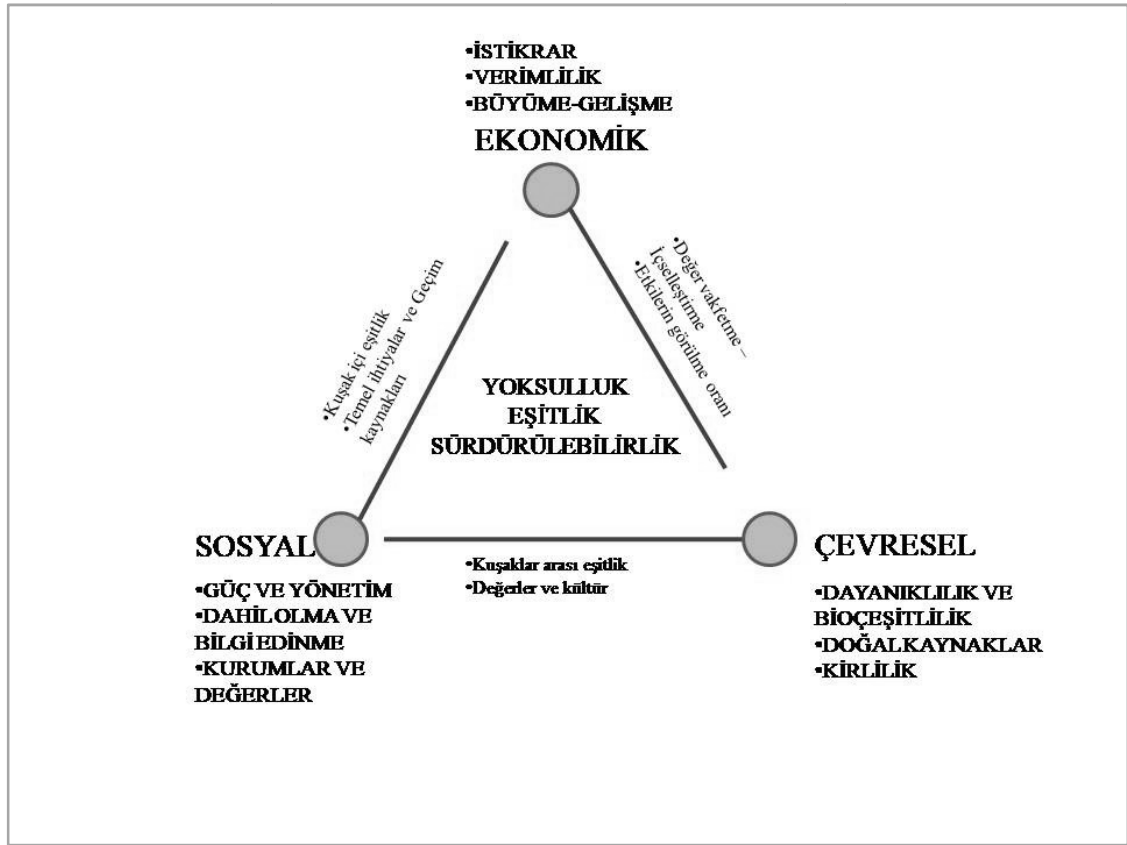
1972	<p>“İnsanlığı Tehdit Eden Sorunlar Projesi” çerçevesinde hazırlanan rapor, “Büyümenin Sınırları (Limits to Growth)” sürdürülebilirlik, “Günümüz ihtiyaçlarının, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılama olanaklarından fedakarlık yapılmaksızın karşılanabilmesi süreci” olarak tanımlanmıştır.</p> <p>Stockholm’de gerçekleştirilen BM İnsan Çevresi Konferansında (Stockholm Konferansı), sosyo-ekonomik yapıları ve gelişme düzeyleri farklı olan birçok ülke ‘çevre’ konusunda ilk defa bir araya gelmiştir.</p>
1974	<p>BM Çevre Programı’nın (UNEP) kurulmasıyla birlikte Akdeniz’in korunması öncelikli hedefler içine alınmış, 1974 yılında da “Bölgesel Denizler Programı Faaliyet Merkezi” kurularak Akdeniz Eylem Planı (MAP) tasarısı hazırlanmıştır. Bu plan Akdeniz Bölgesi’nde sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen bir plan halini almıştır.</p>
1976	<p>HABITAT I (VANCOUVER); çevre ve insan yerleşimini birbirine bağlayan ilk küresel toplantıdır.</p>
1987	<p>BM Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunca hazırlanan “Ortak Geleceğimiz-Brundtland Raporu” raporda sürdürülebilir kalkınma kavramının tanımlaması “Bugünün ihtiyaçlarını gelecek nesillerin de kendi ihtiyaçlarını karşılamalarında ödün vermeden karşılamak” olarak yapılmıştır.</p>
1992	<p>Rio de Janeiro, Brezilya’da gerçekleşen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı’nda ‘Earth Summit’; Rio Konferansı’nda sürdürülebilir kalkınma tüm insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiştir.</p>
1993	<p>Uluslar Arası Mimarlar Birliği Dünya Kongresinde (Chicago) yapılan kongrede yapı tasarımcılarının çalışmalarında sürdürülebilirlik temelini göz ardı etmemesi gerektiği üzerine durulmuştur.</p>
1994	<p>Kahire Nüfus Kalkınma Konferansı; sürdürülebilir kalkınma, sürekli ekonomik büyüme ve nüfus arasındaki ilişkileri dikkate almaktadır.</p>
1995	<p>Kopenhag Sosyal Kalkınma Konferansı.</p>

Çizelge 2.1. Sürdürülebilirlik kavramının gelişim süreci (devam)

1996	<p>HABITAT II (İSTANBUL); kentleşen dünyada herkes için yeterli konut ve sürdürülebilir insan yerleşimleri oluşturulması konusunda küresel bir eylem planı kabul edilmiştir.</p> <p>BM'nin Japonya'nın Kyoto kentinde düzenlediği toplantıda BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi içerisinde katılımcı hükümetler tarafından "Kyoto Protokolü" imzalanmıştır.</p>
1997	<p>Rio-5 Zirvesi; New York'da gerçekleştirilmiş olan Rio Kararlarının izlenmesi ve uygulanmasının takibi amacıyla düzenlenen "Rio+5" başlıklı BM Genel Kurul Özel Oturumunda Gündem-21'in kararlarına uygun olarak Rio Konferansı'ndan sonraki 5 yıllık süreçte meydana gelen gelişmeleri değerlendirmek amacıyla toplanmıştır.</p>
2000	<p>BM Binyıl zirvesi; Bu zirve 1990'lı yıllardan bu yana yapılan bölgesel, ulusal ve uluslararası konferansların doruğu olarak kabul edilmektedir. Yayımlanan deklarasyonla insanlığı açlık, yoksulluk, hastalık ve ayrımcılıktan kurtarmak; barış, huzur, adalet ve refah içinde bir dünya düzeni kurmak için zaman kısıtlaması da içeren bir dizi taahhütte bulunmuşlardır.</p>
2002	<p>AB 6. Çerçeve Programı, Dünya Sürdürülebilir Gelişme (Johannesburg-Güney Afrika) Zirvesi, "Johannesburg Zirvesi" ya da "Rio+10" temelde ülkelerin yerel, bölgesel ve küresel düzeyde sürdürülebilir gelişmeyi sağlamak amacıyla ortak sorumluluklarının ve çevrenin korunması için yükümlülükleri vurgulanmaktadır.</p>
2010	<p>V.Dünya Kentsel Formu.</p>
2011	<p>Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB).</p>
2012	<p>Rio + 20 Zirvesi.</p>
2013	<p>Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (IIRC).</p>
2015	<p>2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi (Agenda for Sustainable Development).</p>
2016	<p>HABITAT III (Quito) Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin kabulünden sonra düzenlenen ilk Birleşmiş Milletler küresel zirvesidir.</p>

Sürdürülebilirlik, bir dengeyi ifade etmektedir. Sürdürülebilir denge ise sürdürülebilir gelişme ile mümkün olmaktadır. Sürdürülebilir gelişme ve kalkınma, insan sağlığı ve doğa ile uyumu sağlayarak gelecek kuşakların ihtiyaçlarına mevcutta cevap vermeyi amaçlamaktadır.

Sürdürülebilir gelişmenin göstergeleri sürdürülebilirlik anlamında ne kadar ilerleme kaydedildiğini, hedeflere ne ölçüde yaklaşıldığı ölçümü yapılmasını sağlamaktadır. Bu yönüyle göstergeler ekolojik, ekonomik ve sosyal açılarından sürdürülebilir gelişmeyi oluşturma yolunda karar ama sürecinde önemli girdileri oluşturmaktadır (Şekil 2.1.).

Şekil 2.1.Sürdürülebilir kalkınmanın üç temel amacı (Munasinghe 1992, Rio Earth Summit görselinden uyarlanmıştır)

Bu bağlamda sürdürülebilir kalkınma büyük ölçekte ele alınan bir kavram olmakta ve sürdürülebilir gelişmeye ışık tutmaktadır. Sonu itibari ile sürdürülebilir gelişmenin üç

madde üzerine inşa edildiğini söylemek mümkündür; Büyüme/gelişme, çevrenin korunması ve sosyal gelişmedir. Tüm bu maddeler üç temel ilke ile ifade edilmektedir.

- Çevresel olarak; insanın eylem ve faaliyetlerinde çevreyi ve biyolojik çeşitliliği mutlaka koruma odaklı olmalıdır.
- Ekonomik olarak; gerçekleştirilebilir olmalı, kaynaklar uzun dönemde verimli bir şekilde kullanılmalıdır.
- Sosyal bireyler ve toplumlara, özellikle küresel yoksulluğun ortadan kaldırılmasında hem adil hem de eşit davranılmalı ve yoksul ülkelerin çevresel açıdan sömürülmesinin önüne geçilmelidir.

Özetle; Sürdürülebilirliğin bu üç gelişim odaklı bileşeni sürdürülebilirlik bağlamında çeşitli ölçüt kriterlerinin oluşumunu sağlamaktadır. Bu kriterler sac ayağının üç bileşeni olan ekoloji, ekonomi ve sosyal boyutlarından hareketle Ayşin Sev 1991’de düzenlenen Uluslar arası Dünya Koruma Programı (The world Conservation Union- IUCN), UNEP ve Dünya Vahşi Yaşam Fonu (WWF) tarafından ortaya konan Dünyanın Korunması adlı raporun 9 maddesini ‘Sürdürülebilir Mimarlık’ kitabında aşağıdaki sürdürülebilir kriterler olarak açıklamıştır. Bu kriterler;

1. Ortak yaşam ve çıkarları korumak ve saygı göstermek,
2. Yaşam kalitesini arttırmak,
3. Yeryüzünde yaşamın ve çeşitliliğin korunması,
4. Yenilenemeyen kaynak tüketimini azaltmak,
5. Doğal çevrenin taşıma kapasitesinin sınırları içinde kalmak,
6. Kişisel davranışları ve uygulamaları değiştirmek,
7. Toplumların kendi doğal çevrelerini korumalarını sağlamak,
8. Kalkınma ve korumanın bütünleştirilmesi için ulusal bir çerçeve oluşturmak,
9. Küresel bir ittifak oluşturmak (Anonim 1991).

Uluslararası sürdürülebilirlik kavramı farklı 1972’lerden başlayarak farklı nitelik ve içeriklerde en sonunda 2015’de Sürdürülebilir Gelişme Hedefleri (SDG) adı altında, tüm Birleşmiş Milletler üye devletleri katılımı ile yoksulluğu sona erdirmek,

gezegeni korumak ve bunun devamlılığı sebebiyle 2030 yılına kadar tüm insanların barış ve refahtan zevk almasını sağlamak için evrensel bir çağrı olarak yayınlanmıştır (Anonim 2019e). 17 adet kalkınma hedefleri belirlenmiştir. Bu hedefler çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğin dengelenmesi gerektiğini kabul etmiştir. Bu hedefler sırasıyla;

1. Yoksulluğu her mekânda her biçimde sona erdirmek,
2. Açlığı sona erdirmek ve gıda güvenliğini gelişmiş beslenmeyi sağlamak ve sürdürülebilir tarıma teşvik etmek,
3. Sağlıklı bir yaşam sürmek ve her yaşta bu durumu korumak,
4. Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli bir eğitim sağlamak ve herkesi yaşam boyu öğrenme fırsatlarına teşvik etmek,
5. Cinsiyet eşitliğini korumak ve kadınları güçlendirmek,
6. Herkes için suyun kullanılabilirliğini ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak,
7. Herkes için uygun fiyatlı, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişimi sağlamak,
8. Sürdürülebilir kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için iyi işi teşvik etmek,
9. Esnek altyapı uygulaması yapma, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi teşvik etmek ve yeniliğe teşvik etmek,
10. Ülkeler içindeki ve arasındaki eşitsizliğin azaltılması,
11. Şehirleri ve insan yerleşimlerini bütüncül, güvenli, esnek ve sürdürülebilir kılmak,
12. Sürdürebilir tüketim ve üretim kalıplarını oluşturmak,
13. İklim değişikliği ve etkileriyle mücadele için acil önlemler almak,
14. Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir şekilde kullanmak,
15. Kara ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımı korumak, yenilemek ve yönlendirmek, ormanları sürdürülebilir bir şekilde yönetmek, çölleşme ile mücadele etmek ve arazi bozulmasını durdurmak ve tersine çevirmek ve biyolojik çeşitlilik kaybını durdurmak,

16. Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve toplumları teşvik etmek, herkes için adalete erişim sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak,
17. Uygulama araçlarının güçlendirilmesi ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığın canlandırılmasını sağlamak (Anonim 2019f). Şeklinde belirlenmiştir.

Tüm bunlardan hareketle sürdürülebilirliği tarihsel kronolojisinde 1991'deki uluslararası örgütlerin belirlemiş olduğu gelişim kriterleri ve 2015'de Birleşmiş Milletlerin belirlemiş olduğu Şekil 2.2' de logo haline getirdiği hedefler birleştirilerek sürdürülebilir kriterler olarak (bkz. Çizelge 2.5) değerlendirmelere kaynaklık etmektedir.

Şekil 2.2. Birleşmiş Milletlerin belirlediği sürdürülebilir gelişim hedefleri (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı resmi sitesinden elde edilmiştir)

Ekoloji; canlı varlıklarla çevreleri arasındaki ilişkileri inceleyen biyoloji koludur. 100 yıl kadar önce Alman biyoloji uzmanı Ernest Haeckel'in kullandığı bu sözcük önceleri hayvan ve bitkiler ekonomisi anlamına geliyordu (Hasol 1993).

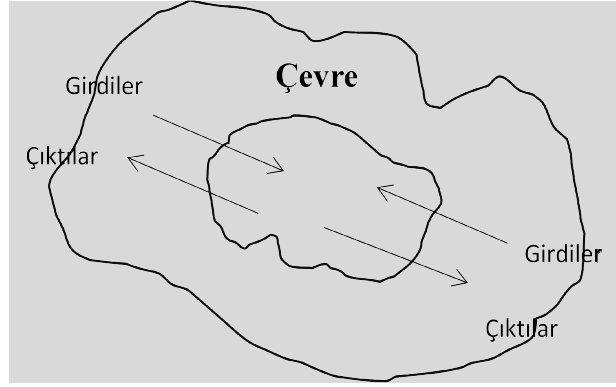
Ekolojinin kesin bir başlangıcı yoktur. Özellikle M.Ö 320 yıllarında Yunanlıların doğal tarihinden evrimleşmiştir. Aristoteles'in arkadaşı, botaniğin babası olarak adlandırılan ve ekolojinin de kurucusu olarak kabul edilen Theophrastus; *De causis plantarum/ The Causes of Plants* and *De historia plantarum/ The History of Plants* adlı botanik kitabında ilk önce organizmalar arasındaki ve yaşamlarını sürdürmeyen çevreleri arasındaki ilişkileri açıklamıştır. Daha sonra bitki ve hayvan fizyologlarının ilk çalışmalarında modern ekolojinin temelleri atılmıştır. (Babe 2006).

Ekoloji kelimesi, oekoloji olarak terim halini 'hayvanın hem organik hem de inorganik çevresiyle ilişkisi' ile ilişkilendiren Alman zoolog Ernst Haeckel tarafından kaleme alınmıştır. Alman doğa bilimci ve filozof Ernst Heinrich ekoloji kavramını modern anlamda, canlı varlıklar arasındaki ilişkileri inceleyen bilim dalı olarak ilk kez tanımlamıştır. Ekoloji, canlıların birbirleriyle ve çevreleriyle ilişkilerini inceleyen bilimdir. Ekoloji sözcüğü, Yunanca "yaşanılan yer, yurt" anlamına gelen "oikos" ile bilim ya da ifade anlamlarına gelen "logia" sözcüklerinden türetilmiştir (Keleş ve Hamamcı 1993).

Birleşmiş Milletler tanımı sürdürülebilir kalkınmayı ekolojik, ekonomik ve sosyal üç temel boyutunda ele alır. Ekoloji, bitki ve hayvanları kendi "habitlatları" yani doğal yaşam içinde inceler. Ekoloji; örüntüler, ağlar, dengeler ve döngüler ile ilgilenir. Çevresel sürdürülebilirliğin tanımlanması ekolojik sürdürülebilirlik ile mümkün olmaktadır. Doğal kaynakların tüketilmeden kullanımına dayanır. Bu bağlamda ekolojik sürdürülebilirlik çevredeki değerli kaynakları ve nitelikleri korumaktır.

Ekolojik sürdürülebilirlik anlayışı ile çevreyi oluşturan karşılıklı bağlantılar ve süreçler irdelenir. Bunun olağan devam etmesi ekolojik sürdürülebilirlikle mümkün olmaktadır. Bu nedenle çevreye sadece ekonomik ve sosyolojik kaygılarla yaklaşamaz. Munasinghe'nin de sürdürülebilir odaklarında da belirttiği gibi çevresel etmende ekolojik kaygı ve ekolojik sürdürülebilirlik ile dayanıklılık ile biyolojik çeşitliliği korumak ve azaltmamak, bunu yaparken doğanın kendini yenilemesine izin vermek, doğal kaynakların sürdürülebilirliği ve tüm bunlar ile beraber doğanın yapay müdahaleler ile kirlenmemesi dengeyi oluşturmaktadır.

Örneğin temiz havayı yerine koymak mümkün değildir. Su kaynakları sadece bir ekonomik kaynak olarak değerlendirilmemelidir. Sadece insan yaşamın temel unsurlarından biri de değildir. Birçok canlı sistemle alakalı çevresel bir unsurdur. Su kaynağı, çevresindeki tüm canlılara canlılıkların devamı için ekolojik bir fayda sağlarken, eşit ve yeterli miktarda kullanılması sosyolojik, israfa yer verilmeden kullanılması ekonomik bir gerekliliktir. Gelecek kuşaklar için hem ekolojik hem de sosyolojik bir kaygıyı barındırmaktadır.

Şekil 2.3. Çevre üzerindeki girdi ve çıktıların şematığı (Ayşin Sev'in Sürdürülebilir Mimari kitabındaki şemadan uyarlanmıştır)

Ekolojik sürdürülebilirlik; girdi ve çıktıların (hem madde hem enerji)gösterildiği (Şekil 2.3) zamanla dengelenmesine ve dalgalanmalarına değer kaybı yaşanmamasına bağlıdır. Çevre bu dengeyi sürdürmeye odaklanmaktadır (Yeang 2016).

Çevresel sürdürülebilirlik ekosistemler ile oluşmaktadır. Ekosistemler var olunan ve süregelen aşamalarını korumak istemektedir. Ekosistem kendi istikrarlı sürecini Şekil 2.3'de gösterilen bağlam doğrultusunda oluşturmaktadır.

Morelli; ekolojik sürdürülebilirlik kategorilerini Çizelge 2.2'de olduğu gibi açıklamıştır.

Çizelge 2.2. Ekolojik sürdürülebilirlik kategorileri (Morelli 2011)

Ekolojik Sürdürülebilirlik Kategorisi	Açıklama /Örnek
Sosyal İhtiyaçlar	Gelecek kuşakların dikkatli olmasını gerektirecek üretim süreçlerinden kaçınmak. Yerel iş gücünün desteklenmesi. adil ticaretin desteklenmesi. çevresel sürdürülebilirliğin yeni hizmet ve ürün üretiminde anahtar belirleyici olmasının sağlanması.
Biyolojik çeşitliliğin Korunması	Biyolojik çeşitliliği koruyan hammaddelerin tercih edilmesi. Enerji verimliliğine ve sürdürülebilir enerji kaynaklarına yatırım yapılması.
Yenileme Kapasitesi	Yenilenebilir kaynak girdilerinin kendisini yenileme kapasitesini dikkate alarak kullanmak. Yenilenemez kaynak girişi oranını yenilenebilir kaynak girişinden az tutmaya çalışmak.
Yeniden Kullanım ve Geri Dönüşüm	Yeniden kullanım ve/veya geri dönüştürülebilir tasarımların yapılması. Üretim ve iş süreçlerinin kapalı döngü sistemleri olarak tasarlanması, emisyonların ve atıkların azaltılması.
Yenilenemeyen Kaynak Miktarının ve Atıkların Azaltılması	Ekosistem üzerinde en az etkide bulunacak ulaşım sistemlerinin geliştirilmesi. Bütün üretim süreçlerinde üretilen ürünün nihai atık olana kadar geçen süresi için çevresel etkilerin hesaplanması. Alıcı ortamlarını atıkları taşıma gücüne dikkat edilerek gelecek kuşakların da bu alıcı ortamlardan yararlanma imkânlarının dikkate alınması.

Diğer bilim dallarında olduğu gibi ekolojinin de pek çok ilkeleri vardır. Popüler ekolojinin kuralları diye anılan bu kurallar ekolojinin temel öğretileridir. Bu öğretiler; doğanın bütünlüğü, doğanın sınırlılığı, doğanın özdenetimi, doğanın çeşitliliği ya da çeşitlilikte keramet vardır, doğada hiçbir şey yok olmaz ya da doğa sihirbaz değildir, doğaya karşı elde edinilen her başarının bir bedeli vardır ya da bedelsiz yarar olmaz, doğanın geri tepmesi, en uygun çözümü doğa bulmuştur, kültürel evrim ve geleneksel ekolojiye saygı, doğa ile birlikte gitmek ilkeleridir (Kışlalıoğlu ve Berkes 1999).

Næss'in 1973 yılında yayımladığı makalesinden 'sığ çevre felsefesi' başlığındaki görüşler ve düşünceler Çizelge 2.3' de görüldüğü üzere; derin ekoloji ve sığ ekoloji ayrımını ortaya koymaktadır. Ona göre kirlilik belli doğal kaynak tüketimini kısa vadede önleyecek, asıl sorun olan gelişmiş ülkelerin kendi vatandaşlarının doğayı tahribini meşhur kılmasından gelmektedir (Næss 1973).

Sığ ekolojiyi, kirlilik, atık oluşumu ve kaynakların tükenmesine karşı savaşan, esasen gelişmiş ülkelerdeki insanların sağlık ve refahını amaçlayan, korumacı, çevreci hareket

olarak tanımlanmaktadır (Önder 2003). Derin ekolojiyi ise; derinliğini sorgulayan ve derin değişikliklerin gereğine inanan bir harekettir. Derin ekoloji kendisini “doğa merkezli” bir düşünüş olarak “insan merkezli” çevreciliğin tam tersi olarak tanımlamaktadır (Tamkoç 1994).

Çizelge 2.3. Neass’in derin ekoloji görüşleri ve yüzeysel ekoloji ilkeleri (Arne Næss’in *The Shallow and the Deep, Long-Range Ecology Movement* adlı makalesinden uyarlanmıştır.)

SIĞ EKOLOJİ	DERİN EKOLOJİ
1.Doğadaki çeşitlilik bizim için değerli bir kaynaktır.	Doğadaki çeşitlilik kendisi için değer taşır.
2.İnsan için olmayan değerden söz edilmez.	Değeri insan değeri olarak anlamak, ırkçı bir önyargıdır.
3.Bitki türleri insanların yararına tarım ve tıpta kullanıldığı için değerlidir.	Bitki türleri korunmalıdır, çünkü onların değeri özlerindedir.
4.Kirlenme eğer ekonomik büyümeyi etkiliyorsa durdurulmalıdır.	Kirlenmenin durdurulması, ekonomik gelişmeden önce gelir.
5.Gelişen toplumlardaki nüfus artışı, ekolojik dengeyi tehlikeye sokmaktadır	Dünya nüfusunun artışı ekosistemi tehdit etmektedir ama gelişmiş ülkelerin davranışları daha tehlikelidir.
6.Kaynak, insan için yararlı her şey demektir.	Kaynak, tüm yaşam için kaynaktır.
7.İnsanlar yaşam standartlarında geniş çaplı bir gerilemeye razı olmazlar.	İnsanlar, aşırı gelişmiş ulusların yaşam standartlarının düşmesine değil, genel yaşam niteliğinin düşmesine razı olmazlar.
8.Doğa acımasızdır ve böyle olması gereklidir.	İnsan da acımasızdır, ama böyle olması gerekmez.

Ekolojist Robert Goodland ve ekonomist Daly 1996 ‘Ecological Applications’ adlı kitaplarındaki makalelerinde ekolojik sürdürülebilirliği derecelendirilmiş ve bu derecelendirme 4 aşamada açıklanmıştır. Birinci derece çok zayıf, ikinci derece zayıf,

üçüncü derece güçlü ve sonuncusu çok güçlü çevresel sürdürülebilirlik olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda zayıf çevresel sürdürülebilirlik, kişi başına düşen tüketiminin sabit bir değeridir. Orta derece çevresel sürdürülebilirlik, azalmayan bir sosyal refahı gösterir. Güçlü çevresel sürdürülebilirlik; çevresel kalitenin sürekli devam etmesidir. Çok güçlü derecede çevresel sürdürülebilirlik, bir dizi durağan durum koşuluyla tanımlanır (Robert 1995).

Tüm bu tanımlamalar bir amaca dayanmaktadır. Sürdürülebilirliğin sermaye yaklaşımı ki bu da nesiller arası eşitlik fikrini savunur. Nesiller arası doğal kaynakların ve varlıkların adli dağılımını ve kullanımını içermektedir. Karar vericiler ve baştaki yöneticiler gelecek nesiller için bunu planlarken çevresel sürdürülebilirliği yapılan derecelendirmeler ile açıklarlar. Bahsedilen bu derecelendirmeler temelinde sermayeleri içermektedir. Örneğin; insan sermayesi (bilgi, beceri, yetenek vs.), doğa sermayesi (doğal mineraller, su, rüzgâr vs.). Bahsi geçen sürdürülebilir sermayeler temelde neslin gelişimi için belirleyici olmaktadır. Bu sebeple eşit dağılımdan söz edilir ve bu konuyu kendine problem edinir.

Özetlemek gerekirse tüm bu kategoriler çevresel sürdürülebilirliğin dünya üzerinde taşıyacağı kapasiteyi ve dengesini yetebileceği nüfusu ve şuan ki doğanın stokladığı biyolojik çeşitliliği koruyarak geleceğe nasıl taşınmasını gerektiğini göstermektedir.

Tezin devamında yerel/yöresel mimariden ekolojik mimarlığa doğru olan süreç irdelenecektir.

2.3. Yerel Mimarlıktan Ekolojik Mimarlığa - Kırsal Yerleşmeden Ekolojik Yerleşmeye

İnsanın çevresiyle etkileşimi ile meydana gelen kırsal alanlar, bir topluluğun karakteristik özelliklerini temsil eden birçok bileşeni içerir. Yerel malzemeler ve geleneksel tekniklerle oluşturulan yerel mimari, kişisel, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verir ve her anlamda kırsal üretim ile bütünleşir. Bu sebeple, kırsal mimari ve

kırsal yaşam birbirini tamamlar ve bir kültürün değerlerini ve bir yerin kimliğini temsil ederler (Kurtuluş 2018).

Yerel mimari; günlük kullanışta “halk mimarisine yakın bir anlam verebilmektedir. Bugün bütün uluslarca değeri anlaşılmış olan yöresel mimari, Fransızca ve İngilizce tanımı ile ‘Yöresel Mimari (Vernaculaire-Vernacular Arhitecture)’, toplumun sahibi bulunduğu kültürün, doğrudan doğruya ve bilinçsizce belirli ihtiyaçlar çerçevesinde maddeye dönüşmesidir. Başka bir deyişle, o toplumun, mimara, dekoratöre veya başka uzmana ihtiyacı olmadan kendisi için ideal mekânı ve çevreyi meydana getirmesidir (Sezgin 1984).

Yöresel mimaride amaç yörenin iklimi, mimarisi ve insan arasındaki uyumu sağlamaktır. Yerel olarak coğrafi koşullar, teknolojik imkanlar ve yerel malzemeler önem kazanmaktadır. Ekolojik mimaride birleştikleri noktalar; pasif havalandırma, enerjinin dönüşümlü kullanımı ve yenilenebilir enerji kullanımındır. Uzun yıllar boyunca deneme yanılma süreçlerinden geçerek oluşturulmuş yöresel mimari ekolojik duyarlılık ilkeleri ve dolayısıyla ekolojik mimarideki kıstaslar için önemli bir girdidir (Egel ve ark 2017).

“Modernizemin hızlı bir yıkım sergilediği 1960-70’li yıllarda birçok Anadolu kırsal yerleşiminde endüstriyel yapı malzemesinin bilinçsizce kullanımı, özgün yapı karakterlerinin yitirilmesine neden olmuştur (Ersoy 2010). Bu dönemlerde uygulanan politikalar kırsal yerleşmelerde nüfus kaybına sebep olmuştur. Bu dönem yerel mimarinin de kaybolmaya başladığı dönemi oluşturmaktadır. Kırsal yaşamın ve kırsal mimarinin sürekliliği böylelikle kesilmektedir. Böyle bir ortamda, kırsal mimarinin ve yaşamın korunması, yerlerin kimliklerini oluşturan ayırt edici özelliklerini sürdürülebilir kılmak için ekolojik mimarlık önemli bir konumdadır.

Çevresel etik açısından değerlendirdiğimizde, ekoloji ve mimari bir etkileşim durumundadır. 20. yüzyılla beraber sınırlı kaynakların hızla tüketimi azalan enerji kaynakları mimarlık ihtisasında da ciddi araştırmalar gerektirmiştir. Ekolojik sorunların çözümünü geliştiren teknik ve estetiğin ara kesitinde sürdürülebilir mimari, bilim ve sanatın birlikteliğini sunar.

Sürdürülebilir, ekolojik, çevre yanlısı vb. kelimeler altında karşımıza çıkan yapılar, yapının arazi seçiminden itibaren yaşam döngüsü çevresinde değerlendirilerek, kapsayıcı bir anlayış ile, sosyal ve çevresel sorumluluk anlayışı ile tasarlanan, iklim verilerine ve o yere özgü koşullara hitap eden, ihtiyacı kadar tüketen, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmiş, doğal ve atık üretmeyen malzemelerin kullanıldığı, ekosistemlere duyarlı ve sürdürülebilir yapılar olarak tanımlanmaktadır (Erdede ve Bektaş 2014).

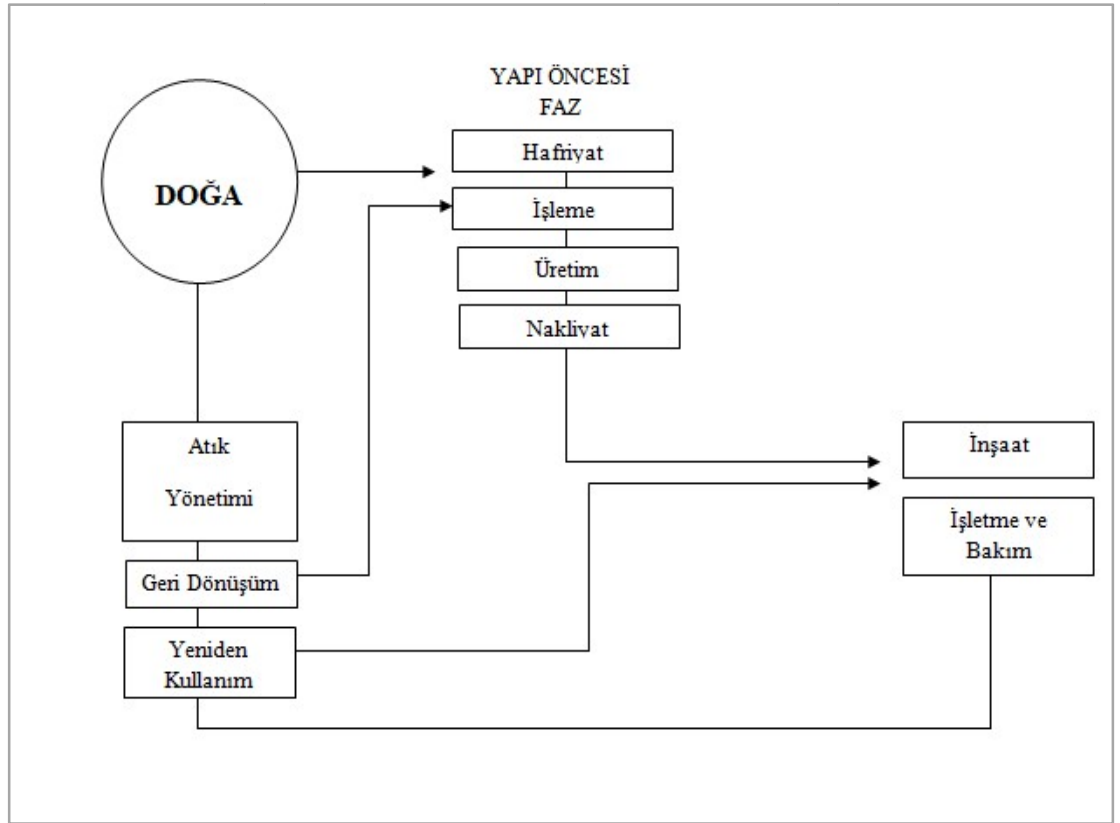
Binalarda sürdürülebilirlik; binayı oluşturan malzemeden, bina ömrünü tamamladığında binada yeniden kullanıma alınabilecek bölümlerin değerlendirilmesi sürecine kadar uzanan tüm alanda; fosil yakıtlara dayalı enerji girdilerinin (enerji, su, yapı malzemeleri vb.) miktar ve maliyetinin minimize edilmesi olarak tanımlanabilir (Erdede ve Bektaş 2014).

Ekolojik mimarlık; doğaya verilen zararları en aza indirerek geri dönüşü olmayan ciddi tehlikelere yol açmasına izin vermeyerek bir yapının yapılmadan önceki hali hazır durumundan başlayarak yapının ömrünün son bulacağı zamana kadar geçen süreçtir. Olumsuz çevresel etkileri, malzeme kullanımı, bundan kaynaklı enerji sarfiyatını ve yapının yaşam döngüsündeki enerji kullanımını minimuma indiren, geri dönüştüren ve tekrar kullanımına olanak sağlayan doğayı ve kanunlarını gözeterek bunu oldukça düşük bir maliyet ile geri dönüştürülmüş ve yerel malzemeyi kullanan ve bunu sosyal durumu gözeterek yapan mimari anlayıştır. Yapıyı ortaya koyma sürecinde düşüncesinde, öncesinde ve sonrasında kullanılan yapı elemanların, kararların ve yapının yaşam döngüsünün insan sağlığına ve doğaya uyumuna denir.

İnsan yapımı yapay çevrenin doğaya zarar vermemesi ve ekosisteme yarar sağlayabilmesi için ekolojik mimari ve sürdürülebilir tasarımı, tasarımda kullanılan malzemelerin, yapım yöntemlerinin, ulaşım ve şehir planlamalarının, tüketim alışkanlıklarının düşünülmesi gerekmektedir. Bunu yaparken 5 temel durumu göz önünde bulundurmak gerekir.

- Kaynak çokluğu,
- Enerji çokluğu,
- Kirlilik ve engelleme,
- Çevreyle bir bütün,
- Bütüncül ve Sistematik (Yedekçi 2015) .

Yukarıdaki 5 temel olgu birbiriyle bağlantılı olarak yenilikçi kaynak kullanımı, kaynakların etkin kullanımı sonrasında ortaya çıkan enerji salınan sera gazı, tüm bu olaylar beraberinde gürültü, çeşitli çevre kirliliğini de getirir. Bahsedilen tüm olgular çevreye uyumu ve bütünlük düşünmeyi gerektirmektedir (Şekil 2.4).

Şekil 2.4. Sürdürülebilir yapılarda yaşam döngüsü (Jong-Jin Kim 1998)

Kırsal yerleşme; tarımsal üretimin yerel ekonomiye hâkim olduğu alanları veya tarımsal üretim aracının mülkiyeti ile toplumsal yeniden üretimin ve ilişkilerin belirlendiği bir

toplumsal yapılanmayı, son olarak da nüfus yoğunluğunun çok düşük olduğu alanları ifade etmektedir (Urry 199).

1988 yılından bu döneme değin kırsal yerleşmeler hakkında çalışmalar yürüten Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD), kırsal alanda kriteri olarak nüfus yoğunluğu kavramını kullanmaktadır. Bu kavramı Amerika Birleşik Devletleri (ABD) resmi metinlerinde de 2 aşama olarak desteklenmektedir.

Bir bölgede nüfusun % 50'den fazlası (km² başına 150 kişiden daha az) kırsal alanlarda yaşıyorsa bu bölgeler kırsallığı baskın (predominantly rural region) bölgeler; bir bölgenin nüfusunun % 15-50 arası kırsal yerel birimlerde yaşıyorsa bu bölgeler önemli ölçüde kırsal (intermediate region) bölge olarak tanımlanmaktadır. Yine bir bölgenin nüfusunun % 15'inden azı kırsal yerel birimlerde yaşıyorsa bu bölge de kentselliği baskın (predominantly urban region) bölge olarak tanımlanmaktadır (Aydınlı ve Çiftçi 2015).

Ekolojik yerleşke; çevrelerine en az zarar veren mevcut imkânlar dâhilinde beslenme, barınma, çalışma, eğitim, sağlık, sosyal ilişkiler gibi temel yaşamsal mevzularda ve kendine yeterli bir oluşumda bütüncül, karma kullanımları ile kompakt olarak gelişen yerleşkeler olarak tanımlanmaktadır. Yerleşkeler farklı ölçeklerde kendini göstermektedir. Kendini farklı yaklaşımlar içinde gösteriler ve temelinde sürdürülebilirliğin paradigmaları vardır.

1960'larda Danimarka'da mevcut konut ve topluluklarından hoşnut olmayan ve ihtiyaçlarını karşılamadığını düşünen aileler tarafından ortaya çıkan, ortak konut (Co-Housing); konsept yerleşkesi güçlü bir topluluk olma bilinciyle gerek konut yapılarının birlikteliği ile kapladığı alandaki küçülme buna bağlı olarak doğaya temas alanını azaltmak, grup içi görev ve sorumluluklar ortak sorumluluklar ile sosyal sürdürülebilirlik ve enerji tasarrufu ile çevresel sürdürülebilirliği örneklemektedir. Benzer şekilde 1960'larda Hollanda'nın Delf kentinde geliştirilen, Woonerf yaklaşımı; yolların sadece araçlar için olmadığını aynı zamanda yaya ve bisikletlilere de eşit haklar tanınması gerektiğini savunur; böylelikle çevreye yayılan gürültü ve hava kirliliğini

önleyerek çevresel sürdürülebilirliği ve sosyolojik sürdürülebilirliği örneklemektedir. Sağlıklı çevreler üretme eğilimi tüm ihtisasların temel prensibidir. Bunu yaparken doğa da ilgi alanına girmektedir. Doğanın sakinleştirici ve iyileştirici özelliği çok eski çağlarda da bilinmekte ve kullanılmaktadır.

1800’lerde Dr. Benjamin Rush bir çiftlik ortamında bazı ruhsal hastaları iyileştirmesiyle kökenlenen; terapötik bahçeleri (Therapeutic Enviroments); çiftlikçilik, bahçecilik, seracılık kısacası doğal yaşamın iyileştirici gücü ile var olmuş doğal unsurların kimliklerini birebir yansıtması, doğal çözümler tasarlanan çevrenin tasarlanırken belli ekolojik kriterlerini önemsedğini gösterir niteliktedir.

Doğal Öğrenme Çevreleri (Natural Learning Environment); öğrenim çağındaki çocukların tasarlanmış doğal ortamlarda deneme yolu ile öğrenme, doğaya saygılı olma, toprak ile bütünleşip üretici olabilme gibi yetilerin kazanımlarını amaç edinmektedir. Tasarlanan alanların olabildiğince doğal ortama uygun olması ve doğaya en az müdahalede olması amaçlanmaktadır.

Waldorf and Montessorri Öğrenme Çevreleri (Learning enviroments); felsefeci Rudolf Steiner tarafından oluşturulan ve 1919 yılında Almanya’da açılan Waldorf okulları tamamen doğal haliyle kullanılan materyaller ile çocuklar için ezber bilgiler reddedilirken, bunların yerine çocukların doğa ile iç içe, ritmik gündelik yaşam içerisinde hayatı öğrenmesi hedeflemektedir.

İtalya’nın ilk kadın doktoru, pedagog ve antropoloji profesörü Maria Montessori 1907 başlarında Casa dei Bambini adında ilk Montessorri okulu kurmuştur. “Çocuk, insanların mimarıdır.” sözü ile çocuğa hazırlanmış olan doğal çevrede çocuğun kişiliğini oluşturması için özgürlük tanıyan, kişiliğinin gelişim sürecini destekleyen, çocuğun kendi onuru içerisinde bireyselleşmesi ve sosyalleşmesini ciddiye alan, bireye özgü adil bir eğitim sistemi oluşturmuştur.

Örnekler farklılaşsa da temelde yatan sebep sürdürülebilir bir çevre, doğa ve toplum bilincidir. Bu farklı alanlarda farklı endişelerle farklı gruplarda yaşlarda ve alanlarda

ortak bir paydada doğa ile ele alınmıştır. Temellerinde hepsi doğa ve çevreye vurgu yapmış olup ekolojik kaygı duyulduğu görülmektedir. Bu kaygıyı güden ekolojik yerleşkelerden biri de eko-köylerdir.

Mimari ve yapılaşma, en önemli iktisadi faaliyetlerin başında gelmektedir. Kalkınma beraberinde daha çok yapılaşmayı gerektirir. Bu sistem de otomatik bir döngü olarak devam etmektedir. Bu sebeple mimarlık disiplinin ekonomik kaygıyı da ihmal etmeden sosyolojik bir bütün ile çevreden bağımsız düşünülmemesi yadsınamaz bir gerçektir. 1930’larda ilk örneği görülen 1970 ve sonrasında doğal kaynakların tükenmeye başlaması ile bozulan ekolojik dengenin dünya yaşamındaki olumsuz etkileri, sürdürülebilir bir ortak yaşamın oluşturulmasını gündeme getirmiştir Böylelikle ekolojik yerleşkeler araştırılmış ve önem kazanmıştır.

Ekonomik açıdan kendi kendine yetebilen, sosyal sürdürülebilir olan, günümüzden kopuk bir yaşamı olmayan, gelişen teknolojiye yararlanmalı, yönetimde sosyal adalet uygulayan, bulunduğu çevreyle ilişkisini koparan, organik tarıma elverişli olan, birlikte barış içinde yaşayabilen, eşitlikçi ekonomi anlayışına sahip olan, sosyal dayanışmanın iyi bir örneği olan oluşumlar eko-köylerdir.

Tüm bunlarla irintili olarak konu ile ilgilenen tasarımcı Melih Aşanlı “Suyun, toprağın, taşın, ağacın doğasını idrak etmek, algılamak en gerekli ilkelerdir. Malzemelere hükmetmeye çalışmadan da, sadece uyum sağlayarak ihtiyaçlarımızı karşılayabileceğimiz aslında eski olan güncel bir önerme ile ne isterseniz yapmakta özgür olabilirsiniz.” diyerek konuyu özetler niteliktedir.

Tüm bunlardan hareketle çevresel gerçeklikte yerleşke küçük veya büyük ölçekte oluşturulan modellemeler de mimarlık kuramının ilgi alanına girmektedir.

2.4. Eko-köy ve Eko-çiftlik Kavramları ile Literatürde Eko-köy Tanım ve Kriterleri

Jonathan Dawson 'Eko-köyler Sürdürülebilirliğin Yeni Ufukları' kitabında 'Sürdürülebilirlik, barışçıl eşitlikçi bir gelecek için belki de 21. yüzyılın sonunda insan neslinin hayatta kalabilmesi için eldeki tek şanstır.' diyor. Nobel ödüllü bilim adamlarının katılımları ile 1992 World Scientists' Warning to Humanity adlı bildirge giriş cümlesi 'İnsanoğlu ve doğal kaynaklar bir çatışma içerisindedir .' şeklindedir. Dünyanın önde gelen bilim insanlarından oluşan 1 700 kişilik ekibin ikazı üzerine bahsedilen zıt oluşumlar temelinde bozulan iklim koşulları, büyük şehirlerde artan nüfusa yetemeyen besin ve su ihtiyacı, doğal kaynakların fütursuza kullanımı ve kirlenmesi, yenilenemeyen enerji kaynaklarının azalması, dünyadaki hayvan ve bitki çeşitliliğinin artması ve endemik hale gelmesine sebep olmaktadır. Tüm bunlardan hareketle yerleşke modelinde eko-köy; bu yok oluşu kendine dert edinmiş bir grup çevreci girişimcinin bir yerleşim eylemlerinin sonucudur.

Eko-köy, sosyal ve doğal ortamları yeniden oluşturmak için sürdürülebilirliğin üç boyutunda (sosyal, ekoloji ve ekonomi) yerel olarak sahip olunan süreçler aracılığıyla bilinçli olarak tasarlanan kasıtlı, kırsal veya kentsel bir topluluktur (Anonim 2019g).

Tüm insanların toplumun tüm unsurlarını içeren, her bir parçanın bütünü içerdiği holografik tarzı yerleşim yerlerinde yaşaması gerekliliğini savunan Gaia Trust Kurucuları Ross ve Hildur Jackson çifti eko-köy tanımını, ' kültürel, ekolojik ve ruhsal boyutlar da dahil olmak üzere yaşamın tüm yönleriyle uyumlu olan sürdürülebilir bir insan yerleşimi' olarak yapıyor (Anonim 2019h). Eko-köy tanımlamalarındaki çeşitlilik günümüze değin devam etmekte olup kesin tanım yapılması güç bir uğraştır. Ulaşılan bulgulara göre, 16. yüzyıldan günümüze 24 farklı kavramın eko-köyü tanımlamada kullanıldığı tespit edilmiştir. Ele alınan kavramlarda ağırlıklı olarak kentsel problemlerin toplumsal, ekonomik ve çevresel yönüyle çözümü, kendi kendine yetebilen bir toplum önerisiyle geliştirilmiş bir tarım toplumu olma arzusu ve ideal konut mimarisine sahip unsurlar olarak nitelendirilmektedir (Asımgil 2017).

İnsanlığın geçmişten ders alıp sosyal, kültürel, ruhsal ve ekonomik yaşam şeklini biçimlendirmesi ve yeni bir yaşam mimarisi olması gerekmektedir. Sürdürülebilir bir

gelecek için eko-köylerin önemi ve dünyada milyonlarca insanın bunun üzerine konuştuğu ve girişimlerde bulunduğu bilinmektedir. Eko-köyler ve savunduğu ilkeler doğrultusunda içinde barındırması gereken rollerde basit bir şekilde Çizelge 2.4.'de anlatılmaya çalışılmıştır.

Ekolojik çiftlik ise, doğaya zarar vermeden, geri dönüşümün sağlandığı, ekolojik yaşam felsefesinin tüm öğelerini barındırarak tarım yapan bir çiftlik tipidir (Şekerli 2018). Ekolojik çiftliğin ortaya çıkışından önceki senaryolarda başta 19. Yüzyılın başlarına kadar uzanan organik tarım; ilk defa 1940 yıllarında, Kuzey Avrupa'da bazı araştırmacılar tarafından ileri sürülmüştür. Ancak, 1920'li yıllarda Almanya'da, Avusturyalı filozof Rudolf Steiner tarafından "Biyodinamik Tarım"; İngiltere'de 1940 yılında Albert Howard tarafından "Organik Tarım" ve İsviçre'de, 1930'lu yıllarda Hans-Peter Rusch ve Hans Müller tarafından "Biyolojik Tarım" olarak ortaya atılmıştır (Babaoğlu 2006). Konveksiyonel tarımın olumsuz etkilerini gören Avrupalı devletlerin organik tarıma yönelmeleri bu şekilde başlamıştır.

1950 yılından sonra aşırı nüfusun artışının sebep olduğu besin yettirmeme ve pazar yarışı beraberinde klasik tarım süratle yayılmış, makineleşme, kimyasal ilaç ve gübreler ile kimyasal katkı maddeleri kullanılmaya başlanılmıştır (Fişek 1982)

1970'li yıllardan itibaren klasik tarım sorgulanmaya, tartışılmaya başlanmış ve tarım sektörünün girdileri-çıktıları analiz edilip çevre üzerindeki zararlı etkisinin tahmin edildiğinden daha fazla olduğu ortaya koyulmuştur (Yavuz 2005). Ekolojik olarak çevre tahribatının konveksiyonel tarım ile daha çok arttığı gözlemlenmesindeki bu süreç sonunda, konveksiyonel tarımın olumsuz etkileri Amerika'da, Avrupa'da ve birçok kuzey ülkesinde bu konuda duyarlı üretici ve tüketicilerin bir araya gelmesine sebep olmuş organik tarım temelli ve ekolojik kaygı güden ekolojik çiftliklerin kurulmasını sağlamıştır.

Ekolojik çiftlikler; belirli bir süre yaşamak ya da sadece günübirlik ziyaretler gerçekleştirerek çiftlik yaşamını deneyim etmek isteyen misafirlerine konaklama ve yeme içme olanakları ile çeşitli açık hava etkinliklerine de katılma imkânı sunmanın

yanında asıl işi tarım ve hayvancılık olan çiftlik işletmeleridir (Şekerli 2018). Birçok girişimin ev sahipliği yaptığı World Wide Opportunities on Organic Farms (WWOOF) ekolojik çiftliklerde gönüllüler örgütü, 1971'de İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Organik çiftliklerde iş ve deneyim fırsatları temalı oluşum, Türkiye'de ekolojik çiftlik olarak Buğday Ekolojik Yaşama Destekleme derneğinin 2003 yılında hayata geçirdiği Tarım Turizm Takas (TaTuTa) projesinin bir parçası olduğu uluslar arası sosyal bir girişimdir. Birleşmiş Milletler Küçük Destek Programı (GEF) çerçevesinde 25 ayrı çiftlikle başlamıştır (Şimşek 2016). Daha sonra sayıları 90 küsur sayılara ulaşmıştır.

Dünyada sağlığı ve sağlıklı yaşamın önem kazanmaya başladığı 1990'lı yıllarda hem insana hem üretime hem de toprağa zarar vermeden ortaya konabilecek organik ürün üretmeyi hedefleyip kurulan topluluklardır. Organik kimyasal kullanmadan, ekolojik ürünler üreten çiftlikler ekolojik tarım yapmaktadır (Anonim 2009).

Farklı kurum ve kuruluş tanımları ve eko-köy ve ekolojik çiftlik kavramlarının ortaya çıkışı öyküsü beraberinden kavram karmaşasını doğurmuştur. Tezin devamında eko-köy teriminin sınırlarını belirlemek amacıyla araştırmacıların tanımlamaları ve belirledikleri kriterler ele alınacaktır.

İdeal bir eko-köy kurmak ve sürdürülebilirliğini sağlamak için hangi kriterlerin olması gerektiğini belirlemeyi çalışan veya çalışmış bir grup araştırmacı tarafından belirlenen aşamalar terimi kavramak için önemli rol oynamaktadır. Çünkü eko-köy teriminin ortaya çıktığı günden bu yana çeşitli tanımlamalar ile karşılaşılmaktadır. Ancak Robert Gilman'a göre ideal bir eko-köy topluluğu henüz yoktur (Gilman 1991). Yapılan tüm tanımlamalarda ideal eko-köy modellerinin, çağımızın küresel çevre krizi nedeniyle ortaya çıkan olumsuzlukları değiştirecek yeni bir yaşam önerisi sunmayı amaçladığı vurgulanmaktadır (Asımgil 2017).

Araştırmacılar belli bir kalıba konulamayan ve sınırların tam olarak belirlenmediği bu terimi tanımlarken birçok farklı yaklaşım belirlemişlerdir. Eko-köyler üzerine araştırma yapmış olan birçok araştırmacı arasından aşağıdaki isimlerin seçilmiş olması 21. yüzyılda eko-köyler üzerine kitap ve makale yazmış ve tezin teori bölümünde sıkça

kaynaklarından yararlanan, literatürde sıkça rastlanılan, aynı zamanda eko-köy olma kriterlerini araştırırken öncelikle eko-köy oluşumunda karşı karşıya kalınan sorunların ve zorlukların belirlenmesini kendilerine dert edinerek yola çıkmış düşünürlerdir. Bu bölüm tezin devamındaki dünya ve Türkiye’de ki eko-köyleri değerlendirmede kıstas alınacak değerlerin neye göre oluşturulduğunu kanıtlar niteliktedir.

Astronomi alanında eğitimini tamamlamış ve astrofizik alanlarında uzman Robert C. Gilman ve eşi Diana Gilman ressam ve aynı zamanda çömlek ustasıdır. Kendi ihtisas alanlarının ötesinde eko-köyler ve sürdürülebilirlik hakkında araştırmalar yapmışlardır. 1975 de kendi güneş evlerini tasarlamışlardır (Anonim 2019h). Ünlü astrofizikçi Robert’ın “yıldızlar bekleyebileceği, ancak gezegenin yapamayacağı” olduğuna karar vermesiyle küresel sürdürülebilirlik, gelecek araştırmaları ve olumlu kültürel değişim başlıklarında eşi ile çalışmaya başlamışlardır (Anonim 2019ı).

1979’da, sürdürülebilirliğe odaklanan en eski Sivil Toplum Kurulularından (STK) biri olan Context Institute’ü kurmuşlardır. Platformda eko-köy vb. sürdürülebilir toplulukların oluşumuna rehberlik edecek makale ve araştırma raporlarını içermektedir. Araştırmacı yazarlar birlikte, 1975’de kendi güneş evlerini tasarlamışlardır. Üç yıl boyunca, ABD’deki topluluk yaşamına yönelik ilk ortak projelerden biri olan Winslow CoHousing’de yaşadılar. Daha sonra Washington, ABD’nin Whidbey Adası’ndaki yaya yönelimli küçük bir kasaba olan Langley’de yaşamışlardır. Robert 1998 de eşi Diane’i kaybettikten sonra 1999’da İskoçya’daki Findhorn eko-köyünde danışman olarak yaşamıştır (Anonim 2019ı).

Eylül 1991 de Gaia Trust için düzenlenen seminerde Eko-köyler ve Sürdürülebilir Topluluklar: Gaia Trust Raporu (Ecovillages and Sustainable Communities: A Report for Gaia Trust) adlı raporu sunmuşlardır. Raporda ideal eko-köy tanımlamaları ve bu tanımlamalardan hareketle belirledikleri aşamalar üzerine durmuşlardır. Bu aşamalar;

1. İnsan ölçeğinde olma,
2. Özellikli bir yerleşim olma,
3. Tam donanım,

4. Üzerinde gerçekleşen insan aktivitelerinin zararsız bir şekilde doğayla bütünleşmesi ve uyum yakalaması,
5. İnsan sağlığını ve spor aktivitelerini destekleyen bir gelişimi içinde barındıran bir yerleşim olma,
6. Kendini sonsuz gelecek içinde devam ettirebilen bir yerleşim olma/ Belirsiz bir gelecek olarak tanımlanmaktadır (Gilman 1991).

Diana Leafe Christian; *Communities: Life in Cooperative Culture* adlı magazin dergisinin 1993-2007 yılları arasında editörü olarak görev yapmıştır. Aynı zamanda kendi topluluklarını oluşturmaya çalışan kişiler için tasarlanmış *Creating a Life Together: Practical Tools to Grow Ecovillages and Intentional Communities* (2003) ve *Finding Community: How to Join an Ecovillage or Intentional Community* (2007) kitaplarını kaleme almıştır. Yazarlığın yanı sıra Kuzey Carolina da Earthaven Ecovillage adlı eko-köyde yaşamakta olup, eko-köyler sürdürülebilirlik ve bilinçli topluluklar üzerine çalışıp, eko-köylerin finansal, yasal ve sosyal yönleri ve uygulaması hakkında araştırdığı ve çeşitli deneyimler edindiği örnekleri; konuşmalar, atölyeler ve sunumlar ile tanıtılmaktadır.

Araştırma alanı olarak özellikle kuzey Amerika'daki eko-köylere ve topluluklara odaklanmıştır. Katıldığı bu birlikteliklerden edindiği tecrübeleri, yaptığı röportajları, 2003 yılında yayınladığı *Creating Life Together: Pratical Tools to Grow Eco-villages and Intentional Communities* kitabında aktarmıştır. Kitap genel olarak eko-köylerin oluşum aşamalarında ve oluştuktan sonra dağılım evresine kadar karşılaştıkları sorunlardan hareket ile oluşturulmuştur. Bu yerleşik yapısal problemler, saatli bombalar gibi işliyor gibi görünmektedir. Topluluk oluşturma sürecine birkaç hafta, ay ya da on yıl kala, bu sorunları daha önce ele aldıklarında büyük ölçüde önlenebilecek olan büyük çatışmalarda patlak vermektedir (Christian 2003). Erken dönemde bu sorunlara müdahale edilmesi gerektiğini savunan Diana aşağıdaki adımları strüktürel karmaşaları önlemek için oluşturmuştur.

1. Vizyon belirlemek ve belirli bir vizyon söylemi (vision statement) üretmek,
2. Görevleri tamamlayabilmek için gerekli bilgiyi edinmek,
3. Karar verme (decision-making) sürecine ve şekline karar vermek,
4. Kararları yazılı şekilde gerçekleştirmek,

5. Karmaşık durumlar için çözüm metotları bulmak,
6. Duygusal olarak olgun eko-köy liderleri ve üyeleri seçmek (Christian 2003).

Jonathan Dawson; sürdürülebilirlik üzerine çalışan bir eğitmen ve çevre aktivistidir. 2003-2008 yıllarında Küresel Eko-köyler Ağı (GEN) Avrupa'nın yönetici sekreteri ve 2005-2009 yılları arasında GEN başkanı olarak görev yapmıştır. Aynı zamanda Ecovillages New Frontiers for Sustainability kitabının yazarıdır. İskoçya'daki Findhorn eko-köyünde yaşamını sürdürmektedir. Sürdürülebilir bir yaşamı seçimi olan ve eko-köyü örneklem olarak alan yazar; eko-köy terimini bunca çeşitli koşul, vizyon ve yöntemi tanımlamak için kullanılırken, bu kavram içerisinde gerçek bir tutarlılık ve anlam bulmak mümkün müdür? sorusuna dayanarak oluşturduğu 5 temel özelliklerle mümkün kılacağını savunmuştur (Dawson 2006).

1. Topluluğun önceliği,
2. Kaynaklar açısından bütünüyle topluluğun üyelerine bağımlı, sivil girişimler olmaları,
3. Kendi kaynakları ve kaderleri üzerinde kontrolü yeniden elde etmenin yollarını aramaları,
4. Ortak değerlerden oluşan güçlü bir yapı,
5. Araştırma, sergileme ve eğitim merkezleri olmaları (Dawson 2006).

Hugh Barton, sürdürülebilir yerleşim planlaması ve çevresel karar alma konularında öğretim görevlisi, araştırmacı ve danışmandır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Sağlıklı Şehirler ve Kentsel Politikalar İşbirliği Merkezi Genel Müdürü olarak yaşamını devam ettirmektedir. Hug Barton İngiltere'deki West University de planlama, sağlık ve sürdürülebilirlik profesörü ve Sustainable Communities and Healthy Urban Planning (2000), Shaping Neighbourhoods (2010) ve Routledge Handbook of Planning for Health and Well-Being (2015) gibi birçok kitabı yazmıştır. Aynı zamanda Dünya Sağlıklı Şehirler Hareketi konusunda uzman bir danışmandır. Hugh Barton, Marcus Grant ve Richard Guise kitaplarında, ekolojik ve sürdürülebilir yerleşimler oluşturmanın, ekolojik, ekonomik ve sosyal boyutta topluma ve bireylere avantajlar sağladığından bahsetmektedir (Güleryüz 2013).

Sosyal, yerel yerleşimleri geliştirmek, sosyal eşitliği arttırmak, sağlıklı yaşamı desteklemek, güvenliği ve güvenlik hissini arttırmak, seçim özgürlüğünü arttırmak, yerel olarak karar mekanizmasını sağlamak; ekonomik, (Barton ve ark. 2003 aktararak). Barton, ekolojik ve sürdürülebilir yerleşimler planlanabilmesi için yedi öneride bulunmaktadır. Öneriler şu şekilde sıralanmıştır (Barton ve ark. 2003):

1. Yerleşimin kurucuları ve sakinleri inisiyatif almalıdır.
2. Ortak bir vizyon belirlenmeli ve açıkça tanımlanmalıdır.
3. Yerellik ve yerelliğin önemi vurgulanmalı ve benimsenmelidir.
4. Yeni düşünceler geliştirilmelidir.
5. Koordine edilmiş bir yerleşim planı ve programı oluşturulmalıdır.
6. Hızlı ve kararlı bir şekilde harekete geçilmelidir.
7. Tüm hatalardan ders çıkarılmalıdır (Asımgil 2017).

2002'den beri, Avustralya'nın Brisbane kentinde yaşayan Russell Austerberry, eko-köyleri araştırıp ziyaret etmekte ve bu tür yerleşimler ve komşuluklarını bir araya getirmektedir. Yerleşimleri - “yaşamımızı yeniden yerleştirmek, yeniden istemek ve yeniden canlandırmak için pratik bir yol” olarak görmektedir (Anonim 2019i).

2007 yılında Russell Austerberry ve Steph Zannakis, Avustralya'nın Doğu Kıyısı'ndaki yukarı ve aşağı eko-köyleri ve ekolojik yerleşim yerlerini ziyaret edip onlarca kurucu ile görüşmüştür. Sürdürülebilir toplum kalkınması için bir başlangıçta yapılması gerekenlerin taslağını hazırlamıştır. Her noktayı irdemiş yapılması gerekenleri atılacak adımları ve planlamayı tanımlamaya çalışmıştır. Steph ve Russell 31 günde 6 eyalette 18 topluluk ziyaret etmiş, 35 mülakat yapmıştır. Bu görüşmeler neticesinde yeni topluluklar kurmada iyi sonuç verdiğini düşündükleri taslağını hazırlamışlardır. Bu taslaktaki aşamalar aşağıdaki gibidir. Russel ve Steph'in 23 maddelik eko-köy olma kriterleri 9'a indirgenmiştir. Bu kriterler şöyledir;

1. Erken bir karar verme ile topluluk karar mercilerini yönetme,
2. Topluluk oluşturma ve kimliğini süreci belirlemek,

3. Topluluğun nasıl çalışmasını gerektiğini belirlemek ve belirlenen görevleri paylaşmak,
4. İlk, orta ve büyük ortak kullanım alanlarını belirledikleri sistemle topluluk için tasarlamak,
5. Yerel olanak ve üretimleri değerlendirmek,
6. Daha iyisini hedef alıp topluluk üyelerinin görüşlerine önem verme ,
7. Topluluğun gelişimi için eğitim ve atölyeler,
8. Grup üyelerini dikkatlice seçmek,
9. Üyelerin eko-köy topluluğa girişten çıkışa kadar yaşam döngüsünü planlama (Anonim 2019i).

Hildur'un eko-köylere ilgisi, Norveç'in Erik Damman'ın başlattığı 1980'lerin Nordik Alternatif Kampanyası'nın kökleri olmuştur. Hildur, yıllar boyunca Danimarkalı grubunda bir koordinatör olarak çalışmıştır. 'Kuzey'deki bizler kendi evlerimizi düzene sokmak, sürdürülebilir topluluklar kurmak ve dünyanın geri kalanından yararlanmaktan vazgeçmek zorundayız.' diyerek insanların doğa ile uyumlu bir şekilde, küresel olarak da aynı şekilde sürdürülebilir ve ruhsal olarak nasıl yaşamaları gerektiğini savunmuştur. Yin- bu vizyonu destekleyen teknolojileri de -Yang stratejisi ile 1987 yılında kurulan GEN Trust ekonomi ve teknolojinin YinYang ile nasıl mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Vizyonunu desteklemek için aktivist kendi fonlarını yaratma olanağını sağlamak amacıyla 1987 yılında para ticaret sistemini yalnızca Gaia Trust'a bağışlamaya karar verdi. Gaia Trust, iş planını uygulamak için bir ortak şirket olan Gaiacorp'u oluşturdu. Bu proje çok başarılı oldu ve Gaia Trust'ın hayır faaliyetleri için finansal bir temel oluşturdu (Jackson ve Jackson 2004). Kanada doğumlu bir iş adamı ve finansal yazılım mucidi olan Ross ve Danimarkalı bir sosyal adalet aktivisti ve avukatı olan Hildur, dünya çapında ekolojik sürdürülebilirlik projelerine yardım etmek için bir fon olan Gaia Trust'ı kurmuşlardır. Gaia Trust daha sonra GEN'in başlangıç için fon sağlamıştır (Anonim 2019j). Hildur Jackson ve eşi Ross Jackson, Danimarka'daki Gaia Trust'ın kurucu ortakları, GEN ve Eko-Köy Tasarım Eğitimi (EDE) da programlarının da kurulmasına yardımcı olmuşlardır.

Eko-ağlardan oluşan bir ağı destekleme fikrine dikkat çekmişlerdir, çünkü stratejik potansiyelini, büyümenin sınırlarına ulaştıkça gelecekteki küresel ekonomik krize bir

cevap olarak görmektedirler. Temelde mutlaka sürdürülebilir insan yerleşimleri olduğuna inanarak Gaiacorp'dan sağlanan önemli bütçe ile Gaia Trusta devredilen finansman ile 1991 yılında GEN kuruluşu gerçekleşti. 1995 yılında ilk uluslararası konferansından sonra 'Global Network of Ecovillages'e dönüşmüştür. Organizasyonun amacı, sürdürülebilirlik kaygısıyla oluşturulmuş yerleşimlere destek olmak, ekolojik yerleşimlerin kitleselleşmesine ve gelişmesine yardımcı olmak, bu tip girişimler için cesaretlendirici rol oynamaktır. Üyeleri arasında 2 000 kişilik aktif köylerden, küçük ölçekli kırsal köylere kadar farklı büyüklüklere sahip eko-köyler mevcuttur (Güleryüz 2013). Genel olarak her eko-kökü veri tabanında yayınlamakta olan GEN resmi olarak web sitesinde yer almadan önce kriterlerin olduğu bir form doldurmaktadır. Bu nedenle tek kriteri, projeyi temsil etmek için gerçekten gerekli olan bilgilerin bütünlüğü olan GEN formunda belirttiği aşağıdaki kriterleri eko-köy olarak saymak için koşul olarak nitelendirmektedir.

1. Görev Açıklaması, Altyazı veya Odak, Grubunuzun birincil amacını ve / veya odağını en doğru şekilde özetleyen kısa açıklama
2. Köken öyküsü, grubunuzun ilkeleri ve amacını bununla birlikte neyi arzu ettiğine yer vermek
3. Topluluk Türü / Topluluğunuz kendini nasıl tanımlar?(eko-köyler ağı, eko-köyler, eko topluluğu, eko proje, geleneksel, yerli, çevreci şehir, çiftlik, permakültür, doğa dostu okul öğrenme merkezi, restorasyon sitesi, eko turizm sitesi, Cohousing Girişimi, paylaşılan konut, geçiş şehri, bütünsel merkezi diğer.)
4. Topluluğun kurulduğu yer (Kırsal, Kentsel, Göçebe) (Global Ecovillage Ağı ile görüşmelerden elde edilmiştir.).

Tüm araştırmacı kişiler ve GEN topluluğunun eko-köyler hakkındaki görüş ve belirledikleri eko-köy olma kriterleri göz önüne alındığında benzerlikler ve farklılıklar dikkat çekmektedir. Bu benzerlikler göz önüne alınan farklı gözlem sonuçları için bütünsel ve kısmi ortaklıklar içermektedir. Bütünsel ve kısmi yaklaşım ortaklıklarının tanımlamaları aşağıdaki Çizelge 2.4'de detaylı bir şekilde ifade edilmektedir.

Çizelge 2.4. Eko-köyler konusunda araştırma yapan araştırmacıların, geliştirdikleri tanımlayıcı yaklaşımları ortaklıkları

EKO-KÖY OLMA KRİTERLERİ	Robert C. Gilman Diana Gilman	Diana Leafe Christian	Hugh Barton Marus Grant Richard Guise	Jonathan Dawson	Russell Austerberry	GEN
1- Grubun odaklandığı konuyu güçlü bir vizyon ile belirlemiş olmak	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2-Koordine edilmiş bir yerleşimde ilk-orta-büyük ortak kullanım alanları oluşturarak tam donanımlı yerleşmek	✓		✓		✓	
3-Karar verme süreci planlı ve hızlı bir şekilde bilinçli yönetilmeli	✓	✓	✓		✓	
4-Topluluk için sıkıntılı karmaşık görünen durumlardan ders alıp çözüm yolları ve metotları üreterek her bireyin görüşlerini önde tutarak kontrolü elde tutmanın yollarını aramak	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Çizelge 2.4. Eko-köyler konusunda araştırma yapan araştırmacıların, geliştirdikleri tanımlayıcı yaklaşımları ortaklıkları (devam)

5-Yerellik, yerel olmak ve üretimleri değerlendirip yerel olmanın önemi vurgulamak ve benimsemek			✓		✓	
6-Topluluğun çevresinin gelişimi için araştırma, sergileme, atölye ve eğitim merkezleri olması				✓	✓	
7-Topluluğunun türünün ne olduğunu belirleyip, topluluğun nasıl çalışması gerektiğini belirlemek ve görev paylaşımı yapmak		✓			✓	✓
8-Topluluğun üye seçerken olgun bilinçli üye ve liderleri seçmek	✓	✓			✓	
9-Topluluğun köken öyküsüyle neyi arzuladığı dikkate alınarak başlangıçtan sona gelecek yaşam döngüsünü planlama	✓				✓	✓

Kriterler incelendiğinde 1 nolu kriter ortak amaç, vizyon ve topluluğun odaklandığı düşünce ile topluluk için görüş beyanı ve 4 nolu kriter olan düşünce beyan ve paylaşımı ile topluluk için çözüm yolları üretmeye çalışmak; tüm araştırmacılar için ortak iki özelliktir. Bununla birlikte farklı kriterler üzerinde fikir birliğine varan araştırmacılar da

mevcuttur. Tüm ortaklıklar ve benzerlikler dikkate alındığında bir eko-köy olma kriterleri kısa başlıkları ile aşağıdaki özellikleri barındırmaktadır. Bunlar;

1. Vizyon ve Amaç
2. Sosyal donatı
3. Topluluk anayasası
4. Ortak akıl arama ve Yönetişim
5. Yerellik vurgusu
6. Eğitim mekânı olması
7. Görev Paylaşımı
8. Üyelik koşulları
9. Yaşam döngüsü ve sürdürülebilirliktir.

Bununla birlikte eko-köy olma sürecinde toplulukların eko-köy tanımlamalarında da sıkça yer bulan sürdürülebilirlik kavramı ve kavramı oluşturan bileşenlerin 3 farklı boyutu incelenerek sürdürülebilir gelişme de devamlılık için var olması gereken ortak özellikler 1991 yılında Uluslararası Dünya Koruma Programı çerçevesinde belirlenen kriterler ve 2015 de Sürdürülebilir Gelişim 2030 Hedeflerinde belirlenen kriterler tezin sürdürülebilirlik başlığında irdelenmiş olup sürdürülebilir kriterlerini oluşturmaktadır.

1. Ortak yaşam ve çıkarları korumak ve saygı göstermek
2. Yaşam kalitesini arttırmak
3. Yeryüzünde yaşamın ve çeşitliliğin korunması
4. Yenilenemeyen kaynak tüketimini azaltmak
5. Doğal çevrenin taşıma kapasitesinin sınırları içinde kalmak
6. Kişisel davranışları ve uygulamaları değiştirmek
7. Toplulukların kendi doğal çevrelerini korumalarını sağlamak
8. Kalkınma ve korumanın bütünleştirilmesi için ulusal bir çerçeve oluşturmak
9. Küresel bir ittifak oluşturmak
10. Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli bir eğitim sağlamak ve herkesi yaşam boyu öğrenme fırsatlarına teşvik etmek
11. Cinsiyet eşitliğini korumak ve kadınları güçlendirmek

12. Ülkeler içindeki ve arasındaki eşitsizliğin azaltılması

Eko-köy kriterleri (bkz. Çizelge 2.4) ile beraber sürdürülebilirlik parametrelerinin uyuşması gerekmektedir. Çizelge 2.5’de bu iki kavramın ortaklıkları gösterilmiştir.

Çizelge 2.5. Sürdürülebilir gelişme kriterleri ve belirlenen ortak eko-köy olma kriterlerinin değerlendirilmesi

		SÜRDÜRLEBİLİRLİK KRİTERLERİ											
		Ortak yaşam ve çıkarları korumak	Yaşam kalitesini arttırmak	Yaşam çeşitliliğinin korunması	Yenilenemeyen kaynak tüketimini azaltmak	Doğal çevrenin taşıma kapasitesi sınırları içinde kalmak	Kişisel davranışlar ve uygulamaların değişimi	Toplumların doğal Çevrelerini Koruması	Ulusal bir çerçeveye oluşturmak	Küresel bir ittifak oluşturmak	Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli bir eğitim sağlamak ve yaşam boyu öğrenme teşvik etme	Cinsiyet eşitliğini korumak ve kadınları güçlendirmek	Ülkeler içindeki ve arasındaki eşitsizliğin azaltılması
EKO-KÖY OLMA KRİTERLERİ	Vizyon ve amaç	✓											
	Sosyal Donatı		✓										
	Topluluk Anayasası								✓				✓
	Ortak akıl arama ve Yönetişim (4)(6)							✓		✓			
	Yerellik Vurgusu	✓				✓		✓					
	Eğitim Mekânı						✓				✓		
	Görev Paylaşımı												
	Üyelik Koşulları					✓							
	Yaşam Döngüsü Sürdürülebilirliği			✓	✓								✓

Belirtilen kriterler ile Çizelge 2.5’de 12 başlık altında karşılaştırma yapılmıştır. Karşılaştırmada 11 kriter ortaklanmıştır. Bu alanda çeşitli yayın, yazı, makale ve raporlara sahip kişi ve kurumların eko-köy olma kriterleri karşılaştırılarak oluşturulan ortak eko-köy olma kriter bölümü ile tezin ilk bölümünde yer alan dünyada önde gelen kurullar olan IUCN, UNEP, WWF tarafından çıkarılan ortak raporu ile belirlenmiş sürdürülebilirlik gelişme kriterleri ve 2030 sürdürülebilir gelişim hedefleri ile oluşturulan kriterlerin ortak bir çizelgede ele alınması eko-köylerin temelde sürdürülebilir paradigmaları üzerine kurulmuş yerleşmeler olduğunu göstererek bu ortaklıkları tezin devamında Uluslar arası ve ulusal eko-köylerde değerlendirmeye açmaktır.

Tüm bunlardan hareketle tezin devamında dünyadaki başarıya ulaşmış eko-köy örnekleri irdelenecektir

2.5. Dünyadaki Eko-köy Örnekleri

Dünyadaki eko-köy yerleşkelerinden GEN ve Kasıtlı Topluluklar Bursu (FIC) ve GEN’in var olmasını sağlayan Gaia Trust dan edinilen girişimler ve birliktelikler üzerine detaylı bir inceleme yapılmıştır. Ayrıca bölümdeki eko-köylere internet veri tabanlarındaki ekolojik yerleşkeleri tarama yoluyla yapılmıştır. Tarama yapılırken farklı kıta ve kültür odakları dikkate alınmıştır. Bunun yanında dünyadaki ilk eko-köy bu bağlamlarla birlikte listede yer almaktadır.

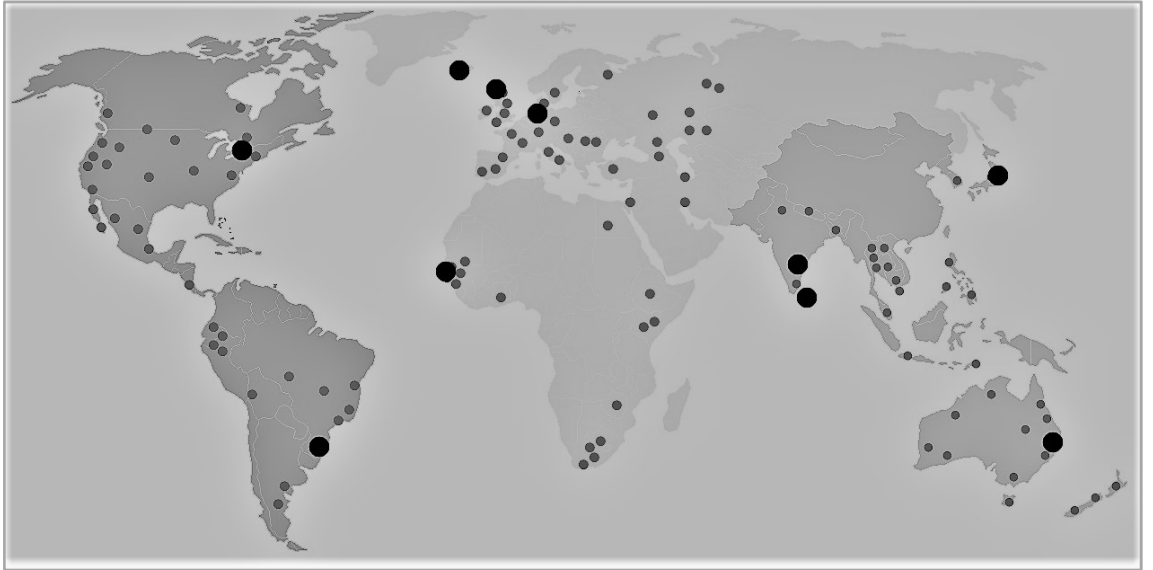
Alanda çalışmalar yapmış, literatürde bulunan ve kitap kaynakçalarında sıkça yer bulmuş 1995’de kurulmuş Küresel Eko-köyler Ağı (Global Ecovillages Network) dünya çapında sürdürülebilir ve yaşamaya bağlı binlerce farklı topluluktan oluşan bir federasyondur. Dünyadaki eko-köy örnekleri eko-köy hareketinin ortaya çıkışından şimdiye kadar önem kazanmasında önemli bir girişimdir.

Topluluğun ve işbirliğin sürdürülebilir bir dünya oluşturmak için temel bir yapı taşı olduğuna inanan FIC'nin 1937’de, Michigan’daki Ann Arbor’da (ABD de bir şehir) Ann Arbor’daki 19 öğrenci tarafından işletilen başlangıçta Uluslararası Kooperatif Konseyi’ni (ICC) oluşturularak sonrasında FIC bilinçli toplulukların gelişimini

ve kooperatif kültürünün gelişimini destekleme misyonu ile kurulmuş bir vakıf kuruluşudur (Anonim 2019k).

Gaia Trust 1987 yılında Ross ve Hildur Jackson'ın girişimi üzerine; İngiliz yeşil ekonomist Molly Scottun 'Hepimiz bir gezegendeyiz hepimiz dünyada yaşıyoruz, gezegen ölümümüze ve yaşamımıza tanıklık ediyor ve onun yakarışlarını duyup ve bunu inkar edip durmayacağız, biz onun yaşayacağı gibi yaşayıp öldüğü gibi öleceğiz' sözü çevresinde kendilerine sosyal, ekolojik ve manevi olarak toplumun istenen yönde dönüşümüne en iyi şekilde nasıl katkıda bulunabileceğini ilke edinen; hibe ve proaktif girişimler yoluyla sürdürülebilir ve daha ruhani bir geleceğe geçişi desteklemek amacıyla kurulan Danimarka merkezli, bir hayır kurumudur (Anonim 2019l).

GEN; Avrupa, Afrika, Latin Amerika, Kuzey Amerika, Asya ve Okyanusya bulunan eko-köylerden oluşan bir ağıdır. GEN-Avrupa, Küresel Eko-köyler Ağı'nın kurucusudur.

Şekil 2.5. Dünya üzerinde GEN'e kayıtlı eko-köylerden seçilmiş olan 10 eko-köy (GEN Ecovillage resmi sitesindeki haritadan uyarlanmıştır)

Aşağıdaki eko-köyler dünyada 5 kıtaya yayılmış başarı göstermiş eko-köylerdir (Şekil 2.5). Uluslar arası sayısı on binleri aşmış eko-köy arasından aşağıdaki eko-köylerin seçilmesinin nedeni 10 eko-köyün de GEN kuruluşunun bir üyesi olmasıdır. Bu alanda

2005-2009 arası GEN başkanlığını yürütmüş ve çevre aktivisti olan Jonathan Dawson'ın; yazar, akademisyen aynı zamanda çevre politikası, iklim değişimi ve sürdürülebilirlik alanlarında araştırmalar yapmış Karen T. Litfin'in kitaplarında ele almış oldukları başarı kriterleri sonucu araştırdıkları örnek eko-köyler olmalarıdır.

1. Auroville/ Hindistan
2. Ökodorf Sieben Sieben Linden/ Almanya
3. Ithaca Eko-köyü/ ABD
4. Condomínio Ecoovilla/ Brezilya
5. Mbam (Colufifa)/ Senegal
6. Findhorn Eko-köyü/ İskoçya
7. Konohana Ekoköyü/ Japonya
8. Solheimar/ İzlanda (İlk eko-köy)
9. Crystal Waters/ Avustralya
10. Sarvodaya/ Sri Lanka

Çizelge 2.3'de eko-köylerin kurulduğu arazinin toprak verimliliği kıyaslanmaktadır. Bu kıyas Türkiye'de Orman Bakanlığının yayımladığı Toprak ve Arazi Sınıflandırılması Standartları Teknik Talimatlar dair mevzuatın 4.Bölüm Ek-2 sine göre yapılmaktadır (Anonim 2019m).

İlk dört sınıf arazi, iyi bir toprak idaresi altında, yöreye adapte olmuş, tarla bitkileri ile orman, mera ve çayır bitkilerini iyi bir şekilde yetiştirme yeteneğine sahiptir. V. sınıf araziler, yetişecek bitkiyi kısıtlayan ve kültür bitkilerinin gelişmesini önleyen sınırlandırmalara sahip topraklardır. Bu sebeple çayır ve orman gibi uzun ömürlü bitkilere tahsis edilir VI. ve VIII. sınıflar buldukları yöreye adapte olmuş yerli bitkilerin yetişmesine elverişlidirler. Bunlardan VI. ve VII. sınıflarda, toprak ve su koruma önlemleri alınması koşulu ile bazı özel bitkiler yetiştirilebilir. VIII. sınıf arazi, çok etkin ve pahalı ıslah çalışmaları ile üretime alınabilirse de mevcut piyasa koşullarında, elde edilecek ürün yatırım harcamalarını karşılamaz (Anonim 2019n).

Çalışmada belirlenen uluslar arası eko-köylerin genel hatlarıyla değerlendirildiği Litfin'in kitabından tablodan hareketle Çizelge 2.6'da değerlendirilmiştir.

Çizelge 2.6. Eko-köylerin genel künyesi (Litfin 2017'den uyarlanılmıştır)

Topluluk	Ülke	Yaklaşık Nüfus	Peyzaj	Kuruluş Tarihi	Kurulduğu Arazi Özelliği	Temel Dünya Görüşü
Auroville	Hindistan	2000	Kırsal	1968	VII. SINIF	Ruhani Odaklı
Ökodorf Sieben Sieben Linden	Almanya	140	Kırsal	1997	I-IV. SINIF	Eklektik Ruhani
Ithaca Eko-köyü	ABD	160	Banliyö	1991	I-IV. SINIF	Seküler
Condominio Ecovilla	Brezilya	2001	Banliyö	2001	V. SINIF	Seküler
Mbamw ve Faoune (Colufifa)	Senegal (Geleneksel Gambiya Köyleri)	350 köy	Kırsal	2001	V. SINIF	Dinler arası
Findhorn	İngiltere	80	Kırsal	1962	V.SINIF	Ruhani Odaklı
Konohana	Japonya	80	Kırsal	1994	I-IV. SINIF	Ruhani Odaklı
Solheimar	İzlanda	100	Kırsal	1930	I-IV. SINIF	
Crystal Waters	Avustralya	200+	Kırsal	1984	V.SINIF	Seküler
Sarvodaya	Srilanka (Geleneksel Köyler)	15.000	Kırsal	1957	I-IV. SINIF	Dinler Arası

2.5.1. Auroville/ Hindistan

Auroville (Şafak Şehri) kökenini Fransız dilinde, şafak anlamına gelen "aurore" ve şehir anlamına gelen "ville" kökenine sahiptir (Anonim 2018). Ayrıca Hint bilge Sri Aurobindo'nun ön adından da esinlenilmiştir.

Eko-köy 20 Şubat 1968'de 5 000 kişinin katılımı ile açılmıştır. Amaç ideal bir toplum için ideal bir şehir kurmaktır. Kendini 'insanların birliğine adanmış ideal bir kasaba denemesi' olarak tanımlamaktadır (Dawson 2012).

Kuruluşu Hint bilge Sri Aurobindo'nun ruhani partneri olan ve eko-köyde "mother" olarak anılan Fransız Mira Alfassa vizyonu sonucudur (Zeybek 2016).

Auroville genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.7'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.7. Auroville hakkında genel bilgiler

AUROVILLE/ HİNDİSTAN	
Etkilendikleri faktör: Dünya görüşleri	Bölge/Yer/ Konum Tamil Nadu/ Hindistan
Kurulduğu Yer: Kırsal Alan	
Arazi edinim Şekli: Bağış	
Temel Dünya Görüşü: Din veya manevi	
Kuruluş tarihi: 1968	
Nüfus: 2.400 (2014)	
Kurucu profil: Mira Alfassa (pozitivist materyalist, Hint Guru) ve Sri Aurobindo (şair, yazar, düşünür, öğretmen bir yogi)	
Diller: Fransızca, Tamilce (Ana dil : İngilizce)	
Beslenme: Vegan	
Mimar: Roger Anger	

Ölümsüzlüğü simgeleyen ve yaşam ağacı olarak adlandırdıkları Banyan ağacının çevresinde kurulmuştur (Şekil 2.6).

Şekil 2.6. Auroville eko-köyünün (kenti) yerleşim plan şeması (Anonim 2019o), (Anonim 2019ö)

Aslında yerleşkenin eko-köyden ziyade ruhani bir topluluk olduğu bilinmektedir. Canlı bir laboratuvar olarak kurulan yerleşke kurulduğu zamandan itibaren boyutu ve nüfus büyüklüğü ile beraber hedeflenen eko-şehir statüsüne gelmiştir. Konaklama birimi ve ekolojik yerleşke birbirine 1,5 km mesafededir (Şekil 2.7).

Şekil 2.7. Auroville ve konaklama yeri arası 1,5 km bir yürüme mesafesi, Auroville konaklama birimi (<https://earth.google.com/web/> Erişim Tarihi: 27.10.2019), (Anonim 2019p)

Ekolojik

- 1968'de kurulduğu bölge çorak bir arazidir. Hindistan'ın yıllık muson yağmurları, fırtına ve sel felaketleri ile yıkanan Tamil Nadu eyaletinde bulunan Viluppuram bölgesinde bir toprak parçası üzerine kuruldu. İyice aşınmış bir platoyu yaşanabilir ekosistemleri olan sağlıklı bir yerleşkeye çevirmişlerdir.
- Üç milyondan fazla ağaç dikip bunlarla ilgilenmiş olduğu için Auroville şu anda biyoçeşitliliğin Dünya üstünde gerçekten de çoğaldığı az sayıda yerden biridir (Litfin 2014).
- Çeşitli ağaç ve sebze tohumlarından oluşan büyük bir tohum bankaları vardır.

- Monte edildiği mutfak çatısından günde 1 000 öğün yemek pişirmeye yetecek enerjiyi üretebilen 15 metre çapında bir güneş toplayıcısı vardır (Dawson 2012).
- 2 milyon ağaç dikilmiştir. Bu da biyoçeşitlilik sağlamaktadır (Dawson 2012).
- Su yönetim programları devreye sokulmuştur (Dawson 2012).
- Yerel ekosistemin bu yerleşke ile eski sağlığına kavuştuğu bir yerdir (Dawson 2012).
- Sıkıştırılmış topraktan yapılar kullanılmaktadır.(Litfin 2014).
- Yağmur suyu hasadı yapılmaktadır. (Litfin 2014).
- Bitki alt yapılı kanalizasyon arıtma yapılmıştır. (Litfin 2014).
- Güneş ve rüzgâr enerjisi kullanılmaktadır. (Litfin 2014).

Ekonomik

- 1999 yılından bu yana işleyen ‘havuz sistemi’ ise grupların, topluluk içindeki mali eşitsizlikleri dengelemek amacıyla, gelirlerini ortak bir havuzda toplamasıdır (Dawson 2012).

Sosyo-Kültürel

- Ruhani bir topluluk olması nedeniyle kültürel bir birleşim merkezidir.
- Tıbbi bitkiler kataloğunun hazırlanması ve yerel topluluklarla beraber bitkilerden hazırlanması ve yerel topluluklarla bitkilerden alınan tohumların saklanması uzun süredir devam ettirilen çalışmalardandır (Dawson 2012).

2.5.2. Sieben Linden/ Almanya

Kurulma amacı; bulunan bölgede çok küçük bir ekolojik iz bırakarak yaşamayı deneyim etmektir. İsmi kurulduğu bölgedeki 7 ıhlamur ağacından almaktadır. 1986 yılında çalışmalara başlanmış fakat 1997 yılında ilk olarak kurulmuştur. Başta kendine yeterliliğe odaklanan sürdürülebilir bir yerleşim kurulması ve korunması hedefine ek olarak sosyal ve spritüel boyutları kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Sieben Linden’in genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.8’de gösterilmiştir.

Çizelge 2.8. Sieben Linden hakkında genel bilgiler

SIEBEN LINDEN/ ALMANYA	
Etkilendikleri faktör: Dünya görüşünün değişmesi	Bölge/Yer/ Konum Beetzendorf/Almanya
Kurulduğu Yer: Kırsal Alan (82 hektar)	
Arazi edinim Şekli: Satın Alma	
Temel Dünya Görüşü: Eklektik Ruhani	
Kuruluş tarihi: 1997	
Nüfus: 30(1996)-100(2012)	
Kurucu profil : -	
Diller : İngilizce (Ana dil: Almanca)	
Beslenme: Vegan	

Öncü bir topluluk tarafından Doğu Almanya'nın Saksonya- Anhalt eyaletinin Beetzendorf bölgesinde Popau köyünde başta 22 hektara başlayan 28 hektarının ormandan oluştuğu 44 hektarlık araziden oluşmaktadır (Şekil 2.8).

Şekil 2.8. Sieben Linden kuş bakışı arazi görüntüsü (Anonim 2019r), (Anonim 2019s)

Arazi öncü kişiler tarafından ve topluluk üyeleri tarafından satın alınmıştır. Topluluk küçük birimlerden meydana gelmektedir. Böylelikle bir grup ekolojik ayak izini azaltmanın yollarını aramakta iken diğer grup ise bu fikri modelleyip çoğaltmanın yollarını aramaktadır. Çeşitlilikteki birlik anlayışıyla bilinçli ve belli alanlarda bilgi sahibi olan kişilerin birimleştiği bir topluluktur.

Ekolojik

- Arazide mevcutta olan bir çiftlik evini tamir ederek düşük enerji yapı standartlarında topluluk için odak mekân tasarlamışlardır.
- Konutlarda yapım hızından feragat ederek yalıtım uygulanmıştır.
- Yerleşkede ki saman yapı toplanan odun, kerpiç hiç elektrikli alet kullanılmadan atlarla ellerle ve ayaklarla Avrupa'nın en büyük 3 katlı saman evi olarak tasarlanmıştır.
- Eko-köyde kişi başı karbondioksit salınımının Almanya ortalamasının %28 kadar olduğu bu oranı %10 ile ısınma için %6 ile konut için düşen bir oranda olduğu analiz edilmiştir.
- Elektrik enerjisini fotovoltaik paneller, sıcak su için güneş panelleri kullanılmaktadır (Şekil 2.9).

Şekil 2.9. Sieben Linden konutlarındaki fotovoltaik paneller (Anonim 2019t)

- Eko-köydeki en büyük payı tarım almaktadır. Eko-köyün ihtiyacının %75 ini karşılamaktadır. Kalan ihtiyaç; kurulmasına ön ayak oldukları organik üreticilerden karşılanmaktadır.
- Eko-köyde vegan tarımı yapılmaktadır.

Ekonomik

- Başlangıçta karavanada kalarak işler yürütülmüştür. Hala o karavanlar yerleşkede bulunmaktadır. Farklı işlevlerde değerlendirilmektedir.
- Saman balyasıyla ev yapmışlardır

Sosyo-Kültürel

- Saman balyasıyla ev yapımının teşvik edilmesi ve daha ucuz mal edilmesi ve daha da kolaylaşması için mevzuat değişikliği yönünde çabaları söz konusudur.

2.5.3. Ithaca Eko-köyü/ ABD

İsmi kurulduğu araziye en yakın şehrin isminden alan eko-köy; EcoVillage at Ithaca (EVI), 1991 yılında topluluğun ilk amacını gerçekleştirmek amacıyla 100 kişilik bir ekiple başlamıştır. Eko-köyün amacı; orta sınıf profil tarafından insan yerleşiminin tasarımının tekrarlanması ve sürdürülebilir yaşam için sadece kullanışlılık odaklı değil aynı zamanda tekrarlanabilen sistemlere örnek oluşturabilecek 500 kişilik bir topluluk modeli oluşturmaktır. Ithaca'nın genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.9'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.9. Ithaca eko-köyü hakkında genel bilgiler

ITHACA/ ABD	
Etkilendikleri faktör: Global Walk for a Liveable World(Yaşanabilir bir dünya için küresel yürüyüş)	Bölge/Yer/ Konum Rachel Carson Way, Ithaca/Amerika Birleşik Devletleri
Kurulduğu Yer: Yarı Kırsal Alan (70.80 hektar)	
Arazi edinim Şekli: Satın Alma	
Temel Dünya Görüşü: Seküler	
Kuruluş tarihi: 1991	
Nüfus: 160(2012)	
Kurucu profil: Joan Boaker ve Lizz Walker	
Diller : - (Ana dil: İngilizce)	
Beslenme: -	
Mimar: Jerry ve Claudia Weisburd(Frog) Mary Kraus (Song)	

Yaklaşık 1 yıl sonra NewYork eyaletinin Ithaca şehrine 2 mil uzaklıkta yarı kırsal, tarıma elverişli, çayırılık alanları olan bir arazi bulunmuştur. EVI, destekçilerinden tedarik ettiği parayla bu 70 dönüm araziye satın almıştır. Ortak konut sistemi çizgisinde tasarım oluşturulmuştur (Şekil 2.10).

Şekil 2.10. Ithaca eko-köyü tasarım eskizi (Anonim 2019u)

Ekolojik

- Ekolojik ayak izini azaltmak için yakın konumda Song, Frog ve Tree adlı konut tipleri vardır (Şekil 2.11), (Şekil 2.12), (Şekil 2.13).

Şekil 2.11. Ithaca eko-köyünde Song evleri(Anonim 2019ü)

Şekil 2.12. Ithaca eko-köyünde Frog evleri (Anonim 2019ü)

- Froglarda; yalıtım malzemesi olarak geri dönüştürülmüş gazete kâğıtları ve saman balyası kullanılmaktadır.
- Merkezi ısıtma, pasif güneş enerji sistemleri, üstün yalıtımlı duvarlar bulunmaktadır.
- Güneş pili panelleri ve güneş enerjisi ile çalışan sıcak su ısıtıcıları bulunmaktadır.

Şekil 2.13. Ithaca eko-köyü Tree evleri yerleşimi (Anonim 2019v)

- EVI de birçok hibrid araç ve bir tane de bitkisel yağla çalışan bir araç daha bulunmaktadır.
- Ayrıca araç havuzu topluluğun %60 dışarıda yarı zamanlı çalışan nüfusun işe geliş gidiş zamanında ortak araç kullanmasını sağlamıştır.
- Kuru kompost tuvaletler ve/veya daha az su harcayan sifon sistemleri bulunmaktadır.
- Destekli tarım uygulamaları topluluktan bir aile haftada 1000 kişiye yetecek meyve ve sebze üretmektedir.
- 2006 yılından bu yana destekli tarım projesi ile çilek, dut, kiraz gibi maliyetleri yüksek ürünler de yetiştirilmektedir.

Ekonomik

- Organik tarım, Ithaca eko-köyünün en önemli gelir kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Çiftliklerin hem açık tarım alanları hem de kapalı seraları vardır.
- Yetişkin nüfusunun yarsından fazlası Ithaca dışında küresel pazara hizmet vermektedir.
- Eko-köyde yaşayan üyelerin bazılarının ofisleri eko-köy içerisinde ve işlerini eko-köy arazisinde yürütmektedirler.
- Yaşayanlar, öğrenciler ve ziyaretçiler için çevre ve sürdürülebilirlik konularında eğitim vermektedir.

- Su/ atık konusunda sarfiyatı önlemek amacı ile ‘gri su’ sistemi ile sağlanmaktadır.
- Song adlı yapılarda enerji tasarrufunu sağlamak için bir sistem kurulmuştur. (Güleryüz 2013).
- Tüm yapılarda harcanan enerji miktarını azaltmak için ortak ısıtma sistemleri mevcuttur.

Sosyo-Kültürel

- Araba havuzu adını koydukları bir siteyle eko-köy kullanıcılarının sahip olduğu arabaların ortaklaşa kullanımı sağlanmaktadır.

2.5.4. Condomínio Ecoovila/ Brezilya

Brezilyada Porto Alegre erinde yer alır. Ana hedefi, şehir yerleşimleri için çevreyle dost sosyal yaşamı destekleyen yapı yöntemleri geliştirmek ve sergilemektir. Eko-köyün ortaya çıkmasında Brezilyadaki yapılaşmanın olumsuz yönlerini kendine dert edinmiş bir grup mimarın endişesi etkili rol oynamaktadır. 2001 yılında 2.6 hektarlık bir arazi satın alınmıştır. Hedefte 28 aileyi barındırılabilen bir eko-köy tasarımı da mevcuttur. 2006 itibari ile 20 evin inşaatı tamamlanmıştır.

Ecovilla'nın genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.10'da gösterilmiştir.

Çizelge 2.10. Condomínio Ecoovila hakkında genel bilgiler

ECOVİLLA/ BREZİLYA	
Etkilendikleri faktör: Perma Kültür uygulamalarından esinlenilmiştir.	Bölge/Yer/ Konum Condominio/Porto Alegre/Brezilya
Kurulduğu Yer: Kentsel alan	
Arazi edinim Şekli: Satın Alma	
Temel Dünya Görüşü: Seküler	
Kuruluş tarihi: 2002	
Nüfus:	
Kurucu profil : 8 mimar Otavio Urquiza, Luiz Fernando Gomes Braga	
Diller: İngilizce (Ana dil: Almanca)	
Beslenme:	

Ekolojik

- Bütün evler, enerjisinden faydalanmak amacıyla güneşe göre konumlandırılmıştır (Şekil 2.14).

Şekil 2.14. Condomínio Ecoovila eko-köyü tasarım maketi (Anonim 2019y)

- Şömineli bir merkezi ısıtma sistemi tasarlanmıştır.

- Sıcak su için güneş panelleri kullanılmaktadır (Şekil 2.15).

Şekil 2.15. Condomínio Ecoovila konutlarının bakıya göre konumlanmış güneş panelleri (Anonim 2019y)

- Eko-köyde klima kullanılmamaktadır. Evler yer altı bölmeleriyle ve yüzeydeki kanallardan geçen hava akımı ile soğutulur.
- Yemeklerde kullanılan malzemeleri ve asma bitkilerinin yetiştirmek için de bu yer altı sistemi kullanılmaktadır.
- Yaz için evin sıcaklığını minimize etmek için Brezilya'daki ilk çim çatı sistemi uygulanmıştır.
- Yapılarda çoğunlukla yerel malzemeler kullanılmıştır. Bambu, kerpiç, kil tuğlalar görülmektedir (Şekil 2.16).

Şekil 2.16. Condomínio Ecoovilla yerel malzemeler ile yapılmış konut cephesi (Anonim 2019y)

- Kullandıkları ahşap ürünleri temin ettikleri yerler için sürdürülebilir sertifikalı yerel üreticiler tercih etmeye gayret edilmiştir.

- Kirli su; sazlıklarda temizlenir, arıtılan su; bahçe sulamasında kullanılmaktadır.

Ekonomik

- Topluluk içinde 40'ı aşkın insana çalışma imkânı sunan danışmanlık şirketleri vardır.
- Buldukları şehir için şehirdeki iş yerlerine bahçe tasarımı da yapmaktadır.

Sosyo-Kültürel

- Tasarımlar ile canlı bir topluluğun ortaya çıkmasına katkıda bulunmaktır.
- Yerel, görsel basın ve de halkın ilgisini çekmiş ve bu sayede çevre dostu bir model olarak seçilmiştir.

2.5.5. Mbam/ Senegal

Senegalın güneyinde olan COLUFIFA'a bağlı topluluktur. COLUFIFA (Comuté de lutte our la Fin de la Faim), Fransızcada açlığı sona erdirme komitesinin baş harflerinden oluşmaktadır (Lıtfın 2017). Aslında COLUFIFA Batı Afrikası'nın 350 köyünü kapsayan bir ağdır. Bu ağın amacı gıda güvenliğini desteklenmesi, mali özerklik, herkes için sağlık ve kültürel çevrenin korunması ve geliştirilmesinin ana hedefi olmakla birlikte, gelişmekte olan dünyanın geri kalanındaki eko-köy kurma amacı olarak değil de mevcut köyleri sürdürülebilir kılmaktır. Mbame'nin genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.11'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.11. Mbam Eko-köyü hakkında genel bilgiler

MBAME (COLUFIFA)/ SENEGAL		
Etkilendikleri faktör: Kırsaldaki köylerden batıya göç ve geleneksel değerlerin kaybı	Bölge/Yer/ Konum Mbam/Senegal	
Kurulduğu Yer: Kırsal alan		
Arazi edinim Şekli:		
Temel Dünya Görüşü: Spiritüellik		
Kuruluş tarihi: 2001		
Nüfus: 350köy (2012)		
Kurucu profil: Yerel köydeki öncü yerel halk		
Diller : - (Ana Dil: Fransızca)		
Beslenme: -		
		

Mbame'nin kurulduğu tarih değil de COLUFIFA'nın kurulduğu tarih olan 1964 baz alınmaktadır. COLUFIFA; organik tarım, mikro-finans, yetişkinlerin okuryazarlığı ve sıtmanın önlenmesi yoluyla kendi kendine yeterli olmaya uğraşan köylerin devamlılığı endişesi taşımaktadır. Mbame; Sinè -Saloum deltasında ve benzer bir eko-köy olan Faune de Casamence bölgesinde Senegal'in Gambiya ile olan güney sınırında yer almaktadır.

Şekil 2.17. Mbamın toprak yapısı ve mangrov ormanları (Oliver 2014)

Ekolojik

- Mbam, diğer kara bitkilerinin arasında çok nadir bir özellik olan tuzlu suda yaşayabilen Mangrov ormanlarına sahiptir. Bu ormanlar bulunduğu toprağın tuz filtresidir (Şekil 2.17).
- Deltada yaşayan yerliler yemek pişirmek için Mnagrov ağaçlarının odununu kullanmaktadır. Bu durum hem ekolojik hem de anti-ekolojik bir yaklaşımdır.
- Faune, topraklarında susam üretimi yapılmaktadır.

Şekil 2.18. Mbam yerel malzeme ile inşa edilen konut cephesi (Oliver 2014)

Ekonomik

- Araştırma, eğitim ve uygulama merkezleri Mbam'dır. Mbam çevre köyler için mangrov üretimi için eğitim merkezi haline almıştır.
- Yerel malzeme ile yörede yaşayan halkın katılımı ile birlikte yerel yöntemlerle yapılmıştır. Böylelikle ekonomik çıktı olmamaktadır (Şekil 2.18).
- Kümes hayvanlarının yetiştirilmesi, arıcılık, kurak mevsim sebzeçiliği gibi gelir getirici etkinlikleri desteklemektedir.
- Ayrıca bölgenin yerel dokusunda yetişen susam üretimini ve beraberinde gelen diğer etkinliklerin üretimini sağlamaktadır.

Sosyo-Kültürel

- Televizyon, radyo ve gazete gibi iletişim araçları sürekli olarak geleneksel değerleri kötüleyen ve batı tarzı modern şehirli yaşamı göklere çıkaran görüntü ve mesajlar yayınlaması, yerel halkı ekonomik ve ekolojinin yanında yok olmaya yüz tutmuş kültürel birliktelik ve özgüvenin arasında kalan genç nüfusun şehirlere göç etmesini engellemek istemeleri kurulmalarındaki en büyük etkidir. Devamlılığı için çalışmalar yürütülmektedir.
- Mbaw diğer civarındaki eko-köylerden ayıran en önemli özellik topluluğun merkezinde yerelde sözü geçen ve orda yaşayan bir yerel halkın olmasıdır.
- Sürdürülebilirliğin kültürel alt yapısında yerel değerlerini, inançlarını ve geleneklerini paylaşmış, korumuş ve kutlamışlardır.

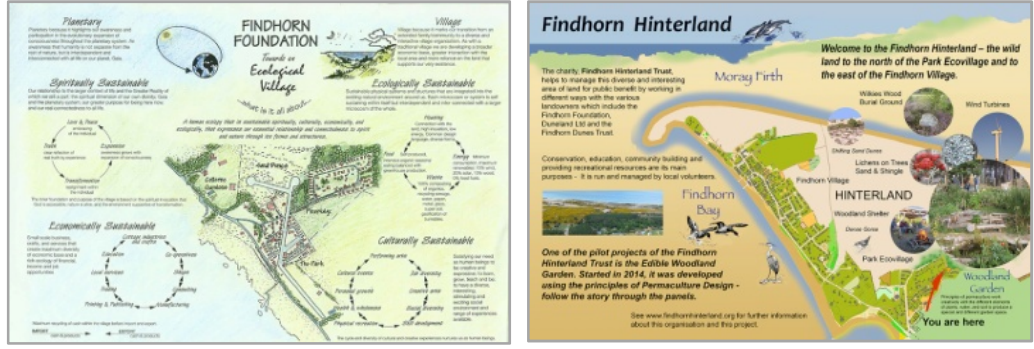
2.5.6. Findhorn Eko-köyü/ İskoçya

1962'de daha önceden bahçecilik deneyimi olmayan kişiler tarafından İskoçya'da kurulmuştur. Topluluk ismini yakınlarındaki İskoç balıkçı köyünden almıştır. Findorn yakınlarındaki destekçilerle birlikte 1970'li senlerde nüfusunu 600'e kadar çıkarmasıyla 'eko-köylerin anası' olarak tanımlanmaktadır. Bu topluluğun amacı sebze yetiştirmekten çok 'insan yetiştirmek' olduğunu belirtmektedir (Litfin 2017). Kuzey Denizindeki Moray Körfezine uzanan dar ve kumlu bir yarım adada bulunan çorak bir araziye kurulmuştur. Findhorn'un genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.12'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.12. Findhorn Eko-köyü hakkında genel bilgiler

FİNDHORN/ İSKOÇYA	
Etkilendikleri faktör: Benzer dünya görüşlü kişilerin topluluk oluşturma isteği	Bölge/Yer/ Konum Moray, İskoçya
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	
Arazi edinim Şekli:	
Temel Dünya Görüşü: Spiritüellik	
Kuruluş tarihi: 1962	
Nüfus: 600(2018)	
Kurucu profil: 3 arayışçı	
Diller: İngilizce (Ana Dil: İzlandaca)	
Beslenme:	
	

Birçok üniversite ve okul grubunun yanı sıra dünya çapındaki meslek kuruluşları ve belediyeler tarafından öğrenme ortamı olarak kullanılmaktadır. Bununla beraber kendilerini sürekli gelişen bir model olarak görmektedir.(Doğan 2018). Gelişimlerini fonksiyon analiz paftaları ile göstermektedirler (Şekil 2.19).

Şekil 2.19. Findorn eko-köyü hinterlandındaki fonksiyonları gösteren eskizler (Anonim 2019z)

Ekolojik

- Living Machine ve Biomatrix İyileştirme sistemleri gibi ekolojik su arıtma sistemleri, ekolojik olarak tesis, Findhorn Ecovillage'da yaşayan 500 kişiye kadar olan nüfustan atık suyu arıtmak için tasarlanmıştır.
- Kimyasal madde kullanılmaz ve ek olarak nispeten ucuz bir sermaye maliyetine sahiptir (Anonim 2019z).
- Çoğu konut; sıcak su ısıtması için güneş panelleri içermektedir.
- Yılda yaklaşık 26 ton yakacak odun üreten sürdürülebilir şekilde hasat edilmiş orman alanları var olmakla beraber, alan ve su ısıtması için artan odun kullanımı kömür kullanımını ortadan kaldırmıştır.
- 1994 yılında, yerel ürünlerin mevcudiyetini arttırmak ve gıda kalitesini artırmak için organik ve biyodinamik tarım yöntemlerine dayanan Eartshare adlı bir Topluluk Destekli Tarım (CSA) programı kurmuşlardır.

Ekonomik

- Toplam 750kW kapasiteye sahip olan dört topluluğa ait rüzgar türbinleri, topluluğun elektrik ihtiyacının% 100'ünden fazlasını karşılamaktadır. Buna yeşil elektrik üretimi demektirler.
- Enerji tasarruflu kompakt flüoresan ampulleri birçok konutta, işletmede ve topluluk binalarında kullanılmaktadır.

- Güneş, rüzgâr ve ahşabı kullanarak, yeni binalarda enerji verimliliği yüksek özellikleri ile birleştiren Findhorn eko-atık su, toplam taşıma dışı enerjisinin %28'ini yenilenebilir kaynaklardan almaktadır.
- Findhorn Ecovillage'ın elektrik ihtiyacının yaklaşık% 20'sini sağlayan rüzgar tribünleri bulunmaktadır. (Üretilen elektriğin yaklaşık% 50'si yerinde özel şebekemiz aracılığıyla kullanılmaktadır. Geri kalanı ana şebekeye dağıtılmaktadır.)

Sosyo-Kültürel

- Yerel halkın bağış yoluyla satın alması için, köy merkezinde kurulan pazarda fazla sebze içeren büyük bir sepet hazırlanmıştır. Bu sepet Findhorn yetiştirdikleri sebze ve meyvelerden oluşmaktadır.
- Birçok üniversite ve okul grubu ile profesyonel kuruluşlar tarafından öğretim kaynağı olarak aktif bir biçimde çalışılmaktadır.
- Konferans ve atölye alışmaları düzenlenmektedir.

2.5.7. Konohana Eko-köyü/ Japonya

Japonya bu sürdürülebilir topluluk, Tokyo'nun 2,5 saat batısındaki Shizuoka eyaletinin Fujinomiya şehrinde, ulu kabul ettikleri Fuji dağı eteklerinde kurulan Konohana eko-köyü ismini bu dağın eteklerinde yaşamış bir tanrıçadan almaktadır. Kuruluşunun arkasındaki fikir Fuji dağının (Şekil 2.20) dibinde bir pire köyü yapmaktır(Litfin 2017). Konohana'nın genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.13'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.13. Konohana Eko-köyü hakkında genel bilgiler

KONOHANA/ JAPONYA	
Etkilendikleri faktör: Topluluk ortak bilinci	Bölge/Yer/Konum Nekozaawa, Fujinomiya/Japonya
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	
Arazi edinim Şekli: -	
Temel Dünya Görüşü: Dini veya manevi odaklı	
Kuruluş tarihi: 1930	
Nüfus: 80-100(2019)	
Kurucu profil : Isadon ve Michiyo Furuhashi	
Diller : İngilizce (Ana Dil: İzlandaca)	
Beslenme: Vegan	

Şekil 2.20. Fuji dağı eteklerindeki Konohana eko-köyü (Anonim 2018b)

58 yetişkin ve 25 çocuk Konohana ailesini oluşturmaktadır. Ekolojik ayak izleri Japonya ortalamasının yaklaşık 1 / 3'ü veya ABD ortalamasının yaklaşık 1 / 6'sıdır (Anonim 2012).

Konohana topluluğunun kurucusu ve Konohana topluluğunun üyesi aynı zamanda Gaia Education ve GEN'in yönetim kurulu üyesi Michiyo Furuhashi eko-köy tanımını 2007 de Konohanaya katıldıktan sonra “bence net bir tanım yok. Örneğin, çevre ile ilgili bazı konaklar (yüksek katlı apartmanlar) eko-köyler olarak kabul edilebilir; bir eko-bina kümesi eko-köy olarak adlandırılabilir; Bizim gibi bir topluluk kendimize bir eko-köy diyebilir” şeklinde ifade etmiştir (Anonim 2010a).

Ekolojik

- Kendi kendine yeterlilikte yüksek, Evrensel Dolaşım Yöntemi'ne dayanan çevre dostu yaşam tarzı benimsenmiştir.
- Doğayla uyumu; büyük pirinç, soya ve sebze tarlaları kurulmuştur (Şekil 2.21).

Şekil 2.21. Konohananın yapı stoğu, pirinç ve sebze tarlaları (Anonim 2018b)

- Tarlaların üretkenliğini arttırmak amacıyla ‘etkin mikroorganizmalardan’ elde ettikleri ilacı (Konohana Kin'i) hem bitkiler için hem de kendilerinin sağlıklı olması için kullanmaları sağlanmıştır.

Ekonomik

- Ekonomiyi paylaşmaya dayalı karşılıklı destek sistemi oluşturulmuştur.

- Kolektif bir ekonomi anlayışı hakim olmuştur.

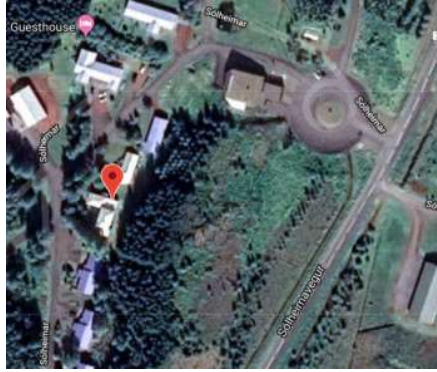
Sosyo-Kültürel

- Geleneksel ilaçla tedavi edilemeyen akıl hastalığını iyileştiren “Doğal Terapi Programı” oluşturulmuştur (Anonim 2010b).
- Kan bağına bakılmaksızın çocuk yetiştirme dâhil uyumlu toplum operasyonu sağlamaktadır.
- Konahana üyeleri Japon düşüncesindeki ‘bakterilerle savaş’ bakış açısından farklı olarak; ‘yararlı mikroorganizmalarla dost ol’ diye nitelendikleri bir yaşam tarzı benimsemişlerdir (Litfin 2017).
- Organik tarım teknikleri, sosyal yapının demokratik dengesi, spiritüel gelişim ve bağımsızlık üzerine eğitimler düzenlenmektedir.

2.5.8. Solheimar/ İzlanda

İzlanda Kilisesi Çocuk Bakım Komitesi, 31 Mart 1930'da Hverakot olarak bilinen araziyi satın alarak dünyanın en eski eko-köyünü kurmuştur. Solheimar'ın kuruluşu 1930 yılında Rudolph Steiner'in öğretilerinden ilham alınarak ve çevreye duyarlı insanların yaşadığı bir coğrafyada Pedagoji, çocuk bakıcılığı ve anaokulu yönetimi alanında eğitimini tamamlamış Sesselja Hreindís Sigmundsdót tarafından arazi kiralanarak başlangıçta bir çocuk bakımevi olarak kurulmuştur (Anonim 2019aa). Solheimar'ın genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.14'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.14. Solheimar (İlk eko-köy) eko-köyü hakkında genel bilgiler

SOLHEIMAR/ İZLANDA (ilk eko-köy)	
Etkilendikleri faktör: Çevreye duyarlı birliktelikler kurma isteği	Bölge/Yer/ Konum Reykjavík, Selfos, İzlanda
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	
Arazi edinim Şekli: Satın Alama	
Temel Dünya Görüşü: Seküler	
Kuruluş tarihi: 1930	
Nüfus: 100 (2016)	
Kurucu profil: Sesselja Hreindís Sigmundsdóttir ve İzlanda Kilisesi Çocuk Bakım Komitesi	
Diller: İngilizce (Ana Dil: İzlandaca)	
Beslenme:	

Sólheimar “Güneşin Evi” manasında olup ismini kuruluş tarihinde bakımevine alınan çocuklardan almıştır. Kurulmasında doğanın ve toplumun birlikte gelişmesi temel yaklaşım olarak kabul edilmiştir. Bireylerin toplumsal ihtiyaçlarını giderebilmek üzere, yaşayabileceği, çalışabileceği ve sosyalleşebileceği bir ortam yaratmak topluluğun temel hedeflerindedir. Şekil 2.22’ de eko-köyün yapılarının ve alanların fonksiyon haritası verilmiştir.

Şekil 2.22. Solhemier eko-köyünün fonksiyon haritası (Anonim 2019ab)

Ana kurucusu Sesselja'nın 1974 de ölümünden Solheimar Kuruluna beş kilise temsilcisi seçilmiştir. Ondan sonra İzlanda Kilisesi Çocuk Bakım Komitesi'nin başkanlığını yürüten Gudmundur Einarsson eko-köyün başına geçmiş 1948'de ölümünden sonra 1987 yılında temsilciler hakkında kararla alakalı değişiklik ve daha sonra 2004 yılında, tüzük tekrar değiştirilerek, temsilci sayısı her biri dört yılda bir olacak şekilde değiştirilmiştir. 1975'ten bu yana başkanlığı üç kişi üstlenmiştir. Halen aktif bir topluluk olarak yaşamına devam etmektedir (Anonim 2019aa).

Şekil 2.23. Eko-köydeki farklı fonksiyonlardaki yapılara giriş (Anonim 2017)

Ekolojik

- Solheimar'a 1943'de 32 voltluk bir elektrik santraliyle birlikte aydınlatma için elektrik üretmek üzere bir rüzgâr santrali kurulmuştur.

- Eko-köy de, sebze ve bitki yetiştiriciliğinin yapıldığı organik seralar ve ormanlık alan bulunmaktadır.

Ekonomik

- Mum, seramik, dokuma ve halıcılık, güzel sanatlar, kâğıt yapımı ve sabun, şampuan, losyon gibi ürünlerin yapıldığı bitki atölyeleri bulunmaktadır.

Sosyo-Kültürel

- Mağaza, ticari mekânlar, fırın, misafirhane ve yıl boyunca düzenlenen çeşitli sanatsal aktiviteler yapılmaktadır.
- Bir tane kilise, heykel bahçesi, arboretum, spor merkezi ve yüzme havuzu, müzik bahçesi ve bir de sanat galerisi bulunmaktadır (Şekil 2.23).
- Müzik, güzel sanatlar ve tiyatro gibi alanların yer aldığı bir kültür festivali organize edilmektedir.
- 2002 yılında açılmış olan sürdürülebilirlik merkezi, eko-köy yerleşiminde yaşayanların ve ziyaretçilerin katılımına açık, konferans, toplantı ve çeşitli aktiviteler içermektedir.
- Konserler, sergiler, slâyt gösterileri, çevre programları, gezi turları düzenlenmekte sosyal hayatta Solheimar; görme ve eğlence için halka teşvik sağlamaktadır.
- Yılda yaklaşık 35 000 kişi tarafından ziyaret edilmektedir. Eko-köy güncelde eko-köy topluluğunda bir turizm merkezi haline geçmiş durumdadır (Anonim 2016a).

2.5.9. Cryhstal Waters/ Avustralya

Avustralya'nın kuzey doğusunda 650 dönümlük bir ormanlık alanda kurulu, dünyanın ilk perma kültür köyü ünvanı vardır. Kuraklıkla mücadele eden bir bölgede kurulmuştur. Bu eko-köy gerçekte bir topluluk oluşturmamaktadır. Crystal Waters'a katılmanın şartı mülk sahiplerinin yönetmeliklerinin bir kısmını içermesidir (Litfin 2017). Crystal Waters'ın genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.15'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.15. Crystal Waters eko-köyü hakkında genel bilgiler

CRYSTAL WATERS/ AVUSTRALYA	
Etkilendikleri faktör:	Bölge/Yer/ Konum
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	Conandale, Queensland, Avustralya
Arazi edinim Şekli: Satın Alma ve Kiralama	
Temel Dünya Görüşü: Seküler	
Kuruluş tarihi: 1984	
Nüfus: 210(2015)	
Kurucu profil: Max Lindegger	
Diller: Almanca (Ana dil: İngilizce)	
Beslenme: -	

Crystal Water kendini vahşi yaşam korunağı olarak da tanımlamaktadır. 1996 yılında düşük etkili, sürdürülebilir yaşam hususunda Dünya Habitat Ödülü'nü almıştır (Anonim 2015). Şekil 2. 24' de yerleşkede fonksiyon şeması gösterilmiştir.

Şekil 2.24. Crystal Waters alan fonksiyon şeması (Anonim 2019ac)

Ekolojik

- Kurak bir bölgede yağmur suyunu akarsu ve göletlere dönüştürmektedir (Şekil 2.25).
- Sağlıklı barınak / konaklama sağlamaktadır.
- Kanguru, diğer Avustralya yerlilerinin vahşi yaşamı ve birçok kuş çeşidi bulunmaktadır. Bu hayvanların tanıtımı ve birlikte yaşam konulu eğitimler ve geziler düzenlenmektedir.
- Kedi veya köpek izin yok bunu da vahşi yaşam korunağı politikasıyla açıklamaktadır.

Şekil 2.25. Crystal Waters su göletleri ve yerleşimi (Anonim 2013a)

Ekonomik

- Toplantılar, sunumlar, akşam yemekleri, konserler, dans ve küçük ölçekli tiyatro gösterileri için ayrılmış yerler dış kullanıcılar tarafından kiralanabilmektedir.
- Eko-köyün dış kullanıcılara hizmet veren ticari mutfağı, orta ile büyük ölçekli yemek hizmetleri için kullanılmaktadır. Aynı zamanda tüm yapılan organizasyonlara servis sağlayabilmektedir.
- Pastoral bir kırsal ortamda yer alan yerel ürünler, şifalı otlar ve el sanatları ürünleri oluşturulmuş bir pazar ortamında satılmaktadır.
- Crystal Waters Country Market diye adlandırdıkları köy pazarında belirli gün ve saatlerde belirli sahalarda dış kullanıcılar ve yerel ürünlerini satmak isteyenler için oluşturdukları stantları kiralamaktadırlar.

- Topluluğa en yakın yerleşkelerde şarap imalathaneleri, sanat galerileri, kafeleri ve festivalleriyle birlikte birçok cazibe merkezi vardır. Topluluk bunlara ulaşım ve iletişim ve alveriş kurarak ekonomilerini sürdürmektedir.

Sosyo-Kültürel

- Sakinler ve ziyaretçiler konserler, düğünler, pazarlar, müzik etkinlikleri, kurslar ve festivaller düzenlemek için köy merkezinin bir kısmı dış kullanıcılar tarafından kiralanmaktadır (Anonim 2019ad).
- Tüm eko-köylerde olduğu gibi bu toplulukta da konaklamaya burada yaşamaya başlamadan uyulması gerekli kurallar bulunmaktadır.
- Manevi bir inanç özgürlüğü tanımlamaktadırlar.
- Kuş gözlem turu, ekolojik evler (Eco Homes) ve perma kültür turu, perma kültür tasarım yürüyüş turları gerçekleştirilmektedir.
- Topluluk yemekleri, çocuklar ve ebeveyn toplantıları ve dans, müzik, meditasyon, yoga, karate, genç grupları ve topluluk tarafından yapılan diğer toplantılar için topluluk evleri tasarlanmıştır.
- Eko-köyler, topluluk, perma kültür, sağlık, sürdürülebilirlik ve daha fazlası gibi konularda konuşmacılar ve sunum yapan kişiler ile düzenlenen eğitimler sunumlar ile ziyaretçileri kabul etmektedir.
- Perma kültür tasarımı, davul çalma, sağlıklı ilişkiler kurma, kişisel gelişim, dans, yerel ekmek yapma, yenilikçi bina tasarımı ve bütünsel sağlık konularında atölyeler düzenlenmektedir (Anonim 2019ad).

2.5.10. Sarvodaya/ Sri Lanka

Sarvodaya = Sarva (Hepsi) + Udaya (Uyanış) = “Hepsinin Uyanışı” (Anonim 2019ae). Sarvodaya, “evrensel yükseliş” veya “herkesin gelişimi” anlamına gelen bir Sanskritçe terimdir. Bu terim Mahatma Gandhi tarafından 1908'de Gandhi'nin unvanı olarak kullanılmıştır (Anonim 2019af).

Kendilerini Sarvodaya Shramadana Hareketi olarak Gandhi'nin kendi kendine yeterli köy tasavvurunu kendi ülkesine taşımaya karar vermiş bir lise öğretmeni olan Dr.

Ahangamage Tudor Ariyaratne tarafından 1958'de kurulmuştur. Temel hedefi köylülerin ihtiyaçlarını karşılamak için birlikte çalışarak maddi refahı, sosyal ilişkileri ve ruhani farkındalığı arttırmaktır (Litfin 2017). Srilankanın Moratuwa şehrinin bir kırsalında konumlanmaktadır.

Başlangıçta, öğrencilerin ve öğretmenlerin Sri Lanka'daki en uzak köy topluluklarının yaşamalarını ve çalışmalarını, toplulukları yeniden ele almasını ve kendi kendine yardım girişimlerini geliştirmeyi amaçlayan bir eğitim programı içeriyorken daha sonra topluluk kendini bir kalkınma hareketi olarak tanımlamış ve bir eko-köy olarak tasarlanıp faaliyetlerine yön vermiştir. 2004 de tsunami görmüş ve Avustralya'da Crystal Waters'ın kurucu ortaklarından Max Lindegger'in rehberliğinde köy baştan inşa edilmiştir. Sadece bir eko-köyden başlayarak (1958) ve son altı yılda toplam 15 000'den fazla köye hizmet vermiştir. Sarvodaya'nın genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.16'da gösterilmiştir.

Çizelge 2.16. Sarvodaya eko-köyü hakkında genel bilgiler

SARVODAYA / SRİ LANKA	
Etkilendikleri faktör: Buda ve Mahatma Gandhi'nin öğretileri ile hakikat (satya), şiddetsiz (avimhimsa) ve özveriliğin (pararthkami) ilkeleri.	Bölge/Yer/ Konum Moratuwa, Western ,Province/SriLanka
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	
Arazi edinim Şekli: Proje	
Temel Dünya Görüşü: Seküler	
Kuruluş tarihi: 1957	
Nüfus: 15.000(2012)	
Kurucu profil: Dr. Ahangamage Tudor Ariyaratne	
Diller: İngilizce, Tamilce (Ana Dil : Sinhala)	
Beslenme:	

Günümüzde aktif bir şekilde topluluk yaşamını sürdürmekte ve yoksulluk, refah ve çatışma içermeyen bir toplum yaratma istekleri çerçevesinde gelişmektedir (Anonim 2019a).

Şekil 2.26. Sarvadoya evleri (Anonim 2019a)

Ekolojik

- Su temini ve korunması için bölgeye su kuyuları el pompaları yaptırılmıştır. Kırsal Su Temini ve Sanitasyon Programlarının sürdürülebilirliğinin sağlanması ve gelişimi için danışmanlık hizmeti de vermektedir.(Anonim 2019a1).
- Organik tarım yapmaktadır.
- Sarvodaya evleri yereldeki evlere benzer cephe düzeni ile inşa edilmiştir (Şekil 2.26).

Ekonomik

- Arşivlenmiş ve devam eden projeleri topluluğa fon sağlamaktadır.
- Köyün giyim, yemek, ilaç ve barınak gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulan toplulukta yapı yapma ve çalışma karşılığında gelir sağlayabilmektedirler.
- Topluluk bağış kabul etmektedir.
- Ayrıca kendilerine ait, kurucularının oluşturduğu köy ve çevresi için çalışmalarını içeren yayınlanmış bir koleksiyonları bulunmaktadır. Bu koleksiyondan ek gelir sağlanmaktadır (Anonim 2019ai).

Sosyo-Kültürel

- Yoksulluk ve refah bir toplum oluşturmak için yoksul köyleri dış dünyayla fiziksel ve psikolojik olarak gelişimi için el yapımı ürünler ortaya koymaktadır.
- Yerel keşişlerin katılımı ile dini törenler de yapılmaktadır.
- Hindular, Budistler, Hıristiyanlar ve Müslümanlar tarafından kendi gelenek ve görenekleri ile evler inşa edilmiştir.
- Afet yönetimi, erken çocukluk gelişimi birimi, ahşap doğrama ve ihracat birimi, kırsal teknik hizmetler birimi, toplum sağlığı birimi, uluslar arası birimlerden oluşmaktadır.
- Sarvodaya Yüksek Öğrenim Enstitüsü (SCU) olarak akademik bir kurum niteliğinde eğitimler verilmektedir.
- Sosyolojik yapıda halkı da topluluğun yürüttüğü projelere katmaktadır.

- Kırsaldaki köylü ile çalışmakta, yereldeki köylü ile olan etkileşiminden yaşama dair bir şeyler öğrenerek tecrübe kazanılmaktadır. (Anonim, 2019aj).

Tüm bunlardan hareketle uluslar arası ve ulusal eko-köyler sürdürülebilir ve eko-köy olma kriterleri ortaklığında karşılaştırılmıştır (Çizelge 2.17). Buna göre aşağıda verilen kriterler 1991’de düzenlenen IUCN, UNEP ve WWF tarafından ortaya konan Dünyanın Korunması adlı raporun 9 maddesi ve 2015 de düzenlenen Birleşmiş Milletler üye devletleri katılımı ile Sürdürülebilir Gelişim Hedefleri başlığında toplanan 17 hedef doğrultusunda eko-köy olma kriterleri ile ortaklanarak (bkz. Çizelge 2.5) oluşturulmuştur.

1. Ortak yaşam ve çıkarları korumak ve saygı göstermek/ vizyon ve amaç,
2. Yaşam kalitesini arttırmak / sosyal donatı,
3. Yeryüzünde yaşamın ve çeşitliliğin korunması/ yaşam döngüsü ve sürdürülebilirlik,
4. Yenilenemeyen kaynak tüketimini azaltmak / yaşam döngüsü ve sürdürülebilirlik,
5. Doğal çevrenin taşıma kapasitesinin sınırları içinde kalmak / üyelik koşulları,
6. Kişisel davranışları ve uygulamaları değiştirmek/ eğitim mekânı olması,
7. Toplumların kendi doğal çevrelerini korumalarını sağlamak/ ortak akıl arama ve yönetim,
8. Kalkınma ve korumanın bütünleştirilmesi için ulusal bir çerçeve oluşturmak/ topluluk anayasası,
9. Küresel bir ittifak oluşturmak/ ortak akıl arama ve yönetim,
10. Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli bir eğitim sağlamak ve herkesi yaşam boyu öğrenme fırsatlarına teşvik etmek /eğitim mekânı olması,
11. Ülkeler içindeki ve arasındaki eşitsizliğin azaltılması / topluluk anayasası,

Çizelge 2.17. Eko-köyün sosyal,ekonomik, ekolojik ve kültürel bağlamdaki kriterler ile değerlendirilmesi

KRİTER		ULUSLAR ARASI EKO-KÖYLER									
		Aurovil le/Hindi stan	Sieben Linden/ Almanya	Ithaca/ ABD	Condominio Ecoovilla/ Brezilya	Mbanev- Faoune(Colufifa)/ Senegal	Findhorn/ İskoçya	Konohana / Japonya	Solheim ar/ İzlanda	Crystal Waters/ Avustral	Sarvodaya /Sri Lanka
Ekolojik	3	✓	✓	✓			✓		✓		
	4	✓	✓	✓			✓				
	5			✓			✓				
	7	✓		✓		✓	✓		✓		✓
Ekonomik	4	✓			✓			✓	✓		✓
	5		✓		✓		✓				
Sosyo- kültürel	1	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓
	2	✓	✓		✓			✓			
	6	✓				✓		✓	✓		✓
	8	✓		✓		✓		✓	✓		
	9						✓		✓		
	10	✓	✓	✓		✓		✓	✓		✓
	11	✓	✓	✓				✓	✓		✓
7	✓				✓					✓	

Çizelge 2.17. Eko-köyün sosyal,ekonomik, ekolojik ve kültürel bağlamdaki kriterler ile değerlendirilmesi (devam)

KRİTER	ULUSAL EKO-KÖYLER				
	Bayramiç Yeniköy- Çanakale	Dedetepe Farm- Çanakale	Kollektif- İmece Evilzmir	Güneşköy/Kı- rıkale	Yeryuzu Ecovillage- Sakarya
3	✓		✓		
4	✓				
5					
7	✓				
4	✓	✓	✓	✓	
5					
1	✓		✓	✓	✓
2					
6	✓				
8					
9					
10	✓	✓	✓		✓
11					
7					

2.6. Global Ecovillage Network'a Bağlı Türkiye'deki Eko-köy Örnekleri

Kent yaşantısının yarattığı memnuniyetsizlik hali ve bu ortamdaki uzaklaşma isteği, büyük kentlerimizde yaşayan kimi entelektüel kesimin doğaya daha yakın, sağlıklı, huzurlu ve alçakgönüllü bir yaşam tarzı arayışı içine girmesine neden olmuştur. Türkiye'deki eko-köy uygulamaları da bu temelle incelenmektedir (Arslan 2008). Türkiye'de ilk eko-köy hareketi 1990'larda Hocamköy Anadolu Ekolojik Ortak Yaşam Hareketi adı altında kurulmuştur. Hocamköy eko-köy projesi ilk olmasının yanı sıra, Türkiye'de bilinen kapsamlı bir deneysel eko-köy girişimidir. Yeni bir yaşam ve üretim modeli yaratmayı hedeflemiş bir grup üniversite öğrencisi tarafından Kırıkkale'nin Hasandede ilçesinde bozkır arazide gerçekleştirilmiştir (Arslan 2008). Türkiye'deki

eko-köyler ise, GEN Avrupa içinde yer almaktadır. 2019 GEN Avrupa haritasına göre Türkiye de toplam 11 adet eko-köy bulunmaktadır (Şekil 2.27). Türkiye de bulunan ama bu haritada olmayan eko köy olarak kabul görmüş yerleşkeler de mevcuttur.

Bu eko-köylerin çoğu Akdeniz, Ege ve Marmara bölgesinde yer almaktadır. Tezin devamında bu eko-köylerden başarı göstermiş ve üzerine çalışmalarda bulunmuş eko-köyler incelenecektir.

Şekil 2.27. Gen Avrupa haritasındaki Türkiye eko haritasındaki eko-köyler (GEN'in kendi sitesindeki haritadan uyarlanmıştır)

Türkiye’de Gen ailesine mensup 11 eko-köy şöyledir;

1. Bayramiç Yeniköy-Çanakkale
2. Dedetepe Farm-Çanakkale
3. Dutlar Kollektifi (İMECE EVİ)-İzmir
4. Güneş Köy- Ankara
5. Yeryuzu Ecovillage-Sakarya
6. 8100- İstanbul
7. Eco Projekt in South West Turkey-Muğla
8. KNIDIA Eco-Farm-Muğla
9. EKOYER-Niğde

10. Garp eco volunteer-community-Çanakkale

11. Ecovillage in Olympos –Antalya

Türkiye’deki ilk eko-köy girişimi Hocamköyün ardından bu harekete destek olmak için tüm eko-köy girişimlerini bir araya toplamak ve karşılaşılan sorunları değerlendirip çözüm aramak adına Türkiye Ekolojik Yerleşkeler Ağı (EKOYER) ve Eko-köyler İletişim Ağı (EKİLAT) yerel kurumları oluşturuldu (Özbirinci 2016).

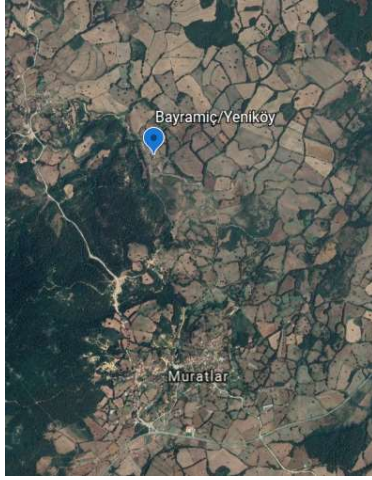
Şekil 2.28. Türkiye’de başarı göstermiş eko-köylerin konumları

Aynı zamanda Türkiye’de Buğday Derneği tarafından kurulan TaTuTa ağı kapsamında Türkiye’nin dört bir yanına dağılmış olan eko-çiftlikler belirlenmiştir. TaTuTa’ya bağlı bu çiftliklerden biri olan Bayramiç/Yeniköy GEN ağındaki bir eko-köy olup, tez kapsamında incelenecek diğer ekolojik yerleşkelerden Sevinç Abla, Zeytinli ve Ormanya Türkiye’de farklı platformlarca eko-köy olarak nitelendirilmektedir. Bu bölümde Şekil 2.28’de konumları verilen GEN’e kayıtlı başarı göstermiş eko-köylerin genel özellikleri üzerine durulmuştur. Bu eko-köylerden ikisi Çanakkale’de diğer üçü farklı illerde bulunmaktadır.

2.6.1. Bayramiç Yeniköy/ Çanakkale

Bayramiç/Yeniköy bölgede eko çiftlik olarak bilinmekte ekolojik yerleşke olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda GEN'in Türkiye'deki başarılı eko-köy örneklerinden biridir. Çanakkale'nin Bayramiç Muratlar köyünün kuzeyinde konumlanmaktadır (Anonim 2019ak). Bayramiç/Yeniköy'ün genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.18'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.18. Bayramiç/Yeniköy eko-köyü hakkında genel bilgiler

BAYRAMIÇ/YENİKÖY	
Etkilendikleri faktör: Kentin getirdiği olumsuz yaşam koşullarından uzaklaşma isteği	Bölge/ Yer/ Konum Çanakkale/Bayramiç/Muratlar köyü mevki
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	
Arazi edinim Şekli: Proje	
Temel Dünya Görüşü: Spiritüel	
Kuruluş tarihi: 2010	
Nüfus: -(Mevsimlik)	
Kurucu profil: 7 kişilik bir ekip (Halen: Mustafa Ülgen)	
Diller : - Ana Dil: Türkçe	

Kendilerini perma kültür felsefesini gözeterek tasarım yapan ve uygulayan, yerel tohumlara sahip çıkarak, doğal tarım uygulamaları yapan, öğrendiklerini, ürettiklerini paylaşarak, kendi kendine yeten bir köy kurma girişimi olarak tanımlamaktadırlar. Kentte doğup büyüüp kentin sosyal düzen ve yaşam standartlarından uzaklaşmak

isteyen 10 kişilik bir ekip tarafından, 2011 yılında kurulan çiftlik 50 dönüm bir arazide kurulmuştur. (Ülgen, 2019). Kurucu üyelerde Mustafa Ülgen hala bölgede daimi bulunmaktadır

2.6.2. Dedetepe Farm/ Çanakkale

İstanbul'dan gelen bir çift tarafından ilk girişimleri Küçükkuuyu, Adatepe köyünde bir zeytinlik olarak başlamıştır. Çanakkale Ayvacık ilçesine bağlı Küçükkuuyu beldesinde Kaz dağlarının eteklerinde 30 dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştur. Dedetepe Farm'ın genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.19'da gösterilmiştir

Çizelge 2.19. Dedetepe Farm eko-köyü hakkında genel bilgiler

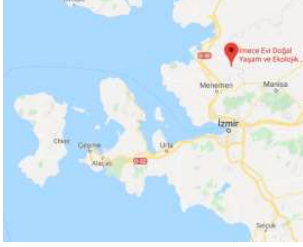

DEDETEPE FARM	
<p>Etkilendikleri faktör: İş hayatının kapitalist düzeninden kurtulmak, hayatla ilgili ortak hayaller, ruhsal ve ekolojik bir yaşam isteği</p>	<p>Bölge/Yer/ Konum Çanakkale /Küçükkuuyu/ Değirmendere Mevkii</p>
<p>Kurulduğu Yer: Kırsal alan</p>	
<p>Arazi edinim Şekli: Satın Alma</p>	
<p>Temel Dünya Görüşü: Spritüel</p>	
<p>Kuruluş tarihi: 2001</p>	
<p>Nüfus: - (maks. 20)</p>	
<p>Kurucu profil : (Şuanda: Erkan Alemdar ve eşi Tamahine Alemdar)</p>	

Ağırlıklı zeytinyağı üreten kendini çiftlik ve kamp alanı olarak tanımlamaktadır (Anonim 2013b). Şehirden uzak alternatif bir yaşamın merakı sonucu kurulmuş 2001 yılında Erkan Alemdar eşi tarafından kurulmuştur. Yerleşkedeki tüm yapıların ekolojik mimari prensibi kaygısı ile kurulmuştur (Anonim 2016b).

2.6.3. İmece Evi/ İzmir

Eski adı Dutlar Kolektifi olan bu yer ismini İzmir’de Menemene bağlı Dutlar köyünden almıştır(Anonim 2016c). İmece Evi’nin genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.20’de gösterilmiştir

Çizelge 2.20. İmece evi eko-köyü hakkında genel bilgiler

İMECE EVİ	
Etkilendikleri faktör: Ekoloji mücadelelerinde düzenlenen kampanyalarda savundukları ile tutarsız yaşadığını fark etmesi	Bölge/Yer/ Konum İzmir ,Menemen ,Dumanlıdağ
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	
Arazi edinim Şekli: Kira	
Temel Dünya Görüşü: Spritüel	
Kuruluş tarihi: 2007	
Nüfus: 5(maks. 18)	
Kurucu profil: İsmail Yenigün, Reyhan Güler Yenigün	
Diller: İngilizce Ana Dil: Türkçe	

İstanbul’dan gelen bir ekip tarafından oluşturulmuştur. 2007 yılında ilk başlangıcı olarak Kaz dağlarının eteklerinde kiraladıkları bir alana ekolojik kamp amaçlı kurulmuş

olan kolektif beş yıl süre sonra dağılmış daha sonra İzmir’de Menemen’e 22 km uzaklıkta kendi arazilerinde 2011 yılında İmece Evi aktivist İsmail Yenigün tarafından kurulmuştur.

Günümüzde aktif olmayan Dutlar Kolektifi yeni adı olan İmece evi ile varlığını İzmir’de sürdürmektedir. İmece evi Kolektifin baştaki amacı çeperine yerleştikleri Dutlar köyünü yeniden canlandırmak olarak tanımlamıştır (Güleryüz 2011). Gelecekte burada bir eko-köy oluşturma isteği de uzun vadede amaçları arasındadır. İmece Evi oluşumunu bir “eko-köy” olarak değil, “çiftlik” ve farkındalık okulu” olarak tanımlamaktadır (Güleryüz 2011).

2.6.4. Güneş Köy/ Kırıkkale

Güneşköy, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ve Ankara üniversitesinin ortak çalışması sonu oluşturulmuştur. Ankara’da bir eko-köy olarak tanınsa da aslında Kırıkkale’nin Yahşiyân ilçesine bağlı Hisarköy çevresinde 75 dekarlık bir arazi üzerine kurulmuş bir ekolojik yerleşkedir (Anonim 2019a). Güneşköy ODTÜ öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ali Gökmen ve Prof. Dr. İnci Gökmen öncülüğünde kooperatif olarak çalıştırılmıştır.

Kırsal kesimde sürdürülebilir yaşamı gerçekleştirmek üzere çalışmalar yapmak ve bunu yaymayı amaçlamaktadır. Seracılık konusunda ve yapılan modelin performans hesaplamalarının teorik analizleri hususunda ODTÜ makine mühendisliği ve sera için Ankara Üniversitesi Bağ ve Bahçe Bilimi biriminden alanda uzman öğretim görevlileri ile ortak çalışılmıştır (Anonim 2013c). Süreçte amaçları farklı disiplinlerin de birleşmesi ile kırsal çevrenin sürdürülebilirliği yanında sağlıklı, doğal ve ekolojik bir yaşam tarzı geliştirmek ve uygulamak olmuştur. Güneşköy’ün genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.21’de gösterilmiştir

Çizelge 2.21. Güneşköy eko-köyü hakkında genel bilgiler

GÜNEŞKÖY	
Etkilendikleri faktör: Tarım Bakanlığının İç Anadolu gibi soğuk iklimlerde köylerde durmuş olan tarımı canlandırmak için örnek model çağrısı	Bölge/Yer/ Konum Kırıkkale, Yahşıyan, Hisarköy
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	
Arazi edinim Şekli: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) hibesi	
Temel Dünya Görüşü: Seküler	
Kuruluş tarihi: 2000	
Nüfus: 9 (Kurucu Nüfus)	
Kurucu profil: Ali Gökmen, İnci Gökmen	
Diller: İngilizce Ana Dil: Türkçe	

2.6.5. Yeryüzü Ecovillage/ Sakarya

Yeryüzü derneği inisiyatifi ile 2009'da kurulan ekolojik köyler ağına bağlı olan Yeryüzü eko-köyü perma kültür tasarımı ile inşa edilen Burcu evi adını verdikleri evin ardından düzenledikleri etkinlikler ile eko-köyü sürdürülebilir hale getirmek için çalışmalar yürütmüştür (Anonim 2019am).

Doğaya dayalı bir yaklaşımın benimsendiği eko-köyde perma kültür uygulamalarının uygulanması ve yaygınlaştırılması birincil hedef olarak benimsenmiştir. Ayrıca eko-köy binalarını yerel malzemeler ile onarır ve ekolojik mimari ile inşa etmişlerdir. Eko-

köyde ekolojik yaşam üzerine çeşitli eğitimler düzenlenmektedir (Anonim 2019an). Yeryüzü Ecovillage'nin genel özelliklerini içeren yerleşke künyesi Çizelge 2.22'de gösterilmiştir

Çizelge 2.22. Yeryüzü eko-köyü hakkında genel bilgiler

YERYÜZÜ ECOVILLAGE	
Etkilendikleri faktör: Sürdürülebilir ekolojik şenlikli bir yaşam kurma hayali	Bölge/Yer/ Konum Sakarya, Pamukova ilçesi, Kadı köyü
Kurulduğu Yer: Kırsal alan	
Arazi edinim Şekli: (13000 m ²)	
Temel Dünya Görüşü: Seküler	
Kuruluş tarihi: 2009	
Nüfus: -	
Kurucu profil: 7 ekolojist	
Diller: İngilizce Ana Dil: Türkçe	

2.7. Bölüm Sonucu

Sürdürülebilirlik parametreleri ile incelenen başarı göstermiş eko-köyler ve özellikleri değerlendirildiğinde bölüm sonucunda Çizelge 2.23'de kriterlerde odaklanan noktalar gösterilmiştir.

Çizelge 2.23. Sürdürülebilirlik parametrelerinin değerlendirilmesi

EKOLOJİK	SOSYAL	EKONOMİK	KÜLTÜREL
-Organik tarım ve uygulamaların teşviki -Yeşil inşaat teknikleri -Geri dönüşümlü malzeme -Ekolojik ayak izini azaltma hedefi -Su ve güne enerjisinin korunum ve kullanımı	-Gönüllü Katılımcılık -Ortak manevi Değerler -Yerel katılımcı süreçlere dayanma	-Kendi kendine ekonomik olarak yetebilme -Yerel ekonomiye katkı -Enerji verimliliği	-Tüketime dayalı bir yaşamı, doğal yaşam alanlarının tahribatını, kentsel yayılmayı, fabrika çiftçiliğini ve fosil yakıtlara bağımlılığı değiştirilmesi gerektiği konusunda uygulamalı eğitimler -Yerel kültürel değerlerin devamlılığını sağlama

GEN ve Türkiye'deki eko-köy üzerene yazan bazı ekolojist yazarlar ve kuruluşlar değerlendirmelerinde bu yerleşimleri eko-köy olarak kabul etmektedirler. Türkiye'deki eko-köy örnekleri isim karmaşası üzerine ve etkinliğinde de bazı problemler olduğu aşikârdır. Eko-köy oluşumunu tam anlamıyla tamamlamamış; hali hazırda eko-köy tanımlamasında ve dünyadaki önemli eko-köy örnek oluşumlarına da bakıldığında Türkiye'deki ekolojik yerleşkelerin aslında bir eko-köy ütopyasında olduğu söylenebilir.

Genel özellikler kapsamı, eko-köylerin kuruluş hikâyeleri, bulunduğu coğrafi konum, iklim, nüfus ve arazi büyüklüğü bakımından Türkiye de birçok eko-çiftlik görmek mümkündür. Fakat bu birliktelikleri eko-köy olma kriterleri ve sürdürülebilir kriterler kapsamında eko-köy olarak tanımlamak mümkün değildir.

Türkiye'deki eko-köy birlikteliklerinin bu konuda farklı tanımlamaları mevcuttur. Örneğin İmece evi hala eko-köy olmadıklarını bunun için henüz erken olduğunu, Dutlar kolektifinin komün yaşam biçimini benimseyen bir kolektif olduklarını, Dedetepe çiftliği de kendini ekolojik bir yerleşke olarak tanımlamaktadır (Güleryüz 2013). GEN

Avrupa eko-köy üyeleri olan bu eko-köyler kendilerini bir eko-köy olarak tanımlamamaktadırlar.

GEN Avrupa ve benzeri dijital veya farklı platformlarda eko-köy olarak geçen bu oluşumlar aslında eko-köy olarak adlandırmak da çok doğru olmayabilir.(Özbirinci 2016) Bazı oluşumlar kendini eko-köy olarak kabul etse (EkoFoça) de; birliktelikler kendilerini genelde kolektif, çiftlik, farkındalık okulu, eko yerleşke vb başlıklar ile tanımlamaktadır.

Tüm bunlardan hareketle tezin kavramsal kuramının sonucu olarak tezde yer alan Türkiye’de bulunun GEN’e bağlı eko-köy girişimlerinden incelenen 5 eko-köy kendilerinden beklenen eko-köy olma kriterlerinin birçoğunu sağlayamamıştır. Eko-köyün daimi kullanımına karşın mevsimlik kullanımı, incelenen ve başlangıçtaki çıkış felsefelerini değişiklik göstermesi, eko-köyde yaşam kural ve normlarının olmayışı ve ölçeklerinin dünyadaki benzer örnekleri ile ölçek bağlamında uyuşmaması, nüfuslarının az oluşu nedeniyle ekolojik girişimlerin eko-köy olarak değil ekolojik yerleşke ve eko-çiftlik olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Tüm bunlardan hareket ederek tezin devamında kendilerini eko çiftlik, ekolojik yerleşke, ortak yaşam, gıda ormanı olarak adlandıran sonuç olarak kendini ekolojik tabanlı bir yerleşke olarak tanımlayan ve yaşamlarını bu çevrede sürdüren yerleşkeler incelenecektir.

3.MATERYAL ve YÖNTEM: ÇANAKKALE EKOLOJİK YERLEŞKELERİNDE ALAN ÇALIŞMASI

Ormanya gıda ormanı topluluğu, Sevinç Abla eko çiftliği, Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu, Bayramiç/Yeniköy eko-köyünde alan araştırması yapılmıştır. Tez konusunu oluşturan temel kavramların açıklandığı, kuramsal temelleri ve kaynak araştırması 2. bölümünden sonra 3. bölümde bu kavramlar doğrultusunda alan incelemesi yapılmış ve çalışmada kullanılan araştırma yöntemi açıklanmıştır. Çalışma alanı olarak, Çanakkale'nin sınırları içerisindeki eko-köyler ve komşu köyleri seçilmiştir. Alan içinde çalışmada ilk önce alanın seçilme nedenleri, konumu ve sınırları belirlenmiş, daha sonraki aşamada sürdürülebilirlik kriterler dikkate alınarak 2. bölümün sonucunda ortaya konan çevresel, ekonomik, sosyo-kültürel özellikleri incelenerek mevcut durum analizi yapılmış son aşamada ekolojik yerleşke sahipleri ve kırsal alanda yaşayan önde gelen köy sakinleri ile yapılan görüşmeler hakkında genel bilgi verilmiştir.

3.1. Çalışma Alanın Tanımlanması

Tez kapsamında, 2. bölümde dünyadan ve Türkiye'deki örnekler ışığında ekolojik yerleşkeler kendini tanımlarken; amaç ve misyonlarında da sıkça yinelenen sürdürülebilirlik kavramını ileri sürmektedirler. Buradan hareketle sürdürülebilirlik kavramı ve kriterleri göz önüne alınarak ekolojik yerleşkelerin çevresindeki kırsal yerleşimlerle arasındaki etkileşimini sürdürülebilirlik kriterleri bağlamında ele alınmak istenmiştir. Ekolojik yerleşkeler için sürdürülebilirlik paradigmasının kriterleri dikkate alındığında komşuluğundaki yerleşkeler ile bu bağlamda sürdürülebilirlik ve eko-köy olma kriterleri doğrultusunda etkileşim içinde olmaları beklenmektedir. Bu şekilde kurulmuş olan ekolojik yerleşkelerde yaşayan kişilerin ve komşuluğundaki köyde yaşayan yerel halk ile ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel bağlamlarda etkileşim içinde olmaları gerekmektedir. Çevre, sürdürülebilirlik gelişme, ekolojik sürdürülebilirlik ve eko-köyler dikkate alındığında Türkiye'de bu tarz yerleşkelerin yoğunluğu dikkat edildiğinde Marmara bölgesi bu yerleşkelerin en yoğun olduğu bölge ve en yoğun olduğu şehir de Çanakkale'dir.

Çanakkale'nin ekolojik çevre özellikleri bu değeri sebebiyle yörede gerçek bir ekoloji felsefesine temel oluşturacak iyi uygulama örnekleri sınırlı da olsa Türkiye geneline oranla 7 bölge içinde en çok ekolojik çiftliğin olduğu bölge 2012 de yapılmış olan Marmaris Turizm Birliği Köyleri Kırsal Turizm Envanter projesi kapsamında 3. Sıradaki il ve 3. bölge olması sebebi ve GEN'e bağlı 11 eko-köyün Marmara bölgesinde yoğunluk olarak da en çok Çanakkale de kurulması nedeniyle örnek Çanakkale seçilmiştir (Anonim 2012b).

Şekil 3.1. Türkiye'deki bulunan 11 eko-köyden 3'ü – eko-köylerin Çanakkale ilinde dağılımı (GEN'in kendi sitesindeki haritadan uyarlanmıştır)

Çanakkale'de GEN'e kayıtlı Şekil 3.1. de belirtilen eko-köylerden Garp eco volunteer community kurulum aşamasında olup üye kabul etmemekle, Dedetepe çiftliği de daha önce TaTuTa'nın ekolojik çiftlikleri arasındayken 2019 da resmi sitelerinde yer almadığından ve kurucusu olduğu aynı zamanda Buğday dergisi yönetim kurulu üyesi ile bağlantı kurulamamıştır. Çanakkale'nin kırsal yerleşmeler ve ekolojik yerleşkeler ile temasının en yoğun olduğu ilçeleri Ayvacık ve Bayramiç ilçeleri olup çalışma alanı olarak bu coğrafyada kurulan Çanakkale Ayvacık'da Ormanya gıda ormanı topluluğu; Bayramiç'de Sevinç Abla eko çiftliği, Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu ve Bayramiç/Yeniköy eko-köyü civar köyleri sırasıyla Küçükhusun köyü, Ahmetçeli köyü, Zeytinli köyü ve Muratlar köyü çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

3.1.1. Çalışma alanının seçilme nedenleri

Çalışma alanının yer aldığı Çanakkale ili, Marmara bölgesindedir. Türkiye’de hem Avrupa hem de Asya’da toprağı olan 2 ilimizden biridir. Ayrıca Çanakkale, Edirne, Tekirdağ ve Balıkesir illeri ile komşudur. Çanakkale Marmara’da olan Türkiye’nin en büyük şehirlerinden İstanbul ve Bursa’ya yakın bir mesafededir.

Çanakkale kalıcı nüfus itibari ile çok fazla değışim gösteren bir şehir değıldir. 2018’de 541 662 olan nüfusu 2019 da geçmiş yıl verilerine göre 545 086 olması beklenmektedir. İstihdam edilen nüfusun (237 699), %56’sı tarım, %9’u sanayi, %4’ü inşaat ve %31’i hizmetler sektöründe çalışmaktadır (Anonim 2019ao).

2019 un ilk yıllarında Forbes dergisi tarafından yapılan sıralamada Türkiye’de ‘yaşamak için en ideal kent’ olarak Çanakkale’yi seçmiştir. Doğal, kültürel ve tarihsel zenginlikler açısından önemli birçok kaynağı olan şehir, temiz hava platformu tarafından yapılan araştırmaya göre 2017’de Türkiye’deki en temiz havaya sahip illerden biri olarak seçilmiştir. 1998 yılında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dünya miras listesine giren, dünyanın en ünlü arkeolojik alanlarından biri olan Troya antik kentini de barındırmaktadır. Jeopolitik konumu ve Türkiye için bir kapı konumunda olan Çanakkale tarihte kurtuluş mücadelesinin verildiğı topraklar olması sebebiyle tarihi alanları içermektedir.

Çanakkale genel geçim kaynağı önem ve istatistik sıralamaya göre tarım (% 24,7), sanayi (% 23,5) ve ticaret (% 17) sektörü il gayri safi yurtiçi hâsılası’dır. Toplam arazi sayısı dikkate alındığında % 81’i tarla arazisi, % 7’si sebze, % 2’si meyve, % 2’si üzüm bağ, % 8’i zeytinliktir. En çok ihraç edilen ürünler arasında dondurulmuş gıdalar bulunmaktadır. Veriler dikkate alındığında bu durum tarımı önemli bir konuma taşımaktadır.

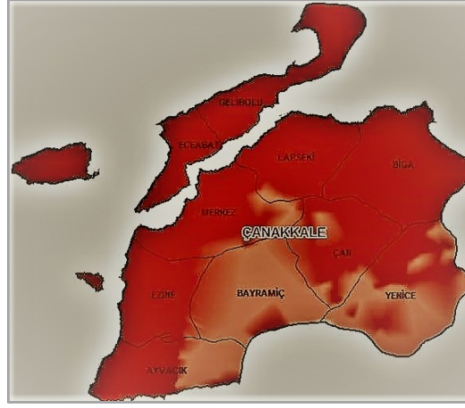
Çanakkale büyükşehir olmamasına rağmen bünyesinde ve Biga’da 2 adet organize sanayi bulunmaktadır. Önemli sanayi ürünleri inşaat demiri, dondurulmuş ve

kurutulmuş gıda, su ürünleri, süt ürünleri, un, yem, çimento, maden cevheri, seramik ve karo fayans, zeytinyağıdır.

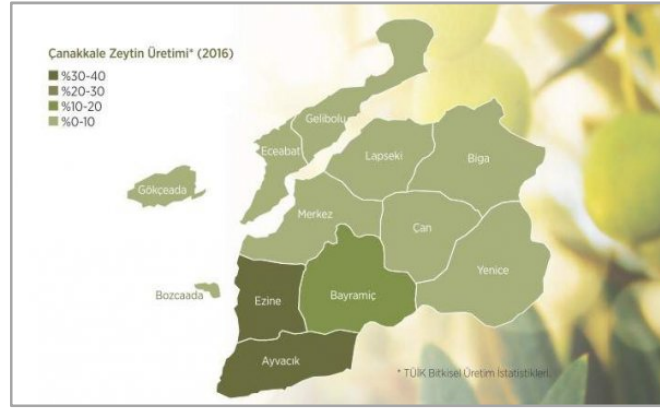
Tüm bunlardan hareketle tarım ve hayvancılık ile geçimini sağlayan kırsal yerleşkelerdeki köylerde tarımın verimliliği, kişi başına düşen gelir ve son dönemde uygulanan tarım politikaları göçe etki oluşturmaktadır. Toprağa ve hayvana ayırdığı bütçenin karşılanmaması köylüyü köyünde tutmaya yetmeyecek ve kentlerdeki eğitim, sağlık altyapı, ulaşım ve temel hizmetler köylüyü cezp ederek göçe sebep olmaktadır. Köyden kente; kentlerin sahip olduğu bu avantajlarla beraber en önemli sebeplerden biri sosyo-ekonomik bir dönüşümün gerçekleşmesi, çeşitli düzeyde verilen siyasal kararlar ve oluşturulan yasalar etkili olmuştur.

Tez kapsamında kırsal yerleşimlerin komşuluğunda kurulan ekolojik yerleşkelere sürdürülebilirlik kapsamında köylere etkisinin ne olduğu irdelenmiş. Ekolojik yerleşkenin, köyün sürdürülebilir gelişimine etkisi, yaşam kalitesini arttırması, ekonomik çeşitliliği sağlamayı ve köyün doğal ve yapılı çevresi ve malzemesi ile kültürünü gelenek ve göreneğini sürdürmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda Çanakkale’de farklı konumlarda kurulan ekolojik yerleşkelerden en çok tercih edilen iki ilçe belirlenmiştir. Bu ilçeler belirlenirken başta ekolojik yerleşkelerin kurulduğu ilçeler arasından Türkiye’nin Çanakkale için güneş enerji potansiyelinin en yüksek olduğu, aynı zamanda şehir için önemli bir yeri olan zeytinin en çok üretildiği ilçeler dikkate alınmış (Şekil 3.3.), bu ilçelerden tarımsal ürün çeşitliliğinin en çok olduğu ilçeler (Şekil 3.4.), ekolojik yerleşkelerin yoğunlaştığı ilçeleri oluşturmaktadır. Güneş enerji potansiyelinin yoğunluğu bakımından çalışma alanı olarak belirlenen Ayvacık ve Bayramiç ilçelerinin enerji yoğunluğu Şekil 3.2’de gösterilmektedir.

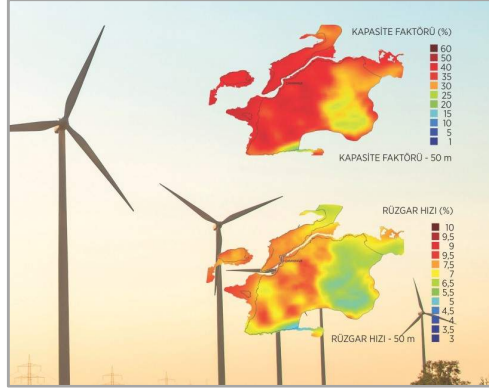
Şekil 3.2. Çanakkale güneş enerjisi potansiyelinin ilçelere göre dağılımı (Anonim 2019aö)

Şekil 3.3 Çanakkale zeytin üretim yoğunluğunun ilçelere göre dağılımı (Anonim 2019ap)

Şekil 3.4. Çanakkale tarımsal ürün çeşitliliğinin ilçelere göre dağılımı (Anonim 2019ap)

Şekil 3.5. Çanakkale rüzgar hızı ve kapasitesinin ilçelere göre dağılımı (Anonim 2019aö)

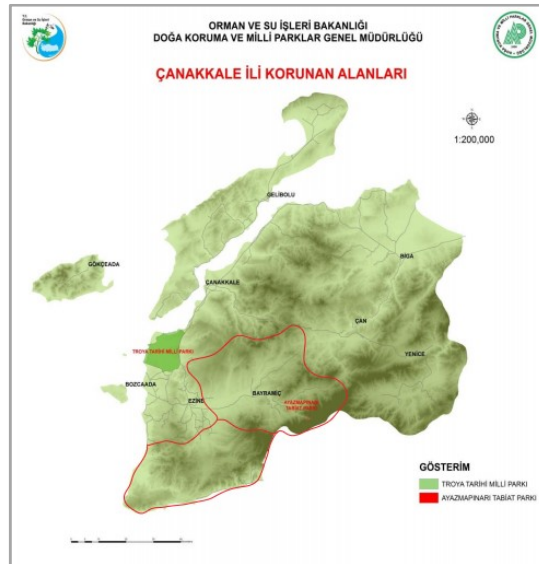
Türkiye’de işletmedeki rüzgâr enerjisi santrallerinin (RES) yaklaşık %5’i Çanakkale’de yer almaktadır. Konumu ve topografyası sebebiyle ilçelerinde rüzgâr enerji santralleri bulunmaktadır. Rüzgar hızının ve kapasitesinin yoğunluk diyagramı Şekil 3.5’de belirtilmiştir. Belirtilen yoğunluklu alanlar çalışma alanı olarak belirlenen Ayvacık ve Bayramiç ilçelerini de içine almaktadır.

Doğal ve tabiat güzellikleri ve temiz havası olan coğrafyada; Çanakkale bölgesinde kurulan termik santrallerin Çanakkale ilçelerinde dağılım şemasını gösteren şematik harita Şekil 3.6’da gösterilmiştir. Çalışma alanının olduğu ilçeler Bayramiç ve Ayvacıkta termik santral bulunmamaktadır. Termik santralin çevresine verdiği zararlar göz önünde bulundurulduğunda bu iki ilçe için çevresel bir risk oluşturmamaktadır.

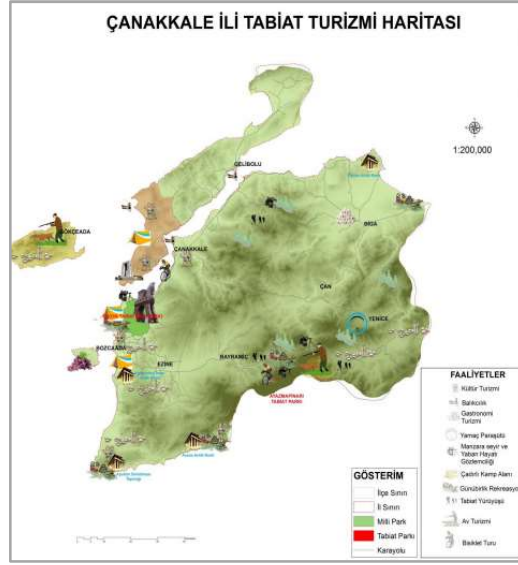

Şekil 3.6. Çanakkale termik santral yoğunluklu ilçeleri (Anonim 2019ar)

Tüm bu incelemeler dikkate alındığında yerleşkeler seçilirken ekolojik yerleşke kurucularının yukarıdaki maddeleri dikkate aldığını ve buna bağlı olarak çalışma alanının seçiminde bu ilçelerin tarım, güneş enerjisi, rüzgar enerjisi, suya yakınlık, ürün çeşitliliği, iklim ve toprak yapısının verimli tarım yapılabilmesi olması sebep olmaktadır.

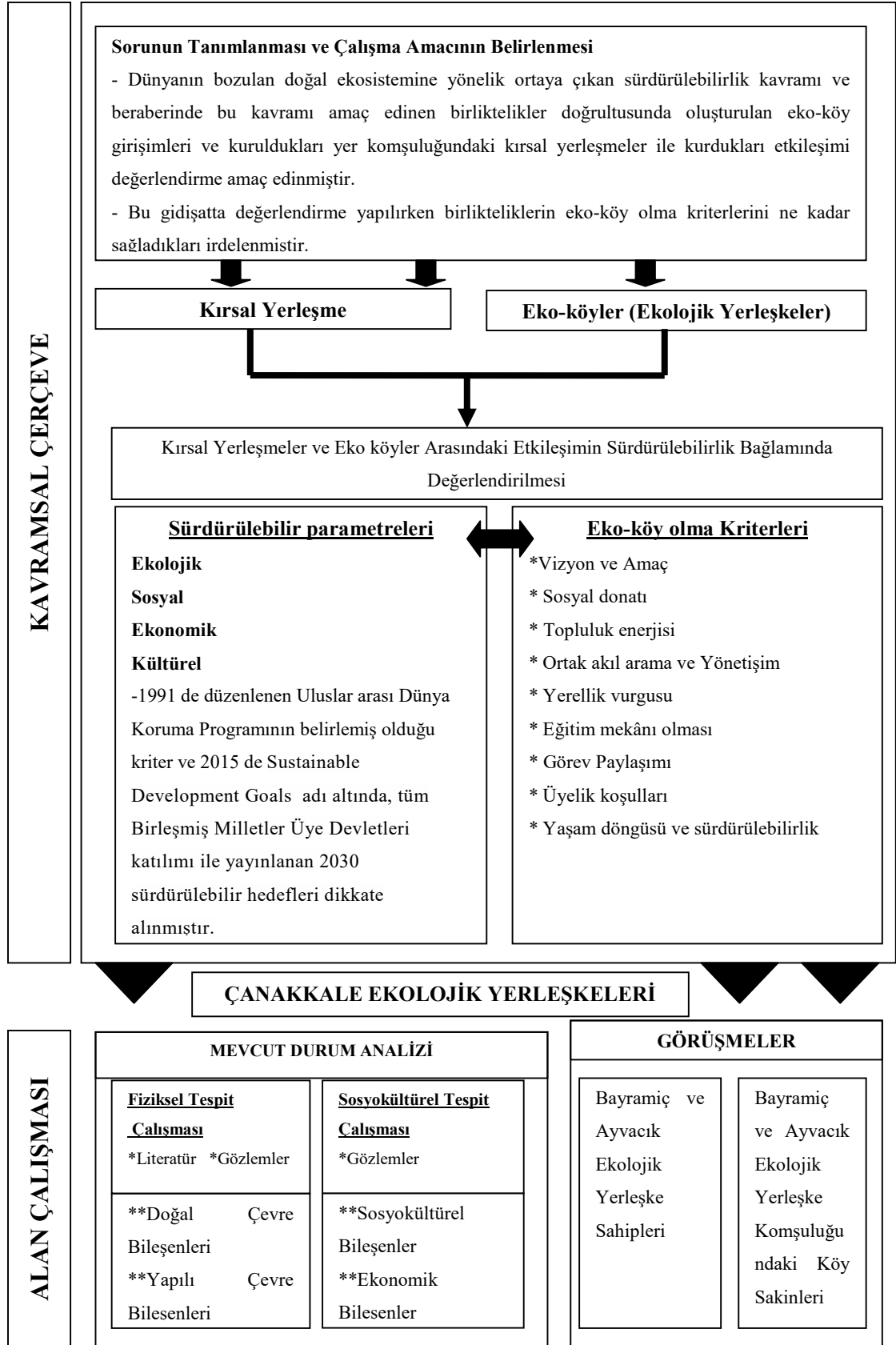

Şekil 3.7. Çanakkale fiziki durumu (Anonim 2019aş)

Şekil 3.8. Çanakkale Ayvacık ve Bayramiç ilçelerinin önemli turizm odakları (Anonim 2019aş)

Çanakkale'nin Ayvacık ve Bayramiç ilçelerinin fiziki haritası incelendiğinde çalışma alanları doğal korunma ve turizm alanlarına yakın konumdadır (Şekil 3.7) (Şekil 3.8). Bu kapsamda Çanakkale, Bayramiç ve Ayvacık ilçelerinde belirlenen eko-köylerin komşuluğundaki köylere sürdürülebilir parametrelerindeki etkileşimi incelenmiş ve bu bölgedeki ekolojik yerleşkelerin sürdürülebilirliği irdelenmiştir. Tez çalışmasında bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmalar Şekil 3.9' de gösterilmiştir.

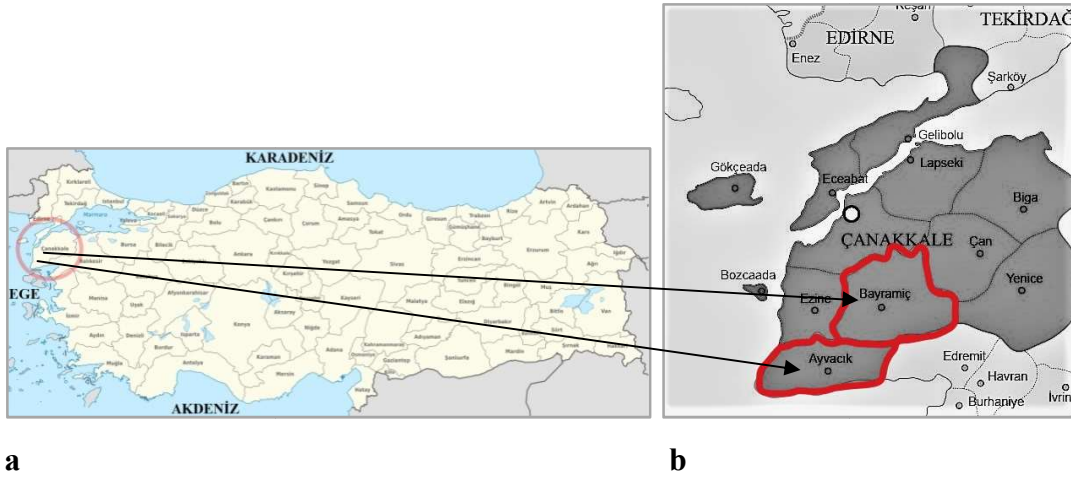

Şekil 3.9. Tez çalışmasının amacı doğrultusunda yapılan çalışmalar

3.1.2. Çalışma alanının konumu ve sınırları

Çanakkale ili Türkiye'nin Kuzeybatısında konumlanmış Trakya bölgesinde bir şehirdir. Marmara denizinin güneyinde Çanakkale boğazı ile Anadolu'da ve Avrupa'da toprağı olan il ekonomisinde tarımın en önemli ekonomik girdinin olduğu, sanayi kollarının da gelişmekte olduğu bir şehirdir. Gayri safi hasılası içerisinde tarım (% 24.7), sanayi (% 23.5), ticaret (% 17) sektörleri sıralanmaktadır (Anonim 2019ao).

Bu durum Çanakkale'nin Türkiye için tarım ve ticaretteki yerini ortaya koymaktadır. Çalışma alanı olan Ayvacık ve Bayramiç sınırları içerisinde olan sırasıyla Ormanya Gıda ormanı topluluğu, Ayvacık ilçe sınırlarında (Şekil 3.10); Bayramiç/Yeniköy eko-köyü, Sevinç Abla eko çiftliği, Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu Bayramiç ilçe sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Şekil 3.10. Çanakkale (a.Türkiye'de Çanakkale'nin konumu b. Çalışma alanlarının olduğu ilçeler (<https://earth.google.com/web/> Erişim Tarihi: 28.10.2019)

Çalışma kırsal yerleşkeler ve eko-köyler arasındaki etkileşimi içerdiğinden bu ekolojik yerleşkelerin kurulduğu yerlerin yakın komşuluğundaki köyleri de içermektedir. Bunlar sırasıyla Ormanya gıda ormanı komşuluğunda Küçükhusun köyü, Bayramiç/Yeniköy eko-köyü için Muratlar köyü, Sevinç Abla eko çiftliği için Ahmetçeli ve son olarak Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu için Zeytinli köyü olarak belirlenmiştir. Bu yerleşkelerden sadece Ormanya gıda ormanı Ayvacık ilçe sınırlarına bulunmaktadır (Şekil 3.11).

Şekil 3.11. Çalışma alanının içindeki ilçeler ve ilçelerin köylere mesafeleri, çalışma alanındaki ekolojik yerleşkelerin köy merkezlerine mesafeleri

3.2. Mevcut Durum Analizleri

Tez kapsamında kırsal yerleşkeler ve eko-köyler arasındaki etkileşimi sürdürülebilirlik paradigmaları ve devamında eko-köy olma kriterleri kapsamında ele alınması önemlidir. Sürdürülebilirlik paradigmalara ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel kriterler ışığında değerlendirilmektedir. Bu sebeple ekolojik yerleşkeler ve komuludaki yerleşkelerin mevcut durumlarını ekolojik olarak; yanlarındaki yerlekeye yakınlıkları, nasıl bir doğal yaşam şekli benimsedikleri mimari yaklaşımları, yerleşkede bulunan konut tipleri sayısı ve işlevi çevreleriyle ve doğayla uyumlarını, ekonomik olarak; yerleşke içindeki para akışı kendini idame etme biçimi, gelirleri, baskın ekonomik girdileri ve dışa bağımlılıkları, sosyo-kültürel olarak; bu yaşamı benimseme ve yaşama adapte olabilmek süreci, komulundaki köy ile sosyo-kültürel olarak temasta ve iletişimde olma şekli, komuludaki köylerdeki halkın bu yerlekelere bakıındaki sosyal konumunu da çalışma kapsamında belirtilen sürdürülebilirlik paradigma etkileşimi bağlamında doğrudan ilişkilidir.

Bu kapsamda; ekolojik yerleşkeler ve köyler arasındaki etkileşimin eko-köy kriterleri ve sürdürülebilirlik parametreleri boyutunda olması gerekmektedir. Ülkemizde 2000'lerde başlayan ve gittikçe sayıca artan ekolojik yerleşkelerin yoğun olduğu Çanakkale, Bayramiç ve Ayvacık ilçelerindeki eko-köyler ve komşu köyler değerlendirme için çeşitlik birlikteliklerini görebileceğimiz uygun bir bölgedir.

Alan çalışmasının ilk aşamasında sürdürülebilirliğin üç temel bileşeni dikkate alınarak mevcut durum analizi yapılmıştır. Fiziksel analiz kapsamında; sürdürülebilirliğin doğal ve yapılı çevre bileşenleri dikkate alınmış, ekolojinin çevre bileşeni ile birlikte dolu boş analizi, doğal çevre ve yapılı çevre yapıların yapım şekli ve gereçleri birleşenleri, birbirine olan mesafeleri ve ulaşımı, ekolojik yerleşkedeki yapıların işlevi değerlendirilmiştir. Sosyo-kültürel analiz kapsamında ise sosyal, kültürel ve ekonomik bileşenleri ekle alınmış ve böylece sosyo-kültürel ve ekonomik bileşenler birlikte değerlendirilmiştir.

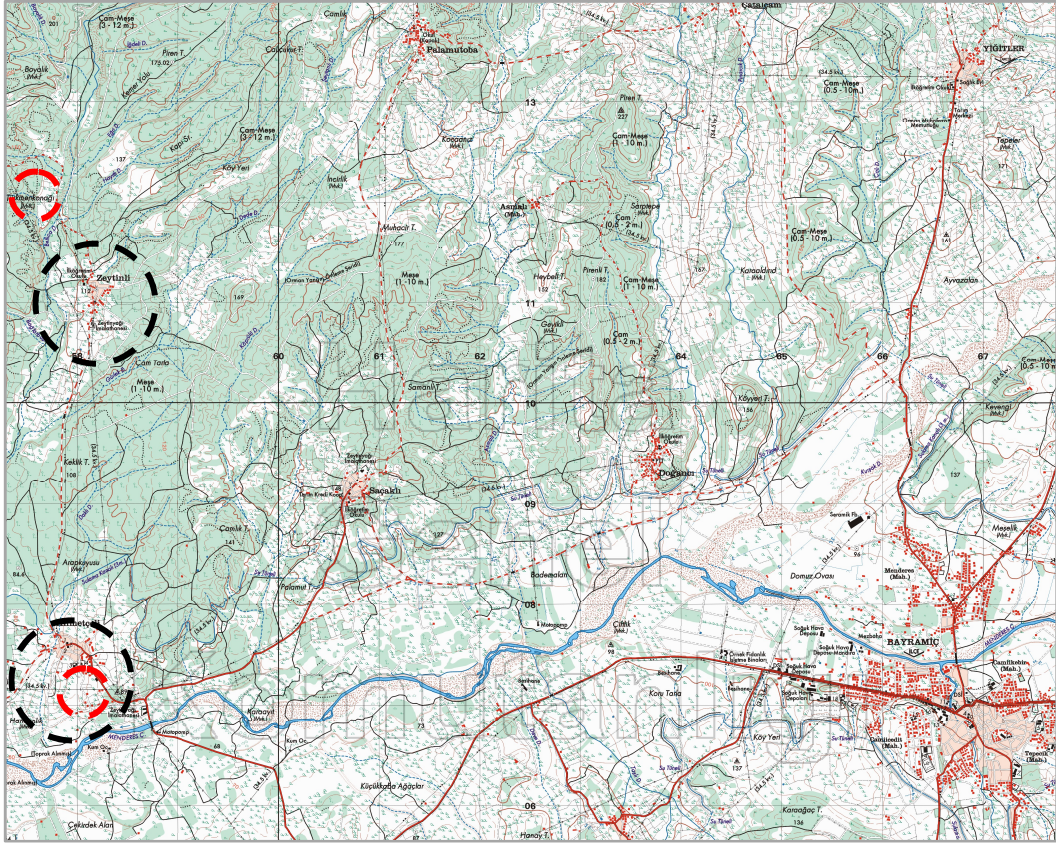
3.2.1. Fiziksel tespit çalışmaları

Bu bölümde Çanakkale Bayramiç ve Ayvacık ilçelerinde bulunan eko-köyler; Ormanya gıda ormanı ve komşuluğundaki Küçükhususun köyü, Sevinç Abla ekolojik çiftliği ve komşuluğundaki Ahmetçeli köyü, Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu ve komşuluğundaki Zeytinli köyü, Bayramiç/Yeniköy eko-köyü ve komşuluğundaki Muratlar köyü çevresinin doğal çevre bileşenleri ve eko-köy yerleşkelerinin ve köylerin ulaşım, fonksiyon, ve yapı durum analizinin yapıldığı yapılı çevre bileşenleri açıklanmıştır.

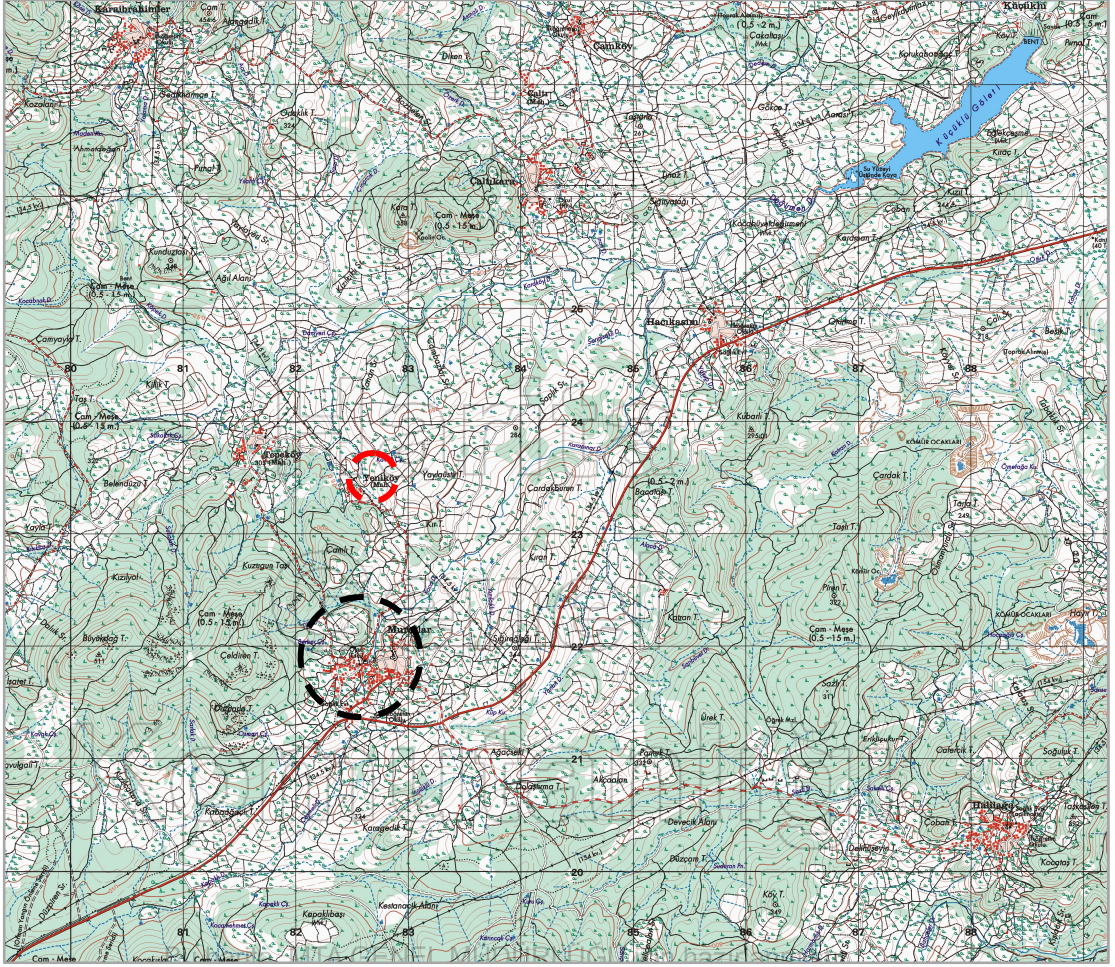
Doğal çevre bileşenleri: Ayvacık ilçesi doğuda Mıhlı çayı, batıda Ege Denizi, kuzeyde Kazdağı, güneyde Edremit Körfezi ile çevrilidir. Çalışma alanında bulun Ormanya gıda ormanı ve Küçükhususun köyü yerleşkesi Kazdağları'nın güney sırtında yer almaktadırlar. İlçede Akdeniz ve Karadeniz iklim özellikleri birlikte görülmektedir. Bölge coğrafi bölge olarak da iklim bölgeleri arasında geçiş noktası durumundadır. İlçenin farklı bölümlerinde klima iklim odaklarına rastlanmaktadır. İlçe, arazi yapısı bakımından dağlık ve tepeliktir. Asya'nın en batı ucu Bababurnu ilçe sınırları içindedir. Dağları

denize paralel olarak uzanan Ayvacık 88 km sahil şeridinde uzun koylar bulunmaktadır (Anonim 2019as).

Doğuda Çan ve Yenice, batıda Ezine, güneyde Ayvacık ilçeleri ve Balıkesir, kuzeyde Çanakkale ile çevrili Bayramiç, batıdan doğuya doğru yükselen ve 1 500 metrenin üstüne çıkan dağlık bir yerleşimdir. Tarım ve hayvancılık halkın en önemli gelir kaynaklarıdır (Anonim 2019aö). Bayramiç'i güney, doğu ve kuzeyde bir yay şeklinde saran dağlık alanın ortasında eski Karamenderes çayı (Antik Skamandros), çalışma alanında olan Sevinç Abla ve Zeytinli ekolojik yerleşkelerine komşu ve Ahmetçeli ve Zeytinli köy sınırının içinden geçmektedir. Bu bilgilere dayanarak çalışma alanlarını çevre planları Şekil 3.12 ve Şekil 3.13'deki gibidir.

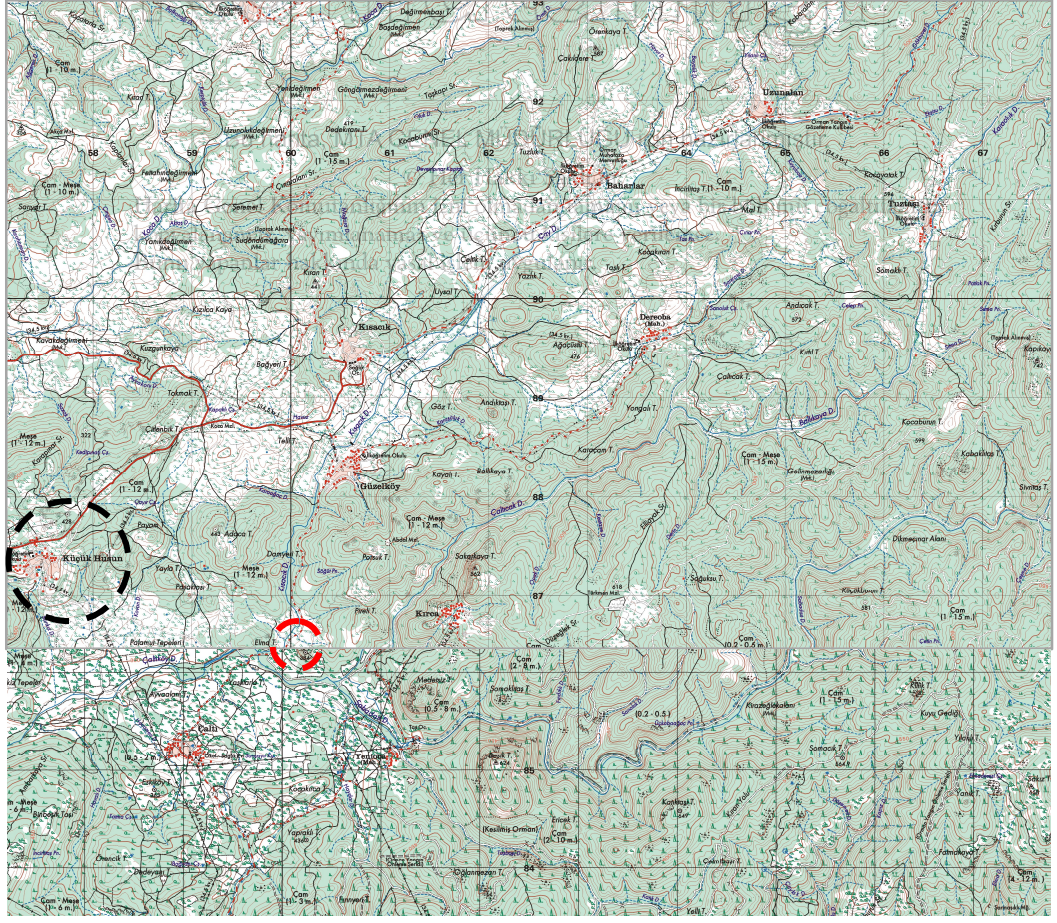

Şekil 3.12. Çanakkale/Bayramiç 1/25000'lik arazi çevre planı, Ahmetçeli ve Zeytinli köyleri, Sevinç Abla ve Zeytinli ekolojik yerleşkeleri (Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü arşivinden alınmıştır)

Şekil 3.13. Çanakkale/Bayramiç 1/25000'lik arazi çevre planı, Muratlar köyü, Bayramiç/Yeniköy ekolojik yerleşkesi (Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü arşivinden alınmıştır)

Çanakkale, Bayramiç ilçesinin çalışma alanı olarak belirlenen Muratlar köyü ve komşuluğunda kurulan Bayramiç/Yeniköy, Çan ve Bayramiç ilçelerine birbirine bağlayan ana yol üzerindedir. Aynı zamanda çam ve meşe ormanlarının arasında bulunmaktadır (Şekil 3.14).

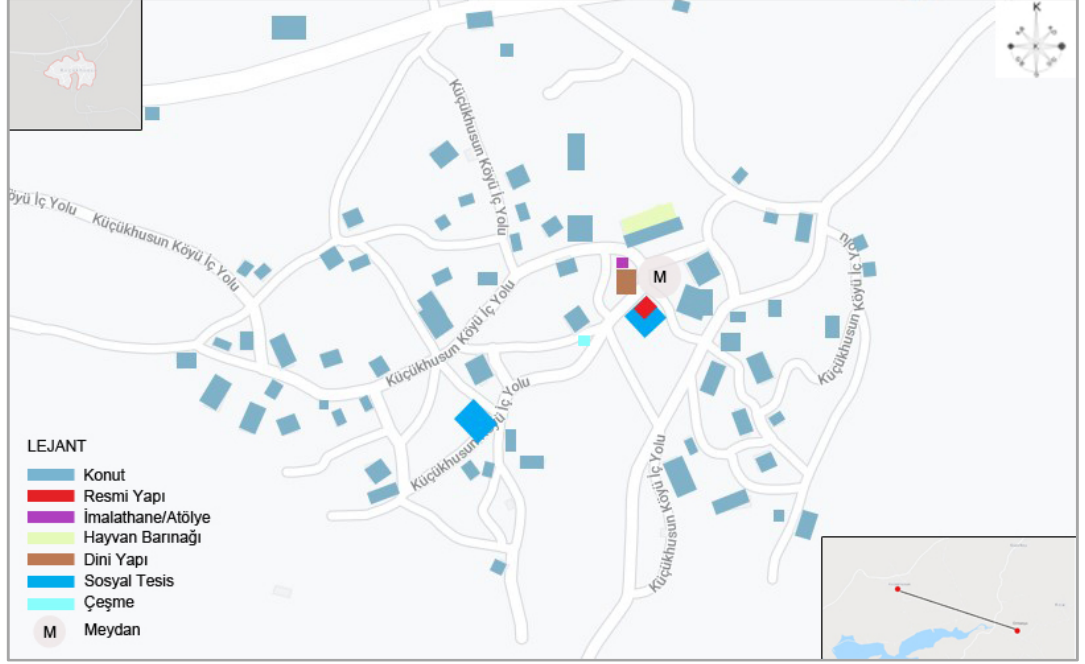

Şekil 3.14. Çanakkale/Bayramiç 1/25000 lik arazi çevre planı, Küçükhususun köyü Ormanya ekolojik yerleşkesi (Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü arşivinden alınmıştır)

Yapılı çevre bileşenleri: Çalışma alanı olarak belirlenen ekolojik yerleşke Ormanya Gıda ormanı Ayvacık'ın kuzeydoğu köyü olan Küçükhususun köyü ilçe merkezine 10 km mesafede bulunmaktadır. Cumhuriyet öncesi dönemde kurulmuş olan köy daha çok tarım, arıcılık ve zeytincilik ile geçinen yaklaşık 100 dekarlık, 90 konutluk köy yerleşimidir. Köyün yapı stoku barınma, dini, sosyal alan, imalathane ve ticari fonksiyonları ile şekillenmiştir. Yapı yoğunluğu köy meydanına doğru yoğunlaşmakta köy çeperinde seyrekler. Köyde yapılaşma dağınık gözlemlenmiştir. Diğer köylere benzer şekilde bir su akışı çeperine kurulmuştur. Köyde hem içme suyu hem de kanalizasyon şebekeleri bulunmaktadır (Şekil 3.15).

Köy Dibekli ve Güzel köy arasında bir konumda olup Ayvacık kavşağından gelen ulaşım aksı ile birbirine bağlanmaktadır. Tuzla çayının kuzeyinde olan Küçükhususun ve

Ormanya Gıda ormanına ilçe merkezinden toplu taşıma ile ulaşım sağlanmamaktadır. Çalışma alanı olarak belirlenen Ormanya gıda ormanı ve Küçükhusun köyleri arası mesafe yaklaşık 3 km olup Ormanya'nın sınırları içerisinde bulunduğu Küçükhusun köyü yakınında bulunan diğer köyler olan Çaltı, Kırca ve Güzelköy'e oranla uzaktır.

Şekil 3.15. Küçükhusun köy yerleşimi fonksiyon analizi

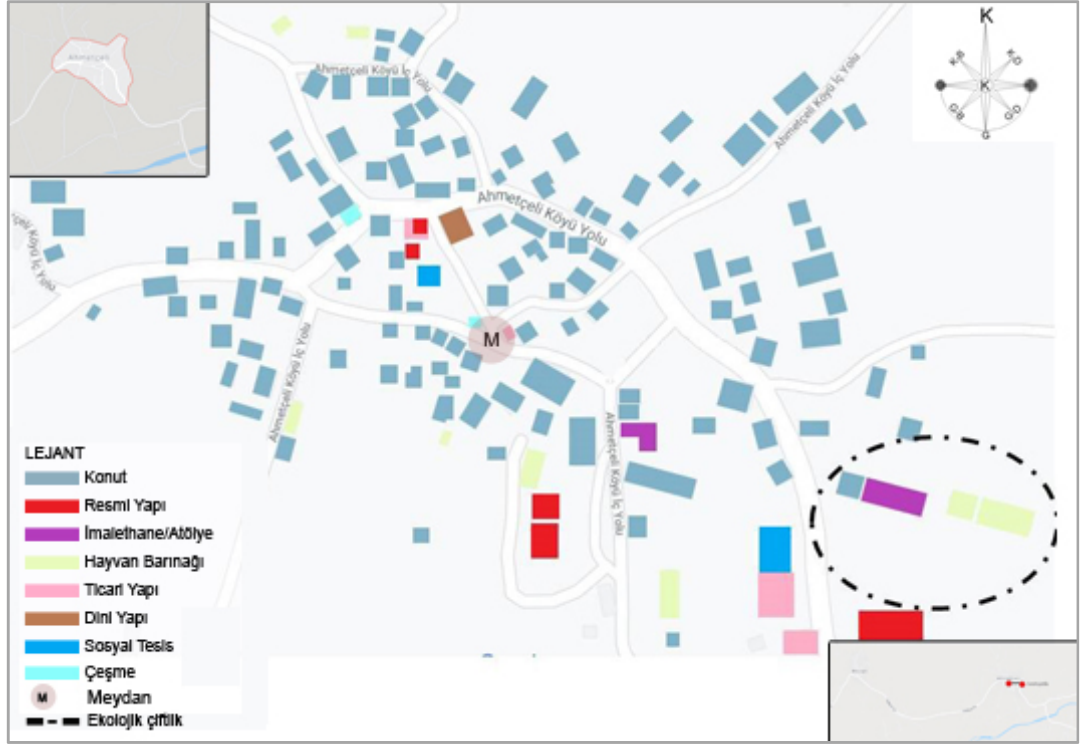
Şekil 3.16. Ormanya gıda ormanı yerleşkesi sınırı ve yapı fonksiyonu (<https://earth.google.com/web/> Erişim Tarihi: 30.10.2019)

Ormanya gıda ormanı ekolojik yerleşkesinin fonksiyon analizi Şekil 3.16'da yer almaktadır.

Çalışma alanı olarak belirlenen bir diğer ekolojik yerleşke Sevinç Abla eko-çiftliği ve Ahmetçeli köyü Bayramiç ilçesinin batısında Ezine-Bayramiç kavşağının doğusunda yer alan ilçe merkezine 10 km'lik mesafede olan yerleşimlerdir. Köy Cumhuriyet sonrası kurulmuş bölge halkının yoğunluklu olarak tarım ve kısmen hayvancılıkla geçimini sağlayan, 120 konut kapasiteli bir köydür. Köy yapı bileşenleri fonksiyonları olarak; konut, ticari, sosyal, dini ve resmi yapıları ile çevrelenmiştir. Aynı zamanda köyde 2 yağ imalathanesi de bulunmaktadır. Yapı yoğunluğu merkezinde eski dönemlerde su taşımacılığı da yapılan meydana köy çeşmesi ve etrafında şekillenmiştir. Köy çeperine yaklaştıkça yapı yoğunluğu azalmakta yerini sosyal içerikli yapı olan restoran ve petrol ofisi ve yağ imalathanesi almaktadır. Köyün ana ulaşım aksı üzerinde konutlar yola yakın olarak konumlanmıştır (Şekil 3.17). Köyde hem içme hem de kanalizasyon şebekeleri yer almakta olup, bu kullanımlara ek olarak kuyu suyu kullanmaya devam eden konutlarda vardır.

Ahmetçeli köyü, Pıtireli, Saçaklı ve Zeytinli köylerinin ortasında yer almakta ve her üç köye ve Bayramiç ilçe yolu kavşağına ulaşım aksı mevcuttur. Karamenderes çayının kuzeyinde yer alan köye ulaşım toplu taşıma ile ancak Bayramiç yolu – Ahmetçeli kavşak noktasına kadar sağlanmakta olup köy merkezine toplu ulaşım yapılmamaktadır.

Ahmetçeli köyü ile Sevinç Abla eko-çiftliği birbirlerine yakın konumdadırlar. Sevinç Abla çiftliği köyün merkezine 300 m bir mesafede bulunmaktadır. Diğer 3 ekolojik yerleşkeden farklı olarak Sevinç Abla, Ahmetçeli köy merkezinde konumlanmıştır.

Şekil 3.17. Ahmetçeli köy yerleşimi fonksiyon analizi (<https://earth.google.com/web/> Erişim Tarihi: 02.11.2019)

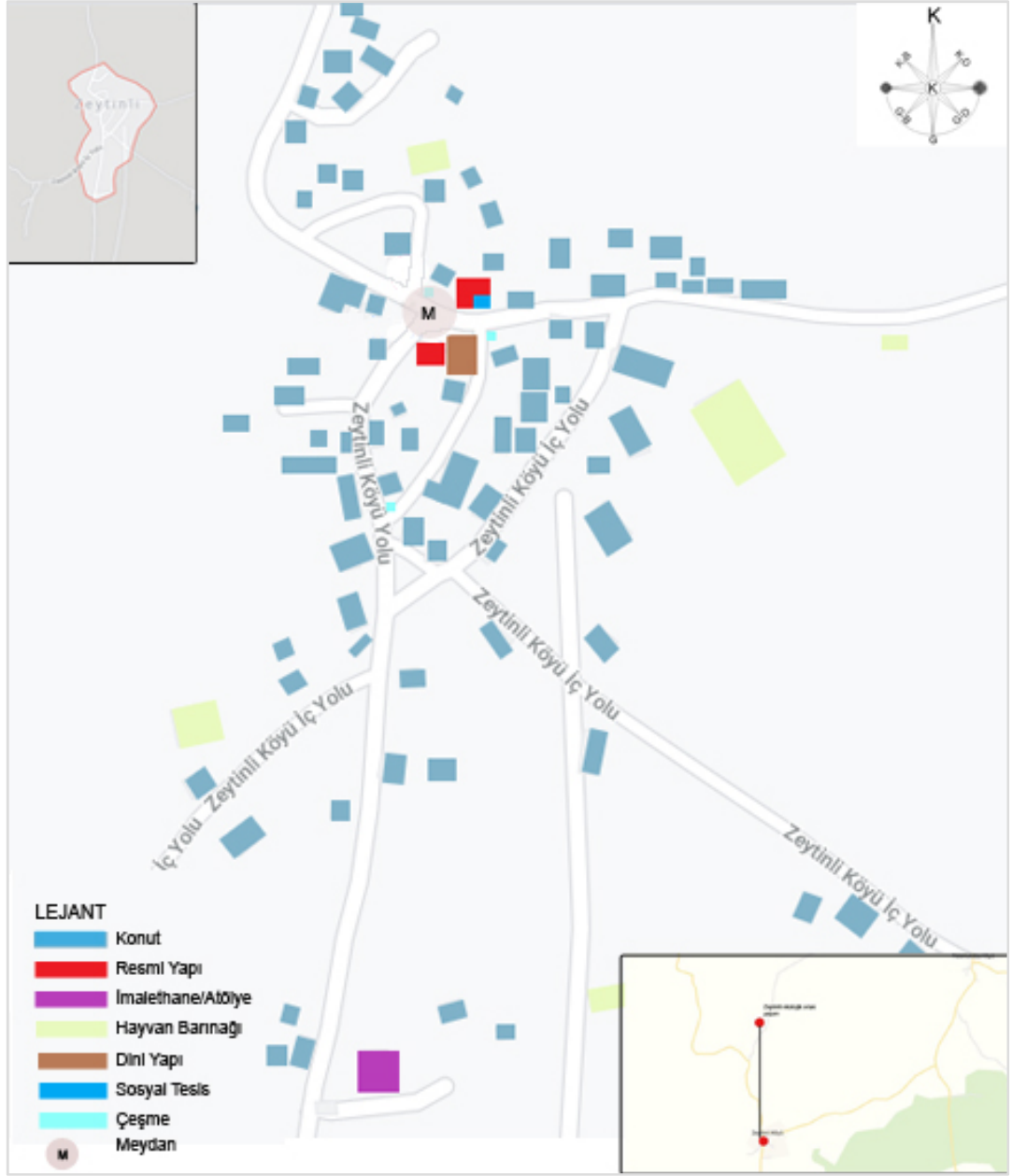
Sevinç Abla ekolojik yerleşkesinin fonksiyon analizi Şekil 3.18’de yer almaktadır.

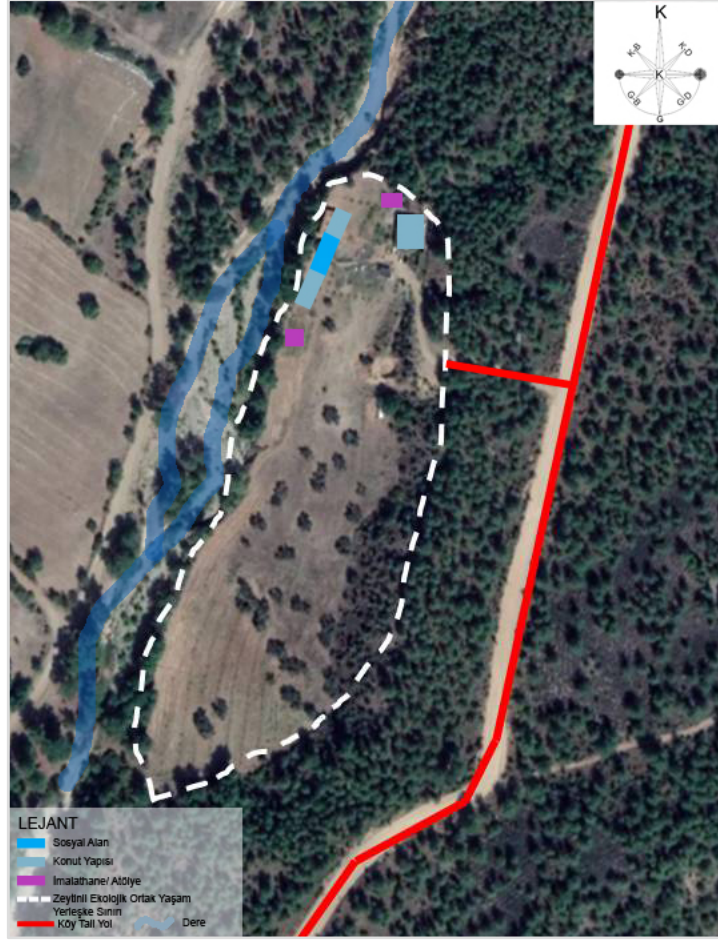
Şekil 3.18. Sevinç Abla ekolojik çiftliği fonksiyon analizi (<https://earth.google.com/web/> Erişim Tarihi: 02.11.2019)

Çalışma alanı olarak belirlenen bir diğer ekolojik yerleşke olan Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu ve komşuluğundaki Zeytinli köyü Bayramiç ilçe merkezine 11 km mesafede bulunmaktadır. Köy Ahmetçeli köyün kuzeyinde Bayramiç ilçesinin kuzey batısında yoğunluklu olarak zeytinlik bahçeleri ile çevrili bir yerleşim yeridir. Kuruluş tarihi Cumhuriyet sonrası döneme denk gelen köy isminin nerden geldiği ve geçmişi hakkında bir bilgi yoktur. Köylü halk geçimini yüksek oranda zeytincilik ve tarım ve nadiren hayvancılık ile sağlamaktadır. Yaklaşık 110 konut bulunan köyde hane sayısı 30'dur. Köyde yapı fonksiyonları resmi yapı olan muhtarlık ve kooperatif binası, dini yapı ve bir sosyal içerikli bina ile köy meydanındaki Atatürk büstü çevresinde şekillenmiştir. Köy meydanında diğer köylerdeki gibi çeşme bulunmaktadır. Köy daha çok güney hattında yoğunlaşmış yapıları ile sınır çeperde tarım ve zeytinlik bahçeleri ile çevrelenmiştir (Şekil 3.19). Köy, kuzeyinde kaynağı bulunan mevsimsel dolan dere ile batıdan çevrelenmiştir. Köyde hem içme hem de kanalizasyon şebekeleri yer almaktadır. Zeytinli köyü topografik olarak Bayramiç ovası içindedir.

Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu, Zeytinli köyü arası mesafe 1 km'dir. Ekolojik topluluğa köyden ulaşım toprak yoldan sağlanmaktadır. Zeytinli köyüne toplu taşıma sağlanmamaktadır. Bayramiç ilçesi ana yoluna doğrudan bağlantısı olmayan köy kuzeyde Zerdalilik güneyde Ahmetçeli köyleri ile ulaşım ağını paylaşmaktadır. Zeytinli köyü topografik olarak Bayramiç ovası içindedir. Aynı zamanda Karamenderes çayının bir kolu üzerindedir.

Şekil 3.19. Zeytinli köy yerleşimi fonksiyon analizi (<https://earth.google.com/web/>
Erişim Tarihi: 03.11.2019)

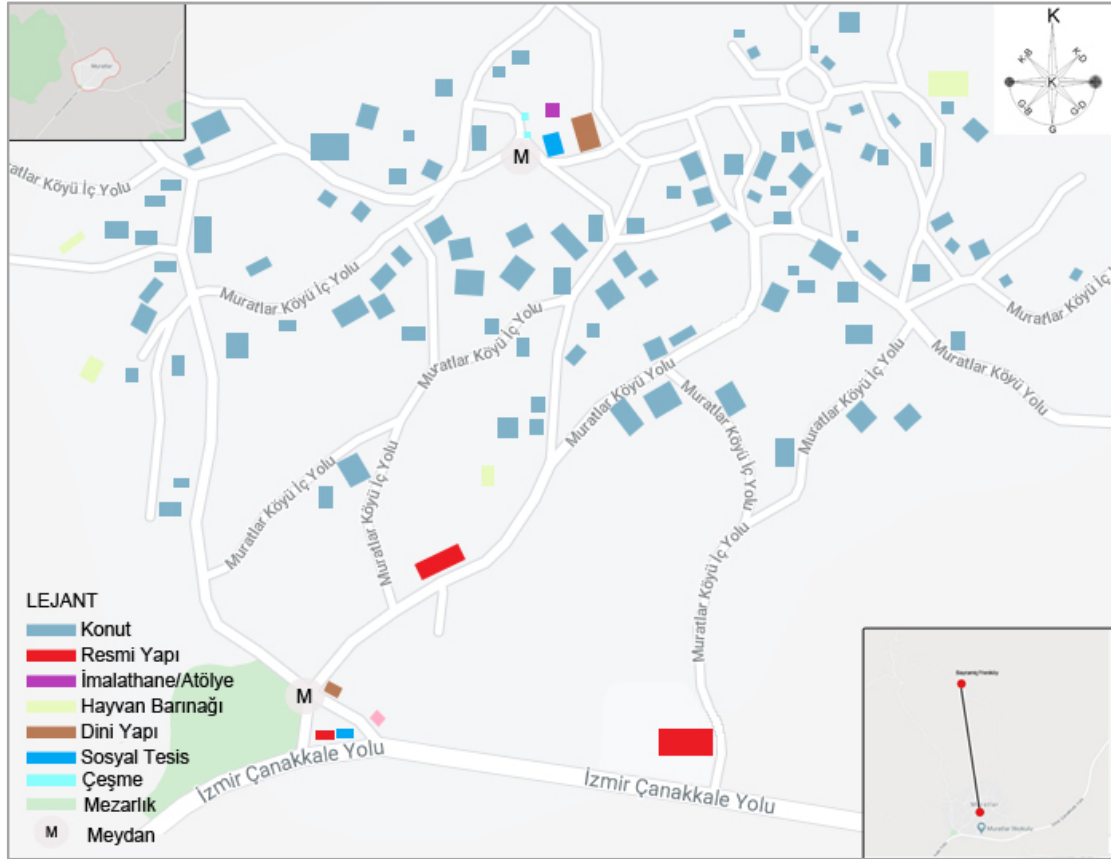
Şekil 3.20. Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu fonksiyon analizi ve sınırları (<https://earth.google.com/web/> Erişim Tarihi: 03.11.2019)

Zeytinli ekolojik ortak yaşam yerleşkesinin fonksiyon analizi Şekil 3.20’de yer almaktadır.

Çalışma alanı olarak belirlenen Bayramiç/Yeniköy eko-köyü ile Muratlar köyü Bayramiç ilçe merkezine 23 km bir mesafede yer almaktadır. Köy Bayramiç ilçe merkezi kuzeydoğusunda Çanakkale bulunmaktadır. Çan anayolunun güneyinde yer alan 1400’lü yıllarında kurulan köy toplamda 270 konut, 230 hane yapısına sahiptir. Köy susuz tarım ve kısmen küçükbaş hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır.

Köyün yapı fonksiyonları meydan çevresinde ve köyün kuzeyinde kalan ana kara yoluna bağlantılı köy girişinde şekillenmektedir. Yapı fonksiyonları konut, resmi, dini, imalathane, hayvan barınağı, sosyal tesis ve ticari yapılar olarak şekillenmektedir.

Bayramiç/Yeniköy eko-köyü ve Muratlar köyü birbirlerine 2 km mesafede bulunmaktadır. Eko-köye ulaşım köy merkezinden kuzey sınırından başlayarak toprak geniş bir yoldan sağlanmaktadır. Köy yapıları kuzeyde bulunan 2. köy meydanında ve köy yollarının kesim noktalarında yoğunlaşmaktadır. Resmi yapılar ise köyün 2. Meydanının güneyindeki ana çevre yolunda yoğunlaşmıştır (Şekil 3.21).

Şekil 3.21. Muratlar köy yerleşimi fonksiyon analizi (<https://earth.google.com/web/> Erişim Tarihi: 03.11.2019)

Bayramiç/Yeniköy fonksiyon analizi Şekil 3.22’de yer almaktadır.

Şekil 3.22. Bayramiç/Yeniköy fonksiyon analizi ve sınırları (<https://earth.google.com/web/> Erişim Tarihi: 03.11.2019)

3.2.2. Sosyo-kültürel tespit çalışmaları

Bu bölümde kırsalda ekolojik yerleşke komşuluğundaki köylerin arşiv analizi, gözlem ve görüşmelere dayanarak tarihi, nüfusu, demografik yapısı, gelenek ve görenekleri gündelik yaşamına dair sosyal ve kültürel bileşenler ile yerel ekonomik faaliyetler, yerel halkın ve eko-köyün ekonomik geçim bileşenleri açıklanmıştır.

Sosyo-kültürel Bileşenler: Ayvacık, ilkçağlardan bu yana çeşitli kavimler tarafından yerleşim alanı olarak kullanılmıştır. Hitit, Lidya ve Pers hâkimiyetine girmiştir. M.Ö. Büyük İskender'in aldığı bölge daha sonra Bergama Krallığının, devamında Roma, Bizans ve Selçuklu himayesine alınmıştır. 1330-1335 tarihleri arasında 15-20 haneli Kızılcatuğlu adlı küçük bir köy olarak kurulan Ayvacık ilçesinin kesin olarak hangi

tarihte kurulduğu bilinmemektedir. Kuruluşunun tarihinin tam olarak bilinmeyen halk arasında ismi ‘Dağ Sunabası’ olarak bilinen Küçükhusun köyü 1876’da ilçe konumundadır. Fakat 1926’da Ezine’ye bağlanmış, 1928’de Milli Mücadele’ye katkılarında dolayı, tekrar müstakil ilçe haline getirilmiştir (Anonim 2019aö). Buradan hareketle bölgenin farklı dönemlerdeki yerel kimliği değişiklik göstermiştir. Yapılan görüşmelerde edinilen bilgiye göre Küçükhusun köyü Cumhuriyet sonrası kurulan bir köy yerleşimidir. Şuan köy Türkmen köyü olarak varlığını sürdürmektedir. Köyde geçmiş dönemlere ait anı niteliğinde tarihi odak bulunmamaktadır. Bu nedenle uğrak bir yerleşim olmayıp, yerelde sosyo-kültürel kimliğini korumaktadır. Fakat Kazdağı’nın batı ucundaki bir yerleşim birimi olup etrafı doğal doku ile çevrilidir. Ormanlık alan bölgeyi doğa turizm odağı yapmaktadır.

Köy Ayvacık ilçesinin doğusunda ve engebeli bir arazide yer almaktadır. Köy yerleşim için çok tercih edilmemektedir. Bu yüzden diğer köylere göre hane sayısı daha az olup 160 nüfuslu bir yerleşimdir. Çizelge 3.1’ de yerleşmenin yıllara göre nüfus dağılımı gösterilmektedir.

Yıllara Göre Küçükhusun Köyü Verileri			
YIL	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2015	158	73	85
2016	159	76	86
2017	158	75	83
2018	164	78	86
2019	150	66	84

Çizelge 3.1. Küçükhusun 2015-2019 yılları nüfus değişimi TUIK verisi (Anonim 2019aü)

Bayramiç ve yöresi ilkçağlarda Truva Krallığının sınırları içindedir. 1300’lü yıllarda Karesioğlu hâkimiyetinde Türkmen boyları özellikle Kazdağı’nın kuzey eteklerine yerleştirilmiş ve bölge Türkleştirilmiştir (Anonim 2019at). 1308’de Karesi Beyliği, 1356 yılında Osmanlı egemenliğine girmiştir. 1882 yılında Belediye teşkilatı kurulan Bayramiç 1902 yılında Çanakkale iline bağlı ilçe merkezi haline gelmiştir. Başlangıçta

iki cami arasında oluşan yapı bloğu zamanla çevreye yayılmıştır. Bu bilgilerden ve yapılan görüşmelerden hareketle civarındaki Ahmetçeli köyü Cumhuriyet sonrası kurulmuştur. Tam olarak kuruluş tarihi bilinmemektedir. Bulgar ve Yunan göçmenlerinin yoğunluklu yaşadığı Türk köyüdür. Adını Ahmet Çelebi adlı birinin bu alana yerleşiminden sonra almıştır. Şuan ki mevcut nüfus 217'dir. Çizelge 3.2' de yerleşmenin yıllara göre nüfus dağılımı gösterilmektedir.

Yıllara Göre Ahmetçeli Köyü Nüfus Verileri			
YIL	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2015	224	108	116
2016	216	107	109
2017	224	115	109
2018	214	111	103
2019	201	102	99

Çizelge 3.2. Ahmetçeli 2015-2019 yılları nüfus değişimi TUIK verisi (Anonim 201aü)

Zeytinli köyü Bayramiç ilçesine bağlıdır. Ahmetçeli köyüne komşudur. Ana yola uzak bir mesafede olup uğrak bir köy konumunda değildir. Bayramiç ilçesinin geçmişten günümüze bölgede yaşayan halk dikkate alındığında ve yapılan görüşmelerin dayanaklığında muhacir (mübadele ile Türk topraklarına yerleşen Yunanistan ve Bulgaristan Türk göçmenleri) bir köy olduğu gözlemlenmiştir. 2019 nüfusu 80 kişidir. Çizelge 3.3' de yerleşmenin yıllara göre nüfus dağılımı gösterilmektedir.

Yıllara Göre Zeytinli Köyü Nüfus Verileri			
YIL	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2015	80	41	39
2016	75	37	38
2017	64	33	31
2018	65	34	31
2019	67	34	33

Çizelge 3.3. Zeytinli 2015-2019 yılları nüfus değişimi TUIK verisi (Anonim 201aü)

Muratlar köyü de diğer 3 köydeki gibi Türkmen nüfusunun fazla olduğu bir köydür. Şuan ki nüfusu 500'dür. Ana ulaşım aksı Bayramiç-Çan yolu üzerindedir. Kazdağı'nın kuzey eteklerinde yer almaktadır. Çizelge 3.4' de yerleşmenin yıllara göre nüfus dağılımı gösterilmektedir.

Yıllara Göre Muratlar Köyü Nüfus Verileri			
YIL	TOPLAM	ERKEK	KADIN
2015	481	245	236
2016	468	232	236
2017	461	226	235
2018	476	235	241
2019	453	227	226

Çizelge 3.4. Muratlar 2015-2019 yılları nüfus değişimi TUİK verisi (Anonim 201aü)

Hayır Evi: Tüm bu köyler incelendiğinde köylerin gelenek ve görenekleri benzerdir. Sünnet, düğün, söz nişan, düğün ve hayır işlerinin yapıldığı çelik taşıyıcılara sahip yarı açık bir yapıları bulunmaktadır. Köy halkı ve ileri gelenleri bu yapıya da atfettikleri işlevlere de büyük önem vermektedirler. Yapı, taziye evi ve ramazan iftar hayırlarında da kullanılmaktadır.

Köylerdeki meydan kurgusunda değişmeyen yapı elemanı olan cami, bölge halkı için önem arz etmektedir. Ayrıca tüm köylerde gözlemlenen muhtarlık ve kıraathane yapılarının aynı yapıdaki çözümü köyün sosyal odağı olan meydanlarda oluştuğunu göstermektedir.

Ekonomik: Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinde turizm, zeytincilik ve zeytinyağı üretimi, halı dokumacılığı, odun kömürü, hayvancılık, peynircilik ve balıkçılık önemli gelir kaynakları arasındadır. Çalışma alanı olarak belirlenen Ormanya gıda ormanı ve komşuluğundaki Küçükhusun köyünde geçim kaynağı susuz tarım, ormancılık, zeytincilik ve arıcılıktır.

Bayramiç ilçesinde ise tarım, meyvecilik, zeytincilik, hayvancılık, arıcılık ve termal turizmi önemli gelir kaynaklarıdır. Çalışma alanı olarak belirlenen Sevinç Abla ve komşuluğundaki Ahmetçeli köyünde tarım, hayvancılık, meyvecilik ve arıcılık yapılmaktadır. Bir diğer çalışma alanı olarak belirlenen Zeytinli ekolojik ortak yaşam ve komşuluğundaki Zeytinli köyünün ana geçim kaynağı zeytincilik olup tarım da ekonomik girdiler arasındadır. Bayramiç/Yeniköy ve Muratlar köyünde susuz tarım ve hayvancılık yapılmaktadır. Civar köyün olan Etili köyünde seramik tesisleri bulunmaktadır. Muratlar köyünden yerel halkın bir kısmı işçi olarak bu tesiste istidam edilmektedir.

3.3. Görüşmeler

Tez çalışması kapsamında, Ormanya gıda ormanı ve Küçükhusun köyü; Sevinç ekolojik çiftlik ve Ahmetçeli köyü; Zeytinli ekolojik ortak yaşam ve Zeytinli köyü ve son olarak Bayramiç/Yeniköy eko-köyü ve Muratlar köyü sürdürülebilir etkileşimini değerlendirmek için ekolojik yerleşkelerin kurucuları ve köyün ileri gelenleri ile görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca belirlenen sürdürülebilir kriterleri ekolojik yerleşke olabilme kriterlerini tam olarak sağlayıp sağlamadıklarını çözümlmek, eko-köy ve köyde yaşayanların farklı bakış açısı ile değerlendirmek eko-köy olma kriterlerinin uygulanabilirliğini araştırarak ve ilerde yapılacak çalışmalara ışık tutulabilmek açısından önemlidir.

Çalışmada nitel araştırma ve bu araştırmada en sık kullanılan veri toplama aracı olan ‘görüşme’ yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın amacına yönelik ilgili katılımcıların konu ile ilgili görüşlerine derinlemesine ulaşabilmeye olanak tanıdığından bu yöntem tercih edilmiştir. Katılımcıların cinsiyetini, yaşını, medeni ve eğitim durumu, mesleğini, kaç yıldan beri çalıştığını, medeni durumunu, yerleşkede yaşama süresi, daha önceki yerleşim yerini öğrenmek için kişisel bilgiler; kuruluş yılı, konut sayısı, mevcut nüfus sayısı, kuruluş modeli, kuruluş amacı, yer seçim kriterleri ve kurulum için destek türü ve sayısını öğrenmek amacıyla yerleşkeye ait bilgileri içeren tez konusu ve amacına yönelik farklı katılımcılardan aynı tür bilgilerin alınması amacıyla açık uçlu sorular sorularak yarı yapılandırılmış teknik (görüşme formu yaklaşımı) kullanılmıştır.

Görüşme formunda kullanılan soruların oluşturulmasında, tez kapsamında yapılan literatür incelemesi dikkate alınmıştır. Sürdürülebilirlik, ekoloji, kırsal yerleşke ve sürdürülebilir etkileşimi içeren sorulardan oluşan görüşme formu tez danışmanın da görüşleri alınarak son halini almıştır. Ekolojik yerleşkelerin ve komşuluğundaki köylerin mevcut durumu ve sürdürülebilirliğin sağlanması konularında ekoloji, ekonomi ve sosyo-kültürel konular odağında etkileşimi değerlendirmek için sorular yöneltilmiştir. Araştırmada eko-köy yerleşkelerinin başlangıçtan beri var olan hikâyeleri amaçlarını sağlıklı bir biçimde ifade edecek kurucuları ve ilgili söz sahibi kişiler, komşuluğunda bulunan köyde sağlıklı bilgiler verilmesi için köyle ilgili kapsamlı bilgi ve bu alanla söz sahibi köy ileri gelenleri çalışmaya yardımcı olacakları düşüncesiyle seçilmiştir. Bu doğrultuda ekolojik yerleşkeler hakkında bilgilere ilişkin; Ormanya gıda ormanı kurucusu ve Çamtepe ekolojik yaşam topluluğu kurucu üyesi Burhan Eltan, Sevinç Abla ekolojik çiftliğin kurucusu Sevinç Özkaya, Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu kurucu sakini Eray İnce, Bayramiç/Yeniköy eko-köyü kurucu üyesi Mustafa Ülgen, Harmonia Ekolojik Tasarım Stüdyosu kurucu üyesi Melih Aşanlı ile görüşülmüştür. Ayrıca Kırsal yerleşkelerdeki bilgilere ilişkin; Çanakkale Ayvacık ilçesine bağlı Ormanya gıda ormanının komşuluğundaki, Küçükhusun köy muhtarı Erdoğan Can, Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Sevinç Abla eko-çiftliğinin komşuluğundaki, Ahmetçeli köy muhtarı İbrahim Doğan, Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Zeytinli ekolojik ortam yaşam topluluğunun komşuluğundaki, Zeytinli köy muhtarı Rıza Beceren, Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Bayramiç/Yeniköy komşuluğundaki, Muratlar köy muhtarı Muharrem Savaş ile görüşülmüştür.

Görüşme yapılacak kişilerin belirlenmesi ve soru formunun oluşturulmasından sonra ilgili kişilere telefon, sosyal medya ve e-posta aracılığıyla, araştırmanın amaç ve öneminden bahseden bilgilendirme notu ile görüşme talep edilmiştir. Gerekli irtibat sağlandıktan sonra ilgili kişilerden yanıt alınmış olup randevu tarihi ve saati belirlenmiştir. Bu şekilde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ilgili kişilerin uygun gördükleri zaman diliminde ve yerde gerçekleştirilmiştir. Görüşme sırasında doğru ve eksiksiz bilgilerin alınmasına özen gösterilmiştir. Görüşme sonuçları bulgular bölümünde ve sonuçlar bölümünde değerlendirilmiştir.

4.BULGULAR

Tez konusu kapsamında literatür araştırması, çalıma alanına dair yapılan ziyaretlerdeki fiziksel ve sosyo-kültürel gözlemler, tespitler doğrultusunda Ormanya gıda ormanı, Sevinç Abla eko-çiftliği, Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu ve Bayramiç/Yeniköy eko-köyünün mevcut durum analiz sonuçları elde edilmiştir. Arşiv analizi, yerinde tesit ve gözlem yöntemleri ile gerçekleştirilen mevcut durum analizi sonuçları ile kırsal yerleşkeler ve eko-köyler arası etkileşimin sürdürülebilir bağlamda değerlendirilmesini konu alan yapılan görüşmeler bu araştırmanın bulgularını oluşturmaktadır. Bütün bu araştırmalar doğrultusunda belirlenen ekolojik köyler ve komşuluğundaki köylerde yapılan çalışmalar ve alanın sorunları mimarlık öğretisi kapsamında incelenmiş, kırsal yerleşke ve ekolojik yerleşke arasında sürdürülebilir bir etkileşimin olması gerekliliği varsayımından hareketle; sürdürülebilirlik paradigmalarından ekoloji, ekonomi ve sosyo-kültürel parametrelerinin ortaya koydukları kriterler baz alınarak yerelde doğal denge ve çeşitliliğinin korunması teşvik edilmesi, çevrenin iyileştirilmesi, tarımda kimyasal gübre kullanımının azaltılması, atık planlaması, doğal ve sürdürülebilir kaynakların korunması, yerel halk ve ekolojik yerleşke sakinlerinin sosyo-kültürel paylaşımı, yerel ekonomiye destek, yerel halkın sosyo-kültürel birikimlerinden yararlanma ve geleneksel değerlerin devamlılığının sağlanması doğrultusunda kırsal yerleşmeler ve ekolojik yerleşkeler arasındaki etkileşimin sürdürülebilir kriterler ışığında değerlendirilmesini sonucu öneriler geliştirilmiştir.

4.1.Fiziksel Tespit Çalışmalarına Göre Ekolojik Yerleşkeler ile İlgili Bulgular

Bu bölümde fiziksel tesit çalışmalarına yönelik elde edilen bulgular gözlem ve görüşmeler sonucu ayrıntılı olarak ifade edilmiştir.

4.1.1. Ormanya

Ormanya; 2010 yılında İstanbul'dan Adatepete'ye gelip yaşamını bu bölgede kuran Burhan Eltan ve yakın çevresi enerji, gıda ve su konusunda bağımsız bir sistem arayışı sonucu 2013 yılında kurulan tam bağımsız ve sürdürülebilir bir yaşamın tamamını tasarlayabilmek amacıyla eko-köy yerleşkesi olma yolunda ilerleyen bir yerleşim

Şekil 4.2. Ormanya gıda ormanı ve çiftliği su ve geri enerji dönüşümü (Burhan Eltan 2018 arşivinden alınmıştır)

Ekolojik olarak; arazi seçilirken civar yerleşkelerden uzak bir arazi ve suya yakınlık kriteri olarak güdülmüştür. Yerleşkedeki yapılar doğal kaynaklara yakınlığı, yerel, perma kültür bilgileri ile yapılar güneşe bakar yönlendirilmiştir. Yöresel mimariye uygun olarak yöresel malzeme ve tekniklerle imalat edilmiştir. Yöredeki yapı ustalarının bilgi ve birikiminden faydalanılarak ve yörenin yapı malzemesi olan kayrak taşı ve yine yöredeki orman alanlarından kolaylıkla elde edilebilen ahşap kullanılmıştır. Yerleşkede suyun devri daimi için yapılmış yağmur göletindeki su tarım alanlarının sulamasında kullanılmaktadır. Göletin yeri arazi yönelimine göre teraslama ve hendeklerle belirlenmiş ve suyun birikimi sağlanmıştır. Göletlerdeki suyun depolanması için yerleşkede su depo varilleri bulunmaktadır. Yerleşkede fotovoltaik panellerle elektrik üretimi yapılmaktadır. Sıcak su temini yine yerleşkede bulunan güneş panel sisteminden yapılmaktadır (Şekil 4.3).

Şekil 4.3. Ormanya da güneş panelleri (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ormanya da organik tarım yapılmaktadır. Tarım uygulamalarında kimyasal gübre kullanılmamakta ve zararlılar için organik çözümler barındıran geleneksel ve güncel bilgilerin birlikte uygulamaları görülmektedir (Şekil 4.4). Ana geçim kaynağı olarak kullanılan zeytin ağaçlarına besi tuzağı tekniği ile koruma yapılmaktadır. Yörenin toprağına uygun ürün yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Yöredeki ana geçim kaynağı olan zeytinin üretimini ve değerli ürün oluşturma devam ettirmektedir.

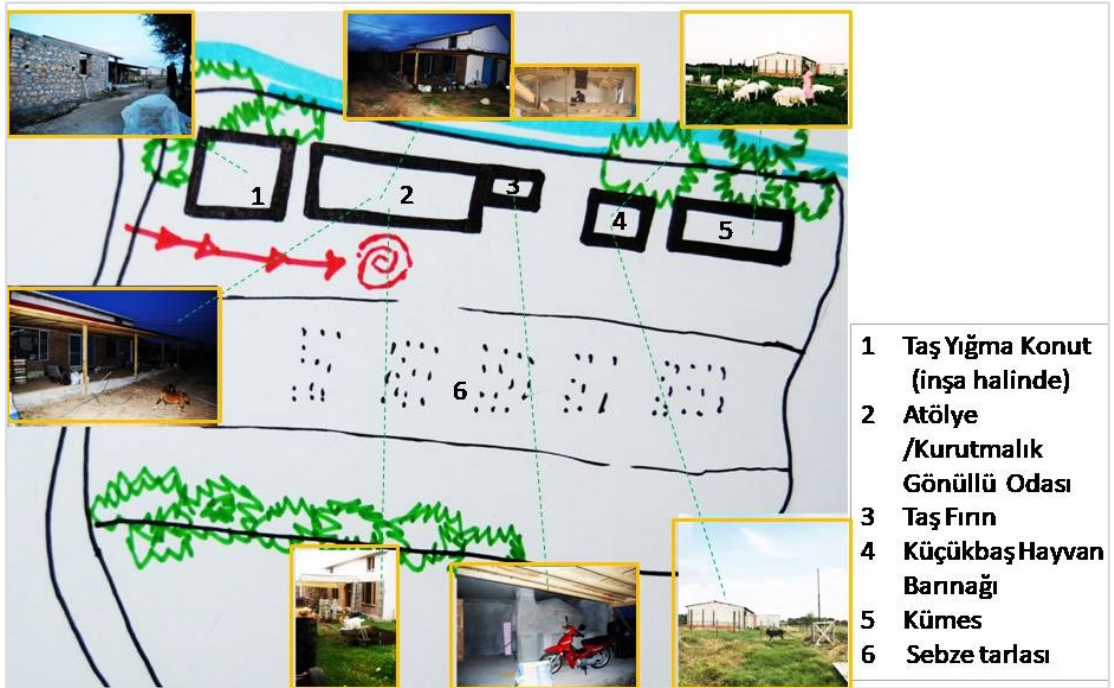

Şekil 4.4. Ormanya da tarımsal faaliyet alanından görüntü sebze yatakları (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

4.1.2. Sevinç Abla

Sevinç Abla Eko-çiftlik; çiftlik Bölgenin yerli halkından bir çift ve ailesi ile ekolojik tarım ile sürdürülebilir bir yaşamı benimseyen bir ideoloji ile yürütülmektedir. Sevinç Özkaya, köyde doğup büyümüş bir ekolojik çiftlik sahibesidir. Diğer eko-köy

sahiplerinden farklı olarak o yörede doğup o yörede yaşamını sürdürmüştür. Bayramiç ilçesinin Ahmetçe köyündeki arazisinde eşi ile birlikte kendi geleneksel yaşam biçimleriyle paralel bir yaşam biçimi kurma amacı ile eko çiftliği kurmuşlardır. Başta atalık tohumu kullanma biçimi; ekmeğin üretimini buğdaydan sofraya gelene kadarki sürecini birebir o yöredeki yapımcı biçimi ve teknikleri ile paralellik göstererek yapmaktadır. Bununla birlikte çiftlikte o yöredeki yerel malzeme ve aletlerle basit inşaat teknikleri ile oluşturdukları taş fırınları ve yörenin yerel malzemesi olan taş, toprak ve ahşaptan yaptıkları karama yapıda evleri bulunmaktadır (Şekil 4.5)

Şekil 4.5. Sevinç Abla ekolojik çiftlik yerleşke eskizi

Arazi köyün girişinde olup köy merkezine 300 m kadar yakındır. Girişte kuzeyde sırasıyla taş yığma konut devamında zemin katı taş yığma üst katı ahşap kagir olan bir atölye/işlik ve kurutmalık birimi, Bu birim yazın gönüllülerin kaldığı birimleri de içermektedir (Şekil 4.8.) Birimin hemen yanında sundurmalı bir taş-tuğla fırın ve akabinde küçükbaş hayvanların kaldığı bir ahır ve kümes bulunmaktadır. Sevinç Özkaya'nın kirada kaldığı ve gönüllülerin kışın burada ikamet ettiği ikinci konuta köyün doğusunda ekolojik yerleşkeye 200 m mesafede yer almaktadır. Bu konutun bitişine tuğla fırın yapılmıştır (Şekil 4.6).. Ayrıca yerleşkenin komşuluğundaki araziler

bazı dönemlerde kiralanıp ekim alanlarını genişletmektedirler. Güney yönde sebze tarlaları yer almaktadır.

Şekil 4.6. Sevinç Abla'nın çiftliğinde tuğla fırın yapım uygulaması (Sevinç Özkaya 2017 arşivinden alınmıştır)

Ekolojik olarak; Sevinç Abla ekolojik çiftliği kurulumu değerlendirilirken diğer ekolojik yerleşkelerden farklı olarak arazi seçim kriterleri düşünülmemiştir. Miras yoluyla geçen köy arazisinin yine diğer ekolojik yerleşke kurucularından farklı olarak aynı yörede yaşayan Sevinç Özkaya ve ailesi tarafından ekolojik yerleşkeye dönüştürülmesi sonucu oluşturulmuştur. Arazi içinde mevcutta yöreye ait yıkık bir taş yığma bina yerinde yenileme ve ekleme ile yeni bir konut yapısı oluşturulmuştur (Şekil 4.7). Sıva malzemesi olarak beton harç kullanılmıştır. Malzemeler ulaşımı sırasında ekolojik ve ekonomik kaygılar güdülmüş, Çan-Etiliden malzeme tedariki sağlanmıştır (Özkaya 2019).

Şekil 4.7. Yerleşkedeki karma yapılı konut yapısı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Atölye inşaatı sırasında köyün yapı ustaları ile harman tuğlası, kayrak taşı taşıyıcı malzeme olarak kullanılmış ve yapının üst katı da ahşap ile tamamlanmıştır (Şekil4.8).

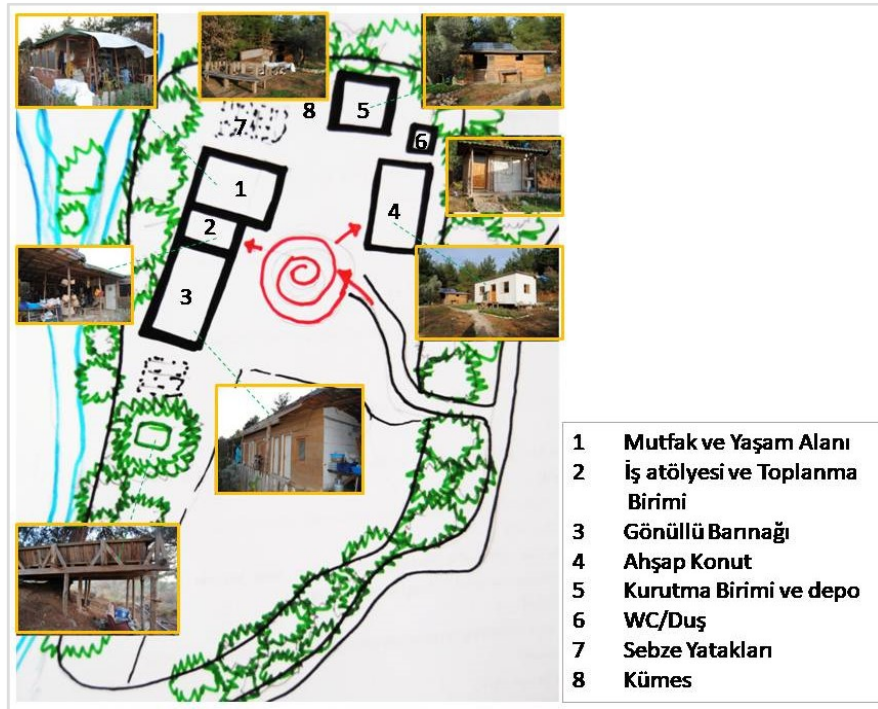
Şekil 4.8. Sevinç Abla ekolojik çiftliği atölye birimi (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Yapıların konumu ve yönelişini kışın güneş enerjisini alabilmek ve ürünlerden kısa sürede verim almak için güney doğrultuda tasarlamışlardır. Tüm yapılar kuzeyde konumlanmaktadır. Yerleşkede ekolojik yenilenebilir enerji kaynağı oluşturabilecek

mekanik bir uygulamaya sahip değildir. Sıcak su temini fırınlarda ısınan su ile karşılanmaktadır. Yerleşke; yöredeki karakılıç atalık buğdayından üretim yapmaktadır. Yörede bu buğdayın ekimini devam ettiren ve buradan değerli ürün üretimi yapan tek yer Sevinç Abla ekolojik çiftliğidir. Yerleşkede küçükbaş hayvanlar vardır. Yerleşkede tarım yapılırken organik gübre kullanılmaktadır. Bitki zararlıları ile yine yerel-yöresel yöntemlerle başa çıkılmaktadır.

4.1.3. Zeytinli

Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu; bir grup insan tarafından kolektif bir yaşam tasavvurunu gerçekleştirmek amacı ile kurulmuştur. Yeni bir toplumsallığı örgütlemek amacıyla büyük şehirden dayanışma ve paylaşma odağında kurulmuştur. Başta Muğla, Fethiye’de 2012 Refikler çiftliği adında bir kurulum gerçekleştirmiş, daha sonra bir grup üye Çanakkale’nin Bayramiç ilçesinin Zeytinli köyünden bir arazide kurulmuşlardır. 2013 senesinde Zeytinli köyüne yaklaşık 2 km uzaklıkta arazinin sınırında bulunan Karamenderes’in bir kolu üzerine kurulmuştur. Arazi seçimi, daha az maliyetli olması ve beraberinde suya, yola ve doğaya yakınlık olarak belirlenmiştir.

Şekil 4.9. Zeytinli ekolojik ortak yaşam yerleşke eskizi

Zeytinli ekolojik ortak yaşamın arazi yerleşkesinde yapı yerleşimi kuzey-güney doğrultudadır. Araziye girişte Şekil 4.9’de görüldüğü gibi batıdan kuzey doğrultuya doğru sıralanan gönüllü barınakları, atölye, işlik birimi ve toplanma alanı devamında mutfak ve yaşam alanı bulunmaktadır (Şekil 4.10). Şekil 4.9’da gösterilen ana dolaşım noktasının kuzey doğusunda ahşap kagir gönüllü barınağı, ıslak hacim ve kurutmalık/depo birimleri bulunmaktadır. Kurutmalık biriminin batısında kümes ve sebze yatakları bulunmaktadır. Arazinin güney batı doğrultusunda iş ve atölye çalışmaları için tasarlanmış ahşap bir platform bulunmaktadır.

Şekil 4.10. Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ekolojik olarak; yerleşke kurulurken ana ulaşım yoluna ve su kaynaklarına olan yakınlığı üzerine durulmuştur (İnce 2019). Yerleşkedeki yapılar inşa edilirken doğal ve yerel malzeme kullanımına özen gösterilmiştir. Yapıların yapımında dönüştürülmüş ve kurtarılmış doğrama malzemeleri olan kapı, pencere vb. yapı elemanları kullanılmıştır. Yapılar genellikle ahşap yığma yapılar olup gönüllü barınağında duvar malzemesi olarak gaz beton kullanılmıştır. Toprak, ahşap, kamıştan yapılmış olan yerleşkede bulunan kerpiç ev 2018 yılında yıkılmıştır (Şekil 4.11.).

Şekil 4.11. Zeytinli ekolojik köyündeki kerpiç yapı (Zeytinli Ekolojik Ortak Yaşam 2018 arşivinden alınmıştır.)

Yerleşkede güneş enerjisini elektrik enerjisine çevirebilen yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanılmaktadır (Şekil 4.12). Sıcak su temini için ise güne enerjili ısıtma sistemi olan güneş panelleri kullanılmaktadır.

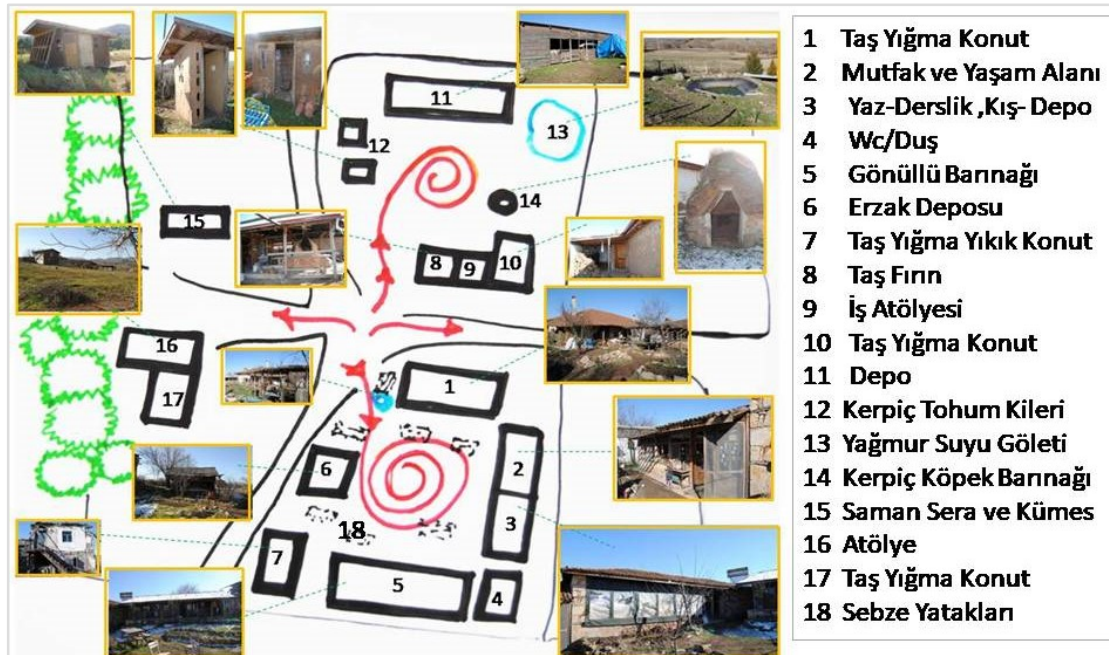
Şekil 4.12. Kurutma birimi için fotovoltaik paneller (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Yerleşkede toprak işlenirken organik gübre kullanılmaktadır. Köylülerden elde ettikleri atalık tohumları tarım yaparken kullanmaktadırlar. Bölgenin ana geçim kaynağı olan zeytin ve zeytin beraberindeki alt ürünleri üretimine devam etmektedirler. Yöredeki şifalı ot, sebze ve meyve yetiştiriciliği yapılmaktadır. Ayrıca yerel bitki ve yabani mantar toplayıcılığı da yapılmaktadır.

4.1.4. Bayramiç/Yeniköy

Mustafa Alper Ülgen'in de kuruculuğunu yaptığı farklı meslek gruplarından 10 kişilik bir grup ile Kazdağı'nın kuzeybatısında 2011 yılında kurmuştur. 50 dönüm arazi üzerine kurulu olan çiftlikte permakültür ve geleneksel tarım yöntemleri kullanılmaktadır. Ayrıca seminer, atölyeler ve kurslar düzenlenmektedir. Kırsal yerleşkelerde kurulan eko-köy yerel malzemeyi kullanılan basit barınak tasarımları içermektedir. Çiftlikte doğa dostu yöntemlerle yapılmış birçok kapalı mekân bulunmaktadır. Yerel tohumların ekildiği Yeniköy'de başta buğday çeşitleri olmak üzere çeşitli tahıl ve sebzeler yetiştirmektedir.

Arazi seçim kriterleri göz önünde bulundurularak susuz tarım uygulamaları yapılmaktadır. Anadolu'nun atalık buğdaylarını yeniden hayata kazandırmak için çeşitli depolama teknikleri kullanılmakta, atalık tohum ve geleneksel ekim tekniklerinin devamlılığını sağlamaktadır.

Şekil 4.13. Bayramiç/Yeniköy yerleşke eskizi

Arazi yerleşkesindeki yapılar birbirine yakın komşulukta 4 alana yayılmış (Şekil 4.13) köy tali yolundan yerleşkeye giden yolda Yeniköy yazılı bir tabela ile yönlendirme

yapılmıştır. Yerleşkenin ana sirkülasyonunun olduğu güney kısmına girişte avlunun kuzeyinde taş yığma konut, batıda depo birimi, doğuda mutfak ve yazın derslik birimi kışın ise tohum ve buğday deposu olarak kullanılan yığma yapı, orta avlunun güneyinde gönüllü kişilerin konaklama birimleri ve bitişiğinde ıslak hacim birimi bulunmaktadır. Avlunun güney batısında konumlanan taş-ahşap karma yapıda 2 katlı yıkık bir yapı vardır. Arazi yerleşkesinin kuzey parçasında girişte doğuda konumlanan sırasıyla sundurmalı taş fırın, yarı açık ahşap kâgir marangozhane atölyesi ve devamında taş yığma bir konut yapısı bulunmaktadır. Konutun önünde kerpiçten yapılmış bir köpek barınağı bulunmaktadır. Arazinin kuzeyinde malzeme ve alet depolama yeri, önünde 2012 senesinde düzenledikleri 'Ekolojik mimari ve doğal yapı' atölyesi (Şekil 4.14.) kapsamında yapılmış 2 adet kerpiç kulübe bulunmaktadır. Bu kulübeler tohum ambarı olarak kullanılmaktadır. Arazi yerleşkesinin kuzey doğu kısmında sadece sera ve kümes bulunmaktadır. Yapıda geri dönüşüm uygulamaları gözlemlenmektedir. Arazi yerleşkesinin doğu kısmında 2 adet yapı bulunmakta olup, biri taş yığma atölye birimi olarak biri de ahşap kâgir konut birimi olarak kullanılmaktadır. Araziyi çevreleyen arazilerde çoğunluklu buğday tarımı yapılmaktadır.

Ekolojik olarak; arazi seçimi sırasında susuz tarımın gerçekleştiği çevresinde zirai ilaç vb. kimyasalların nüfus etmediği bölge seçimi yapılmıştır (Ülgen, 2019). Yerel mimariyi, yerleşkelerinde devam ettiren ekolojik yerleşke bölgeye yerleştikleri dönemde arazide bulunan 2 metruk yapıyı restore ederek kullanmaya başlamıştır. Yapıların konumlama işlevi daha önce burada yapıların yönelişlerinden hareketle oluşturulmuştur. Yörede bölgede çoğunluklu bulunan kayrak taş, toprak, ahşap ve saman yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Yerleşkede kerpiç, ahşap, saman balyası ve taş yığma olan yapılar bulunmaktadır. Yapıların çoğu toprak, saman, su karışımı balçık doğal sıva ve bitkilerden elde edilmiş doğal boya kullanılarak tamamlanmıştır. 2012'de düzenlenen atölyelerden Ekolojik mimarlık atölyesi kapsamında yapılmış 2 kerpiç kulübenin duvarlarında (Şekil 4.12) toprak, saman, az kireç ve su ile hazırlanan sıva uygulanmıştır.

Şekil 4.14. Bayramiç/Yeniköy 2012 atölye uygulamaları (Anonim 2019au)

Kerpiç kulübeler ahşap karkas üzerine rabis telli bağdadi sıva ile yapılmıştır (Şekil 4.15). Kulübeler yörede bulunan saman toprak, taş ve ahşap kullanılarak yapılmıştır.

Şekil 4.15. Bayramiç/Yeniköy rabis telli bağdadi sıva (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ekolojik yerleşkede yenilenebilir enerji kaynağı olarak sadece sıcak su temini güneş enerji ısıtma sisteminde solar paneller bulunmaktadır. (Şekil 4.16) Güneş enerjisini elektrik enerjisine çeviren fotovoltaik paneller kullanılmamıştır.

Şekil 4.16.Ekolojik yerleşkede sıcak su için kullanılan güneş enerji paneli (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Yerleşkede suyun geri dönüşümü için tasarlanmış 3 gölet vardır bu yağmur suyunun arıtılıp bahçe suyu, olarak tarım arazilerinde ve ıslak hacimlerde temizlikte kullanılmaktadır. Ayrıca gri pis su perma kültür prensipleri ile bitkisel yolla arıtılarak kullanılmaktadır (Şekil 4.18).

Şekil 4.17. Yağmur suyu göleti (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ekolojik tarım olarak bölgede bulunan atalık buğdaylar olan kavlıca, karakılçık, sarı buğday, ziveng buğdayı, havran kızılçası tohumları kullanılmaktadır. Tarımda ilaçlama yapılmamakta, organik çözümler kullanılmaktadır. Bu tohumların ekimi yerelde yaşayan kadınların geleneksel tekniğine bağlı kalınarak yapılmaktadır (Ülgen, 2019).

4.2. Sosyo-kültürel ve Ekonomik Tespit Çalışmalarına Göre Ekolojik Yerleşkeler ile İlgili Bulgular

Ormanya sosyo-kültürel olarak; Küçükusun köyü komşuluğunda 2010 da kurulan Ormanya İstanbul'dan 2008 yılında bölgeye gelen Burhan Eltan tarafından kurulmuştur. Ormanya'da bahar ve yaz mevsimleri dışında konaklayan bir üyesi bulunmamaktadır. Mevsimsel konaklamada; Ormanya ve TaTuTa iş birliği ile gönüllü gelen kişiler dışında düzenlenen kamplar ve atölyeler ile gelen ziyaretçiler bulunmaktadır. Ekolojik yerleşkede bu dönemlerde konaklayan gönüllü üyelerin seçiminde belli bir norm ve kural uygulanmamaktadır. Sadece kamp, atölye ve uygulamalara katılmak isteyen ziyaretçiler kurucu üyenin belirlediği belli değerlendirmeler sonucu yerleşkeye kabul edilmektedir. Bu kriterlerden bazıları: Ekolojik bir kaygı taşıyor mu? Tarımsal üretim yapıyor mu? Kırsala göç etme niyeti taşımakta mıdır? Şeklindedir. Yerleşkede toplanma ve işlik alanı olarak tasarlanmış yarı açık bir yapı bulunmaktadır. Yerleşkede derslik birimi yoktur. Atölye ve ders uygulamaları yaklaşık 22 km uzakta bulunan kurucu üyeliğini yaptığı, Çamtepe ekolojik yaşam merkezinde yapılmaktadır.

Ormanya ekonomik olarak; Ormanya geçimini tarım, zeytincilik ve arıcılıkla sağlamaktadır. Üretilen tarım ürünleri ve üretilen değerli ürünler Çanakkale ve Türkiye'deki diğer şehirlere pazarlanmaktadır. Aynı zamanda yerleşke kurucusu Burhan Eltan komşuluğundaki köylere yapılan taş yığma yapılara yüklenici firma olmakta, danışmanlık hizmeti de vermektedir.

Sevinç Abla eko-çiftliği sosyo-kültürel olarak; Ahmetçeli merkezinde yörede yaşamını sürdüren kurucusu Sevinç Özkaya tarafından 2005 de ekolojik bir yerleşim oluşturma amacıyla kurulmuştur. Ekolojik yerleşkede Sevinç Özkaya eşi Hüsametin Özkaya ve TaTuTa işbirliği ile farklı coğrafyalardan gelen gönüllüler birlikte konaklamaktadır. Kuruluş Nüfusu 20 kişi olan yerleşkenin, mevcut nüfusu 5'dir. Yerleşke içinde ayrı çözümlenmiş bir derslik alanı bulunmamaktadır. Atölye alanı işlik ve bazı dönemlerde derslik ve barınma alanı olarak kullanılmaktadır. Sevinç Abla ekolojik çiftliği aynı bölgede kurulmuş Zeytinli ekolojik ortak yaşamına yöresel bilgi vb aktarımı yapmaktadır.

Ekonomik olarak; Yerleşke geçimini sadece tarım, değerli ürün (Salça, pekmez, reçel vb) gıda ürünlerinden ve gıda olmayan ürünlerden(sabun, katran yağı, aynısefa vb) karşılamaktadır. Sevinç Abla yerleşkesi ürünleri Küçükkuşu beldesi ve Bayramiç ilçe merkezinde kurulan halk pazarlarından karşılamaktadır. Aynı zamanda Sevinç Abla ürünlerini şehir merkezlerinde düzenlenen ekoloji temalı atölye ve sunumlarda sergilemekte ve satışını yapmakta, aynı zamanda şehir dışına dijital ve benzeri mecralardan yapmaktadır.

Zeytinli ekolojik ortak yaşam sosyo-kültürel olarak; dayanışma, kolektif bir oluşumla doğal tarım temelli Çanakkale Bayramiç'te kurulmuş bir yerleşimdir. Kendilerini komün olarak nitelendiren yerleşke kurucu üyeleri ve devamlı üyeler tarafından yerleşkede uyulması beklenen ilkeler belirlenmiştir. Bu ilkeler zaman ve mekan, emek işleri, 24 saat, bilgi ve eleştiri ve ekoloji ve doğa başlıklarının açılımı olarak sitelerinde mevcuttur. Fakat üye kabulünde ön koşul şartlarını oluşturmamaktadır. Yerleşkede mevcutta 15 kişi bulunmaktadır. Bu dönemsel değişim göstermekte, tüm yıl yaşam sürmektedir. Yerleşke yakın komşuluğundaki Sevinç Abla ekolojik çiftliğine iş gücü olarak yardım etmektedir.

Ekonomik olarak; şifalı bitkiler ve aromatik bitki üretiminin yoğunluklu olduğu yerleşkede ana geçim kaynağı değerli gıda ürünü(tahin, turu, sala vb) üretimi ve zeytinciliktir. Kendilerini komün olarak tanımlayan yerleşkede tüm gelir bir gelir havuzunda toplanmakta ve pay edilmekte, ortak kullanımı içermektedir. Gelirini ürünleri Bayramiç ilçe merkezindeki halk pazarlarından ve büyük çoğunluğu dijital ortamda oluşturdukları ticari oluşumlar vasıtasıyla sağlanmaktadır. İlk kurulum yeri olan Refikler çiftliği ile ürün satış ve paylaşımını birlikte yürütmektedir.

Bayramiç/Yeniköy sosyo-kültürel olarak; 10 kişilik bir ekiple 2011 yılında kurulmuştur. Ekolojik yerleşkede kurucu üyelerden sadece şuan Mustafa Ülgen bulunmaktadır. Yerleşke de şuan 6 kişi yaşamaktadır. TaTuTa ile iş birliği içerisinde olan yerleşke konuk misafirleri ve gönüllüleri kabul etmektedir. Yerleşkede yaşamak için herhangi bir kural veya koşul yoktur. Yerleşkede belli dönemlerde atölye, çalış tay, çeşitli doğal yaşam sunumları, kamplar ve uygulamalı etkinlikler düzenlenmektedir. Derslik ve

atölyeler mevcuttur. Bölgede kurulan diğer ekolojik çiftliklerle sosyo-kültürel bir etkileşim halindedir.

Ekonomik olarak; Bayramiç /Yeniköy susuz tarım yapmaktadır. Değerli ürün üretiminin ve ağırlıklı olarak atalık buğday tarımının yapıldığı yerleşkede, ürünlerin satışı dijital ortamdaki siteleri ile birlikte katıldıkları etkinliklerden sağlanmaktadır. Yerleşkeye gelen belli bir dönem ekolojik yaşam deneyimini yaşamak isteyen misafirlere konaklama bedeli de gelir girdileri arasındadır. Kurucu üyesi Mustafa Ülgen mesleği olan inşaat mühendisliğini de ekolojik yerleşke dışında devam ettirmektedir. Kurdukları bir otelin işletmeciliğini sürdürmektedir.

Sonuç olarak araştırma konusu olan eko-köylerin Çizelge 2.7’de ulusal ve uluslar arası örneklere uygulanan ekoloji, ekonomik ve sosyo-kültürel başlıklı kriter değerlendirmelerinin, alan çalışması içindeki ekolojik yerleşkelerdeki durumu Çizelge 4.1’de yer almaktadır. Verilere dayanarak çalışma alanındaki ekolojik yerleşkelerinin belirlenen 11 maddelik parametreler kapsamında karşılaştırılması yapılmıştır. Bu karşılaştırma gözlemler ve görüşmeler sonucu oluşturulmuş ve belirlenmiştir (Çizelge 4.1).

1. Ortak yaşam ve çıkarları korumak ve saygı göstermek/ vizyon ve amaç
2. Yaşam kalitesini arttırmak / sosyal donatı
3. Yeryüzünde yaşamın ve çeşitliliğin korunması/ yaşam döngüsü ve sürdürülebilirlik
4. Yenilenemeyen kaynak tüketimini azaltmak/ yaşam döngüsü ve sürdürülebilirlik
5. Doğal çevrenin taşıma kapasitesinin sınırları içinde kalmak / üyelik koşulları
6. Kişisel davranışları ve uygulamaları değiştirmek/ eğitim mekânı olması
7. Toplumların kendi doğal çevrelerini korumalarını sağlamak/ ortak akıl arama ve yönetim
8. Kalkınma ve korumanın bütünleştirilmesi için ulusal bir çerçeve oluşturmak/ topluluk anayasası
9. Küresel bir ittifak oluşturmak/ ortak akıl arama ve yönetim

10. Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli bir eğitim sağlamak ve herkesi yaşam boyu öğrenme fırsatlarına teşvik etmek /eğitim mekânı olması

11. Ülkeler içindeki ve arasındaki eşitsizliğin azaltılması / topluluk anayasası

Çizelge 4.1. Eko-köyün sosyal,ekonomik, ekolojik ve kültürel bağlamdaki kriterler ile çalışma alanlarındaki eko-köylerin değerlendirilmesi

KRİTER		ÇALIŞMA ALANINDAKİ EKOYELEŞKELER			
		Bayramiç Yeniköy- Çanakale 	Sevinç Ekolojik Çiftliği 	Abla Zeytinli Ekolojik Ortak Yaşam 	Ormanya Gıda Ormanı
<u>Ekolojik</u>	3	✓	✓	✓	✓
	4	✓		✓	✓
	5				
	7	✓	✓	✓	✓
<u>Ekonomik</u>	4	✓		✓	✓
	5				
<u>Sosyo- Kültürel</u>	1	✓/-	✓/-	✓/-	✓/-
	2				
	6	✓			
	8				
	9				
	10	✓			
	11				
7					

4.3. Kırsal Yerleşke ve Ekolojik Yerleşkelerin Bulgular Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi

Bu bölümde köyler ve komşuluklarında kurulan ekolojik yerleşkelerin malzeme, teknik, yapı ve mekan fonksiyonu, konumu, ekolojik, sosyo-kültürel ve ekonomik olarak belirlenen kriterler üzere karşılaştırılması yapılmıştır.

4.3.1. Ormanya –Küçükhusun

Ekolojik yerleşkeye ilişkin kırsal alanlarla sürdürülebilir etkileşimin gerçekleşmesi için gereken kriterleri karşılaştırılmasını yapıldığı bölümdür. Kırsal yerleşmeler ve ekolojik yerleşkelerin sürdürülebilirlik kapsamında etkileşimini görseller ile yapmaktadır. Mimaride kullanılan malzemelere ve uygulanan tekniklere göre;

Şekil 4.18. Küçükhusun konut yapısı ve Ormanya konut yapısı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Küçükhusun'da yapılmış genellikle iki katlı taş yığma konut yapısında kullanılan kayrak taşı malzemesi yöreye özgü bir malzemedir. Yığma yapılar toprak harç ile birleşmektedir. Taş dere yataklarından tedarik edilmektedir. Bu malzeme köydeki konutlarda sık kullanım göstermiştir. Ormanya'da yapılan konut yapısı aynı malzemedен aynı teknikler ile tek katlı olarak yapılmıştır (Şekil 4.18).

Şekil 4.19. Küçükusun pencere ve Ormanya pencere (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Küçükusun'da eski konut yapısı ahşap doğrama ve ahşap yekpare lento kullanılmıştır. Ormanya'da konut yapısının penceresi ahşap lento hatıl olarak cephede boylu boyunca uzamaktadır. Küçükhusun'dan farklı olarak pencerenin alt kotunda da ahşap hatıl bulunmakta olup, pencerede– ahşap kepenk sistemi uygulanmıştır (Şekil 4.19).

Şekil 4.20. Küçükusun kırma çatı ve Ormanya çatı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Küçükhusun'da konut yapılarında çoğunluklu alaturka kiremidi kullanılmış kırma çatı olarak yapılmıştır. Ormanya'da benzer şekilde Küçükhusun'da olduğu gibi alaturka kiremidi ve kırma çatı sistemi kullanılmaktadır (Şekil 4.20).

Mekân kurgusu ve kullanım amaçlarına göre;

Şekil 4.21. Küçükhususun hayır yeri ve Ormanya toplanma ve işlik yeri (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Küçükhususun'da hayır yeri olarak adlandırılan yarı açık yapı özel günlerde toplanma alanı olarak kullanılırken; Ormanya'da yarı açık alan yerleşke üyelerinin toplanma vakit geçirme ve işlik alanı olarak kullanılmaktadır. Kullanılan yapı malzemeleri metal dikmeli bir iskelet ve sac çatı benzerlik göstermektedir (Şekil 4.21).

Şekil 4.22. Küçükhususun konut ön cephe ve Ormanya konut yapısı önündeki sundurma (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Küçükhususun'da güneşe bakan konut yapılarının eşige açılan kapısının üstündeki sundurmalar, Ormanya'da ki konutta aynı işlevde kullanılmaktadır (Şekil 4.22).

Şekil 4.23. Küçükhususun köy meydanı ve Ormanya ana dolaşım yeri (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Küçükhusun köyünde resmi, dini yapılar ve sosyal tesisler meydan etrafında toplanırken (bknz Şekil 3.14), Ormanya’da tüm yapılar ana dolaşım ağı olan yerde toplanmıştır (Şekil 4.23).

Ayrıca Küçükhusun köyünde okul yoktur taşımali eğitime geçilmiştir. Ormanya’da ise teorik sunum ve atölyelerin yapıldığı bir derslik birimi bulunmamaktadır. Küçükhusun’da ana geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Ürettikleri ürünleri şehir merkezindeki pazarlarda satmaktadırlar. Birçoğu toptan ve perakende pazarlama yapmaktadır. Ormanya’da geçim kaynaklarının en önemli kolu zeytinciliktir. Ekonomik girdi çevre illere pazarlama ve dijital sosyal bağlantılarla sağlanmaktadır. Küçükhusun’da süre gelen bir pazarlama sistemi uygulanırken, Ormanya’da dijital çağın getirdiği pazarlama stratejileri kullanılmaktadır.

4.3.2. Sevinç Abla –Ahmetçeli

Ahmetçeli köyü ve Sevinç Abla mimaride kullanılan malzemelere ve uygulanan tekniklere göre;

Şekil 4.24. Ahmetçeli konut ve Sevinç Abla konut (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ahmetçeli konut yapısı zeminden subasmana kadar taş yığma ve devamında kerpiç olarak uygulanmıştır. Köyde çoğunluklu taş ve ahşabın birlikte kullanıldığı kerpiç ve

hımış yapılar bulunmaktadır. Sevinç Abla atölye yapısı harman tuğla yığma, konut yapısı betonarme iskelette taş yığma karma konut yapıdadır (Şekil 4.24).

Şekil 4.25. Ahmetçeli hımış konut yapısı ve Sevinç Abla tuğla yığma atölye yapısı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ahmetçeli köyündeki eski kerpiç konutların pencereleri birden fazla bölmeli ve tek açık kanatlı ahşap doğramalardan oluşmaktadır. Pencere üstlerinde her kerpiç yapıda olduğu gibi ahşap hatıl bulunmaktadır. Sevinç Abla ekolojik çiftliğinde kullanılan pencere malzemesi metal elemanlardır. Ölçü olarak daha büyük, zemin koduna daha yakındır ve tek açıklıklıdır (Şekil 4.26)

Şekil 4.26. Ahmetçeli köyü konut penceresi ve Sevinç Abla ekolojik yerleşkesi atölye penceresi(Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ahmetçeli köyünde genelde konut yapısına bitişik çözümlenen taş fırın yapısı Sevinç Abla ekolojik çiftliğinde de görülmektedir. Taş fırın yapısı, taş ve harman tuğlasının bir

arada kullanıldığı ve sıva olarak doğal toprak sıvanın kullanıldığı bir yapıdır. Sevinç Abla çiftliğinde de yapıya bitişik çözümlenen taş fırının sıva malzemesi olarak betonarme sıva tercih edilmiştir (Şekil 4.27).

Şekil 4.27. Ahmetçeli konuta bitişik taş fırın ve Sevinç Abla taş fırın (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Mekânsal kurguda Ahmetçeli köyündeki resmi ve dini yapılar, sosyal tesis ve çeşme yapılar köy meydanı ve köy giriş yolu etrafında toplanmıştır. Sevinç Abla ekolojik yerleşkesinde yapılar fiziksel ve iklimsel koşullara göre konumlanmış olup ana sirkülasyon toplanma alanı olan atölye önünde sağlanmaktadır (Şekil 4.28).

Şekil 4.28. Ahmetçeli köyü meydanı ve Sevinç Abla ana dolaşım (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Toplanma birimleri Ahmetçeli köyünde köy halkı için kahvehane ve köy meydanındaki sosyal tesisi içinde olduğu kültür parkıdır. Sevinç Abla atölye biriminin yarı açık mekanları ekolojik yerleşkede yaşayan üyelerin toplanma alanıdır (Şekil 4.29).

Şekil 4.29. Ahmetçeli köyü kahvehanesi ve Sevinç Abla yarı açık toplanma işlik alanı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ahmetçeli köyünde hayvanların kaldığı ahır konut yapısı ile bitişik çözümlenmiştir. Sevinç Abla ekolojik yerleşkesinde hayvan ahır birimi ve kümes; konut ve atölyeden bağımsız çözümlenmiştir (Şekil 4.30).

Şekil 4.30. Ahmetçeli köyündeki eski bir konut ve ahır birimi ve Sevinç Abla ekolojik yerleşkesinde ahır ve ağıl (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Köyde okul bulunmamaktadır. Taşınmalı eğitim politikasıyla okul yapısı dönüştürülmüştür. Sevinç Abla ekolojik yerleşkesinde de derslik vb. eğitim alanı bulunmamaktadır. Ekolojik yerleşke 2017 senesinde Ekolojik Mimari Ahşap Yapı başlıklı atölyeye ev sahipliği yapmıştır. Ekonomik olarak Ahmetçeli köyünde tarım ve meyvecilik geçim kaynağı olarak bulunmaktadır. Sevinç Abla ekolojik çiftliğinde de aynı durum söz konusudur tarım ve hayvansal ürünlerin satışını halk pazarında yaparak ekolojik yerleşkeye ekonomik girdi sağlanmaktadır. Ekolojik yerleşkenin tek girdisi tarım ürünleri satışı ve konukların konaklama ücretleridir. Ekolojik yerleşkede ortak bir ekonomik havuz söz konusu değildir.

4.3.3. Zeytinli ekolojik ortak yaşam – Zeytinli köyü

Zeytinli köyü ve Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğundaki yapılar mimari teknik ve malzeme olarak karşılaştırıldığında; Zeytinli köyündeki eski konut yapıları kerpiç yapıdır. Subasman koduna kadar taş yığma devam eden yapılar devamında kerpiç olarak bitirilmiştir. Çatı malzeme elemanı ahşap ve alaturka kiremittendir. Yapılar genellikle 2 katlıdır. Açıklıklar 2. katta daha sık ve büyüktür. Zeytinli Ortak yaşam ekolojik yerleşkesinde ahşap yapı yoğunlukta olup barınak ve konut yapılarında toprak ve gaz beton kullanılmıştır (Şekil 4.31).

Şekil 4.31. Zeytinli köyünde bir konut yapısı ve Zeytinli ekolojik ortak yaşamdaki barınak (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Mekânsal kurguda Zeytinli köyünün kamusal yapıları köy meydanında toplanmıştır. Zeytinli ekolojik ortak yaşamdaki yapılar ana dolaşım noktasının etrafında toplanmıştır. Köydeki toplanma yeri meydan ve meydandaki muhtarlık ve kahvehane yapısıdır. Zeytinli ekolojik ortak yaşamda toplanma ve dağılma fonksiyonunun yerini ana dolaşım odağı almaktadır (Şekil 4.32).

Şekil 4.32. Zeytinli köy meydanı ve muhtarlık ve Zeytinli ekolojik ortak yaşam toplanma, dinlenme alanı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Ormanya ekolojik yerleşkesinde olduğu gibi Zeytinli ekolojik ortak yaşam yerleşkesinde de bulunan yarı açık sundurmalı mekan toplanma ve rekreasyon alanı olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.33).

Şekil 4.33. Zeytinli ekolojik yerleşkesindeki toplanma, dinlenme ve işlik mekanı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Zeytinli köyünün ana geçim kaynağı olan zeytin için zeytinyağı üretim için sıkım fabrika ve kooperatif bulunmaktadır. Mekân köylü için bir üretim ve depolama yeri

konumundadır. Zeytinli ekolojik ortak yaşam yerleşkesinde yerleşke içinde değerli gıda üretiminin yapıldığı ve depolandığı kurutmalık ve depo yeri bulunmaktadır.

Şekil 4.34. Zeytinli köyündeki zeytinyağı fabrikası ve Zeytinli ekolojik ortak yaşam kurutmalık ve depo alanı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Zeytinli köyünde ana geçim kaynağı zeytincilik ve tarımdır. Köy halkı ürünlerini ilçe merkezindeki halk pazarlarında satmakta veya toptancı pazarlarına satmaktadır (Şekil 4.34). Zeytinli ekolojik ortak yaşam topluluğu satışını halk pazarlarından ve dijital ortamdan sağlamaktadır.

4.3.4. Bayramiç/Yeniköy – Muratlar

Bayramiç ekolojik yerleşkesi ve Muratlar köyü etkileşimi yapıların konumu açısından değerlendirildiğinde; Muratlar köyündeki resmi, dini ve sosyal içerikli yapılar 2 meydan etrafında yoğunlaşmıştır. Bayramiç/Yeniköy ekolojik yerleşkesinde ise konut, mutfak, derslik ve gönüllü barınakları ana avlu etrafında toplanmıştır. İkinci kısımdaki konut, taş fırın, atölye, tohum deposu, ambar ve gölet yapıları ikincil bir avlunun çevresel yapı stokunu oluşturmaktadır (Şekil 4.35)

Şekil 4.35. Muratlar köyü meydanı ve Bayramiç/Yeniköy köyü ana işlik avlusu ve ikinci ana dolaşım alanı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Muratlar köyünde köy girişinde bir okul yapısı mevcuttur. Bayramiç yerleşkesinde kışın depo olarak kullanılan bir derslik yapısı mevcuttur. Yazı atölye ve kamp etkinliklerinin gerçekleştiği derslik alanıdır (Şekil 4.36).

Şekil 4.36. Muratlar köyü okul yapısı ve Bayramiç/Yeniköy köyü derslik birimi (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Mimari teknik ve yapı malzemesi olarak ele alındığında; Muratlar yerleşkesinde genellikle yöresel eski kayrak taşı ile yığma yapılara rastlanmaktadır. Yığma yapılar toprak saman ve kireç karışımı malzeme ile sıvanmıştır. Bayramiç yerleşkesindeki yapılardan derslik birimi, bir konut birimi ve gönüllü barınağı yapım tekniği olarak taş yığma yapıda, iç sıvaları toprak sıva olarak yapılmıştır. Toprak dolgulu hımış yapıda depo olarak kullanılan 2 kulübe bulunmaktadır. 2 konut yapısı ve mutfak taş yığma yapıdadır. Yerleşkede aynı zamanda ambar yapıları ahşap yığma ve ahşap kagir yapıda olup Muratlar köyündeki ahır ve depo kısımları ile benzerlik göstermektedir (Şekil 4.37).

Şekil 4.37. Muratlar köyündeki taş yığma konut yapısı ve Bayramiç/Yeniköy konut yapısı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Muratlar köyündeki yapılarda; pencere ve çatıda ahşap malzeme kullanılmıştır. Pencere ve kapıların üstünde genellikle cepheyi boylu boyunca saran ahşap hatıllar bulunmaktadır. Hımış yapılar bağdadi sıva ile kaplanmıştır. Sıva malzemesi toprak harçtır. Bazı yapılar da daha sonra betonarme harç kullanılmıştır. Çatıda alaturka kiremit kullanılmıştır. Bayramiç/Yeniköy’de pencere ve çatıda aynı teknikler ve

malzemeler uygulanmış konutlardan birinin dış sıvası toprak harçtan, birinin beton harçtan yapılmıştır (Şekil 4.38).

Şekil 4.38. Muratlar konut yapısı taş yığma konut yapısı ve Bayramiç/Yeniköy taş yığma mutfak yapısı (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Mekânsal kurguda; Muratlar köyündeki konut yapıları incelendiğinde içlerinde bulunan hayvan ahır ve ağılları taş yığma yapıdadır ve konutlardan uzaktadır. Yöre halkının dam diye adlandırdıkları ahır yapıları konutla bitişiktir. Ayrıca köyde eski konut yapılarının içerisinde bulunmayan ıslak hacimlerden banyo ve tuvalet konut yapısının dışında çözümlenmiştir. Bayramiç/Yeniköy ekolojik yerleşkesinde de ıslak hacimler konutlar ve barınakların dışında çözülmüştür. Büyükbaş ve küçükbaş beslenmemektedir. Yerleşkede köpekler için tasarlanan kubbemsi bir taş yığma barınak ve saman balyalarından kümes hayvanları için tasarlanan sera-kümes karma kullanımlı bir yapı yerleşkenin uzağında çözümlenmiştir (Şekil 4.39).

Şekil 4.39. Muratlar köyünde konut bitişiğindeki hayvan ahır ve Bayramiç/Yeniköy ekolojik yerleşkesindeki sera-kümes yapısı ve köpek kulübesi (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Muratlar köyünde bulunan konutların avlusunu çevreleyen birimlerden biri de tarımla geçinmelerinden ve ilçe merkezine olan uzaklıkları da düşünülerek çözümlenmiş erzak depolarıdır bu birimler evin dışında genellikle hayvan ahırına bitişik olarak taş yığma olarak yapılmıştır. Bayramiç/Yeniköy yerleşkesinde de ana ekonomik girdi tarımdır. Tarımla üretilen ürünlerin erzak deposu yerleşke içinde ahşap kagir yapıdır. (Şekil 4.40). Ayrıca yerleşke içinde kerpiç iki kulübe bulunmaktadır.

Şekil 4.40. Muratlar köyü konutun erzak deposu ve Bayramiç/Yeniköy erzak deposu (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Muratlar köyünde genellikle eski tüm konutların iç avlularının çevresinde taş fırın bulunmaktadır. Bayramiç/Yeniköy de ikinci ana dolaşım odağının çevresinde konutla bitişik bir taş fırın harman tuğlası ile yapılmıştır. Fırın taş ile yükseltilmiş harman tuğlası ile kubbe kısmı örülmüş ve toprak sıva ile sıvanmıştır. Kireç renk pigmentleri ve su kullanarak doğal boya ile boyanmıştır (Şekil 4.41).

Şekil 4.41. Muratlar köyünde bir taş fırın ve Bayramiç/Yeniköydeki taş fırın (Bartu 2019-2020 arşivinden alınmıştır)

Bayramiç/Yeniköy ekolojik yerleşkesinde ana geçim kaynağı tarımdan gelen gelirdir. Yerleşke içinde doğa temelli atölye ve kamlar düzenlenerek bu etkinliklerden de gelir sağlanmaktadır. Kendi kendine yeten bir ekonomisi vardır. Yerleşkenin sahip olduğu

ekonomik birikim o dönem orada yaşayan kişiler tarafından kişisel giderleri ve yerleşkenin gerekliliklerinde kullanılmaktadır.

4.4. Görüşmeler ile İlgili Bulgular

Tez çalışması kapsamında; Bu bölümde ekolojik yerleşkeler hakkında bilgilere ilişkin; Çanakkale Ayvacık ilçesine bağlı Ormanya gıda ormanının komşuluğundaki Küçükhusun köy muhtarı Erdoğan Can, Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Sevinç Abla eko-çiftliğinin komşuluğundaki Ahmetçeli köy muhtarı İbrahim Doğan, Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Zeytinli ekolojik ortam yaşam topluluğunun komşuluğundaki Zeytinli köy muhtarı Rıza Beceren, Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Bayramiç/Yeniköy komşuluğundaki Muratlar köy muhtarı Muharrem Savaş ile yapılan görüşmelere ilişkin görüşme bulgularında fiziksel ve sosyo-kültürel bulguları destekler nitelikte bilgiler yer almaktadır.

Kırsal köy yerleşimlerindeki ileri gelen kişilere yapılan görüşmeler sonunda görüşme yapılan kişilerin üzerinde durdukları değerler yoğunluklu ve ortak olarak sosyo-kültürel olmuştur. Küçükhusun köyünde yapılan görüşmede yerleşke içindeki düzen ve yaşam olarak çok fazla bilgilerinin olmadıklarını belirtmiştir. Bu tez kapsamında araştırılan çevre, sürdürülebilirlik, ekoloji, ve ekolojik yerleşke terimlerinden yapılan bu görüşme ile haberdar olduklarını belirtmiştir. Ahmetçeli köyünde köyün ileri gelen kişisi ile yapılan görüşmede ekolojik yerleşke ve ilgili terimlere Sevinç Abla ekolojik yerleşkesi kurulumu ile duyumsadıklarını ve devamında tarım ve orman bakanlığının yaptığı çalışmalarla öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Ekolojik yerleşkeye gelen kişilerin köyün güvenliği noktasında köy halkını huzursuzluğa götürdüğünü, ekolojik yerleşkede ne yaptıkları hususunda bir bilgilerinin olmadıklarını, bu yerleşke üyeleri ile bir araya gelmediklerini belirtmiştir. Zeytinli köy ileri gelen kişisi bu terimlere olan inancını kaybettiğini ve komşuluklarında kurulan ekolojik yerleşke ile sosyo-kültürel olarak etkileşim içerisinde olmadıklarını ve köyün de aynı fikirde olduğunu belirtmiştir. Köyün ekolojik yerleşkesinin içerisinde yaşayan üyeleri güvenli bulmadıklarını, sık değişim gösterdiğini ve bunu köy halkını huzursuz

ettiği yönünde açıklamada bulunmuştur. Ayrıca ekolojik yerleşkedeki yaşam tarzının köyün yaşam tarzından çok uzak olduğunu ve buna köy halkının sıcak bakmadığını belirtmiştir. Muratlar köy ileri gelen kişisi ekolojik yerleşke vb. terimlere Bayramiç//Yeniköy ekolojik yerleşkesi ile birlikte tanıştıklarını belirtmiştir. Ekolojik yerleşkeye ulusal ve uluslar arası ziyaretlerin yapıldığını belirtmiştir. Bu ziyaretlerin geçiş noktasında olmaları sebebiyle gelen kişilere konum tarifleme dışında sosyo-kültürel etkileşimde olmadıkları belirtilmiştir. Yerleşke ile iç içe olmadıklarını yaşayan kişilerin köyle çok irtibat kurmadıkları belirtilmiştir.

Tüm köylerin ileri gelenleri çalışma alanı olarak belirlenen ekolojik yerleşkelerin ekolojik olarak değerlendirirken sadece organik tarımda atalık tohum ve yöntemleri uyguladıklarını belirtmişlerdir. Fakat yerleşkelerin yüzde yüz organik tarım yapmadıklarını belirtmişlerdir. Organik tarım yapılabilmesi için yerleşke çevresinin en az 3 km alanı içerisinde konvensiyonel tarım uygulamasının olmaması gerekliliğini savunmaktadırlar.

5.SONUÇVE TARTIŞMA

Günümüzün hızla kentleşen dünyasında ekolojik dengelerin daha çok bozulmasına engel olmak amacıyla ortaya koyulan yaklaşımlardan biri olan “eko-köy” kavramını ele alan bu tez çalışması teorik ve uygulama olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. İlgili kavramların ulusal ve uluslararası literatürde irdelendiği teorik aşamanın sonunda eko-köy olma kriterleri ve sürdürülebilirlik kriterleri tek bir çizelgede çözümlenmiş ve ortak özellikler belirlenmiştir. Bu özellikler, incelenen örnek eko-köylerde aranmış ve uluslar arası örneklerin ulusal örneklere göre daha çok kriter sağladığı tespit edilmiştir. Özellikle sosyo-kültürel ve ekonomik kriterlerin sağlanması konusunda ulusal örneklerde problemler tespit edilmiştir.

Tezin uygulama aşamasında bir alan çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Türkiye’de Marmara’nın2012 de yapılmış olan Marmaris Turizm Birliği Köyleri Kırsal Turizm Envanter projesi analiz raporunda en fazla ekolojik çiftlik bulunduran 3. bölge, Çanakkale’nin birinci şehir olması ve 2019 yılı GEN’e bağlı on bir eko-köyün çoğunun Çanakkale’de kurulması nedeniyle çalışma alanı olarak belirlenen Çanakkale ili sınırlarındaki dört farklı ekolojik yerleşkenin teorik çalışmalarda belirlenmiş olan sürdürülebilirlik ve eko-köy olma kriterlerini ne kadar sağladığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu örnek yerleşkelerin kuruldukları mevcut kırsal yerleşkelerle karşılıklı ilişkileri analiz edilmiştir. 1991’de düzenlenen IUCN, UNEP ve WWF tarafından ortaya koyulan ve 2015’de Birleşmiş Milletler üye devletleri tarafından oluşturulan 2030 Sürdürülebilir Gelişme Hedefleri (SDG) ne göre sürdürülebilir gelişmenin kriterleri ve eko-köy olma kriterlerini ortak olarak açıklayan 11 madde bağlamında elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlardan hareketle geliştirilen öneriler aşağıda özetlenmektedir. Çıkarımlar ve öneriler sürdürülebilirliğin üç temel bileşeni olan; ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel sürdürülebilirlik başlıkları altında gruplanmıştır.

Ekolojik Sürdürülebilirlik

Yeryüzünde yaşamın ve çeşitliliğin korunması/yaşam döngüsü ve sürdürülebilirlik: Çalışma alanı kapsamındaki tüm ekolojik yerleşkelerde doğal

çeşitliliğin korunması için özellikle tarım uygulamalarında modern uygulamalar ve teknikler kullanıldığı; doğadan elde edilen yabani ürünlerin sürdürülebilirliğinin sağlanabildiği tespit edilmiştir. Ormanya gıda ormanı projesiyle, Sevinç Abla aromatik bitki denemeleriyle, Bayramiç/Yeniköy yapılarında kullandığı yerel malzeme ve tekniklerle bunu sağlamaktadır. Modern teknik ve uygulamaların kırsal yerleşkede yaşayan yerel halkla uygulamalı olarak paylaşılacağı atölyeler düzenlenmesi ve elde edilen ürünlerin köylerin sosyal odakları olan meydanlarında oluşturulacak sergi ve satış birimleriyle desteklenmesi önerilmektedir.

Ekolojik yerleşkelerde yaşayanların; deneme yanılma ile tecrübe edindikleri ve buldukları yerde kolayca üretebildikleri iklim ve toprak yapısına uyumlu aromatik bitki üretimini köy sakinlerine öğretmesi ve tıbbi alanda kullanılan bu bitkilerin pazarının genişletilmesi önerilmektedir.

Toplumların kendi doğal çevrelerini korumalarını sağlamak/ ortak akıl arama ve yönetim:Çalışmada ekolojik toplulukların yerel tarım uygulamalarını yürüttüğü, Bayramiç/Yeniköy ve Ormanya'nın mimari açıdan yereldeki konut örneklerinin benzer malzeme ve tekniklerini devam ettirdiği ve bu yapı geleneğini koruduğu tespit edilmiştir. Fakat ortak akıl ve yönetim kriterini sadece kendi ekolojik yerleşkeleri içindeki sistemle sınırlandırdıkları tespit edilmiştir. Ortak akıl arama ve yönetim kriterinin kırsalda kurulacak bir kooperatif benzeri birliktelik aracılığıyla yerel halkla belli zamanlarda bir araya gelerek paylaşılması önerilmektedir. Bu paylaşımların ortak bir mekanda yapılabilmesi için, kurulacak birlikteliğin ekolojik yerleşke üyeleri ve köy halkının işbirliği ile ve katılımcı bir mimari yaklaşımla tasarlayıp inşa edecekleri veya işlevsiz bir köy evini bu amaç için yeniden işlevlendirerek elde edecekleri bir mekana ihtiyaç vardır. Toplantı, çalıştay gibi uygulamalı işlerin yürütülmesi için bir toplanma alanı, depo ve işlik birimlerini içeren bir mekan önerilmektedir.

Ekonomik Sürdürülebilirlik

Yenilenemeyen kaynak tüketimini azaltmak/yaşam döngüsü ve sürdürülebilirlik: Çalışma alanındaki ekolojik yerleşkelerden Ormanya ve Zeytinli ekolojik

yerleşkelerinde güneş enerjisini dönüştürebilen fotovoltaik panel sistemi uygulaması tespit edilmiştir. Bayramiç/Yeniköy ve Ormanya’da su kaynakların yenilenebilir kaynak olarak kullanımı için hendek ve yağmur suyu gölet uygulamaları tespit edilmiştir. Uygulamaların istatistik olarak, ekolojik ve ekonomik başarı yüzdesi belirlenmelidir. Yenilenemeyen kaynak tüketimine yönelik ekolojik yerleşkelerdeki başarılı uygulamaların kırsal yerleşkedeki yerel halkla bir eğitim platformunda paylaşılması önerilmektedir. Ayrıca eko-köylerde uygulanan dijital ortamda ürün satış olgusu köy halkının ürünlerini satmasına da destek olmalı, dijital satış pratiği köylü halka kazandırılmalıdır.

Doğal çevrenin taşıma kapasitesinin sınırları içinde kalmak / üyelik koşulları:

Ekolojik yerleşkelerin, oluşturdukları yerleşkeye maksimum alabilecekleri kişi sayısını sınırlandırmamış olduğu ve yerleşkeye giriş için herhangi bir üyelik koşulu oluşturmadığı tespit edilmiştir. Diğer yandan, bu durumun kırsal yerleşkedeki halk için bir sorun oluşturduğu da tespit edilmiştir. Ekolojik yerleşkelerin bu koşulu ekolojik, ekonomik ve ek olarak sosyolojik boyutu da göz ardı etmeden oluşturmaları gerekmektedir. Üye sayısı belirlerken ekolojik yerleşkeler tarafından bu kriterlerin göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

Gelen ziyaretçiler; ekolojik yerleşkelerdeki işleri gönüllü olarak yapmaktadır. Yerleşkede yaşayanlar köy sakinlerinin işleri için de belirlenen bir sistemle çalışmalı , aynı şekilde köy sakinleri de benzer bir tutum izleyerek paylaşımcı iş gücü ile yerel ekonomiye destek olunmalıdır.. Bu durum köylü halkın eko-köyde yaşayan üyelerle kaynaşmasını da sağlayacaktır.

Sosyo-kültürel Sürdürülebilirlik

Ortak yaşam ve çıkarları korumak ve saygı göstermek/ vizyon ve amaç: Ekolojik yerleşkelerin amaç ve vizyonlarının olduğu, fakat ortak yaşam ve çıkarları koruma kriterini kırsal yerleşkeyle birlikte sosyo-kültürel olarak sağlayamadıkları tespit edilmiştir. Kırsal yerleşkelerin ekolojik yerleşkelerin amaç ve vizyonlarına sosyal

iletişim anlamında dahil edilmesi, bununla ilgili eş güdümlü çalışmalar yürütülmesi önerilmektedir.

Ekolojik yerleşkelerdeki konuyla ilgili yazılı ve görsel arşiv köy okullarının ve köy sakinlerinin kullanımına açık olacak şekilde ortak bir mekanda bulunmalıdır.. Yerel malzeme ve yapım teknikleri kullanılarak büyük bir kütüphane binası yapılması önerilmektedir. Böylelikle köyde yaşayan çocuklar ve aileleri komşuluklarındaki ekoyerleşkedeki yaşam ve modern uygulamalar hakkında bilgi sahibi olacak, ekolojik yerleşke ve köyün bu bağlamda kaynaşması sağlanacaktır.

Yaşam kalitesini arttırmak / sosyal donatı: Çalışılan ekolojik yerleşkelerden sadece Bayramiç/Yeniköy'ün ayrı bir derslik alanının bulunduğu bunun dışında yerleşkede başka sosyal donatı alanının olmadığı, geriye kalan ekolojik yerleşkelerin hiçbirinde sosyal donatı alanları olmadığı tespit edilmiştir. Ekolojik yerleşkelerin sosyal donatı alanı olarak derslik, sağlık odası vb. donatılarla zenginleştirilmesi önerilmektedir.

Kişisel davranışları ve uygulamaları değiştirmek/ eğitim mekânı olması: Ekolojik yerleşkelerden sadece Bayramiç/Yeniköy ekolojik yerleşkesinin derslik alanı olduğu tespit edilmiştir. Ormanya, Sevinç Abla ve Zeytinli ekolojik yerleşkelerinin atölye ve işlik alanında uygulamalı eğitim verdikleri, bunun için ayrı bir derslik olmadığı tespit edilmiştir. Genellikle kent kökenli katılımcılar ile sağlanan atölye çalışmalarının ve etkinliklerin yanı sıra kırsaldaki köylü halkın kendi teknik ve uygulamalarını aktaracağı eğitimlerin de kurgulanması önerilmektedir. Böylelikle yerel değerler ve yöntemler ile modern ve teknolojik yöntemler harmanlanabilir.

Kalkınma ve korumanın bütünleştirilmesi için ulusal bir çerçeve oluşturmak/ topluluk anayasası: Çalışılan ekolojik yerleşkelerde kalkınma ve koruma için oluşturulmuş yazılı bir düzenlemenin olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum ekolojik yerleşkelerin amaçlarının kırsal yerleşkedeki yerel halk tarafından tam anlaşılmasına ve benimsenmemesine neden olmaktadır. Yerleşkeye girişteki üyelik şartlarının ve belli bir yönergenin olmamasının köy yerleşmesinde güvensizlik hissi oluşturduğu tespit edilmiştir. Ulusal ölçekte fark edilmek ve kabul görebilmek için bu

tür yerleşkelerin sürdürülebilir gelişmeyi sağlamaya yönelik amaç ve hedeflerini belirttikleri, bu konudaki çalışmalarını açıkladıkları yazılı bilgilendirmeler yapmaları önerilmektedir.

Küresel bir ittifak oluşturmak/ ortak akıl arama ve yönetim: Çalışma alanındaki ekolojik yerleşkelerin hiçbirinin uluslararası farklı bir birliktelikle temasta olmadığı tespit edilmiştir. Yerleşkelerin kurulum hikâyelerinde belirttiği örnek aldıkları veya etkilendikleri uluslararası bu tarz yerleşkelerle temas kurmaları ve başarılı uygulamalarından faydalanmaları önerilmektedir. Bilginin ve deneyimlerin paylaşılmasıyla etkinlikler ivme kazanıp daha büyük kitlelere ulaşabilir.

Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli bir eğitim sağlamak ve herkesi yaşam boyu öğrenme fırsatlarına teşvik etmek /eğitim mekânı olması: Çalışma kapsamında ele alınan eko-yerleşkelerin sadece kendi çevrelerindeki insanlara ve genellikle kendileri gibi kentten gelen ziyaretçilerine eğitim verdikleri tespit edilmiştir. Kırsal yerleşkelerin sahip oldukları yerel değer, bilgi ve tekniklerin ve ekolojik yerleşkelerin sahip oldukları modern ekolojik, perma kültür vb. bilgilerle bir etkileşim içinde paylaşılabilceği bir mekan oluşturulmalıdır. Yereldeki halkın terk etmiş olduğu eski metruk konut ve hayvan barınaklarının dönüştürülmesi veya yerel malzeme ve yerel tekniklerle inşa edilecek ortak bir eğitim-atölye mekanı oluşumu önerilmektedir.

Ülkeler içindeki ve arasındaki eşitsizliğin azaltılması / topluluk anayasası: Çalışma alanında ekolojik yerleşkelerin küçük ölçeklerde olmaları ve nüfuslarının buna bağlı olarak daha az olması nedeniyle incelemenin bu kıstasla yapılması gerekliliği tespit edildi. Yerel yönetim güçlerinin desteklemesi ile önce kendi çevresinde bulunan yerel halkla sosyal bir birliktelik sağlanarak, ekolojik iyileştirme çalışmalarının öncelikle bölgede daha sonra da ülkede yayılması yönünde çalışmalar yapılması önerilmektedir. Bu uygulama ile ekolojik, ekonomik ve sosyolojik değerlerin sürdürülebilmesi için gerekliliklerin yazılı olarak oluşturulması önerilmektedir.

Köydeki kadın üreticilerin unutulmaya yüz tutmuş tarım, değerli ürün üretimi vb. uygulamaları, ürünlerin tasarım ve üretim süreçlerini; geleneksel değerlerin korunması

için komşuluklarındaki ekolojik yerleşkelerle bir araya gelip paylaştıkları, öğrettikleri atölyeler kurulmalıdır. Yerel yönetimde bu süreçte aktif rol oynayarak çalışma atölyelerinin ulusal ölçekte yaygınlaşması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması çalışmalarına destek olmalıdır. Böylelikle kadın eliyle kırsal yerleşmeye ekonomik bir girdi sağlanabilir.. Bu süreçte ekolojik yerleşke, kırsal yerleşme ve yerel yönetimlerin eş güdümlü çalışması büyük önem taşımaktadır.

Özetle şunlar söylenebilir; eko-köy ve/ve ya eko-yerleşkeler tarafından kırsal yerleşmelere yapılan müdahalelerin, sürdürülebilirlik kaygısındaki bu yerleşkelerce, ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel uyum içinde sağlamaları gerekmektedir. Ancak, incelenen ekolojik yerleşkelerin sürdürülebilirlik parametreleri çerçevesinde kırsal yerleşkelerle etkileşimlerinin çok zayıf olduğu belirlenmiştir..Bu noktada, ekolojik bir yaşam tarzı benimseyen topluluklar temelde ilke edindikleri sorumluluk paylaşma ve dayanışma kavramlarını kurdukları yerden bağımsız düşünmemelidir. Oluşması gereken etkileşim ve paylaşım ortamı ise buna imkân tanıyacak ortak mekânlar ile mümkün olabilir. Köy ve komşuluğundaki eko-yerleşke sakinlerini bir araya getirecek kapalı, yarı-kapalı ve açık kamusal mekanların yerel değerler göz önünde bulundurularak tasarlanması ve inşa edilmesi son derece önemlidir.

Çalışma kapsamında seçilen ekolojik ve kırsal yerleşkelerde yapılan gözlem ve tespit çalışmalarının yanısıra yaşayan kişilerin görüşleri de değerlendirilmiştir. Ancak, önerilerde yer verilen yerel yönetimlerle konuyla ilgili görüşmeler yapılmamıştır. Bu konuyla ilgili ileride yapılacak çalışmalarda, yerel yönetimlerin görüş ve önerilerinin de dahil edilmesi sağlanmalı ve ekolojik yerleşkelerle ilişkileri incelenmelidir. Böylelikle, kırsal yerleşme ve ekolojik yerleşkelerin organik olarak kurdukları ve/ ve ya kurmaya çalıştıkları ilişkilerin, resmi bağlamda da desteklenebilmesi için öneriler geliştirilebilir..

Bu çalışmanın,mevcut ekolojik yerleşke kurucularına ve üyelerine; bu yerleşkelerde gerçekleştirilen çalışmalar, üstlenilen, görev ve sorumlulukların belirlenmesi konusunda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, çalışmadan elde edilen sonuçlar ve geliştirilen öneriler yeni kurulması düşünülen benzer yerleşkelere, topluluklarını kurma ve mekânsal düzenlerini oluşturma aşamasında yol gösterebilir. Sürdürülebilir kırsal

kalkınma sürecinin önemli paydaşlarından olan köy sakinleri ile misyon ve çalışmalarıyla onlara destek olması gerektiği düşünülen eko-köy/ eko-yerleşke sakinleri arasındaki mekânsal ve sosyo-kültürel ilişkilerin güçlendirilmesine ışık tutacak olan bu çalışma, bu konuda yapılacak çalışmalarda yerel yönetimler için de bir altlık oluşturabilir.

KAYNAKLAR

- Akdur, R. 2005.** Avrupa Birliği ve Türkiye’de Çevre Koruma Politikaları “Türkiye’nin Avrupa Birliğine Uyumu”. Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma Ve Uygulama Merkezi (Araştırma). Ankara.
- Aksu, L. 2011.** Dünya’da ve Türkiye’de Nüfus Analizleri. *Dergi Park*, 0(25) : 219-311.
- Anonim, 1983.** Çevre Kanunu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2872.pdf> - (Erişim Tarihi: 07.02.2019).
- Anonim, 1991.** Caring for the Earth; A Strategy for Sustainable Living, IUCN, UNEP, WWF, Gand, Switzerland.
- Anonim, 2009.** Ekolojik Tarım, <http://ekociftlik.blogspot.com/> - (Erişim Tarihi: 04.04.2019).
- Anonim, 2010a.** <https://ourworld.unu.edu/en/konohana> - (Erişim Tarihi: 17.10.2019).
- Anonim, 2010b.** Konohana Family is an agriculture-based spiritual community at the foot of Mt. Fuji, <https://ecovillage.org/project/konohana-family/> - (Erişim Tarihi: 17.10.2019).
- Anonim, 2012a.** <https://ecovillagebook.org/ecovillages/konohana/> - (Erişim Tarihi: 17.10.2019)..
- Anonim, 2012b.** Marmaris Turizm Köyleri Kırsal Turizm Envanteri Projesi, <https://www.yumpu.com/tr/document/read/14320138/marmaris-turizm-birligi-koyleri-kirsal-turizm-/63> - (Erişim Tarihi: 28.10.2019).
- Anonim, 2013a.** <https://www.facebook.com/CrystalWatersEcoVillage/photos/a.133637443380897/462035303874441/?type=3&theater> - (Erişim Tarihi: 25.10.2019)
- Anonim, 2013b.** <http://kazdagiekoturizm.com/project/kazdaglari-dedetepe-ekolojik-ciftligi/> - (Erişim Tarihi: 28.11.2019).
- Anonim, 2013c.** Güneşköy, <https://www.youtube.com/watch?v=VXPHze3vfyg> - Erişim Tarihi: 28.11.2019).
- Anonim, 2015.** <https://ecovillage.org/project/crystal-waters/> - (Erişim Tarihi: 25.10.2019).
- Anonim, 2016a.** İzlanda’da dünyanın en eski eko-köyü: Solheimar, <https://gazetekarinca.com/2016/12/izlandada-dunyanin-en-eski-ekokoyu-solheimar/> (Erişim Tarihi: 21.10.2019).
- Anonim, 2016b.** Doğal Yaşam, <https://www.youtube.com/watch?v=Gf2-7e06B04> - (Erişim Tarihi: 28.11.2019).
- Anonim, 2016c.** İmece Evi, <https://www.youtube.com/watch?v=WSIPtrQchdw> - (Erişim Tarihi: 26.10.2019).
- Anonim, 2017.** Sólheimar Iceland The cultivation of man and nature, <https://ecovillage.org/project/solheimar-eco-village/> - (Erişim Tarihi: 21.10.2019)
- Anonim, 2018a.** The Indian City Auroville (City of Dawn), <https://bestarticlesforum.com/2018/08/14/the-indian-city-auroville-city-of-dawn/> - (Erişim Tarihi: 10.07.2019).
- Anonim, 2018b.** https://www.instagram.com/konohana_family/ - (Erişim Tarihi: 15.10.2019).
- Anonim, 2019a.** Why does environment under review matter? <https://www.unenvironment.org/explore-topics/environment-under-review/about-environment-under-review> - (Erişim Tarihi: 02.02.2019).

- Anonim, 2019b.** Sanayi Devrimi, https://www.wikizero.com/tr/Sanayi_Devrimi - (Erişim Tarihi: 08.03.2019)
- Anonim, 2019c.** T.C.Anayasası 56.Madde, <https://www.saglik.gov.tr/TR,11472/tcanayasasi-56madde.html> - (Erişim Tarihi: 08.03.2019).
- Anonim, 2019d.** Online Etymology Dictionary. <https://www.etymonline.com/word/sustain> - (Erişim Tarihi: 01.03.2019).
- Anonim, 2019e.** Sustainable Development Goals, <https://www.tr.undp.org/content/turkey/en/home/sustainable-development-goals.html> - (Erişim Tarihi 10.03.2019).
- Anonim, 2019e.** Background on the goals, <https://www.tr.undp.org/content/turkey/en/home/sustainable-development-goals/background/> - (Erişim Tarihi: 10.03.2019).
- Anonim, 2019f.** What is an ecovillage?, <https://ecovillage.org/projects/what-is-an-ecovillage/> (Erişim Tarihi: 01.04.2019).
- Anonim, 2019g.** What is an ecovillages? <https://gaia.org/global-ecovillage-network/ecovillage/> - (Erişim Tarihi: 04.04.2019).
- Anonim, 2019h** Sürdürülebilirlik öncüsü, <https://www.context.org/about/who-we-are/robert-gilman/> - (Erişim Tarihi: 10.04.2019).
- Anonim, 2019i.** Context Institute Kurucu Ortağı, <https://www.context.org/about/who-we-are/diane-gilman/> - (Erişim Tarihi: 10.04.2019).
- Anonim, 2019i.** "Rules of Thumb" for Starting an Ecovillage, http://www.ecovillagenewsletter.org/wiki/index.php/%22Rules_of_Thumb%22_for_Starting_an_Ecovillage - (Erişim Tarihi:01.07.2019).
- Anonim, 2019j.** Japanese Ecovillage Conference, 2009, http://www.ecovillagenewsletter.org/wiki/index.php/Japanese_Ecovillage_Conference_2009 – (Erişim Tarihi: 05.07.2019).
- Anonim, 2019k.** About The Foundation for Intentional Community, <https://www.ic.org/foundation-for-intentional-community/> -(Erişim Tarihi: 06.07.2019).
- Anonim 2019l.** Gaia Trust History. <https://gaia.org/gaia-trust/about-gaia-trust/> - (Erişim Tarihi: 05.07.2019).
- Anonim, 2019m.** Toprak ve Arazi Sınıflandırılması Standartları Teknik Talimatı, https://www.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Mevzuat/Talimatlar/ToprakAraziSiniflamasiStandartlariTeknikTalimativeIlgiliMevzuat_yeni.pdf - (Erişim Tarihi: 07.07.2019).
- Anonim, 2019n.** Toprak Yapısı ve Nitelikleri, <https://isparta.ktb.gov.tr/TR-71023/toprak-yapisi-ve-nitelikleri.html> - (Erişim Tarihi: 07.07.2019).
- Anonim, 2019o.** Auroville Şafağın Kenti, <https://yeryuzudernegi.org/2018/05/02/auroville-safagin-kenti/> - (Erişim Tarihi: 10.07.2019).
- Anonim, 2019ö.** The Process – from Design Submission to Design Implementation, <http://www.matrimandir.org/design-call/> - (Erişim Tarihi: 11.07.2019).
- Anonim, 2019p.** Visitor's Centre: Your exploration of Auroville begins here, <https://www.auroville.org/categories/43> - (Erişim Tarihi: 01.09.2019).
- Anonim, 2019r.** <https://www.facebook.com/OekodorfSiebenLinden/photos/a.463266630550376/956753381201696/?type=3&theater> – Erişim Tarihi: 10.08.2019)
- Anonim, 2019s.** <https://siebenlinden.org/de/sieben-linden-als-zukunftskommune/> - (Erişim Tarihi. 10.10.2019).

- Anonim, 2019t.** Sieben Linden als Zukunftskommune, <https://siebenlinden.org/de/siebenlinden-als-zukunftskommune/> - (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- Anonim, 2019u.** <https://www.facebook.com/ecovillageithaca/photos/a.342417896090/459339246090/?type=3&theater> – (Erişim Tarihi: 10.10.2019)
- Anonim, 2019ü.** <https://ecovillageithaca.org/live/neighborhoods/> - (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- Anonim, 2019v.** <https://www.facebook.com/ecovillageithaca/photos/a.10155143642776091/10155143646646091/?type=3&theater> - (Erişim Tarihi: 11.10.2019).
- Anonim, 2019y.** <http://www.ecoovilas.com/projetos/ecoovila-1> - (Erişim Tarihi: 11.10.2019).
- Anonim, 2019z.** <http://brunsecovillage.com.au/about-bruns-eco-village/what-is-an-eco-village/> - (Erişim Tarihi 12.10.2019).
- Anonim, 2019aa.** History of Sólheimar, <http://www.solheimar.is/en/solheimar/history-of-solheimar/> - (Erişim Tarihi: 20.10.2019).
- Anonim, 2019ab.** <http://www.solheimar.is/solheimar/kort-af-solheimum/> - (Erişim Tarihi: 20.10.2019).
- Anonim, 2019ac.** <https://flatmates.com.au/1-bed-conondale-4552-P511366> -(Erişim Tarihi: 25.10.219).
- Anonim, 2019ad.** Crystal Waters Australia’a original Permaculture EoVillage, <https://crystalwaters.org.au/> - (Erişim Tarihi: 25.10.2019).
- Anonim, 2019ae.** <https://www.sarvodaya.org/about-us> - (Erişim Tarihi:25.10.2019).
- Anonim, 2019af.** <https://www.mk Gandhi.org/articles/articleindex.htm> - (Erişim Tarihi: 26.10.2019).
- Anonim, 2019ag.** Sarvodaya Shramadana Movement Comprehensive Awakening and Well-being of All, <https://ecovillage.org/project/sarvodaya-shramadana-movement/> - (Erişim Tarihi: 25.10.2019).
- Anonim, 2019ah.** <https://www.flickr.com/photos/sarvodaya/albums> - (Erişim Tarihi: 25.10.2019).
- Anonim, 2019ai.** <https://www.sarvodaya.org/rural-technical-services-unit> - (Erişim Tarihi: 26.10.2019).
- Anonim, 2019aj.** <https://www.sarvodaya.org/collected-works-vol-1> - (Erişim Tarihi: 26.11.2019).
- Anonim, 2019ak.** <http://www.bayramicyenikoy.com/sayfala.asp?id=26> –(Erişim Tarihi: 28.11.2019).
- Anonim, 2019al.** <https://www.guneskoy.org.tr/guneskoy/guneskoy-hakkinda> - (Erişim Tarihi: 28.11.2019).
- Anonim, 2019am.** Yeryüzü Dernei Pamukova Yerleşkesi, <https://www.ekoharita.org/project/yeryuzu-dernegi-pamukova-yerleskesi/> - (Erişim Tarihi: 29.11.2019).
- Anonim, 2019an.** <http://www.ekokoy.yeryuzudernegi.org/> - (Erişim Tarihi: 29.11.2019).
- Anonim, 2019ao.** <https://www.canakkale.bel.tr/tr/sayfa/icerik/0/0/1126> - (Erişim Tarihi: 01.12.2019)

- Anonim, 2019aö.** <http://www.investincanakkale.com/tr/26974/CANAKKALEDE-YENILENEBILIR-ENERJI> - (Erişim tarihi:20.12.2019)
- Anonim, 2019ap.** <http://www.investincanakkale.com/tr/26895/CANAKKALEDE-TARIM-VE-HAYVANCILIK> - (Erişim tarihi:20.12.2019)
- Anonim, 2019ar.** <https://www.canakkalematbuat.com/> - (15.12.2019)
- Anonim, 2019as.** <https://on5yirmi5.com/dosya/turkiyenin-illeri/17-canakkale-hakkinda-genel-bilgi/> - (Erişim Tarihi: 05.12.2019).
- Anonim, 2019aş.** <http://bolge2.ormansu.gov.tr/2bolge/duyurular/canakkaleeyleml.pdf> - (Erişim Tarihi:15.12.2019)
- Anonim, 2019at.** <http://www.canakkale.gov.tr/bayramic> - (Erişim Tarihi:05.12.2019)
- Anonim, 2019au.** <https://drive.google.com/file/d/0B2NdXd6yIFCSaFpUYWMyZzdRQ3E1azA2U3dZQTBRdw/view> - (Erişim tarihi: 20.12.2019)
- Anonim, 2019aü.** <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> - (Erişim Tarihi: 25.01.2020)
- Arslan, Durmuş Z. 2008.** Türkiye’de Sürdürülebilir Mimari, Mimarlık Dergisi 340, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=290&RecID=1701> – Erişim Tarihi: 24.10.2019).
- Asımgil, B. 2017.** XVI. Yüzyıldan Günümüze Eko-Köylerin Tanımlama Yaklaşımlarına Göre Karakteristik Özelliklerinin Saptanması. *Trakya University Journal of Engineering Sciences*, 18(2): 95-111.
- Aydınlı, H., Çiftçi S. 2015.** Türkiye’de Kır-Kent Kavramlarının Değişen Niteliği ve Mevzuatın Sürece Etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54): 192-200.
- Babaoğlu, M. (2006).** Dünya’da Organik Tarım Uygulamaları, Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri. Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü. <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/ttae/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=65> – (Erişim Tarihi: 15.10.219)
- Babe, R. 2006.** Culture of Ecology: Reconciling Economics and Enviroment. University of Toronto Press. London. https://books.google.bi/books?id=NLVIV89liUoC&printsec=frontcover&hl=fr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false - (Erişim Tarihi: 12.10.2019).
- Barry, John. 2007.** Environment and Social Theory. Routledge2 Park Square, Milon Park, ABD 345p. (Erişim Tarihi: 07.11.2019).
- Barton, H. M, G., Rihard, G. 2003.** Shaping Neighborhoods: A Guide for Health, Sustainability and Vitality, Taylor and Francis, Spon Press, New York, 136-144, 2003. https://books.google.com.tr/books?id=SnBf4PGntpwC&pg=PP4&lpg=PP4&dq=Shaping+Neighborhoods:+A+Guide+for+Health,+Sustainability+and+Vitality,+Taylor+and+Francis,+Spon+Press,+New+York&source=bl&ots=MjyJrbRL3y&sig=ACfU3U0oEvYRnSuYk8znXhWPOvWTb8q-Hw&hl=tr&sa=X&ved=2ahUKEwjO18yOoYjpAhXzmFwKHT_2AucQ6AEwAXoECAgQAQ - (Erişim Tarihi: 12.11.2019).
- Bhat, R. 2017.** Sustainability Challenges in the Agrofood Sector. John wiley & sons ltd, UK, 692p.(Erişim Tarihi: 11.10.2019).
- Çamurcu, H.** Dünya Nüfus Artışı ve Getirdiği Sorunlar. *Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Dawson, J. 2012.** Eko-köyler Sürdürülebilirliğin Yeni Ufukları. Sinek Sekiz Yayınevi, İstanbul 140s.
- Doğan, A. 2018.** Eko-köy Findhorn findhorn topluluğu. Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 299s.

- Egel, H., Yaşar H., Volkan İ. 2007.** Ekolojik Mimarlık ve Planlama Ulusal Sempozyumu/Ecologic Architecture and Planning Symposium, 27-28 Nisan 2007, Mimarlar Odası Antalya Şubesi, Antalya.
- Erdede, S.B., Bektaş, S. 2014.** Ekolojik Açından Sürdürülebilir Taşınmaz Geliştirme ve Yeşil Bina Sertifika Sistemleri. *Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 6,(1):1-12.
- Ersoy, H.Y. 2010.** “Kırsal Alanda Yöresel Mimari Özelliklerin Belirlenmesi” Projesi ve Kayseri Örneği Üzerinde Bir Araştırma ve Öneri Üzerine. *Mimarlık Dergisi*, 351. - <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=365&RecID=2290> (Erişim Tarihi: 19.12.2019)
- Ertürk, H. 2018a.** Çevre Politikası. Ekin Yayınevi, Bursa, 654 s.
- Ertürk, H. 2018b.** Çevre Bilimleri. Ekin Yayınevi. Bursa, 324s.
- Fişek, N. 1982.** Sağlık Nüfus ve Çevre. Nüfus ve Çevre Konferansı, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, http://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_2/17.html - (Erişim Tarihi: 02.04.201).
- Gilman, R. 1991.** The Eco-village Challenge. In Context Institute, <https://www.context.org/iclib/ic29/gilman1/> (Erişim Tarihi: 12.11.2019).
- Güleryüz, M. 2013.** Bir Ütopya Hareketi Olarak Eko-köyler: Türkiyedeki Örnekler Üzerine Bir İnceleme. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Kültür Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Goodland, R. 1995.** The Concept of Environmental Sustainability. Annual Review of Ecology and Systematics, 1-24. (Erişim Tarihi: 11.10.2019).
- Hasol, D. 1993.** Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü . Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 500 s.
- Jackson, H., Jackson, R. 2004.** Global Ecovillage Network History. https://gaia.org/wp-content/uploads/2016/07/HJackson_GEN-History.pdf - (Erişim Tarihi:01.07.2019).
- Kara, E. 2014.** Ekolojik Kaygı Temelli Yerleşimlerde Sürdürülebilirlik Paradigmasının Farklı Boyutlarıyla İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Keleş, R., Hamamcı, C. 1993.** Çevre Bilim. İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 368 s.
- Keleş, R., Hamamcı, C., Çoban, A. 2009.** Çevre Politikası. İmge Kitabevi Yayıncılık. Ankara, 663s.
- Kellog, S., Pettigrew, S. 2013.** Şehirdekiler İçin Sürdürülebilir Yaşam Rehberi. Sineksekiz Yayınevi, İstanbul, 187s.
- Kim, J. 1998.** Introduction to Sustainable Design, National Pollution Prevention Center, Michigan USA. <http://www.umich.edu/~nppcpub/resources/compendia/ARCHpdfs/ARCHdesIntro.pdf> (Erişim Tarihi:10.10.2019).
- Kışlaoğlu, M., Berkes, F.1999.** Çevre ve Ekoloji. Remzi Kitabevi, İstanbul, 270s.
- Kunt, M., Gürbüzler, D., Erkal, İ.F., Hacıhasanoğlu, S., Özer, E. 2016.** Türkiye Çevre Durum Raporu. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Çevre Yönetim ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı. Ankara.
- Kurtuluş, V.B. 2018.** Sürdürülebilir Koruma için Kırsal Mimari ve Yaşamın Bütünlüğünü Anlamak Çomakdağ Yöresi Örneği. *Doktora Tezi*, ODTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Ankara.
- Lıtfın, K.T. 2017.** Eko-köyler Sürdürülebilir Toplum İçin Dersler. Alfa Basım Yayınevi, İstanbul, 288s.

- Marx, K., Hengels, F. 1976.** Nüfus Sorunu ve Malthus. Sol Yayınları. Ankara, 295s. (Erişim Tarihi: 09.11.2019).
- MORELLI, John .2011.** Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals. Journal of Environmental Sustainability, 1(1), 1-9. (Erişim Tarihi: 08.11.2019).
- Munasinghe, M. 1992.** Environmental Economics and Sustainable Development. The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. USA, 122p. <http://documents.worldbank.org/curated/en/638101468740429035/pdf/multi-page.pdf> (Erişim Tarihi: 10.10.2019).
- Næss, A .1973.** The Shallow and the Deep, Long-Range Ecology Movement. *Inquiry* 16: 95-100.
- Oliver, T. 2014.** The Senegalese Ecovillage Network: The Past, Present and Future, https://ecovillage.org/sites/default/files/files/5_report_senegalese_ecovillage.pdf - (Erişim Tarihi:12.10.2019).
- Önder, T. 2003.** Derin Ekoloji Üzerine . *Liberal düşünce*, 30-31:95-111.
- Özbirinci, Y. 2016.** Türkiye'deki eko-köy girişimleri. Gaia Sürdürülebilir Yaşam Dergisi,-(8):72-77, <https://gaiadergi.com/pdf/Dergi/ftw396f90b1a/Subat-2016.pdf> - (Erişim Tarihi: 25.10.2019).
- Ülgen, M.A. 2019.** Sözlü görüşme. Bayramiç ilçesi Muratlar köyü, Çanakkale, (Görüşme tarihi: 12.07.219).
- Rose, J. 2018.** Eko-köyler: Yeni Rotamız. Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 144s.
- Sev, A. 2009.** Sürdürülebilir Mimarlık, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları. İstanbul, 223s.
- Sezgin, Haluk. 1984.** Vernaküler mimari ve günümüz koşullarındaki durumu. Mimarlık Dergisi. 201/3-4 44-47.
- Şekerli, S. 2018.** Tarım Turizmi (TaTuTa) Projesi kapsamında Faaliyet Gösteren Ekolojik Çiftliklerde Bir Araştırma: İzmir İli Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. İzmir Katip Çelebi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Şen, H., Kaya, A., Alpaslan, B. 2018.** Sürdürülebilirlik Üzerine Tarihsel ve Güncel Bir Perspektif. *Ekonomik Yaklaşım Derneği Dergisi*, 29(107): 1-47.
- Şimşek, O. 2016.** Alternatif Bir Ekolojik Yaşam Modeli: TaTuTa (Ekolojik Çiftliklerde Tarım Turizmi ve Gönüllü Bilgi, Tecrübe Takası) PROJESİ. *Yüksek Lisans Tezi*, CÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Sivas.
- Tamkoç, G. 1994.** Derin Ekolojinin genel çizgileri. *Birikim*, 57-58: 87-91.
- Tiryaki, S. 2012.** Sürdürülebilir Yerleşim Modelleri Olarak Ekolojik Köyler. *Yüksek Lisans Tezi*, Yeditepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Urry, John, 1999.** Mekânları Tüketmek, Çev: Rahmi G. Ögdül, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Walker, L. 2016.** Eko-köy İthaca. Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 272s.
- Yavuz, F. 2005.** Türkiye'de Tarım. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, https://www.tarimorman.gov.tr/SGB/Belgeler/yayinlar/turkiyede_tarim.pdf - (Erişim Tarihi: 09.03.2019).
- Yeang, K. 2012.** Ekolojik Tasarım Rehberi. Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul 472 s.
- Yedekçi, G. 2015.** Doğayla Tasarlamak Biyomimikri ve Geleceğin Mimarlığı. Mimarlık Vakfı İktisadi İşletmesi, İstanbul 2 s.

Yücel, Ç. 2012. Ekolojik Yapı Estetik İlişkisinin Deneysel Olarak İrdelenmesi. *Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı, Ankara.

Zeybek, O. 2016. İlginç hikayesiyle göze çarpan bir eko-köy: Auroville. *Gaia Dergi*, <https://gaiadergi.com/ilginc-hikayesiyle-goze-carpan-bir-ekokoy-auroville/> - (Erişim Tarihi: 10.07.2019).

EKLER

EK 1	Görüşme Formu 1
EK 2	Görüşme Formu 2
EK 3	Görüşme Yapılan Kişiler ve Genel Bilgiler
EK 4	Yapılan Görüşmeler

EK 1 Görüşme Formu 1

KIRSAL YERLEŞMELER VE EKO-KÖYLER ARASINDAKİ ETKİLEŞİMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ ÖRNEK: ÇANAKKALE

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı kapsamında gerçekleştirilmekte olan ‘Kırsal Yerleşmeler ve Eko-köyler Arasındaki Etkileşimin Sürdürülebilirlik Bağlamında Değerlendirilmesi Örnek Çanakkale’ başlıklı Yüksek lisans tezi için yürütülmektedir. Çalışmanın amacı Çanakkale ilinde bulunan ekolojik yerleşkeler ile civar köy veya köyler arasındaki etkileşimin sürdürülebilirlik bağlamında değerlendirmesini ortaya koymaktır. Etik kurallarla uygun olarak katılımcıların vereceği bilgilerin gizli tutulacağı ve sadece araştırma amaçlı kullanılacağını temin ederiz. Soruları cevaplayarak sağlayacağınız katkılar için teşekkür ederiz.

EKO YERLEŞKELERDE YAŞAYANLAR İÇİN GÖRÜŞME FORMU

Kişisel bilgiler

1. Cinsiyet:
2. Doğum Yeri ve Yaşı:
3. Öğrenim Durumu:
4. Meslek:
5. Medeni Durum:
6. Çocuk sayısı:
7. Bu yerleşkede yaşama süresi:
8. Daha önceki yaşam alanı:

Yerleşkeyle İlgili Bilgiler:

1. Kuruluş Yılı:
2. Konut Sayısı:

3. Mevcut Nüfus: Kuruluş Nüfusu:
4. Kuruluş Türü:
5. Kuruluş Amacı:
6. Yer seçimi Kriterleri:
7. Destek Birim sayısı ve Türü:

GENEL SORULAR

1. Sizin için sürdürülebilirlik nedir?
2. Bundan önce hiç sürdürülebilirlik-ekoloji-ekolojik yerleşke- doğa-eko-köy temelli girişimlerin içinde bulundunuz mu?
3. Ekolojik yerleşkenizi nasıl tanımlarsınız? (Eko-köy, Eko-çiftlik, Ekolojik topluluk vb)
4. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurucu profilini tanımlar mısınız?
5. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeler hakkında bilgileriniz nelerdir?
6. Eko-köyler hakkındaki bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?
7. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeyi kurarken önemli gördüğünüz sorun(lar) nelerdi?
8. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurmanıza sebep olan sizi buna iten en önemli sebep nedir /nelerdir?
9. Bu yerleşkeyi oluşturma aşamalarınız nasıl gerçekleşti? (Kaç yılında, kaç kişiyle, Hangi ölçüde bir arazi ile?)
10. Ekolojik sürdürülebilirlik sizin için neden önemlidir?
11. Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanması için yapılması gereken en öncelikli üç şeyi tanımlar mısınız?
12. Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanmasına destek olabilmek için siz nasıl çalışmalar yürüttünüz?

EKOLOJİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

1. Bulduğunuz yerleşkede /eko-köyde ne tip konutlar var?
2. Yerleşkedeki yapıların konumlarını belirlerken nelere dikkat ettiniz?
3. 'Ekolojik ayak izi' kavramı sizin için ne ifade ediyor?

4. Yapı malzemesi seçimi, yönetimi ve kullanımında hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz?
5. Malzeme vb temin ve taşınmasında ekolojik kaygılarınız oldu mu?
6. Yapılan konutlar için kullanılan enerji nasıl sağlandı?
7. Yenilenebilir/ Sürdürülebilir enerji kaynaklarından yararlanıyor musunuz?
8. Eko yerleşkedeki yapılar ömrünü tamamladıktan sonrası için nasıl bir senaryo öngörüyorsunuz?
9. Eko yerleşkenizde tarımı ne şekilde yapıyorsunuz?
10. Eko-köy/ekolojik yerleşkede yaşadığınız için mutlu musunuz? Sizi mutlu eden en önemli etken nedir?
11. Eko-köyde/Ekolojik yerleşkede tasarladığınız ve/veya yaptığınız konutta yaşamaktan memnun musunuz?
12. Yaşadığınız eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin, avantajlarını ve dezavantajlarını sıralayabilir misiniz?
13. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ekolojik açıdan sürdürülebilir midir?

SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

1. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke nasıl yönetilmektedir? Yönetim şekli neye göre şekillendi?
2. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulmadan önce yatırım nasıl sağlandı? Destekçileriniz var mıydı? Hangi kurumlar/kişiler?
3. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduktan sonra kendini finanse etme durumu nasıl sağlandı?
4. Sosyo-kültürel ve ekonomik döngüde görev ve sorumluluklar nasıldır?
5. Alternatif yenilenebilen enerji kaynağı tasarruf sağlıyor mu? Ne kadar sağlamakta?
6. Eko yerleşkedeki ekonomik gücün toplum üzerindeki etkisi göz önüne alındığında geleceğe ilişkin baş güçlerin karar alma süreç ve uygulamalara faydası olacağına inanıyor musunuz?
7. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduğu yer itibari ile komşuluğundaki yerleşke ile iletişim halinde midir?

8. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke civarındaki köylerde yaşayan kişilerle iletişim kurma amacınız nedir?
9. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin komşuluğundaki köylere etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Evet/Hayır ise de nasıl?
10. Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkelerin civar köylere bir etkisinin olması gerektiğine inanıyor musunuz?
11. Bulduğunuz eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ve yakınındaki köy arasındaki farkları kısaca açıklayınız?
12. Bu tarz eko yerleşkelerin artması gerektiğine inanıyor musunuz? Neden?
13. Bu konuda alanla ilgili kurum, kuruluş, kişi vb kişilerden geri bildirim alıyor musunuz?
14. Yaşadığımız yerleşkeler (eko-köy, eko-çiftlik vb) sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sürdürülebilir mi?

EK 2 Görüşme Formu 2

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı kapsamında gerçekleştirilmekte olan ‘Kırsal Yerleşmeler ve Eko-köyler Arasındaki Etkileşimin Sürdürülebilirlik Bağlamında Değerlendirilmesi Örnek Çanakkale’ başlıklı Yüksek lisans tezi için yürütülmektedir. Çalışmanın amacı Çanakkale ilinde bulunan ekolojik yerleşmeler ile civar köy veya köyler arasındaki etkileşimin sürdürülebilirlik bağlamında değerlendirmesini ortaya koymaktır. Etik kurallarla uygun olarak katılımcıların vereceği bilgilerin gizli tutulacağı ve sadece araştırma amaçlı kullanılacağını temin ederiz. Soruları cevaplayarak sağlayacağınız katkılar için teşekkür ederiz.

EKO-KÖY /EKO YERLEŞKE KOMŞULUĞUNDAKİ KÖYDE YAŞAYANLAR İÇİN GÖRÜŞME FORMU

Kişisel bilgiler

1. Cinsiyet:
2. Doğum Yeri ve Yaşı:
3. Öğrenim Durumu:
4. Geçim Kaynağı:
5. Medeni Durum:
6. Çocuk sayısı:
7. Bu köyde yaşama süresi:
8. Daha önceki yaşam alanı:

Yerleşkeyle İlgili Bilgiler:

1. Kuruluş Yılı:
2. Konut Sayısı:
3. Mevcut Nüfus: Kuruluş Nüfusu:
4. Sosyal içerikli bina:

GENEL SORULAR

1. Ekoloji, sürdürülebilirlik, eko-köy, eko yerleşke, eko çiftlik kavramlarını daha önce duydunuz mu?
2. Bu kavramlar hakkında bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?
3. Ekoloji ve sürdürülebilir yaşam disiplinleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Daha önce köyünüz için eko-köy/eko-çiftlik vb. girişimlerde bulunuldu mu? Bahsedebilir misiniz?
5. Sizin için sürdürülebilirlik ne anlama gelmektedir?

EKOLOJİK-EKONOMİK-SOSYO-KÜLTÜREL KONULARA İLİŞKİN SORULAR

1. Şuan nasıl bir konutta yaşıyorsunuz?
2. Evlerinizi inşa ederken yapımdan önce /sırasında ve sonrasında nasıl bir yol izlemektesiniz?
3. Ne tür tip konutların bir ekolojik yerleşkede olması gerektiğini düşünüyorsunuz?[Malzeme, üretim, enerji vb.]
4. Komşuluğunuzdaki yerleşkeyi nasıl tanımlarsınız? (Eko-köy, eko-çiftlik vb.)
5. Ekolojik yerleşkelerin çevrelerindeki köylere bir etkisi var mıdır?
6. Ekolojik yerleşkelerin avantaj ve dezavantajı nelerdir?
7. Sizce ekolojik yerleşke/eko köy/eko çiftlik ile köyünüz arasında farklar ve benzerlikler nelerdir?
8. Yakın çevrenizdeki ekolojik yerleşke ile iş birliği içerisinde misiniz? Nasıl? Olmak ister misiniz?
9. Eko-köyün /eko yerleşkenin/ eko-çiftliğin kurulmasının köyünüze ekonomik olarak bir katkı sağladığını düşünüyor musunuz?
10. Eko-köyler veya tanımladınız eko topluluklar, sürdürülebilir birer topluluk olmak amacıyla yerleşim yerinizi komşuluğunda kuruyorlar. Sizce bu amaçlarını yerine getirebiliyorlar mı?
11. Amaçlarındaki sürdürülebilir kaygıları ne ölçüde yerine getiriyor veya getiremiyor? Sizce nedeni nedir?

12. Komşuluğunuzdaki bu sürdürülebilir temelli topluluklardan beklentileriniz nelerdir? Bu konu hakkında istek/görüş ve önerileriniz nelerdir?
13. Köylerin gelişmesi ve yaşamak amacıyla tercih edilmesi için ne tür aktiviteler ve destekler olmalıdır? Önerilerinizi açıklar mısınız?

EK 3 Görüşme Yapılan Kişiler ve Genel Bilgiler

Ekolojik yerleşke sahipleri ile görüşmeler

K1: Ormanya Gıda Ormanı Kurucusu ve Çamtepe Ekolojik yaşam Topluluğu kurucu üyesi Burhan Eltan

K2: Sevinç Abla Ekolojik çiftliği kurucusu Sevinç Özkaya

K3: Zeytinli Ekolojik Ortak Yaşam Topluluğu kurucu sakini Eray İnce

K4: Bayramiç Yeniköy eko-köyü kurucu üyesi Mustafa Alper Ülgen

K5: Harmonia Ekolojik Tasarım Stüdyosu kurucu üyesi Melih Aşanlı

Köyün İleri Gelenleri ile Yapılan Görüşmeler

K6: Çanakkale Ayvacık ilçesine bağlı Ormanya Gıda ormanının komşuluğundaki Küçükhusun köy muhtarı Erdoğan Can

K7: Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Sevinç Abla eko-çiftliğinin komşuluğundaki Ahmetçeli köy muhtarı İbrahim Doğan

K8: Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Zeytinli ekolojik ortam yaşam topluluğunun komşuluğundaki Zeytinli köy muhtarı Rıza Beceren

K9: Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Bayramiç/Yeniköy komşuluğundaki Muratlar köy muhtarı Muharrem Savaş

Kişisel Bilgiler								
Cinsiyet	Doğum Yeri ve Yaşı	Öğrenim Durumu	Meslek	Medeni Durum	Çocuk sayısı	Yerleşkede yaşam süresi	Önceki yaşam alanı	
K1	Erkek	İstanbul/46	Lisans	Zeytinlik Danışman Yüklenici	Bekar	1	6 yıl	Apartman dairesi
K2	Kadın	Bayramiç Ahmetçeli köyü/54	Lise	Çiftçi	Evli	1	14 yıl	Köydeki evi
K3	Erkek	İstanbul/-	Lisans	Çiftçi	Bekar	-	6 yıl	Apartman Dairesi
K4	Erkek	ŞanlıUrfa /49	Lisans	Çiftçi	Evli	1	10	Apartman Dairesi
K5	Erkek	İstanbul/39	Lisans	Tasarımcı	Evli	1	5 yıl	Kırsal arazi

Yerleşke İle İlgili Bilgiler

	Kuruluş Yılı	Konut sayısı	Mevcut nüfus / Kuruluş Nüfus	Kuruluş Türü	Kuruluş Amacı	Yer Seçim Kriterleri	Destek Birim Sayısı ve Türü
K1	2010	2	-/3	Eklektik	Sistemin vaat ettiklerini terk edip kendi yaşam alanını oluşturmak	Fiyat Uygunluğu	Kendi Sermaye
K2	2005	2	4-20/4	Eklektik	İnsanlarla iç içe ve mevcut ekolojik yaşantıyı sürdürmek	Kendi Arazisi Olması	Ata mirası ve arazisi
K3	2013	4	Değişken/5	Eklektik	İnsanın kendi öznesini bulmasını sağlamak	Yol ve Su kaynağına yakınlık	Kendi imkanları ve bu hayata değer verenler
K4	2011	4	6/6	Eklektik	Ekolojik bir yaşam kurmak	İlaçsız Tarım yapılan Arazi ve Susuz Tarım	Kendi Sermayesi
K5	2014	2	3/3	Eklektik	-	Doğa oluşumları	-

Kişisel Bilgiler								
	Cinsiyet	Doğum Yeri ve Yaşı	Öğrenim Durumu	Geçim Kaynağı	Medeni Durum	Çocuk sayısı	Köyde yaşama süresi	Önceki yaşam alanı
K6	Erkek	Ezine/49	İlkokul	Çiftçilik	Evli	2	49 yıl	Kırsaldaki şimdiki ev
K7	Erkek	Ezine/48	Ortaokul	Ayvancılık ve Çiftçilik	Evli	1	48 yıl	Kırsaldaki Kira
K8	Erkek	Ezine/40	İlkokul	Çiftçilik	Evli	2	40 yıl	Kırsaldaki şimdiki ev
K9	Erkek	Muratlar/48	İlkokul	Çiftçilik	Evli	2	48 yıl	Kırsaldaki şimdiki evi

Yerleşke İle İlgili Bilgiler

	Kuruluş Yılı	Konut sayısı	Mevcut nüfus / Kuruluş Nüfus	Sosyal içerikli bina
K6	Tahmini 1870	160	169/ 3-4	Cami, sağlık ocağı, muhtar tüzel kişiliğe ait kahvehane ve bitişiğinde muhtar odası
K7	Cumhuri yetten Sonra	120+	217/-	Cami, petrol ofisi, kıraathane, okul (işlev yok), öğretmenler için lojman, sağlık ocağı, muhtarlık binası, misafirhane (köy tüzel kişiliğe ait) , restoran, SS. Tarım Kredi Kooperatifinin yağhanesi, terzi
K8	Cumhuri yet sonrası	140	80/-	Sağlık ocağı, kooperatif binası ve cami
K9	1400lü yıllar	260	500/-	Cami, okul, muhtarlık, kooperatif binası, süt toplama merkezi, kıraathane, hayır – ramazan ve düğünler için sosyal tesis

EK 4 Yapılan Görüşmeler

K1: Ormanya Gıda Ormanı Kurucusu ve Çamtepe Ekolojik yaşam Topluluğu kurucu üyesi Burhan Eltan'ın verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Sizin için sürdürülebilirlik nedir?

Tüm bu sosyal ekonomik ve ekolojik bağlamda karşılıklı alveriş sonrasında alveriş sahiplerinin fayda sağlayıp, alışveriş sonucu, bu olayın dışında kalan tüm öğelerin de zarar görmemesidir.

Bundan önce hiç sürdürülebilirlik-ekoloji-ekolojik yerleşke- doğa-eko-köy temelli girişimlerin içinde bulundunuz mu?

Belli bir oluşumun içinde bulunmadım fakat bu konu ile ilgilenen alanında söz sahibi kişilerin toplantılarına katıldım.

Ekolojik yerleşkenizi nasıl tanımlarsınız?(eko-köy, eko-çiftlik, ekolojik topluluk vb)

Gıda ormanı Ormanya ekolojik bir projedir. Kaldığım yerleşke 3 farklı nokta olarak Çamtepe Ekolojik Yaşam ve Eğitim Merkezi, ekolojik olarak aynı görüşü paylaştıkları Çekmebaşı köyündeki 8 hane(arkadaş çevresi) ve Ormanya'dır.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurucu profilini tanımlar mısınız?

İstanbul'dan 2008 yılında geldim Adatepe/ Küçükkuyu köyünde yıkık bir köy evi satın aldım. Yaklaşık 1,5 yıl sonra Ormanya projesini gerçekleştirmek için çalışmalara başladım.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeler hakkında bilgileriniz nelerdir?

Eko-köyler dünyada 1970'lerde İngiltere de Findhorn ile başladı şehir hayatında muzdarip olan bir ekibin kırsala dönüşüdür. O dönemlerde İtalya, İngiltere ve İspanya gibi Avrupa ülkeleri başta olmak üzere bu girişim zaman içinde yayıldı. Arazi fiyatları oldukça ucuzdu ve satın alıp eko-köylerini kurdular.

Eko-köyler hakkındaki bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

Kırsal ve doğal yaşam merakı ile katıldığım toplantılardan.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeyi kurarken önemli gördüğünüz sorun(lar) nelerdi?

Birçok insanın bu tür birliktelikleri kullanması, kırsal hayatın zor süreci doğa ile yaşamının literatürdeki bilginin çok ötesinde olduğu gerçeği, kent yaşamından çok farklı ve fiziksel beden kondisyonunun olması gerektiği yani zor adapte oluş.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurmanıza sebep olan sizi buna iten en önemli sebep nedir /nelerdir?

Başta toprağı korumak ve iyileşmesini sağlayarak; zenginleştirilmesi gerektiğine inanıyorum ve Ormanya'daki tüm çalışmalarımızı bunun üzerine yapıyoruz.

Bununla birlikte; olabilecek dış saldırılara karşı oluşturduğum çevrenin kalkan oluşturması amacı ile sağlıklı bir barınakta, temiz gıda, erişilebilir eğitim, tedavi imkânlarının elverişli olduğu güvenli bir yer oluşturma arzusu.

Bu yerleşkeyi oluşturma aşamalarınız nasıl gerçekleşti? (Kaç yılında, kaç kişiyle, Hangi ölçüde bir arazi ile?)

60 dekar arazi ile 2010 yılında; iklim krizinin sebep olduğu gelecek zamanlardaki açlık kaygısı.

Ekolojik sürdürülebilirlik sizin için neden önemlidir?

Doğanın yarattıklarına hayranım. Gezegende insan elinin değmediği yerlerin işgalini ve tahribatı azaltılmalı.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanması için yapılması gereken en öncelikli üç şeyi tanımlar mısınız?

Gen faktörü(gıda için), merkezi yönetim yerine yerel yönetimin gelişimi, güçlenmesi ve yönetiminin daha iyi analiz edilmesi, gıda ticareti yasaklanmalı.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanmasına destek olabilmek için siz nasıl çalışmalar yürüttünüz?

Gıda özgürlüğü, kendi ürettiğimizi kullanıyoruz. Eğitim alıp, eğitim veriyoruz(Çamtepe Ekolojik Yaşam ve Eğitim Merkezi). Topluluk girişimleri yapıyoruz. Gençler için Kırsala Giriş eğitimleri ve kampları düzenliyoruz. Çevre koruma faaliyetleri düzenliyoruz. Bir tohum vakfı kurduk. Off grid bir yaşam; Ormanya ve Çamtepe olarak enerji tasarrufu sağlıyoruz.

EKOLOJİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Bulduğunuz yerleşkede /eko-köyde ne tip konutlar var?

Taş yığma konutlar. Ahşap malzeme ve hazırladığımız horasan harcı ve yerel malzeme ile inşa ediyoruz.

Yerleşkedeki yapıların konumlarını belirlerken nelere dikkat ettiniz?

Konutları inşa ederken bakıya göre kible konumunu ana nokta dikkate alınmaktadır. Kış sabah güneşi alan, yazın ise tüm gün güneş ışığını içeriye almayacak şekilde iklim şartlarına uygun malzemeler kullanılarak yapılmaktadır.

'Ekolojik ayak izi' kavramı sizin için ne ifade ediyor?

Karbon ayak izini biliyorum. Araç kullanıyorum havaya karbon salınımı sadece bu şekilde olmakta. Onu da mümkün olduğunca azaltmak amacı ile komşu köy sakinlerinden ilçede işi olanları gidecekleri yere götürerek toplu ulaşım sağlamaya çalışmaktayım.

Yapı malzemesi seçimi, yönetimi ve kullanımında hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz?

Amatör olarak başladığım taş ev inşaat sürecinde arazinin verdiği ölçüde taş malzeme araziden edinerek yerelde ana inşaat malzemesini kullanıyoruz. Kurduğum inşaat yapım ekibini yereldeki ustalarla yaşam ömrünü arttırması suretiyle horasan harcını kullanarak; ekolojik ve en önemlisi ekolojik kaygı beraberinde ekonomik kaygı göz önüne alınarak yapılar oluşturulmaktadır.

Malzeme vb temin ve taşınmasında ekolojik kaygılarınız oldu mu?

İnşaat kelimesi ile eko-köy kavramı birbirinden çok uzak. Taş nakliyesi pahalı edinimi kolay ve ucuz bir malzemedir. Su teminini ise kesonlarla yüzey suyuyla edinmekteyiz.

Yapılan konutlar için kullanılan enerji nasıl sağlandı?

Ormanya ve Çamtepe için edinilen enerji oluşturduğumuz güneş panelleri ile sağlanmaktadır.

Yenilenebilir/ Sürdürülebilir enerji kaynaklarından yararlanıyor musunuz?

Evet.

Eko yerleşkedeki yapılar ömrünü tamamladıktan sonrası için nasıl bir senaryo öngörüyorsunuz?

Bir senaryo yok işlevsel olarak neredeyse %100 ekolojik malzeme ile yapmaya özen gösterdiğimiz için öyle bir senaryoda doğaya en az zarar vereceğini düşünüyorum.

Eko yerleşkenizde tarımı ne şekilde yapıyorsunuz?

Onarıcı tarım yapıyoruz, Toprağı iyileştiren bir sistem sunuyoruz. Kimyasal kullanılmıyor organik gübre ve zeytin ağaçlarına bulaşan hastalıklardan korumak amacıyla uyguladığımız manüel ve organik yöntemlerimiz var.

Eko-köy/ekolojik yerleşkede yaşadığınız için mutlu musunuz? Sizi mutlu eden en önemli etken nedir?

Kendi zamanımın sahibi benim, sevmediğim şeylere zaman ayırmama gerek yok

Ormanya projesinde ve Çamtepe Ekolojik Yerleşkede tasarladığınız ve/veya yaptığınız konutta yaşamaktan memnun musunuz?

Evet.

Yaşadığınız eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin, avantajlarını ve dezavantajlarını sıralayabilir misiniz?

Avantaj olarak;

Toprak onarımı ile küresel iklim kriterlerine cevap oluşturduğumuzu düşünüyorum. Enerji ve su dönüşümünü sağlıyoruz. Toprak ve toprağın mikrobiyolojik yapısını geliştirerek ve koruyarak geleceğe sağlıklı bir toprak bırakıyoruz. Dezavantaj olarak; benim de Ormanya da kullandığım güneş panel sistemindeki akü kullanımının ömrü(3-4 yıl) bakımından sürdürülebilir olduğunu düşünmüyorum; içeriğinde az miktarda dahi olsa kimyasal malzemenin gelecek senaryolarda bir noktada toprağa karışması düşünüldüğünde sağlıklı bir sistem değildir. Ayrıca panellerin de bir ömrü vardır ve uzun vadede ekonomik olarak zarar getirmektedir.

Bu yüzden enerjiyi tasarruflu kullanmanın daha iyi olduğunu düşünüyorum bu konuda bilinçlendirilme yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ekolojik açıdan sürdürülebilir midir?

Evet. Hatta Türkiye deki en başarılı sistemlerden biri olduğunu düşünüyorum.

SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke nasıl yönetilmektedir? Yönetim şekli neye göre şekillendi?

Belli bir yönetim şekli yok. İnsanlar var iken toplu karar alıyoruz ama yokken tek karar alıyorum. Zaten yerleşkede mevsimlik bulunduğumuz için mevsim döneminde gelen

gönüllü kişiler daha önce bu tecrübeyi yaşamadıkları için karar alma sürecinde etkin değillerdir.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulmadan önce yatırım nasıl sağlandı? Destekçileriniz var mıydı? Hangi kurumlar/kişiler?

Öz sermayem ile kurdum. Köye yaptığım 12 inşaat neticesinde kazandığım parayı Ormanya gıda ormanı projesine aktardım.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduktan sonra kendini finanse etme durumu nasıl sağlandı?

Yatırım yaptıktan sonra ek bir maliyet oluşmadı. Yaptığım işler ile yaşamı sürdürmekteyim. Zeytincilik yapmaktayız. Onların bakım onarım ve satışı ile ilgilenmekteyim. Ayrıca köy için 12 taş ev inşa ettim ve kendi konutlarını ve arazilerini tasarlamak ve ekolojik bir yaşam sürdürmek isteyen kişilere tasarım yaklaşımları hakkında danışmanlık hizmeti vermekteyim.

Sosyo-kültürel ve ekonomik döngüde görev ve sorumluluklar nasıldır?

Herkes becerisine göre iş kollarına ayrılıyor. Doğal seleksiyon.

Alternatif yenilenebilir enerji kaynağı tasarruf sağlıyor mu? Ne kadar sağlamakta?

Hayır sağlamıyor hem ekonomik hem de ekolojik anlamda. Şebeke daha ucuz.

Eko yerleşkedeki ekonomik gücün toplum üzerindeki etkisi göz önüne alındığında geleceğe ilişkin baş güçlerin karar alma süreç ve uygulamalara faydası olacağına inanıyor musunuz?

Umut ediyorum.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduğu yer itibari ile komşuluğundaki yerleşke ile iletişim halinde midir?

Evet.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke civarındaki köylerde yaşayan kişilerle iletişim kurma amacınız nedir?

Zeytin toplama amacı ile köydeki sakinlerin iş gücünden faydalanyoruz. Ayrıca doğal beslenme sağlamak için köy kadınlarında ekmek yapma vb. teknikler öğrenildi.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin komşuluğundaki köylere etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Evet/Hayır ise de nasıl?

Evet, kesinlikle var. Yerel halka saygı duymalıyız. Sonuçta onların evlerinin komşuluğunda kurduğumuz bu düzeni biz başka bir yerden gelip kuruyoruz ve onların mevcuttaki sosyo-kültürel yaşamlarına saygı duymalıyız.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkelerin civar köylere bir etkisinin olması gerektiğine inanıyor musunuz?

Evet.

Bulduğunuz eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ve yakınındaki köy arasındaki farkları kısaca açıklayınız?

Köy; kimyasal tarım ilacı kullanıyor, para için üretiyor, şehre göç etmek istiyor ve bu kaygıda yaşıyor. Ekolojik yerleşkede; kimyasal ilaç kullanmıyor, para için üretmiyor, Kırsal yerleşkeye göç etme ve var olma kaygısı güdüyor.

Ayrıca ekolojik yerleşke kuran ve göç eden insanlar yani bizler zamanla o yöreyi ekonomik olarak kirletiyor kırsal hayatı tehlikeye atıyor emlak fiyatlarının artmasına sebep oluyoruz.

Bu tarz eko yerleşkelerin artması gerektiğine inanıyor musunuz? Neden?

İnanmıyorum sayısı artmasın başarısı artsın.

Bu konuda alanla ilgili kurum, kuruluş, kişi vb kişilerden geri bildirim alıyor musunuz?

Devlet kurumları danışmanlık desteği istiyor. Ayrıca Birleşmiş milletler ve Tarım Bakanlığından geri bildirimler alıyoruz.

Yaşadığınız yerleşkeler (eko-köy, eko-çiftlik vb) sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sürdürülebilir mi?

Umarım.

K6: Çanakkale Ayvacık ilçesine bağlı Ormanya Gıda ormanının komşuluğundaki Küçükhusun köy muhtarı Erdoğan Can'ın verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Ekoloji, sürdürülebilirlik, eko-köy, eko yerleşke, eko-çiftlik kavramlarını daha önce duydunuz mu?

Duydum. Tarımı organik bir şekilde yapmak diyebiliriz. Hayvan besiciliğini organik olarak yapmak olabilir.

Bu kavramlar hakkında bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

Çevreden duyduk. Kurulan ekolojik yerleşkelerden, kulaktan dolma.

Ekoloji ve sürdürülebilir yaşam disiplinleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Benim için tarımda kullanılan gübrenin zamanında bizim yaptığımız gibi doğal gübre kullanımının olması.

Daha önce köyünüz için eko-köy/eko-çiftlik vb. girişimlerde bulunuldu mu?

Bahsedebilir misiniz?

Bulunulmadı.

Sizin için sürdürülebilirlik ne anlama gelmektedir?

Hayvancılık, tarım (işine geldiği gibi)

EKOLOJİK-EKONOMİK-SOSYO-KÜLTÜREL KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Şuan nasıl bir konutta yaşıyorsunuz?

Taş-tuğla karma malzemeli bir konutta yaşıyorum. Taş duvarları bağlamak için su, toprak ve saman kullanıldı.

Evlerinizi inşa ederken yapımdan önce /sırasında ve sonrasında nasıl bir yol izlemektesiniz?

Eskiden proje yoktu. Şimdi muhtarlık tadilat için ruhsat istiyor. Kerpiç ev yok. Evler taş yığma çoğunluk olarak. 1980'lere kadar konutlar çoğunlukla taş yığma şimdilerde tuğla.

Ne tür tip konutların bir ekolojik yerleşkede olması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Toprak ve taş yığma yapılar olmalı. Çünkü bu dönemde kullanılan betonarme yapılar bizim bölge için sağlıklı değil.

Komşuluğunuzdaki yerleşkeyi nasıl tanımlarsınız?(Eko-köy, eko-çiftlik vb.)

Bilmiyorum.

Ekolojik yerleşkelerin çevrelerindeki köylere bir etkisi var mıdır?

Hayır. İş birliği içinde olmak isterim. Faydası olacaksa toplu bir kooperatif kurarak ticari olarak ekonomik fayda sağlanabilir.

Ekolojik yerleşkelerin avantaj ve dezavantajı nelerdir?

Avantaj da dezavantaj da yok. Ekolojik kaygılarından çok ticari kaygı yürüttüklerini düşünüyorum.

Size ekolojik yerleşke/eko-köy/eko-çiftlik ile köyünüz arasında farklar ve benzerlikler nelerdir?

Ekolojik yerleşkede genç nüfus genelde fazla köylerdeki genç nüfus civardaki ilçelere ve şehre göç ediyorlar. Burada genç nüfus bulmak çok güçtür. Ekolojik köyün geçimi de bizim köyün geçimi de tarım fakat onlar doğal, biz fenni gübre kullanıyoruz. Ekolojik yerleşkeler belli bir ilgi çekme kaygısı güdüyorlar. Bizim böyle bir kaygımız yok. Bana göre bu birliktelikler normal bir köy hanesi birliğinin harcamış olduğu su ve elektrikten daha fazla harcama yapıyorlar. Sebebi de nüfuslarında fazla insan barındırması ve İstanbul'dan belli bir konfor koşullundan gelip alışma süreci yaşamaları.

Yakın çevrenizdeki ekolojik yerleşke ile iş birliği içerisinde misiniz? Nasıl? Olmak ister misiniz?

Hayır. Köyü beraber kalkındırıcaksak elbette olmak isterim.

Eko-köyün /eko yerleşkenin/ eko-çiftliğin kurulmasının köyünüze ekonomik olarak bir katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

Geniş bir ölçüde ve sürekli olarak baktığımızda düşünmüyorum.

Eko-köyler veya tanımladınız eko topluluklar, sürdürülebilir birer topluluk olmak amacıyla yerleşim yerinizi komşuluğunda kuruluyorlar. Sizce bu amaçlarını yerine getirebiliyorlar mı?

Çok fazla düşünmüyorum en azından sosyolojik ve kültürel olarak sürdürülebilir değiller. Ekonomik olarak da köydeki birkaç kesimle iletişim halindedir. Bu yüzden ilerde daha iyi olacağını umut ediyorum.

Amaçlarındaki sürdürülebilir kaygıları ne ölçüde yerine getiriyor veya getiremiyor? Sizce nedeni nedir?

Böyle bir kaygıları yok. Sürdürülebilir kaygıları sadece kendi ticari kaygıları ölçüğünde olduğunu düşünüyorum.

Komşuluğunuzdaki bu sürdürülebilir temelli topluluklardan beklentileriniz nelerdir? Bu konu hakkında istek/görüş ve önerileriniz nelerdir?

Hayvancılık yavaş yavaş ölmek üzere olan bir geçim kaynağımız bunun için yem saman vb. konularda çalışmalar yürütülebilir.

Köylerin gelişmesi ve yaşamak amacıyla tercih edilmesi için ne tür aktiviteler ve destekler olmalıdır? Önerilerinizi açıklar mısınız?

Henüz fiziksel olarak iş yapabilir durumda olan köylülerimiz için iş sahası oluşturmak. Köy kooperatiflerinin dayanışma sağlaması ve bu tarz birlikteliklerin desteği ile köylünün kalkınmasını sağlamak. Çevre köylerde ormancılık faaliyetleri yürütülüyor. Bizim köyde hayvancılık ve tarım bu sektörlerin köylü için önemli olduğunu unutmadan desteklenmeli. Köylünün tarım için verimliliği arttırmak için ödediği paranın daha iyi planlanması hayvancılık ile uğraşan kesim için yem ve saman fiyatları düşünülmeli ve tarım politikası düzenlenmeli köy merkezlerinde tarım ve hayvancılık kooperatiflikleri böylelikle değerlendirilmeli. Ayrıca bizim köy olarak reklamımız yapılmalı diğer birlikteliklerden farkımız kendi tanıtımımızı yapamamamız. Mesela bazı köyler eski yapıları taş evleri ile biliniyor ve dikkat çekiyor. Bizde köylerimizde yaptığımız işlerin reklamını yapmalıyız.

K2: Sevinç Abla Ekolojik çiftliğin kurucusu Sevinç Özkaya'nın verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Sizin için sürdürülebilirlik nedir?

Bir şeyin daimi olması demektir. Yaşamı, üretmeyi, sevgiyi, saygıyı dostluğu komşuluğu dayanışmayı yöresel teknikleri aşı, işi sürdürmektir.

Bundan önce hiç sürdürülebilirlik-ekoloji-ekolojik yerleşke- doğa-eko köy temelli girişimlerin içinde bulundunuz mu?

Göbeğindeyim. Bayramiç'te bu konuda çok çalışmalar yürütülüyor. Bu haftada dahil olmak üzere 4'üncüsü düzenlenecek İstanbul'da Gıda toplulukları ve kooperatifleri çalıştayına davet edildim. 2005 den bu yana bu birlikteliklerin arasındayım.

Ekolojik yerleşkenizi nasıl tanımlarsınız?(Eko köy, Eko çiftlik, Ekolojik topluluk vb)

Ekolojik çiftlik, ekoloji üretim yeri.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurucu profilini tanımlar mısınız?

Kurucu profilimiz ben Sevinç Özkaya eşim Hüsamettin Özkaya 2 (altın kızlar) annemizdir.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeler hakkında bilgileriniz nelerdir?

Tezgâhta insanlarla tanışarak başladı bu girişim. Mustafa Ülgen ve Burhan Eltan sık sık benim tezgahımdan alışveriş yapıyorlardı ben çok yorulduğumu günlük rutin işlerimden diye belirtince onlarda TaTuTa projesinden bahsettiler ve bende böyle bu organizasyonda ve en temelinde ekolojik başlıklı tüm oluşumlara katılım gösterme kendimi yaptığım işi yaşamımı tanıtma ve öğrenme şansı edindim.

Eko-köyler hakkındaki bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

Eko-köyler hakkındaki bu bilgileri; aslında özümüzde olanla yani geleneksel yöresel bilgilerimizle bağdaştırarak tabi TaTuTa a katıldığımızdan beri içinde olduğumuz ekolojik temelli tüm projelerde bulunarak kendimizi tanıtarak ve fikir alışverişi alımı ile edindik.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeyi kurarken önemli gördüğünüz sorun(lar) nelerdi?

Yöremde üretmeye çalıştığım tüm ürünler bu bölgeye bu toprağa has ürünlerdir. Örneğin Karakılçık ve çavdar benim atalık tohumumken, beni başka tohumları ekmek için ısrarcı bir tavır sergilediler ama kendi atalık tohumlarımızdan yapılan ekmekleri tanıtarak bu durumu tersine çevirdim bu beni çok yordu.

Herkes kendi yöresinin kendi ürününü üretmeli ve onu satmalı. Böylece bu pazardaki küçük üyeler nefes alabilir. Zaten toprakta onu istiyor.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurmanıza sebep olan sizi buna iten en önemli sebep nedir /nelerdir?

Vicdan... Çoğu değer kayboluyor. Yani gelenek görenek ürün çeşitliliği azalıyor. Rahat bir hayat için kimseyi zehirlemeyen çevreyi katletmeyen tarım yapmak, bunu yaparken de geleneksel yöntem ve tohumlar kullanmak. En önemlisi kendime büyük saygım var. İlkem çevreye zara vermeden gemimi geleceğe taşımak bana ne kaldıysa gücüm yettiği kadar o ölçüde geleceğe bırakmak...

Bu yerleşkeyi oluşturma aşamalarınız nasıl gerçekleşti? (Kaç yılında, kaç kişiyle, hangi ölçüde bir arazi ile?)

2005 de 60 dönüm arazi ile (şimdilerde 120 dönüme kadar çıktı)kurulduk.

Ekolojik sürdürülebilirlik sizin için neden önemlidir?

Geleceğe temiz bir dünya bırakmak benim için önemlidir. Gelecekteki insanların birbirine güven duymasını istiyorum.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanması için yapılması gereken en öncelikli üç şeyi tanımlar mısınız?

Güven inşası, sevgi ve bir ilke amaç edinme.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanmasına destek olabilmek için siz nasıl çalışmalar yürüttünüz?

-

EKOLOJİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Bulduğunuz yerleşkede /eko-köyde ne tip konutlar var?

Kendi kendini kolay yok edebilecek ve çevreye en az zarar verecek şekilde malzemeleri seçtik. Çan Etiliden taş getiri taş yığma bir konut yaptık.

Yerleşkedeki yapıların konumlarını belirlerken nelere dikkat ettiniz?

İklim verilerini dikkate aldık. Doğa neyi nasıl veriyorsa onu dikkate alarak atölye birimini rüzgârın esiş doğrultusunun dikkate VE alarak kurutmalıklarımızın küflenmemesi için bu şekilde tasarladık.

'Ekolojik ayak izi' kavramı sizin için ne ifade ediyor?

Bilmiyorum.

Yapı malzemesi seçimi, yönetimi ve kullanımında hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz?

Köydeki taş ustası gelip eşim ve gönüllülerle yaptı, kendi evimiz yok kiradayız köyde ama kendi arazimize yatığımız atölye ve ta evi kendimiz ve köydeki ustalar ile yaptık.

Malzeme vb temin ve taşınmasında ekolojik kaygılarınız oldu mu?

Evet oldu. Hatta Çandan taş taşınmasında hem maliyeti yarıya indirmek hem çevreye egzoz salınımını azaltmak amacıyla kamyon yerine tır ile malzeme taşındı böylelikle 3 kez doğaya egzoz salınımı yapmak yerini bunu üçte bir oranında düşürdük.

Yapılan konutlar için kullanılan enerji nasıl sağlandı?

Enerji köyden elektrik şebekesinden sağlandı.

Yenilenebilir/ Sürdürülebilir enerji kaynaklarından yararlanıyor musunuz?

Hayır yararlanmıyorum. Fakat güneş enerjisi ile çalışan sokak lambaları kurdum. Ama ilerde hedefim rüzgâr enerjisinden faydalanmak olacak.

Eko yerleşkedeki yapılar ömrünü tamamladıktan sonrası için nasıl bir senaryo öngörüyorsunuz?

Toprağa karışacak doğal malzemeler çevreye zarar vermeyecek.

Eko yerleşkenizde tarımı ne şekilde yapıyorsunuz?

Fenni gübre kullanmıyoruz hayvan gübresi kullanıyoruz. Atalık üretim yapıyoruz. Atalık tohum ve geleneksel yöntemler.

Eko-köy/ ekolojik yerleşkede yaşadığınız için mutlu musunuz? Sizi mutlu eden en önemli etken nedir?

Evet mutluyum. Hem doğa hem insan hem dayanışma ile iç içe olmak.

..... Eko-köyde/Ekolojik Yerleşkede tasarladığınız ve/veya yaptığınız konutta yaşamaktan memnun musunuz?

Evet memnunum.

Yaşadığınız eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin, avantajlarını ve dezavantajlarını sıralayabilir misiniz?

Yaşama şeklim ve düşünce yapım hayata bakış açım çok olumlu.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ekolojik açıdan sürdürülebilir midir?

Evet. Ben gücüm yettiğimce atalarımın bana öğretilerini sürdürmeye gayret gösteriyorum. Bunların başında tohumlarımız ve üretim şeklimiz gelmektedir.

SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşke nasıl yönetilmektedir? Yönetim şekli neye göre şekillendi?

Yönetilmemelidir. Herkes kendi sorumluluğunu bilmeli beni de bir başkasını da kimse yönetmemelidir.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulmadan önce yatırım nasıl sağlandı?

Destekçileriniz var mıydı? Hangi kurumlar/kişiler?

Herhangi bir destek yok. Kendi sermayemizle satışla biriktirdiğimiz para ile konutlarımızı yapıyoruz.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduktan sonra kendini finanse etme durumu nasıl sağlandı?

Herhangi bir gelir girdimiz yok. Satış yaparak hayatımızı kazanıyoruz, idame ediyoruz.

Sosyo-kültürel ve ekonomik döngüde görev ve sorumluluklar nasıldır?

Herkes kendi görevini ve sorumluluğunun farkındadır gelen gönüllülere de kendine yakın olan işi yapar gerek görülürse yerleşke içinde farklı işlere yönlendirilebilirler. Ekonomimiz her hafta Çarşamba Bayramıç'te kurulan pazarda ürünlerimizi satarak aynı zamanda cumartesi günü Küçükkuşu pazarından kazandıklarımız devam ediyor ve bu şekilde yaşamımızı sürdürüyoruz.

Alternatif yenilenebilen enerji kaynağı tasarruf sağlıyor mu? Ne kadar sağlamakta?

Bilmiyorum. Çünkü kullanmıyoruz.

Eko yerleşkedeki ekonomik gücün toplum üzerindeki etkisi göz önüne alındığında geleceğe ilişkin baş güçlerin karar alma süreç ve uygulamalara faydası olacağına inanıyor musunuz?

İnanmıyorum. Umudum çok yok.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduğu yer itibari ile komşuluğundaki yerleşke ile iletişim halinde midir?

Evet. İhtiyacım olduğunda gelirler bende giderim. Alışveriş pek yok köylü insan birbirinden çok alışveriş etmiyor. Sermaye dışarı çıkmasın köyde kalsın diye bir düşünce yok.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke civarındaki köylerde yaşayan kişilerle iletişim kurma amacınız nedir?

İnsan insanla iletişim halindedir tabi ki birlikte iletişim halindeyiz. Farklı amaçlarla buluşuyoruz sen evini nasıl yaptın nerden malzeme temin ettin nasıl ekiyorsun nasıl biçiyorsun. Kuvvetli bir ilişki var.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin komşuluğundaki köylere etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Evet/Hayır ise de nasıl?

Evet düşünüyorum.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkelerin civar köylere bir etkisinin olması gerektiğine inanıyor musunuz?

Evet. Takdir alıyorum. Belediye çağdaş ileri görüşlü alanda uzman kişilerin sürekli takdirini almaktayız. Ama köydeki kişiler için aynı şeyi söyleyemem. Onların değişime çok sıcak bakmadığını gözlemledim.

Bulduğunuz eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ve yakınındaki köy arasındaki farkları kısaca açıklayınız?

Çok farkımız yok. Ama köye göre bizim başından beri bir ilkemiz amacımız bunun için uğraşımız var. Amaç, ilke ve vizyon diyebiliriz.

Bu tarz eko yerleşkelerin artması gerektiğine inanıyor musunuz? Neden?

Ben artması gerektiğini düşünmüyorum. Bu birlikliklerin olumlu başarı manada artacağını düşünmüyorum. Farklı kaygıların; ilke ve amaçların önüne geçeceğini düşünüyorum.

Bu konuda alanla ilgili kurum, kuruluş, kişi vb kişilerden geri bildirim alıyor musunuz?

Evet. Bayramiç belediyesinden sürekli geri bildirim alıyorum bu yaptığımız olayı kooperatife taşımak istiyor ve başına da benim geçmemi istiyorlar.

Yaşadığımız yerleşkeler (eko-köy, eko-çiftlik vb) sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sürdürülebilir mi?

Evet. Biz gelenek ve göreneklerimizi her alanda sürdürmeye özen gösteriyoruz. Tarım, üretim, malzeme kullanımı, ev inşa teknikleri, dayanışma, komşuluk, görev ve sorumluluklar.

K7: Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Sevinç Abla eko-çiftliğinin komşuluğundaki Ahmetçeli köy muhtarı İbrahim Doğan'ın verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Ekoloji, sürdürülebilirlik, eko-köy, eko yerleşke, eko-çiftlik kavramlarını daha önce duydunuz mu?

Evet duydum. İlçe tarım ziraat odası bakanlığın yürüttüğü bazı brifinglere (bilgilendirme toplantıları)katıldım Bu kanallar ile verilen konferanslarda sık sık dile getirilen tanımlaması yapılabilecek terimlerdir.

Bu kavramlar hakkında bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

Düzenlenen etkinliklerde, konferanslarda, bilgilendirme toplantılarında ve sosyal medya aracılığı ile.

Ekoloji ve sürdürülebilir yaşam disiplinleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Hayatımız bu şekilde şekilleniyor zaten. Ailemi, kendimi malımı(hayvanımı) doyurmak için her şeyin sürdürülebilirliğini yapmak zorundayız özellikle tarım ve hayvancılıkta.

Daha önce köyünüz için eko-köy/eko-çiftlik vb. girişimlerde bulunuldu mu?

Bahsedebilir misiniz?

Hayır bulunulmadı.

Sizin için sürdürülebilirlik ne anlama gelmektedir?

Devamlılık, her hangi yapılan bir işin oluşumun istikrarlı bir biçimde devam etmesidir.

EKOLOJİK-EKONOMİK-SOSYO-KÜLTÜREL KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Şuan nasıl bir konutta yaşıyorsunuz?

Şuan kirada oturuyoruz. Tek katlı harman tuğlasından yığma bir yapıda kalıyoruz. Eskiden babamın evi vardı orası kerpiçti fakat yıkıldı şuan kullanılabilir durumda değil.

Evlerinizi inşa ederken yapımdan önce /sırasında ve sonrasında nasıl bir yol izlemektesiniz?

Öncelikle projeler belediyeden onay alıyorlar tabi bizimde bu aşamada verdiğimiz evraklar oluyor çekme mesafesi hususunda. Daha sonra kişi malzeme tedarigi için köyden bir usta ile anlaşiyor o kişi ne kadar malzeme olması gerektiği nasıl olması gerektiği hususunda bilgi veriyor ona göre kereste için köylü için daha uygun fiyatlarda orman kredisinden yararlanıyor. Yıllık 12 m³ köy halkının istihkak hakkı var. Buda bence kişinin ormandan kendi başına bilinçsiz kesimi engellemek için yapılan bir uygulamadır. Taş yığma yapılar için köyün yakınlarındaki Ilica deresi kenarındaki taşlıklardan iri taşlar toplanıyor. Taşların birbiri üzerine sabit kalabilesi için ara malzeme olarak toprak saman ve su karışımı balçık malzeme kullanılıyor. Çakıl ve çimento temini ilçeden sağlanıyor.

Ne tür tip konutların bir ekolojik yerleşkede olması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Kerpiç ve taş binalar daha çok yapılmalı. Çünkü insan sağlığı açısından bu yapılar çok önemli. Malzeme gelecekte köyde rutubet yapmıyor. Hava alıp veriyor. Malzeme seçimi

ve tedarik sürecinde enerji sarfiyatını da düşünmüyoruz. Daha çok hesaplı olması için yaptığımız uygulamalar var taşımacılık olarak. Tabii bu da çoğu zaman ekolojik olarak da yarar oluşturuyor.

Komşuluğunuzdaki yerleşkeyi nasıl tanımlarsınız?(Eko-köy, eko-çiftlik vb.)

Sosyolojik açıdan bir iletişimimiz yok sadece kendim için değil köy halkı ile de çok iletişim kurmadıklarını söyleyebilirim. Yerleşkede gördüğümüz bir atölye yapısı şuan bir konut yapıyorlar. Ayrıca hayvanları için 2 ayrı yapıları var. Şimdilerde de bir taş fırın yaptılar, Keçi ve tavuk besliyorlar. Ama kaldıkları yer yani evleri farklı bir yerdedir. Kirada oturuyorlar köyün içinde. Konuştuklarımızdan hareketle bu yerleşkeyi ben eko-köy olarak görmüyorum. Çiftlik olarak da alanı biraz küçüktür. Ben tanımlayamıyorum.

Ekolojik yerleşkelerin çevrelerindeki köylere bir etkisi var mıdır?

Ben etki olarak faydalı bulmuyorum. Ama zararı bile olduğunu düşünüyorum. Gönüllü diye içlerine aldıkları kişiler buraya geldiklerinde kılık, kıyafet ve stil olarak köyden çok olumsuz tepki görüyor. Köylü; onların örf, adet, ananelerine, gelenek ve göreneklerine taban tabana zıt olduklarını düşünüyor. Köylü güven konusunda da sıkıntılar yaşıyor. Bu nedenle gelen kişiler için devamlı olarak kaldıkları suretle onlardan nüfus örneği istiyor. Çünkü ben bunu bildirmekle yükümlüyüm. Fakat bu uygulamayı başlarda yaptık sonra elime gelen bir evrak olmadı. Tüm bunlar köylü için huzursuzluk yarattı. Büyük ölçüde hiç bir yararı olmadı köyümüz için. Bir ara başka birliktelikler hakkında yani diğer yerleşkeler için konuşuyorum köylünün zeytini piyasa derinin üstünden alıp yine o fiyatın kat fazlasıyla İstanbul piyasasına sattıkları öğrendim. Belki bu şekilde bir faydaları olmuştur.

Ekolojik yerleşkelerin avantaj ve dezavantajı nelerdir?

Köye avantajı yok. Civar köylerdeki benzer birliktelikler ile daha iyi geçiniyorlar. Bizimle bir iletişimleri yok ama onlar kendi aralarında bir dayanışma içindeler. Özellikle gelen gönüllü kişileri köylü yadırgıyor. Temasta bulunmuyor. Dolayısıyla yerleşke dezavantajlı bir konuma düşüyor.

Sizce ekolojik yerleşke/eko köy/eko çiftlik ile köyünüz arasında farklar ve benzerlikler nelerdir?

Benzerlikler olarak tarım, meyve ve hayvancılık diyebiliriz. Pazarlamada da benzerlikler ve farklılıklar var. Pazara çıkıyorlar burada pazara çıkan başka köylülerde var. Fakat başka şehirlere gidip farklı organizasyonlarda kendilerini tanıtip şehir

dışına da o piyasaya da satış yapıyorlar. Farklı fikir yapılarında insanlar buraya geliyor. Dolayısıyla sosyolojik olarak bir arada olamayız. Dini olarak da bizim köyün dini ve etnik kökenine zıtlar. Köyde üretim atölyemiz yok onların böyle bir yeri var bizim üretimlerimizi organize ettiğimiz bir yer yok ama yağhane de yağ üretimi yapılıyor. Kurutmalık alanlar köylü için tarlasıdır evinin damıdır onlar atölyelerinde kurutmalarını yapıyorlar. Köydeki konutlarda taş veya tuğla yığma onların şuan arazilerine yaptıkları konutta taş yığma ve bazı köy evlerinde olan taş fırın onların yerleşkelerinde de bulunuyor. Bu yerleşkelerde organik gübre kullanılıyor. Köylü verim ve hayatını idame etmek için fenni gübre kullanıyor. Bu yerleşkelerde genç nüfus fazla köyde köyün gençleri göç ettiği için az. Onların kendi birlikteli anlayışları köye göre farklı.

Yakın çevrenizdeki ekolojik yerleşke ile iş birliği içerisinde misiniz? Nasıl? Olmak ister misiniz?

Değiliz. Bu şekilde insanlar gelirse olmak istemeyiz. Çünkü köyün fikir yapısına uygun değil.

Eko-köyün /eko yerleşkenin/ eko-çiftliğin kurulmasının köyünüze ekonomik olarak bir katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

Hayır düşünmüyorum.

Eko-köyler veya tanımladınız eko topluluklar, sürdürülebilir birer topluluk olmak amacıyla yerleşim yerinizi komşuluğunda kuruyorlar. Sizce bu amaçlarını yerine getirebiliyorlar mı?

Hayır, tam olarak yapamıyorlar. Bu tarz yerleşkeler; organik gıdayı, doğal yaşamı savunan diğer yerleşkelerle iletişim halindedir ama kendi yakınlarındaki köyler ile iletişim kurduklarını düşünmüyorum. Sosyolojik olarak bir iletişimimiz yok köylüye ekonomik olarak da bir girdileri olmuyor.

Amaçlarındaki sürdürülebilir kaygıları ne ölçüde yerine getiriyor veya getiremiyor? Sizce nedeni nedir?

Geleneği devam ettirmede Karakılçık buğdayı bizim köyümüzde olan atalık bir buğdaydır. Bunun üretimini, satışını ve tanıtımını yapmaktalar. Bu nedenle getirebiliyorlar diyebiliriz. Bu nedenle eskiden bu bölgede tarımı çok yapılan ama artık verim köylünün verim alamadığı için ekmeyi bıraktığı buğdayı ekmeye başladılar ve devam ediyorlar. Şuan onlar dışında bir köylümüzde ekimini yaptı. Köyde sadece bu

yerleşke(devamlı olarak) ve köylülerden biri (ilk olarak) karakılçık buğdayını koruyor. Ayrıca eskiden beri köylünün evinde olan taş fırın bu yerleşkede bulunmakta köyde nadir evlerde bulunuyor bu yapım tekniği ve üretimi devam ediyor.

Komşuluğunuzdaki bu sürdürülebilir temelli topluluklardan beklentileriniz nelerdir? Bu konu hakkında istek/görüş ve önerileriniz nelerdir?

Beklentimiz yok. Ama köylünün bilmediği tarım ürünler örneğin aromatik bitkilerin üretim denemeleri yapıp köylüye bu konuda fayda sağlanabilir.

Köylerin gelişmesi ve yaşamak amacıyla tercih edilmesi için ne tür aktiviteler ve destekler olmalıdır? Önerilerinizi açıklar mısınız?

Eğitimin biriminin taşınması, taşınmalı eğitime geçince eğitim politikasının sebep olduğu köy boşalmaları başladı. Köye merkezdeki köylülerin çocuklarının da ilçeye değil de civarındaki köye gelmesi için merkezi bir sisteme geçilme projesi vardı civar köylerdeki kabul etmediler. Ayrıca tarım politikası değişmeli. Çünkü köyün gençleri tarımdan para kazanamadıklarını ve hatta verdiklerini bile karşılamadıklarını görünce ilçeye ve şehre göç edip orda sigortalı bir iş arayışına girdiler. Köyün yakınında dere bahar mevsimlerinde taşkın görmesi sebebiyle çeperindeki köy haneleri her sene mağdur oluyor bunun için ıslah çalışması talep ettik. Cevap bekliyoruz. Köyümüzde sosyal konut sayısı noksan köy hayırları dediğimiz her sene civar köylerinde katılımı ile sağlanan hayır yemekleri vb. için, ayrıca düğün, kına gibi organizasyonlarda kullanılmak üzere ve ramazan da bizim köyümüzde düzenlenen köylünün kaynaşması için ramazan nöbeti dediğimiz her gün bir hanenin yemeği üstlendiği bir gelenek vardır. Bu gelenek içinde kullanılmak üzere bir yere ihtiyacımız var.

K3: Zeytinli Ekolojik Ortak Yaşam Topluluğu kurucu sakini Eray İnce'nin verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Sizin için sürdürülebilirlik nedir?

Sürdürülebilirliğe inanmıyorum. Ama devamı olan sürekli kullanılan üreterek tüketmek demektir.

Bundan önce hiç sürdürülebilirlik-ekoloji-ekolojik yerleşke- doğa-eko köy temelli girişimlerin içinde bulundunuz mu?

Evet. İnternet üzerinden duyumsadık, kitaplar okuduk, çalışmalara katıldık, büyüklerimizin toprağa bakışını değerlendirdik, kendimiz de bu işi gençler olarak böyle bir girişim içinde bulunarak yapmak istedik.

Ekolojik yerleşkenizi nasıl tanımlarsınız?(Eko-köy, Eko-çiftlik, Ekolojik topluluk vb)

Komün. ekolojik bir topluluk. İnsan gücünü dayanışma ile daha iyi kullanıyoruz.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurucu profilini tanımlar mısınız?

3-4 kişi kurduk. Araştırmacı bir bakış açısıyla; gözlemeyerek, konuşarak, tartışarak, gezip görerek, deneyerek çoğaldık.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeler hakkında bilgileriniz nelerdir?

Türkiye’de öyle bir oluşum olduğunu düşünmüyorum. Yaşamımıza teknoloji ile birlikte doğaya minimum zararda özne yetiştirme temelli yaklaşım, bunu öğreterek çoğalmalıyız. Dayanışma ile sosyolojik olarak temelde birey yetişirken doğaya hayvana havaya ve toprağa zarar vermeden olması gerekir. Ekolojik çiftlikler var mevcut ama onlar da kendi hikâyelerinin peşinde evirilmekteler.

Eko-köyler hakkındaki bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

İnternet, alanla ilgili kaleme alınmış kitaplar, Türkiye’nin birçok köyünü gezdim. Bu tarz oluşumları inceledim. Bizimle eş değer güdümlü çalıştığımız bir başka topluluk olan dostlarımız Refikler çiftliği ile maddi ve manevi paylaşım sağlıyoruz.

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşkeyi kurarken önemli gördüğünüz sorun(lar) nelerdi?

Kendimizi tam anlamıyla gerçekleştirme isteğimiz, güvenlik korunma, ısı ve su sorunlarımız vardı. Bölgeden atalık tohum edinme.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurmanıza sebep olan sizi buna iten en önemli sebep nedir /nelerdir?

Başka bir dünyanın mümkün olabileceğine dair inancımız ve irademiz. Şehir yaşantısının artık bizlere zevk vermemesi düşüncelerimizi özgür bir ortamda adile getirmek ve aynı paydada düşünen insanları bir araya getirmek istemek bunu şehirden gürültüden vb olumsuzluklardan uzakta doğada yapmak.

Bu yerleşkeyi oluşturma aşamalarınız nasıl gerçekleşti? (Kaç yılında, kaç kişiyle, Hangi ölçüde bir arazi ile?)

İnternet üzerinden Marmara ve Ege bölgesinden suya yakın ve yola yakın ulaşımı kolay ve fiyatı belirlenen bütçeye uygun korunaklı yerler. İstanbul'a yakın olması sebebiyle Marmara ve Ege bölgesini tercih ettik. Daha ekonomik olduğunu düşündüğümüz yerleşkeler seçtik. İklim şartları da önemli oldu. 2013 10-20 dönüm arazi ile kuruldu.

Ekolojik sürdürülebilirlik sizin için neden önemlidir?

Sürdürülebilirlik kavramını doğru bulmuyoruz.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanması için yapılması gereken en öncelikli üç şeyi tanımlar mısınız?

Değişim, irade, sabır.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanmasına destek olabilmek için siz nasıl çalışmalar yürüttünüz?

-

EKOLOJİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Bulduğunuz yerleşkede /eko-köyde ne tip konutlar var?

Os b kaplı karavan, yongtan beş odalı ev, kapalı ve açık mutfak, kurutmalık, tuvalet-banyo bulunmaktadır. Eskiden kerpiçten yapılmış bir evimiz vardı ama yıktılar.

Yerleşkedeki yapıların konumlarını belirlerken nelere dikkat ettiniz?

Yol ve suya yakınlığı dikkate aldık.

'Ekolojik ayak izi' kavramı sizin için ne ifade ediyor?

Düzenin ürettiği bir kavramdır. Kavramın kendi amacını sağladığını düşünmüyorum.

Yapı malzemesi seçimi, yönetimi ve kullanımında hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz?

Maliyet tek seçeneğimiz.

Malzeme vb temin ve taşınmasında ekolojik kaygılarınız oldu mu?

Hayır.

Yapılan konutlar için kullanılan enerji nasıl sağlandı?

Güneş enerjisini elektrik enerjisine çevirerek kullandık.

Yenilenebilir/ Sürdürülebilir enerji kaynaklarından yararlanıyor musunuz?

Evet yararlanıyoruz.

Eko yerleşkedeki yapılar ömrünü tamamladıktan sonrası için nasıl bir senaryo öngörüyorsunuz?

Hiç bir senaryomuz yok.

Eko yerleşkenizde tarımı ne şekilde yapıyorsunuz?

İlaçsız, fenni gübre olmaksızın tarımı yapıyoruz.

Eko-köy/ekolojik yerleşkede yaşadığınız için mutlu musunuz? Sizi mutlu eden en önemli etken nedir?

Mutlu eden şey doğa ile iç içe dostlarımızla bir arada olup dayanışma içinde üretim yapmaktır.

..... Eko köyde/Ekolojik yerleşkede tasarladığınız ve/veya yaptığınız konutta yaşamaktan memnun musunuz?

Evet memnunum.

Yaşadığınız eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin, avantajlarını ve dezavantajlarını sıralayabilir misiniz?

-

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ekolojik açıdan sürdürülebilir midir?

Sürdürülebilir temelli düşünmüyoruz daha çok aynı fikirde olmak bunları paylaşmak ve bilgilerimizi çoğaltmak ilaçsız gübresiz doğal tarım yapıyoruz.

SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşke nasıl yönetilmektedir? Yönetim şekli neye göre şekillendi?

Tahakküm mekanizmalarını dışarıda tutan bir topluluğuz. Yönetmek ve yönetilmek mantığını kabul etmiyoruz. Herkes ne isterse onu yapıyor(iş olarak).

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulmadan önce yatırım nasıl sağlandı?

Destekçileriniz var mıydı? Hangi kurumlar/kişiler?

Herkes küresel sermaye bloğunda birçok çeşitli işte çalıştı. Destekçilerimiz bizim gibi bir başka topluluk olan Refikler çiftliğindeki dostlarımız ve aynı yaşam ve düşünce yapısını paylaşıyor olduğumuz başka dostlarımız.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduktan sonra kendini finanse etme durumu nasıl sağlandı?

Ürettiğimiz ürünleri pazarlayarak geçiniyoruz. Hem Bayramiç ilçe pazarında ürünlerimizi satıyoruz hem de kargo ile İstanbul'da talep eden kişilere gönderim sağlıyoruz.

Sosyo-kültürel ve ekonomik döngüde görev ve sorumluluklar nasıldır?

Herkes yerleşkede yapılacak her şeyden sorumlu. Herhangi bir sorumluluk dağıtım mercii veya kuralları yok. Buna yemek işleri, tarla işleri, bahçe işleri, toplayıcılık, kaldığımız yerlerin inşası da dahil.

Alternatif yenilenebilen enerji kaynağı tasarruf sağlıyor mu? Ne kadar sağlamakta?

Hayır sağlamıyor. Bu da ekolojik yaşamda sürekli savunulan bir düşünce ama hiç bir katkısı yok faydadan çok zararı var aküler çabuk tükeniyor.

Eko yerleşkedeki ekonomik gücün toplum üzerindeki etkisi göz önüne alındığında geleceğe ilişkin baş güçlerin karar alma süreç ve uygulamalara faydası olacağına inanıyor musunuz?

Evet.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduğu yer itibari ile komşuluğundaki yerleşke ile iletişim halinde midir?

Evet. Köylüler yardım istediğinde işleri için onlara yardım ediyoruz. Komşu köylü teyzelerden ekmek pişirmek vb konularda yardım alıyoruz. Çoğu yerli tohumu köylülerden aldık. Ayrıca geçenlerde zeytin toplama için yardıma da gittik.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke civarındaki köylerde yaşayan kişilerle iletişim kurma amacınız nedir?

Bu yaşamın büyümesi.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin komşuluğundaki köylere etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Evet/Hayır ise de nasıl?

Evet. Birlikteliğin gücü görüyorlar. Temiz üretimle de refah içerisinde yaşayabileceklerini öğreniyorlar.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkelerin civar köylere bir etkisinin olması gerektiğine inanıyor musunuz?

Tabi ki.

Bulduğunuz eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ve yakınındaki köy arasındaki farkları kısaca açıklayınız?

Toplulukta her yaştan her cinsiyetten bu yaşamı ve savunduğumuz dayanışma ve komün olmayı isteyen çoğulcu yol ve belirlediğimiz yöntemlerde bizimle yaşamak isteyen herkese kapısını açmaktadır. Tarım, doğadan toplayıcılık ve gıda üretimi ile geçinir. Ekoloji yaşam felsefesidir. Mikro toplumsal bir yapıdayız. Köylü tarım ve zeytincilik yapıyor bizim gibi. Toplulukta doğayı tahrip etmeden arınamacı ve mistifiye edilmiş bir doğacılık anlayışı vardır.

Bu tarz eko yerleşkelerin artması gerektiğine inanıyor musunuz? Neden?

Büyüme istiyoruz.

Bu konuda alanla ilgili kurum, kuruluş, kişi vb kişilerden geri bildirim alıyor musunuz?

Evet.

Yaşadığınız yerleşkeler (eko-köy, eko-çiftlik vb) sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sürdürülebilir mi?

-

K8: Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Zeytinli ekolojik ortam yaşam topluluğunun komşuluğundaki Zeytinli köy muhtarı Rıza Beceren'nin verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Ekoloji, sürdürülebilirlik, eko-köy, eko yerleşke, eko-çiftlik kavramlarını daha önce duydunuz mu?

Duydum. Fakat duyulumlarımdan ve değerlendirdiğim kadarıyla; ben bu kavramlarla doğduğumdan beri zaten iç içeyim zaten öyle yaşıyorum.

Bu kavramlar hakkında bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

Diğer köylerdeki köylü ve ileri gelenlerle sohbetlerimizden, katıldığım tarım ziraat ve çevre konulu konferans ve toplantılardan duydum.

Ekoloji ve sürdürülebilir yaşam disiplinleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bizim yaşam tarzımız bunlar üzerine kurulu. Ekonomimizin devamlılığı için tarım ve hayvancılık yapmak bunu sürdürmek zorundayız. Bunu yaparken verimlilik zaman zaman ekolojik kaygılardan uzaklaşmamızı sebep oluyor. Fakat ailemiz, çocuklarımızın eğitimi

bakımı ve hayatımızı idame ettirmek için yapabileceğimiz tek şey çiftçilik ve hayvancılık. Bunu yaparken yöntemlerimiz ekolojik olmayabilir. Fakat bizim için ekonomik.

Daha önce köyünüz için eko-köy/eko-çiftlik vb. girişimlerde bulunuldu mu? Bahsedebilir misiniz?

Hayır bulunulmadı. Gözlemlediğimiz kadarıyla da bizim yaşantımıza ters bir yaşam tarzı.

Sizin için sürdürülebilirlik ne anlama gelmektedir?

Pastadaki payına rivayet edip onu devam ettirmek, daha fazlasını istememek, payını aynı ölçüde gücün yettiğince muhafaza ederek payından fazlasını almamaktır. Aksi takdirde payından fazlasını alınca, başkasının sürdürülebilirliğini kısıtlıyorsun.

EKOLOJİK-EKONOMİK-SOSYO-KÜLTÜREL KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Şuan nasıl bir konutta yaşıyorsunuz?

Köydeki ilk konutumuzda. Kerpiç yığma bahçeli bir evde kalıyoruz köyün girişinde seralarımız var, bir de Bayramiç'te bir evimiz daha var tuğla yığma yapıdır. Kışın okuldan dolayı ocuklar için orda kalıyoruz. Yazın ise sera köydeki evimiz karışık.

Evlerinizi inşa ederken yapımdan önce /sırasında ve sonrasında nasıl bir yol izlemektesiniz?

Köyde konutları yapan taş ustaları var. Köylü ev yaptırmak isterse o ustalarla konuşur. Usta malzeme sayısı ebat bilgilerini verir malzemeyi tedarik etmelerini beklerler. Köye yakın bir taş ocağı veya temin edilecek bir yer yok. Köylüler yakındaki Ahmetçeli köyünden taş ve çakıl temin ederler. Keresteyi de ormandan alırlar.

Ne tür tip konutların bir ekolojik yerleşkede olması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Eski tekniklerle yapılmış kerpiç yapılar dayanıklılığı az olsa da insan sağlığı için daha iyi yapılardır. Bir kat beton yapıları olan komşularımızdan şikâyetler duyuyoruz. Nem havasızlık, rutubet, küflenme vb gibi.

Komşuluğunuzdaki yerleşkeyi nasıl tanımlarsınız?(Eko-köy, eko-çiftlik vb.)

Köye 2 km uzakta, kimin girip çıktığı belli olmayan köylünün çok olumlu bakmadığı bir yerleşke. Nasıl bir kurulum yapısında olduğunu ben bilemem ama eko-köy değil.

Ekolojik yerleşkelerin çevrelerindeki köylere bir etkisi var mıdır?

Bir etkisi yok. Belli kişilerin topraklarını kiralyorlar zaman zaman. Bu sene zeytinleri çok olmadığı için köylüden zeytin satın aldılar o da belli başlı kişilerden.

Ekolojik yerleşkelerin avantaj ve dezavantajı nelerdir?

Faydası yok. Her koyun kendi bacağında asılıyor. Burada köyde de bu böyle. Köye insan çalışacak adam arasam gelip benim için gönüllü olarak çalışmaz, bir yevmiye beklentisi olur. Bu durumda ben günlük yevmiye verecek durumda değilim. Bu yüzden eşimle beraber çalışıyoruz. O yerleşkede bir iş bölümü var. Herkesin bir sorumluluğu var ve gönüllü çalışıyorlar. Gelen kişiler birbiri ile akraba değil ama aynı evde yaşıyor ve çalıştıkları işten bir kazanç sağlamıyorlar maddi olarak. Ama bir taraftan da güven meselesi var. Ben güvenip de hiç tanımadığım bir adamı yatılı olarak haneme almam. Zaten sırf bu yüzden Jandarma köyün girişinde bir dönem nüfus kontrolü yaptı bu yerleşke kurulduktan sonra. Köylü rahatsız olup şikâyet etmiş. Bu yüzden de kimseyle araları pek yok. Ayrıca yabancılar sürekli gelip o yerleşkeyi soruyor, rahatsız oluyoruz. Çoğu da üniversite talebesi oluyor.

Sizce ekolojik yerleşke/eko köy/eko çiftlik ile köyünüz arasında farklar ve benzerlikler nelerdir?

Köyde; tarım yaparken fenni gübre kullanıyoruz, verim almak için zaman zaman belirli ürünlere ilaç kullanıyoruz. Sulama olarak aynı şebekeden faydalanıyoruz onlarda öyle. Köylü insan daha çok kendi için üretim yapar. Pek bir ticaret kaygısı yoktur. Onlar ticari kaygı taşıyorlar. Bu yerleşkeler ürünlerinin doğal, organik olarak sattıklarını doğaya fenni gübre atmayarak zarar vermeyerek bunu sağladıklarını düşünüyorlar ama komşulundaki arazilerde fenni gübre kullanılıyor.

Yakın çevrenizdeki ekolojik yerleşke ile iş birliği içerisinde misiniz? Nasıl? Olmak ister misiniz?

Hayır değiliz. Kurulduğundan beri belki bir kez gitmişimdir. Tanımadığım kişilerin aile yaşantıma girmesini doğru bulmuyorum. Ama onlar böyle bir kaygı taşıyorlar.

Eko-köyün /eko yerleşkenin/ eko-çiftliğin kurulmasının köyünüze ekonomik olarak bir katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

Hayır düşünmüyorum.

Eko-köyler veya tanımladınız eko topluluklar, sürdürülebilir birer topluluk olmak amacıyla yerleşim yerinizi komşuluğunda kuruyorlar. Sizce bu amaçlarını yerine getirebiliyorlar mı?

Sürdürülemezler; en azından tarım olarak. Çünkü biz burada fenni gübre kullanarak ilaçlı tarım yapmamıza rağmen verim alamıyoruz. Bu fiyatlarla onların ekonomik olarak organik gübre, atalık tohumlarla bu iş olmaz. Tam olarak düşünceleri ne bilemiyoruz ama köyle iç içe değiller ve bu bölgeye de satış yapmıyorlar.

Amaçlarındaki sürdürülebilir kayguları ne ölçüde yerine getiriyor veya getiremiyor? Sizce nedeni nedir?

Getirdiklerini düşünmüyorum. Çünkü toplumsal bir düşünce yapısında değiller. Komün olduklarını ifade etseler de toplumun en küçük oluşumu çekirdeğimiz olan aile yapısına ters bir fikirdeler bunu başarmaları oldukça zor. Biz onlara onlarda bize ayak uyduramaz.

Komşuluğunuzdaki bu sürdürülebilir temelli topluluklardan beklentileriniz nelerdir? Bu konu hakkında istek/görüş ve önerileriniz nelerdir?

Hiç bir beklentim yok.

Köylerin gelişmesi ve yaşamak amacıyla tercih edilmesi için ne tür aktiviteler ve destekler olmalıdır? Önerilerinizi açıklar mısınız?

Yakıt, gübre, yem fiyatlarının tekrar düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu köylünün belini büküyor böylece köylü köyünü terk edip farklı iş kollarına yöneliyor.

K4: Bayramiç/Yeniköy eko-köyü kurucu üyesi Mustafa Ülgen'nin verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Sizin için sürdürülebilirlik nedir?

Kendi kendine yeten kendi ekonomisini yaratabilmekte kendi gıdasını üretebilmektir. Hem ekonomik hem soysal yeterlilik gerektiriyor.

Bundan önce hiç sürdürülebilirlik-ekoloji-ekolojik yerleşke- doğa-eko köy temelli girişimlerin içinde bulundunuz mu?

Bulunduk. İmece evi, Dutlar kolektiflerinde bulunduk. Daha sonra Bayramiç/Yeniköy var oldu. Slowfood hareketi kurucularındandım. Buğday Derneği Yönetim Kurulu üyesi olarak, gıda toplulukları, tohum takası, ve çoğunluklu çevre mücadelelerinde yer aldık.

Ekolojik yerleşkenizi nasıl tanımlarsınız?(Eko-köy, Eko-çiftlik, Ekolojik topluluk vb)

Eko-köy diyemeyiz. Ekolojik çiftlik; yazları da kışlar da aktif bir şekilde yaşam devam ediyor. Eko-köy olması için dünyadaki diğer örnekler gibi nüfusunun ölçeğinin ve bazı değerlerin olması gerekli bence.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurucu profilini tanımlar mısınız?

7 kişiydik. Başta 2'si avukat 2 psikolog, bir doktor ve biri inşaat mühendisi, 1 iktisatçı, 1 sendikacı,1 işçi; ekolojik bir yaşam sürmek kendi kendine yetebilme isteği ile bir araya gelindi.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeler hakkında bilgileriniz nelerdir?

Ekolojik bir yerleşke çöp üretmeyen, pis suyunu arıtabilen kendi besinini üreten bunun için çevre mücadelesi yürüten, eğitim ve atölyeler ile ekoloji temalı programlar düzenleyen keyifli ve mutluluk veren bir yerdir.

Eko-köyler hakkındaki bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

İlk oluşumlardan Hocamköy, Güneşköy/Ankara, Longo Mai gibi oluşumların yaptıklarını sürecini inceledik, okuduk. O yerleşkelerin kurulum hikâyeleri ve yaşam tarzları bize ilham verdi.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeyi kurarken önemli gördüğünüz sorun(lar) nelerdi?

Mülkiyet meselesi, iş gücünün eşit kullanılması sorunu, ortak alanda sorumluluk paylaşımındaki eşit olmayan yaklaşımlar sorumluluk ve aidiyet kurulamaması, ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanamaması.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurmanıza sebep olan sizi buna iten en önemli sebep nedir /nelerdir?

Sade bir yaşam tarzı isteği, temiz gıda, doğa ile iç içe olma arzusu.

Bu yerleşkeyi oluşturma aşamalarınız nasıl gerçekleşti? (Kaç yılında, kaç kişiyle, Hangi ölçüde bir arazi ile?)

6 dönüm bir arazi satın aldık. Ev, samanlık ve barakaları onararak kalacak yeri hallettik. Daha sonra tarım yaptık.

Ekolojik sürdürülebilirlik sizin için neden önemlidir?

Yaptığın işin kesintiye uğramaması önemli bir unsurdur. Kötü örnek olup hem kendi yaşantımızı hem de örnek olduğumuz diğer yaşamları hayal kırıklığına uğratamayız.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanması için yapılması gereken en öncelikli üç şeyi tanımlar mısınız?

Eşit emek, eşit pay, kendine yeten bir ekonomik sistem.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanmasına destek olabilmek için siz nasıl çalışmalar yürüttünüz?

Yerel tohumlar ile atalık tohumları değerlendirip gıda üretimi yapıyoruz. Yerel yöntemlerle değerli ürün üretimi yapıyoruz.

Ekolojik konulara ilişkin sorular

Bulduğunuz yerleşkede /eko-köyde ne tip konutlar var?

Taş, kerpiç, ahşap yapılar yerleşkede bulunmaktadır. Yerel malzemeleri kullanmaya özen gösteriyoruz.

Yerleşkedeki yapıların konumlarını belirlerken nelere dikkat ettiniz?

Bizden önceki yaşayanlar güneye bakan kuzey rüzgarına kapalı avlu sisteminin uygulandığı evler yapmıştı. İnşaat mühendisi olduğum için malzeme tanımını yapabiliyorum. İmalatta buldum.

'Ekolojik ayak izi' kavramı sizin için ne ifade ediyor?

Popüler bir kavram, çevreye ne kadar az zarar verirsiniz çevreye o noktada o kadar az olur.

Yapı malzemesi seçimi, yönetimi ve kullanımında hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz?

En yakın, en ucuz, en geleneksel en sağlam.

Malzeme vb temin ve taşınmasında ekolojik kaygılarınız oldu mu?

Tabi ki. Kapadokya'dan taş getirmedi.

Yapılan konutlar için kullanılan enerji nasıl sağlandı?

Şebekeden sağladık.

Yenilenebilir/ Sürdürülebilir enerji kaynaklarından yararlanıyor musunuz?

Yararlanamıyoruz. Paramız yok sistem kurmak, biraz maliyet ayırdık.

Eko yerleşkedeki yapılar ömrünü tamamladıktan sonrası için nasıl bir senaryo öngörüyorsunuz?

Toprak toprağa taş taşa dönüşecek. Böylelikle çevreye zarar vermeyecek. . Taşlar tekrardan yeni bir başka yapının duvarı vb. olabilir.

Eko yerleşkenizde tarımı ne şekilde yapıyorsunuz?

Geleneksel yöntemler, yerel tohumlar. Sebze ekiminde eski kadınlar işi hangi metotlarla yapıyorlarsa o metodu kullanmaya gayret ediyoruz. Kadife çiçeği, horoz ipi, fesleğen gibi aromatik bitkiler kullanarak ilaçsız bir şekilde sinek ve zararlı haşereleri uzaklaştırmayı sağlıyoruz.

Eko-köy/ekolojik yerleşkede yaşadığınız için mutlu musunuz? Sizi mutlu eden en önemli etken nedir?

Kesinlikle mutluyum. Orman hemen yanı başımızda bu bana mutluluk veriyor.

..... Eko-köyde/Ekolojik yerleşkede tasarladığınız ve/veya yaptığınız konutta yaşamaktan memnun musunuz?

Evet memnunum. 12 ay boyunca Bayramiç/ Yeniköy'de kalabiliyoruz. Ekolojik çiftliğe yakın bir bölgede başka bir evimiz daha var çiftliğe, gelgit yapıyoruz. Fakat çiftlikte sürekli bir barınma sağlanıyor.

Yaşadığınız eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin, avantajlarını ve dezavantajlarını sıralayabilir misiniz?

Avantajları, doğa ile iç içe, kendi gıdanı üretebilme, havası temiz, yabani otların keşfi; dezavantajları, köy şehre bir hayli uzak, maden projesi vb çalışmalar ile şuan ki yerleşkede çevremiz kirleniyor.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ekolojik açıdan sürdürülebilir midir?

Sürdürülebilirdir. Etrafta olan birçok diğer projeler jeotermal, HES vb. projeleri burada kurduğumuz hayatın sürdürülebilirliğine engel oluyor.

SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke nasıl yönetilmektedir? Yönetim şekli neye göre şekillendi?

Orda o an kim yaşıyorsa onların kararı ile şekilleniyor. Ama önceden buraya gelip yerleşmiş üretim yapmış yerleşkede hala kalan üyeler var. Bu kişiler de güncel konularla ilgili söz söyleme hakkına sahiptir. Karar alma sürecinde aktif rol oynamaktadırlar.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulmadan önce yatırım nasıl sağlandı? Destekçileriniz var mıydı? Hangi kurumlar/kişiler?

Hiç bir kurumdan destek alınmadı. 7 kişi birlikte yatırımlarımızı değerlendirdik. Devamında düzenlenen atölye, perma kültür uygulamaları ve etkinliklerden elde edilen gelirle yerleşkenin eksikliklerini tamamladık.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduktan sonra kendini finanse etme durumu nasıl sağlandı?

Tarımsal üretimle ve bizler sos, salça, reçel gibi değerli ürün üretimi yapıyoruz ve bunlardan gelir elde ediyoruz. Ayrıca yerleşkede yoga kampları, atölyeler, etkinlikler düzenleniyor.

Sosyo-kültürel ve ekonomik döngüde görev ve sorumluluklar nasıldır?

Ortak karar almaktayız. Yerleşkede uzun süre yaşayanların fikir ve birikimleri ile belirleniyor. Sorumluluklar pratik neye gerektiriyorsa ona göre belirleniyor. Sıraya konularak sorumluluklar hallediliyor. Misal sebze toplanacaksa veya yerleşkedeki hayvanlar beslenecekse her iş sıraya tabi tutuluyor.

Alternatif yenilenebilir enerji kaynağı tasarruf sağlıyor mu? Ne kadar sağlamakta?

Yatırım yapılamadı bu yüzden alternatif enerji kaynağımız bulunmamakta.

Eko yerleşkedeki ekonomik gücün toplum üzerindeki etkisi göz önüne alındığında geleceğe ilişkin baş güçlerin karar alma süreç ve uygulamalara faydası olacağına inanıyor musunuz?

Yerel ekonomiler örnek alınabilir. Kurumlar bu konu ile ilgilenebilirler.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurulduğu yer itibari ile komşuluğundaki yerleşke ile iletişim halinde midir?

İletişim halindedir. Hem sosyal hem kültürel hem de ekonomik olarak. Ayrıca çevrede zararlı oluşumlar hakkında çevre mücadelesi konusunda bilinçlenmelerine yardımcı oluyoruz.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke civarındaki köylerde yaşayan kişilerle iletişim kurma amacınız nedir?

Bilgiye olan ihtiyacımızı onlarla giderdik. Bizimle kadim tarım bilgilerini atalık tohumlarını ve uygulama yöntemlerini paylaştılar. Bazı işlerde köylülerden yardım aldık. İş gücü sağladık. Sosyal bir topluluğuz ve sosyal ilişkilerde kuruyoruz.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin komşuluğundaki köylere etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Evet/Hayır ise de nasıl?

Çevreye olan duyarlılık arttı. Başka şehirlerden gelen insanların bu toprakların geleceği üzerine kafa yormaları elbette onları da etkiledi.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkelerin civar köylere bir etkisinin olması gerektiğine inanıyor musunuz?

Olumlu etkiler yaratmalı. Fakat olumsuz örneklere de rastladım. Kendim bizzat yaşadım köylü bundan daha çok etkilenecektir. En basit örnek olarak köylüye verilen sözler tutulmalı. Tutulmadığı zaman güven ortamını oluşturmak daha da zorlaşıyor. Bu nedenle olumsuz örnekler olmamalı.

Bulduğunuz eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ve yakınındaki köy arasındaki farkları kısaca açıklayınız?

Tarımsal olarak onların asırlardır yaptığı yöntemlerle tarım yapıyoruz. Mimari olarak da köyün kullandığı malzemeler ve yöntemleri uyguluyoruz. Tek farkla bunu yaparken modern yöntemlerle harmanlıyoruz. Eko mimari, perma kültür vb. Ahşap iskelet uygulamalarımızı köydeki kişilerin birikimi ile uyguladık. Bir yandan da pis sularımızı arıtma tekniklerini organik arıtma tekniklerini modern bilgilerimizle ortaya koyduk. Böylelikle yağmur suyu için su göletleri yaptık. Pis suyun arıtılması için organik arıtma birimleri tasarladık. Organik gübre için hayvan gübresinin yanında kompostlama tekniğini kullandık.

Bu tarz eko yerleşkelerin artması gerektiğine inanıyor musunuz? Neden?

Bilemiyorum belki grup olarak veya kolektif olarak değil de bireysel bu işler yürütülmelidir. Zaten böyle bir şart da yok. İnsan isterse bir araya gelip sadece çekirdek ailesi ile bile ekolojik yaşam kurabilir. Bir kolektif ile bu işi yürütmek oldukça güç. Çünkü farklı karakter, birikim ve ideolojik yapıya sahip insanları bir araya getirmek güç bir eylemdir. Belki bireysel bir oluşum daha verimli olabilir.

Bu konuda alanla ilgili kurum, kuruluş, kişi vb kişilerden geri bildirim alıyor musunuz?

Evet. Çeşitli çevrelerden uygulamalarımıza dair olumlu eleştiriler alıyoruz Bunun yanında kişisel eleştiriler de alıyoruz. Yerleşke içinde eleştiriler alıyoruz.

Yaşadığınız yerleşkeler (eko-köy, eko-çiftlik vb) sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sürdürülebilir mi?

Madencilik, termik santraller ve diğer çevre felaketi yaşanmazsa kendini sürdürebilir.

K9: Çanakkale Bayramiç ilçesine bağlı Bayramiç/Yeniköy komşuluğundaki Muratlar köy muhtarı Muharrem Savaş'ın verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Ekoloji, sürdürülebilirlik, eko-köy, eko yerleşke, eko-çiftlik kavramlarını daha önce duydunuz mu?

Duymadım.

Bu kavramlar hakkında bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

Bu kavramlar hakkında bilgim yok.

Ekoloji ve sürdürülebilir yaşam disiplinleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bilmiyorum. Ama mantık yürüttüğümde kendi kendine yetebilmek ise bu kavramları bilmiyoruz. Ama biz organik bir hayat yaşıyoruz zaten.

Daha önce köyünüz için eko-köy/eko-çiftlik vb. girişimlerde bulunuldu mu?

Bahsedebilir misiniz?

Hayır bulunulmadı. Yakınımızda kurulan Bayramiç/ Yeniköy bunu desteklediğini düşünüyor.

Sizin için sürdürülebilirlik ne anlama gelmektedir?

Anne ve babadan atadan gördüğün her şeyi; örf anane, gelenek göreneklerimizi devam ettirmektir. Bu da bir nevi insanın temel eğitimidir. Bu terimin sağlanabilmesi için ruhun eğitilmesi gereklidir.

EKOLOJİK-EKONOMİK-SOSYO-KÜLTÜREL KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Şuan nasıl bir konutta yaşıyorsunuz?

Tek katlı müstakil bahçeli kendimize yetecek kadar tarım yaptığımız bahçeli bir konutta yaşıyorum Alt katı taş yığma üst katı tuğla yığma yaptık. Eskiden kerpiç bir evde yaşıyorduk ama daha sonra taş evleri inşa edip orada yaşamaya başladık.

Evlerinizi inşa ederken yapımdan önce /sırasında ve sonrasında nasıl bir yol izlemektesiniz?

Köyümüzde inşaatla ilgilenen tecrübeli yaşça erişkin ustalarımız var bir köylü bir konut veya başka bir yapı inşa etmek istediğinde gidip ustadan malzeme cinsi ve sayısı miktarı nereden tedarik edeceği noktasında bilgi alır. Daha sonra malzeme köy civarındaki taş ocaklarından edinip temelden başlanarak köyde usta çırak metodu ile konutlarımızı yaparız.

Ne tür tip konutların bir ekolojik yerleşkede olması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Taş ve ahşaptan inşa ettiğimiz yapılar olmalı. Çünkü yazın serin kışın ise uzun bir zaman sıcak kalabiliyor geç ısınıp geç soğuyor böylelikle enerji kaybı az oluyor bence. Ayrıca beton bir binada köylerimizde çok tercih etmiyoruz çünkü uyuduğumuzda evimizde hava geçişi olmaması baş arısı yaratıyor.

Komşuluğunuzdaki yerleşkeyi nasıl tanımlarsınız?(Eko-köy, eko çiftlik vb.)

Bu konuda bir şey düşünmek istemiyorum çünkü bu yerleşkenin örnek oluşturduğunu düşünmüyorum. Bu tür yerleşkeler kendini tanıtmalıdır. Ama onlar kendilerini tanıtmadılar.

Ekolojik yerleşkelerin çevrelerindeki köylere bir etkisi var mıdır?

Yok. Ne fayda ne zarar sağlıyor bizlere. Faydalı olacaklarını düşünmüyorum. Çünkü bizimle iletişime geçmiyorlar bile.

Ekolojik yerleşkelerin avantaj ve dezavantajı nelerdir?

Avantajı yok.

Size ekolojik yerleşke/eko-köy/eko-çiftlik ile köyünüz arasında farklar ve benzerlikler nelerdir?

Fenni gübre kullanıyoruz, onlar organik gübre kullanıyorlar. Organik tarım yaptıklarını söylüyorlar. Doğru. Fakat verim aldıklarını düşünmüyorum. Çünkü biz bu yollardan geçtik kısa zamanda verim alamazsınız ve bu teknolojiye hız ve para kazancı çok önemli.

Yakın çevrenizdeki ekolojik yerleşke ile iş birliği içerisinde misiniz? Nasıl? Olmak ister misiniz?

Hayır. Olmak istemiyorum.

Eko-köyün /eko yerleşkenin/ eko çiftliğin kurulmasının köyünüze ekonomik olarak bir katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

Hayır düşünmüyorum. Kendileri için bile karlı bir tarım yaptıklarını düşünmüyorum.

Eko-köyler veya tanımlanan eko topluluklar, sürdürülebilir birer topluluk olmak amacıyla yerleşim yerinizi komşuluğunda kuruyorlar. Sizce bu amaçlarını yerine getirebiliyorlar mı?

Hayır getirmiyorlar. Ekolojik bir yaşam onlar için sıralamada bile değil bence. Onlar sadece bu kavramı fırsata çeviriyorlar.

Amaçlarındaki sürdürülebilir kaygıları ne ölçüde yerine getiriyor veya getiremiyor? Sizce nedeni nedir?

Çevreyi koruma çalışmaları var. Burada onlara çevreci diyorlar. Çevre ve tarım ile alakalı eğitimler veriyorlarmış. Yurt dışından birçok misafirleri oluyor köy merkezini geçiş olarak kullanmak zorunda oldukları için bizde görüyoruz. Oraya neden gidiyorlar ne yapıyorlar bilmiyorum.

Komşuluğunuzdaki bu sürdürülebilir temelli topluluklardan beklentileriniz nelerdir? Bu konu hakkında istek/görüş ve önerileriniz nelerdir?

Hiç bir beklentimiz yok. Bu tarz bir yerleşkeden nasıl bir beklentimiz olabilir ki? Daha biz bu birlikteliği çözememişken bizle hiç iletişim kurmayan kişilerden ne bekleyebiliriz.

Köylerin gelişmesi ve yaşamak amacıyla tercih edilmesi için ne tür aktiviteler ve destekler olmalıdır? Önerilerinizi açıklar mısınız?

Maalesef köyümüzde hayvancılık ölmeye başladı. Hayvancılık desteklenmeli. Köyde yaşayanlar için mazot indirimli olmalı veya tarım kredisi ona göre verilmeli, kooperatif var ama kalkınma kooperatifi kendini bile zor geçindiriyor. Geleneksel tarım uygulayamıyoruz. Uygulamak isteriz. Fakat geleneksel tarım yapmayı çok öncelerde bıraktık. Köyde emekli kişi sayısı fazla olduğu için köylü o noktada avantajlı. Susuz tarım yapıyoruz. Dolayısıyla meyvecilik yapamıyoruz. Bazı ürünleri kendimize yetecek şekilde üretiyoruz.

K5: Harmonia Ekolojik Tasarım Stüdyosu kurucu üyesi Melih Aşanlı'nın verdiği yanıtlar ve değerlendirmeleri:

GENEL SORULAR

Sizin için sürdürülebilirlik nedir?

Gelecek kuşakların yaşam haklarını elinden almamak, kaynak tüketimini azaltmak.

Bundan önce hiç sürdürülebilirlik-ekoloji-ekolojik yerleşke-doğa-eko köy temelli girişimlerin içinde bulundunuz mu?

Evet.

Ekolojik yerleşkenizi nasıl tanımlarsınız?(Eko-köy, Eko-çiftlik, Ekolojik topluluk Ekolojik Proje vb)

Eko çiftlik

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke kurucu profilini tanımlar mısınız?

-

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeler hakkında bilgileriniz nelerdir?

-

Eko köyler hakkındaki bu bilgileri hangi kaynaklardan edindiniz?

Uzun yıllar eğitim ve deneyim ile.

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkeyi kurarken önemli gördüğünüz sorun(lar) nelerdi?

Dayanışma, sorun tanımlama, deneyim, istikrar

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşke kurmanıza sebep olan sizi buna iten en önemli sebep nedir /nelerdir?

Dünyanın iklim durumu.

Bu yerleşkeyi oluşturma aşamalarınız nasıl gerçekleşti?(Kaç yılında, kaç kişiyle, Hangi ölçüde bir arazi ile?)

Kendi ekibim ile 3 yılda tamamlandı. 10.000m2.

Ekolojik sürdürülebilirlik sizin için neden önemlidir?

Yaşamın sürmesi için kaçınılmaz.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanması için yapılması gereken en öncelikli üç şeyi tanımlar mısınız?

Tüketimi azaltmak, stratejik yönetim, planlama.

Ekolojik sürdürülebilirliğin sağlanmasına destek olabilmek için siz nasıl çalışmalar yürüttünüz?

Düzenli olarak eğitimler veriyoruz, söyleşi ve konferanslara katılıyoruz ve danışmanlık yapıyoruz

EKOLOJİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Bulduğunuz yerleşkede /eko-köyde ne tip konutlar var?

Ofis, atölye ve ev.

Yerleşkedeki yapıların konumlarını belirlerken nelere dikkat ettiniz?

Planladığımız sistemin ihtiyaçlarına.

‘Ekolojik ayak izi’ kavramı sizin için ne ifade ediyor?

Yaşarken müdahale ettiğimiz her türlü ekolojik etki.

Yapı malzemesi seçimi, yönetimi ve kullanımında hangi kriterleri göz önünde bulundurdunuz?

Yerellik, sağlıklı olma ve enerji maliyetleri.

Malzeme vb temin ve taşınmasında ekolojik kaygılarınız oldu mu?

Evet oldu.

Yapılan konutlar için kullanılan enerji nasıl sağlandı?

Enerji kullanılmadı.

Yenilenebilir/ Sürdürülebilir enerji kaynaklarından yararlanıyor musunuz?

Evet.

Eko yerleşkedeki yapılar ömrünü tamamladıktan sonrası için nasıl bir senaryo öngörüyorsunuz?

Doğada yok olmak.

Eko yerleşkenizde tarımı ne şekilde yapıyorsunuz?

Organik tarım.

Eko-köy/ekolojik yerleşkede yaşadığımız için mutlu musunuz? Sizi mutlu eden en önemli etken nedir?

Sağlıklı ve faydalı bir yaşam.

..... Eko-köyde/Ekolojik yerleşkede tasarladığımız ve/veya yaptığımız konutta yaşamaktan memnun musunuz?

Evet.

Yaşadığınız Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşkenin, avantajlarını ve dezavantajlarını sıralayabilir misiniz?

-

Eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ekolojik açıdan sürdürülebilir midir?

Evet.

SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK KONULARA İLİŞKİN SORULAR

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşke nasıl yönetilmektedir? Yönetim şekli neye göre şekillendi?

Uzun soluklu çalışmalar ve toplantılar sonrasında ortaya çıkacak katılımcı bir politika ile yönetilmelidir.

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşke kurulmadan önce yatırım nasıl sağlandı? Destekçileriniz var mıydı? Hangi kurumlar/kişiler?

Kendimizi fonladık.

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşke kurulduktan sonra kendini finanse etme durumu nasıl sağlandı?

İşlerimize devam ettik.

Sosyo-kültürel ve ekonomik döngüde görev ve sorumluluklar nasıldır?

Bütüncül bir sorumluluk anlayışı vardır.

Alternatif yenilenebilen kullanıyorsanız enerji kaynağı tasarruf sağlıyor mu? Ne kadar sağlamakta?

Henüz fazla bir tasarruf sağlamıyor.

Eko yerleşkedeki ekonomik gücün toplum üzerindeki etkisi göz önüne alındığında geleceğe ilişkin baş güçlerin karar alma süreç ve uygulamalara faydası olacağına inanıyor musunuz?

Kararsızım.

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşke kurulduğu yer itibari ile komşuluğundaki yerleşke ile iletişim halinde midir?

Evet. İlişki halindedir.

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşke civarındaki köylerde yaşayan kişilerle iletişim kurma amacınız nedir?

Sosyalleşme ve dayanışma.

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşkenin komşuluğundaki köylere etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Evet/Hayır ise de nasıl?

Doğru örnekler oluşturabilir.

Eko köy/eko çiftlik/eko yerleşkelerin civar köylere bir etkisinin olması gerektiğine inanıyor musunuz?

Olmalı.

Bulduğunuz eko-köy/eko-çiftlik/eko yerleşke ve yakınındaki köy arasındaki farkları kısaca açıklayınız?

-

Bu tarz eko yerleşkelerin artması gerektiğine inanıyor musunuz? Neden?

Dünya olarak ihtiyacımız var.

Bu konuda alanla ilgili kurum, kuruluş, kişi vb kişilerden geri bildirim alıyor musunuz?

Evet.

Yaşadığınız yerleşkeler (eko-köy, eko-çiftlik vb.) sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sürdürülebilir mi?

Tam olarak değil.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Kutsal Ebrar Bartu
Doğum Yeri ve Tarihi : Van/ 30.07.1992
Yabancı Dil : İngilizce

Eğitim Durumu
Lise : Van Anadolu Öğretmen Lisesi
Lisans : Mersin Üniversitesi
Yüksek Lisans : Uludağ Üniversitesi

Çalıştığı Kurum/Kurumlar : Teknik Yapı Denetim 2019-Halen

İletişim (e-posta) : kutsalebrar@gmail.com